

AS LHV Pank
Konsolideeritud aastaaruanne 2022

Konsolideeritud aastaaruanne**1. jaanuar 2022 – 31. detsember 2022**

Äriniimi	AS LHV Pank
Äriregistri number	10539549
Juriidiline aadress	Tartu mnt 2, 10145 Tallinn
Telefon	(372) 6 800 400
Faks	(372) 6 800 410
E- post	lhv@lhv.ee
Põhitegevusalad	Pangandus Liising ja muu laenuandmine Finantsnõustamine Väärtpaberite maaklerlus
Majandusaasta	1. jaanuar – 31. detsember
Juhatus	Kadri Kiisel (esimees) Andres Kitter Indrek Nuume Jüri Heero Meelis Paakspuu Martti Singi
Nõukogu	Madis Toomsalu Rain Lõhmus Andres Viisemann Tiina Mõis Raivo Hein Heldur Meerits
Audiitori äri nimi	KPMG Baltics OÜ
Audiitori äriregistri number	10096082
Audiitori juriidiline aadress	Narva mnt. 5, 10117 Tallinn, Eesti

Ettevõtte konsolideeritud majandusaasta aruanne .pdf formaadis Euroopa ühtse elektroonilise aruandlusvormingu (ESEF) märgistusega. Link originaaldokumendile: <https://investor.lhv.ee/en/reports/>

**Euroopa ühtse elektroonilise aruandlusvormingu (ESEF)
põhitaksonoomia kohustuslikud elemendid**

Aruandva üksuse nimi või muud identifitseerimiseks vajalikud andmed	AS LHV Pank
Muutused aruandva üksuse nimes või muudes identifitseerimiseks vajalikes andmetes võrreldes eelmise aruandeperioodi lõpuga	Muutusi pole
Üksuse alaline asukoht	Tartu mnt 2, 10145 Tallinn, Eesti Vabariik
Üksuse õiguslik vorm	Aktsiaselts
Asutamiskoha riik	Eesti Vabariik
Üksuse registreeritud asukoha aadress	Tartu mnt 2, 10145 Tallinn, Eesti Vabariik
Peamine tegevuskoht	Eesti Vabariik
Üksuse äritegevuse ja põhitegevusvaldkondade kirjeldus	Pangandus, rent ja muu laenuandmine, finantsalane nõustamine, väärtpaberite maaklerlus
Emettevõtte nimi	AS LHV Group
Kontserni üle lõplikku kontrolli omava emettevõtte nimi	AS LHV Group

Sisukord

TEGEVUSARUANNE	5
Ülevaade ettevõttest	5
Tegevuskeskkond	7
Finantstulemused	9
Juhtimine ja tasustamispõhimõtted	11
Jätkusuutlikkuse aruanne	14
KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE	27
Riskijuhtimine	27
Konsolideeritud kasumi- ja muu koondkasumi aruanne	72
Konsolideeritud finantsseisundi aruanne	73
Konsolideeritud rahavoogude aruanne	74
Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne	75
Kokkuvõte olulistest arvestuspõhimõtetest	76
Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad	89
LISA 1 Üldine informatsioon	89
LISA 2 Olulised raamatupidamislikud hinnangud ja eeldused	89
LISA 3 Varade ja kohustiste saldeerimine	90
LISA 4 Netointressitulu	91
LISA 5 Neto komisjoni- ja teenustasutulu	92
LISA 6 Tegevuskulud	92
LISA 7 Nõuded keskpankadele, krediitdiasutustele ja investeerimisühingutele	93
LISA 8 Investeeringud võla- ja omakapitaliväärtpaberitesse	93
LISA 9 Laenud ja nõuded klientidele	94
LISA 10 Muud nõuded klientidele	95
LISA 11 Muud varad	95
LISA 12 Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad	95
LISA 13 Klientide hoiused ja saadud laenud	96
LISA 14 Võlad tarnijatele ja muud kohustised	97
LISA 15 Kasutusõiguse varad ja rendikohustised	97
LISA 16 Allutatud kohustised	98
LISA 17 Aktsiaseltsi omakapital	99
LISA 18 Hallatavad varad	100
LISA 19 Tingimuslikud varad ja kohustised	100
LISA 20 Tehingud seotud osapooltega	102
LISA 21 Tütarettevõtted	103
LISA 22 Tulumaksukulu	103
LISA 23 Tegevussegmendid	104
LISA 24 Emaettevõtte eraldiseisvad põhjaruanded	106
Juhatuse allkirjad konsolideeritud majandusaasta aruandele	110
Sõltumatu vandeaudiitori aruanne	111
Tulude jaotus vastavalt EMTAK-ile	113

Tegevusaruanne

Ülevaade ettevõttest

Meie visioon on, et inimesed ja ettevõtted julgeksid suurelt mõelda ja ette võtta.

Meie missioon on tagada parem juurdepääs finantsteenustele ja kapitalile.

LHV väärtused on: lihtne, toetav, tulemuslik.

AS LHV Pank (edaspidi ka pank või LHV Pank) on Eesti suurim kodumaine pank. Keskendume ettevõtliku meelelaadiga aktiivsetele ja iseseisvatele klientidele. Erakliendile pakume igapäevaste rahaasjade korraldamist ja kodulaene. Meie konkurentsieeliseks on parim kliendikogemus ja klientidele parimate raha kasvatamise võimaluste pakkumine. Ärikliendile pakume paindlikku ja sobivat finantseerimist ning igapäevaste rahaasjade korraldamist. Finantsvahendajatele pakume ühtset pangateenuste platvormi eurodes ja Briti naelades tehtavate maksete jaoks. LHV Panga tooted ja teenused on lihtsad, läbipaistvad ning asjakohased. Kliendiga suhtlemise peamiselt kaasaegsete elektrooniliste kanalite kaudu. See võimaldab säästa kulusid ja hoida meie igapäevaste teenuste hindasid klientide jaoks taskukohasel tasemel.

LHV Panga turuosa Eestis ületab 15% nii igapäevapanganduse, hoiuste kui ka ettevõttelaenude segmendis. Igapäevapanganduse ja hoiuste segmendis on pank tõusnud suuruselt kolmandaks pangaks Eestis. Eesti on meie koduturg, kus pank soovib olla võimalikult tugev. Meie pikaajaline siht on saada kõige suuremaks ja kasumlikumaks pangaks Eestis, keskendudes efektiivsusele, innovatsioonile ja parima teeninduse pakkumisele. Pank mõjutab ettevõtlust ja inimeste finantskäitumist turu parima tundmise, aktiivse hoiaku ning uuenduslike ja turu kiireimate teenustega. Pank positsioneerib ennast täisteenust pakkuva kodupangana kliendile, kelle sissetulekud laekuvad LHV Panka ja kes kasutab aktiivselt LHV Panga teenuseid.

Panga kontorid asuvad Tallinnas, Tartus ja Pärnus ning pangal on filiaal Londonis. Pärnu kontor avati 2022. aasta märtsis. Panga konsolideeritud raamatupidamise aruanne sisaldab panga ja 65% osalusega tütarettevõtte AS LHV Finance (edaspidi LHV Finance) finantsnäitajaid (edaspidi koos Grupp või LHV).

1. Äritegevus

2022. aastale jätsid tugeva märgi Ukraina sõda ja selle mõju juba varem kerkima hakanud inflatsioonimääradele. Aasta esimeses kahes kvartalis kohanes pank uue reaalsuse ja majandustingimustega.

Muutunud keskkond mõjutas panga investeerimis- ja välisvaluutateenuste mahu ja teenustasutulu kasvuplaane. Teist poolaastat aga mõjutasid suuresti Euroopa Keskpanga muutunud intressimääraraotsused, mis viisid laenuportfelliist saadava netointressitulu suurenemiseni. Uued raskused ilmnesisid pärast seda, kui lühikese aja jooksul kehtestati mitu uut sanktsioonide paketti. Need mõjutasid skriinimis- ja seiresüsteeme ning protsesse ja sundisid panka töötajate arvu suurendama.

Siiski jätkas pank 2022. aastal kasvamist. Klientide arv suurenes 57 000 võrra 378 000-ni (18%). Klientide aktiivsuse ja ärimahtude kasv oli üldine. Panga Ühendkuningriigi filiaali klientideks on umbes 200 finantsvahendusettevõtet, kellel on omakorda üle 10 miljoni lõppkliendi kogu maailmas.

2. Arendustegevus

Aasta jooksul toodi turule mitu uut toodet ja täiustust. Aasta alguses hakkas pank pakkuma klientidele virtuaalkaarte, olles teerajajaks plastivabade igapäevaste panganduslahenduste pakkumisel. Suuremat tähelepanu pöörati kaupmeestele, kellele pakuti maksete vastuvõtmise teenuseid ja arvelduskrediiti. Märtsis avasime kontori uhiuutes ruumides Pärnus, et suurendada oma kohalolu Lääne-Eestis. Koostöös Bitstampiga hakkas pank klientidele pakkuma ka krüptovaraadega kauplemise võimalust.

Aasta jooksul täiustati mitut olemasolevat toodet ja protsessi, et suurendada kasutusmugavust ja kiirust, mis on suurepärase kliendikogemuse aluseks. Autoliisingu taotlusele saavad kliendid vastuse peaaegu kohe. Kasvukonto tootevallikusse on lisatud aktsiate mürdosad. Alates akadeemilisest aastast 2022/2023 muutusid riikliku õppelaenu tingimused ja pankadel on selle toote pakkumisel nüüd rohkem paindlikkust. Pank kasutas seda võimalust ja parandas õppelaenu toodet, laenuprotsessi ja kliendikogemust, mis tõi kaasa õppelaenude portfelli ja turuosa rekordkasvu. Internetipanga kasutajaliides sai värske ilme ja autentimislahendustele lisati biomeetriline tuvastus. 2022. aastal tugevdas LHV veelgi reaalamaksete tooteportfelli. Lisaks SEPA reaalamaksetele saavad LHV kliendid arveldada euromakseid reaajas teenuse TIPS kaudu. Ühendkuningriigis ühinesime kohaliku maksesüsteemiga BACS.

Järjest suurenev finantskuritegevus nõuab pidevaid investeringuid tõhusatesse töövahenditesse, andmevahetuse parandamisse finantssektoris ja andmete kvaliteeti. LHV on käivitanud mitu riskijuhtimisalgatust, nagu makse saaja kinnitamine ja MITS.

Ent ennekõike keskendusid tootearendusmeeskonnad LHV UK taristu loomisele. Aasta alguses käivitas pank uue andmevahetusplatvormi Salv Bridge, mis aitab vahetada tundlikku rahapesu tõkestamiseks vajalikku teavet pankade vahel hõlpsasti, turvaliselt ja mõne hetkega.

3. Organisatsioon

Pank on jaotatud kaheksaks funktsionaalseks valdkonnaks, millel on oma osakonnad. Ärivaldkondadeks on jaepangandus, ettevõtete pangandus ja teenused finantsvahendajatele ning toetavateks valdkondadeks infotehnoloogia, finantsjuhtimine ja tugiteenused, riskijuhtimine, tootejuhtimine ning krediidiriski juhtimine.

Pangaülesed tegevused on personalijuhtimine, turundus ja kommunikatsioon, vastavuskontroll ning ESG. Panga Ühendkuningriigi filiaal kuulub finantsvahenduse valdkonda.

2022. aastal kasvas Grupi töötajate arv 163 inimese võrra 785 töötajani, sh passiivsed ja osaaajaga töötajad ning tütarettevõtte LHV Finance 24 töötajat. Täistööajale ümberarvestatuna oli aktiivsete töötajate arv 719.

Aasta jooksul sai pank mitme olulise tunnustuse osaliseks. Turundusuuringute ettevõtte Dive uuringus valiti LHV Pank taas parima klienditeenindusega pangaks Eestis. Tööportaali CVKeskus.ee ihaldusväärsimate tööandjate uuringus saavutas LHV Pank esimese koha ja portaali CV-Online Estonia korraldatud uuringus tuli esimeseks nii finantssektoris kui ka kõigi tööandjate arvestuses. Pank saavutas mitu kõrget kohta ka tööandja brändingu agentuuri Instar tööandja maine uuringus, kus LHV Pank oli nii majandusüliõpilaste kui ka kogenud töötajate hinnangul kõige ihaldusväärsem tööandja. Pangas läbiviidud personali rahulolu-uuringu Q12 tulemused näitasid jätkuvalt inimeste väga kõrget rahulolu. City Plaza hoonel, kus asub LHV Panga Tallinna kontor, on BREEAM-i sertifikaat. Lisaks valisid Euromoney ja The Financial Times'i ajakiri The Banker LHV Panga parimaks pangaks Eestis: esimene juba viiendat ja teine juba neljandat aastat järjest.

4. Jätkusuutlikkus LHV Pangas

LHV toetab riiklikku kliimastrateegiat ja pingutab selle nimel, et aidata vähendada keskkonnamõju. LHV mõistab finantssektori kesksel rolli rohepöördes: laenu- ja investeerimistegevusega saavad pangad suunata kapitali tegevusaladele, mis toetavad üleminekut kliimaneutraalsele majandusele. 2020. aastal ühines LHV Group ÜRO keskkonnaprogrammi finantsalgatusega (UNEP FI), mis on ülemaailmne pankade ja ÜRO partnerlusel põhinev ühtne jätkusuutliku panganduse raamistik.

ÜRO vastutustundliku panganduse põhimõtted kirjeldavad pangandussektori rolli ja vastutust kestliku tuleviku kujundamisel ning näevad ette pangandussektori tegevuse kooskõlla viimise ÜRO kestliku arengu ja Pariisi kliimaleppe eesmärkidega. Nende põhimõtete järgimine võimaldab pankadel toetada jätkusuutlikkust kõigis oma ärivaldkondades, tuvastada panga peamised mõjuvaldkonnad ning seada eesmärged.

2022. aastal astus pank suure sammu lähemale oma jätkusuutlikkuse eesmärkide saavutamisele mõõdikute seadmise, regulatiivsete teadmiste täiendamise ja ESG juhtimise ning laenuportfelli analüüsi ja riskijuhtimise protsesside tugevdamisega.

Alates 2023. aasta algusest hakkavad pangas toimuma igakuised ESG juhtkomitee koosolekud, mis aitavad panga juhtkonnal veelgi paremini arvestada jätkusuutlikkuse küsimustega. Oleme jätkanud ESG põhimõtete integreerimist krediidiotsuste tegemise protsessi, töötades välja ESG riskide hindamise mudeli, ja ajakohastanud jätkusuutlikkuse küsimustikku krediiditaotluses. Hakkasime mõõtma ja avalikustama oma laenuportfelli kliimamõju ning püüame edaspidi andmekvaliteeti veelgi parandada, et suurendada avalikustatud andmete täpsust. Analüüsi põhjal saame kindlaks teha kõige suurema heitega sektorid ja võtta edasisi meetmeid heitkoguste vähendamiseks nendes valdkondades.

LHV võtab väga tõsiselt positiivse sotsiaalse mõju saavutamist ja vastutustundlikku käitumist. 2022. aastal tunnustati meid kui kõige atraktiivsemat tööandjat Eestis. Me pöörame suurt tähelepanu organisatsiooni arengule ja töötajate heaolule, seda ka viimastel aastatel, kui ühiskonnas on suurenenud ebakindlus ja füüsilised piirangud. Võimalusel toetab pank ettevõtteid ja algatusi, mis aitavad kaasa Eesti ühiskonna arengule. Juhtides kaasava majanduse teemalisi arutelusid ja toetades mitmesuguseid kultuurilist ja ühiskondlikult tähtsaid ettevõtmisi, aitab LHV ellu viia innovatiivseid ideid ja projekte, mis aitavad elu Eestis paremaks muuta.

Tegevuskeskkond

2022. aasta märksõna oli üleilmses majanduses kindlasti hinnakasv. Sellest ei jäänud puutumata ükski olulisem majanduspiirkond. Nii Euroopas kui USA-s kasvasid tarbija-hinnad aastaga keskmiselt veidi vähem kui 10%, Aasias oli hinnakasv mõnevõrra aeglasem. Eriti murettekitav on olukord Euroopas, kus lisaks kiirele hinnakasvule on tõsiselt üles kerkinud ka energia varustuskindluse küsimus ning paljud suurettevõtted teevad plaane tootmise kokkutõmbamiseks või suisa ümberkolimiseks. Maailmajanduse kontekstis on suurimaks kasvupiduriks Hiina, kes võitleb koroonapandeemiaga ning tegeleb jätkuvalt probleemidega ülevõimendatud kinnisvarasektoris.

Euroopa majandus on kiirele hinnakasvule vaatamata püsinud üllatavalt tugev. Koroonapiirangute kaotamise ja tarneahela tõrgete leevenemise tugev mõju toetas majandust kuni sügise alguseni, mil vähenenud kindlustunne ja nõrgem ekspordivõimekus selgemalt esile kerkisid. Kuigi kolmandas kvartalis majanduskasv aeglustus, kasvas majandus esimese üheksa kuu jooksul aastavõrdluses kokku 5,4%. Eesti peamiste kaubanduspartnerite jaoks ei olnud aasta kõige edukam, sest nii Soome kui Läti olid keskmisest tugevamini seotud tarneahelatega Venemaalt ning Rootsi ülekuumenenud ehitus- ja kinnisvaraturg reageeris jõudsalt rahapoliitika muudatustele.

Tööturg püsib euroalal endiselt tugev ja majanduskasvu aeglustumine pole sellele veel erilist mõju avaldanud. Töötuse määr oli oktoobris 6,5% juures ehk rekordmadalal. Riikide lõikes on tööpuuduse tase erinev, ulatudes Kreekas ja Hispaanias 12% lähedale ning Tšehhis vaid pisut üle 2%. Erinevus on veelgi suurem, kui vaadata tööpuuduse taset vanuse lõikes. Hispaanias on ligikaudu kolmandik noortest (kuni 25-aastased) töötud, samal ajal kui Tšehhis ja Saksamaal on sama näitaja vaid 5%. Eesti asub selles võrdluses Euroopa keskmisega samal tasemel, ligikaudu 15% juures.

Euroala aastane inflatsioon aeglustus novembris 10%-ni. Ühtlasi tähendas see, et hinnakasv aeglustus esmakordselt pärast 2021. aasta juunit. Energiahindade mõju hinnakasvule on hakanud tasapisi vähenema, sest energiakandjate hinnad on maailmaturul langenud. Samal ajal on Euroopa alles läbimas toiduainete hinnakasvu tippu, mis tähendab, et kiiret inflatsiooni langust ei ole põhjust oodata. Alusinflatsioon ehk tarbijahindade kasv ilma energia- ja toidukaupadest arvesse võtmata püsis aasta lõpus stabiilselt 5% juures.

Kiire inflatsiooni tingimustes on Euroopa Keskpank astunud otsustavaid rahapoliitilisi samme, et hinnakasv taas kontrolli alla saada. Alates juulist on baasintressimäärasid kergitatud neljal järjestikusel istungil kokku 2,5% võrra.

Keskpanka juhtide ootuste kohaselt intressi tõstmisega jätkatakse ning pärast vajaliku taseme saavutamist jäävad intressid pikemaks ajaks tavapärasest kõrgemaks. Lisaks intressi tõstmisele tehti lõppenud aastal esimesed otsused ka varaostuprogrammi ümberpööramise osas. Alates 2023. märtsist hakatakse hoitavate väärtpaperite mahtu vähendama 15 miljardi euro võrra kuus. Keskpank on oma taktikas selgelt teadvustanud ka osade euroala riikide suurt võlakooormat, mistõttu jäädakse varaostude portfelliga vähendamisel paindlikuks ja reageeritakse vastavalt turuvajadustele.

Muutused rahapoliitikas kajastusid ka turuintressimäärades, mis kerkisid lõppenud aasta teises pooles hüppeliselt. Enamikus laenulepingutes kajastatud 6-kuu Euribor tõusis aasta lõpuks 2,7% juurde, mis on võrreldav Euribori keskmise tasemega, kui jätta võrdlusalusest perioodist kõrvale negatiivsete intressimäärade ajajärk (alates 2015. aastast). Turuootuste kohaselt kerkib 6-kuu Euribori määr 2023. aasta suveks 3,5-4% juurde ning hakkab siis tasapisi langema.

Eesti majanduskasv seiskus juba 2022. aasta alguses ning sealt edasi toimus kvartalivõrdluses ainult tagasimineku. Kui 2021. aastal oli Eesti majandus Euroopas kokkuvõttes üks edukamaid, siis lõppenud aastal oli olukord vastupidine. Tulenevalt sõjaga kaasnevast kindlustunde vähenemisest ning üldisest ebamäärasusest seoses energia varustuskindluse ja ka hindadega vähenes ettevõtete valmisolek teha ettevaatavaid investeeringuid, mistõttu pandi paljud laienemispilaanid ootele ning võimalusel hoopis tõmmati tegevust koomale. Kui aasta esimesel poolel saadi veel piisavalt tellimusi piiri tagant, siis teisel poolaastal nõrgenes oluliselt ka välisnõudlus.

Tegevusalade lõikes pakkusid majandusele tuge peamiselt teenuste ja sisenõudlusega seotud tegevusalad. Kutse-teadus- ja tehnikaalane tegevusvaldkond kasvas esimese üheksa kuu jooksul 24%, veondus ja laondus 6%, ehitus 7% ning info ja side 8%. Selgelt taastus pandeemiast räsitud majutus- ja toitlustussektor, mis ületas pandeemiaeelsest taset. Samal ajal jäi tööstuse kasv napilt paari protsendi juurde. Omapärane vastuolu tekkis energiasektoris, mis oleks võinud olla kõrgete energiahindade ja võimaliku energia puudujäägi tingimustes väga edukas, kuid ametliku statistika järgi oli seal esimese üheksa kuu jooksul loodud lisandväärtus hoopis 21% väiksem kui 2021. aastal.

Hinnakasv jäi Eestis lõppenud aastal veidi alla 20%. Sedavõrd kiire hinnakasvuga oli Eesti Euroopa riikide hulgas selgelt esirinnas.

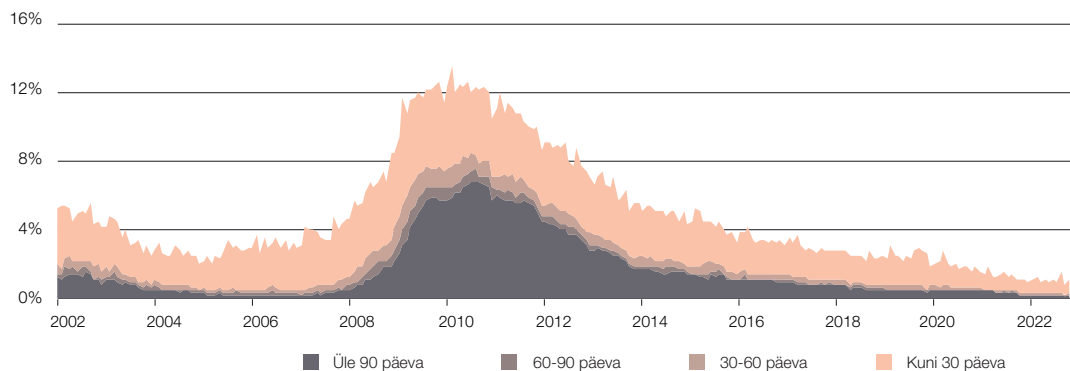
Veidi alla poole hinnatõusust tuli eluasemega seotud kuludest, veidi alla viiendiku panustas nii toidu kui transpordiga seotud kulude kallinemine. Aasta lõpus hakkas energiakulude

osakaal vähenema, sest energiakandjate hinnad langesid oma tipust mõnevõrra madalamale ja stabiliseerusid. Samal ajal hakkas suuremat panust andma toiduainete hinnakasv, mis polnud aasta lõpuks veel rahunemise märke näidanud. Mõlemal kululiigil on Eesti keskmises tarbijakorvis väga suur osakaal, mis on ka üheks põhjuseks, miks Eestis oli hinnakasv palju kiirem kui Euroopas keskmiselt.

Hoolimata kiirest hinnakasvust ning jahtuvast majandusest püsis majapidamiste finantsolukord 2022. aastal tugev. Aasta teises pooles hakkas hoiuste maht tasapisi vähenema, sest hinnakasvu talumiseks pidid tarbijad ka säästnud kasutusele

võtma. Aasta lõpus oli majapidamiste hoiuste maht siiski samal tasemel kui aasta varem. Laenujääk kasvas kogu majanduses kokkuvõttes 10% (sh majapidamiste laenu 9% ja ettevõtete laenu 10%) ning laenukvaliteet püsis hea – tähtajaks tasumata laenude osakaal laenuportfellist kahanes eelmise aastaga võrreldes.

Turu keskmine tähtajaks tasumata laenude osakaal laenuportfellis, %

Allikas: Eesti Pank

Erinevad prognoosid näitavad, et 2022. aasta kokkuvõttes jäi Eesti sisemajanduse kogutoodang eelneva aastaga võrreldes samale tasemele või vähenes veidi. Ka 2023. aastaks prognoositakse sisuliselt nullkasvu, sest kiire inflatsiooni tõttu on majapidamiste ostujõud vähenenud ning eratarbimine ei saa varasemas tempos kasvamist jätkata.

Majanduse laiapõhjalisem taastumine võiks alata 2023. aasta teises pooles, mil hinnakasv hakkab tasapisi taanduma, ning jõuda 2024. aastaks 3,1% kasvutempo juurde.

Eesti peamised majandusnäitajad*

Eesti Panga prognoos

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Nominaalne SKP (miljardites eurodes)	21,8	23,8	25,8	27,7	26,8	31,4	36,1	38,4	40,2	42,8
SKP maht**	3,2%	5,8%	4,1%	4,1%	-3,0%	8,1%	-0,5%	0,4%	3,1%	4,4%
Eratarbimine***	4,5%	2,5%	4,3%	4,1%	-2,5%	6,9%	2,8%	-1,1%	2,1%	4,4%
Valitsussektori tarbimine	2,5%	1,9%	1,0%	3,0%	3,0%	3,9%	0,4%	3,9%	-2,9%	-0,2%
Kapitali kogumahutus põhivarasse	5,1%	13,9%	-0,1%	6,1%	19,9%	7,0%	-15,9%	-0,5%	5,1%	5,6%
Eksport	4,8%	4,8%	3,9%	6,5%	-5,0%	20,0%	4,1%	-0,1%	2,8%	3,4%
Import	6,5%	4,0%	5,7%	3,8%	0,9%	21,3%	4,2%	-5,4%	1,5%	2,6%
Tarbijahinnaindeks	0,1%	3,4%	3,4%	2,3%	-0,4%	4,6%	19,4%	9,3%	2,8%	2,2%
Töötuse määr (% tööjõust)	6,8%	5,8%	5,4%	4,4%	6,9%	6,2%	5,7%	8,5%	8,7%	7,6%
Jooksevkonto saldo (% SKP-st)	1,9%	3,3%	1,8%	2,0%	-0,3%	-1,8%	0,3%	1,4%	0,1%	0,6%
Eelarvetasakaal (% SKP-st)****	-0,3%	-0,4%	-0,5%	0,1%	-5,6%	-2,4%	-1,9%	-4,6%	-3,8%	-3,1%

* Näitajad on esitatud aastase muutusena protsentides, kui pole märgitud teisiti. ** SKP ja selle komponendid on esitatud aheldatud väärtustena. *** Sisaldab kodumajapidamisi teenindavaid kasumitaotluseta institutsioone. **** Eelarvetasakaalu prognoosis on arvesse võetud üksnes neid näitajaid, mille kohta oli prognoosikuupäeval kättesaadav piisav teave.

Allikad: Eesti Pank, Statistikaamet

Finantstulemused

Klientide hoiused vähenesid 15% võrra 4 957 miljoni euroni. Tavaklientide hoiused kasvasid 2% võrra 3 675 miljoni euroni, samas kui finantsvahendajate hoiused kahanesid 43% võrra 1 281 miljoni euroni. Tavaklientide hoiuste tagasihoidlik kasv tulenes majanduskeskkonna muutustest, sest hinnatõus hakkas mõjutama klientide säästupuhvreid. Finantsvahendajate hoiuste vähenemine on tingitud virtuaalvaluutade suure hinnakõikumise tõttu 2021. aasta IV kvartalis toimunud kiire kasvu mõjust. 2022. aastal ei kaasanud pank aktiivselt vahendeid hoiuseplatvormidelt, kuna selleks puudus vajadus. Hoiuseplatvormide hoiuste jääk kahanes peaaegu olematuks.

Grupi laenuportfell kasvas aastaga 19%, 3 187 miljoni euroni. Ettevõtelaenu kasvasid 17%, 1 731 miljoni euroni ja jaelaenu 22%, 1 365 miljoni euroni. Jaelaenudest moodustasid kodulaenu 81%, liisingud 11% ja muud laenu 8%.

Grupi finantsseisundi aruande maht vähenes 2022. aastal 11%, 6 057 miljoni euroni. Languse taga oli peamiselt finantsvahendajate hoiuste vähenemine: 2021. aasta kiire kasv oli pigem anomaalia. Kõigi teiste kliendirühmade ja laenuportfellide lõikes on toimunud kasv.

Grupi puhaskasum kasvas aastaga 26%, 80,9 miljoni euroni. Tulud kasvasid 26%, kulud 31%. Netointressitulu kasv tulenes peamiselt ettevõtte- ja kodulaenu portfelli kasvust, kuid suuresti aitasid kaasa ka Euroopa Keskpanga intressimäärade tõstmise otsused Euroopa kiire inflatsiooni ohjamiseks. Neto komisjoni- ja teenustasutulu kasv oli 4% juures tagasihoidlik. Seda mõjutasid peamiselt majanduskeskkonna muutused, millest tulenevalt investeerimis- ja finantsvahendajate välisvaluutateenustest saadud teenustasutulu jäi oodatust madalamaks. Krediidikahju suurenes aasta jooksul 3 miljoni euro võrra, kuid jäi üle 6 miljoni võrra prognoositust väiksemaks. Laenuportfell oli kvaliteetsem kui kunagi varem ja mittetöötavate laenu osakaal äärmiselt väike. Lisaks kajastavad aasta tulemused kooskõlas IFRS-i (EL) standarditega (IAS 12.40) arvestada tulevat 2022. aasta edasilükkunud tulumaksu kulu 13,3 miljonit eurot eeldatava tulevikus makstava dividendi pealt. Panga efektiivsusnäitajad olid head: omakapitali tootlus (arvestades aktsionäride osa puhaskasumist) oli 24,9%, kulude ja tulude suhe 39,9% ning riskikulumäär oli 0,1%.

Finantstulemused

<i>miljonites eurodes</i>	2022	2021	Muutus
Netointressitulu	129,49	97,66	33%
Neto komisjoni- ja teenustasutulu	32,41	31,17	4%
Netokahjum finantsvaradelt	-0,42	-1,54	-73%
Neto tegevustulud kokku	161,47	127,29	27%
Muud tulud	0,20	0,60	-66%
Tegevuskulud	-64,55	-49,34	31%
Tulumaksukulu	-13,26	-10,56	26%
Laenukahjumid	-3,00	-3,95	-24%
Puhaskasum	80,87	64,05	26%

Peamised suhtarvud, %

	2022	2021	Muutus
Omakapitali tootlus (ROE) %	24,0	25,6	-6%
Varade tootlus (ROA) %	1,3	1,1	15%
Netointressimarginaal (NIM) %	2,0	1,7	21%
Hinnavahe (spread) %	2,0	1,6	22%
Kulude ja tulude suhe %	39,9	38,6	3%

Ärimahud

<i>miljonites eurodes</i>	31.12.2022	31.12.2021	Muutus
Laenuportfell	3 187	2 677	19%
Hoiused	4 957	5 847	-15%
Omakapital	388	280	39%
Pangaklientide arv (tuhandetes)	378	321	18%

Likviidsus ja kapitaliseeritus

Panka rahastatakse peamiselt hoiustega. Klientide hoiuseid täiendavad pandikirjad, tagamata võlakirjad ja tagatud rahastamine Euroopa Keskpanga TLTRO operatsioonidest.

Likviidsus

Pank hoiab konservatiivset likviidsusriski profiili. Peamine panga tegevusega seotud likviidsusrisk on hoiuste väljavoolu risk. Grupp jälgib regulaarselt teatavaid sisemiselt kindlaksmääratud ja regulatsiooniga ette nähtud likviidsusriski mõõdikuid.

Panga likviidsuse kattekordaja (LCR) oli detsembri lõpu seisuga 136% (31. detsember 2021: 141%), mis ületab regulatiivse nõude (100%) suure varuga. Panga likviidsed varad moodustasid koguvarest 47% (31. detsember 2021: 55%). Panga laenu ja hoiuste suhe 2022. aasta lõpus oli 64% (31. detsember 2021: 46%). Panga laenu ja hoiuste suhe on üsna madal ja suure osa koguvarest moodustavad likviidsed varad.

See näitab, et finantsvahendajatelt kogutud hoiused on tagatud likviidsuspuhvriga (mis koosneb peamiselt keskpanga hoiustest) ja neid laenugevuseks ei kasutata. 2022. aastal hoiuste maht vähenes eelkõige seetõttu, et finantsvahendajate hoiuste tase langes.

Panga regulatiivne stabiilne rahastamise suhe (NSFR) oli 2022. aasta detsembri lõpu seisuga 145% (31. detsember 2021: 164%), mis näitab, et panga rahastamisbaas on tugev.

Kapitaliseeritus

Pank on aruandeperioodi lõpu seisuga hästi kapitaliseeritud.

Panga ainuomanik suurendas panga omakapitali 2022. aastal sissemaksiga summas 30 miljonit eurot.

LHV Group emiteeris 2022. aasta IV kvartalis AT1 kapitali (täiendavad esimese taseme omavahendid) hulka kuuluvaid allutatud võlakirju kogumahu 20 miljonit eurot, millest 15 miljonit eurot kanti edasi pangale.

Lisaks on pangal kasumi teenimise kaudu hea sisemine kapitali genereerimise võimekus.

Panga omavahendite tase seisuga 31. detsember 2022 oli 451,7 miljonit eurot (31. detsember 2021: 352,8 miljonit eurot).

Aruandeperioodi lõpu seisuga oli panga kapitali adekvaatsuse tase 20,38% (31. detsember 2021: 18,66%). 2022. aasta detsembris muutis nõukogu panga sisemist kapitali adekvaatsuse eesmärki, mis on nüüd 19,2% (oli 16,5%). Pank kasutab krediidi- ja tururiski kapitalinõuete arvutamiseks standardmeetodit ning operatsiooniriski kapitalinõuete arvutamiseks baasmeetodit. Pank on aruandeaastal ning sellele eelnenud aastal täitnud kõiki kapitalinõudeid.

Panga finantsvõimenduse määr oli 2022. aasta lõpu seisuga 6,27% (31. detsember 2021: 4,04%). Panga suhtes ei kohaldata individuaalsel tasandil MREL-nõudeid.

Kapitalibaas

tuhandetes eurodes

	31.12.2022	31.12.2021
Sissemakstud aktsiakapital	141 500	111 500
Kasumi arvel moodustatud kohustuslik reservkapital	8 736	5 648
Eelmiste perioodide jaotamata kasum	147 685	91 126
Immateriaalne põhivara (miinusega)	-2 881	-1 243
Aruandeperioodi kasum (COREP)	43 966	61 761
Mahaarvamised	-759	-4 028
Esimese taseme omavahendid	338 247	264 764
Täiendavad esimese taseme omavahendid	53 000	38 000
Esimese taseme omavahendid kokku	391 247	302 764
Allutatud kohustised	60 500	50 072
Teise taseme omavahendid kokku	60 500	50 072
Netoomavahendid kapitali adekvaatsuse arvutamiseks	451 747	352 836

Kapitalinõuded

Keskvalitsused ja keskpangad standardmeetodil	0	0
Krediidiasutused ja investeerimisühingud standardmeetodil	11 355	10 390
Äriühingud standardmeetodil	1 202 058	1 141 853
Jaenõuded standardmeetodil	218 342	212 860
Avalik sektor standardmeetodil	6	6
Eluasemekinnisvara standardmeetodil	506 767	291 338
Viivituses nõuded standardmeetodil	8 004	19 331
Muud varad standardmeetodil	86 279	82 510
Krediidiriski ja vastaspoole krediidiriski kapitalinõuded kokku	2 032 805	1 758 288
Valuutariski kapitalinõue standardmeetodil	7 167	3 489
Intressipositsiooniriski kapitalinõue standardmeetodil	0	0
Aktsiapositsiooniriski kapitalinõue standardmeetodil	740	2 079
Krediidiväärtuse korrigeerimise riski kapitalinõue standardmeetodil	2 228	1 211
Operatsiooniriski kapitalinõue baasmeetodil	173 468	125 729
Kokku kapitalinõuded adekvaatsuse arvutamiseks	2 216 408	1 890 796
Kapitali adekvaatsus (%)	20,38	18,66
Esimese taseme kapitali suhtarv (%)	17,65	16,01

Juhtimine ja tasustamispõhimõtted

LHV Pank on aktsiaselts, mille juhtimisorganid on aktsionäride üldkoosolek, nõukogu ja juhatus.

1. Üldkoosolek

Üldkoosolek on LHV Panga kõrgeim juhtimisorgan, kus aktsionärid teostavad oma õigusi.

Üldkoosoleku esmased ülesanded on põhikirja muutmine, aktsiakapitali suurendamine ja vähendamine, vahetusvõlakirjade väljalaskmise otsustamine, nõukogu liikmete valimine ja volituste pikendamine, nõukogu liikmete ennetähtaegne tagasikutsumine, majandusaasta aruande kinnitamine ja kasumi jaotamine, audiitorite arvu määramine, audiitori(te) nimetamine ja tagasikutsumine ning muude seadusega üldkoosoleku pädevusse antud küsimuste otsustamine.

Üldkoosoleku kutsub kokku juhatus. Vähemalt üks kord aastas toimub korraline üldkoosolek, mille päevakorras on majandusaasta aruande kinnitamine.

LHV Panga ainuaktsionär on AS LHV Group. LHV Groupis olulist osalust omavad aktsionärid on Rain Lõhmus ja temaga seotud isikud, kellele kuulub kokku 21,8% LHV Groupi aktsiakapitalist ning Andres Viisemann ja temaga seotud isikud, kellele kuulub kokku 11,3% LHV Groupi aktsiakapitalist.

2. Nõukogu

Nõukogu on LHV Panga juhtimisorgan, mis planeerib LHV Panga tegevust ja korraldab LHV Panga juhtimist ning teeb järelevalvet juhatuse tegevuse üle. Nõukogu määrab kindlaks ja vaatab korrapäraselt üle LHV Panga strateegia, üldise tegevuskava, riskijuhtimise põhimõtted ja aastaelarve. Nõukogul on viis kuni seitse liiget. Nõukogu liikme volituste tähtaeg on kuni viis aastat. Nõukogu liikmed valivad enda seast nõukogu esimehe, kes korraldab nõukogu tegevust.

LHV Panga nõukogu on kuueliikmeline. Nõukogusse kuuluvad Madis Toomsalu, Rain Lõhmus, Andres Viisemann, Tiina Möis, Heldur Meerits ja Raivo Hein.

3. Juhatus

Juhatus on LHV Panga juhtimisorgan, mis esindab ja juhib LHV Panka. Juhatus koosneb kolmest kuni seitsmest liikmest. Juhatuse liikmete ametiaeg on kuni viis aastat. Juhatuse esimees korraldab juhatuse tööd. Ettevõtet võib esindada kaks juhatuse liiget koos.

LHV Panga juhatus on alates 2021. aasta jaanuarist kuueliikmeline. Kuni 2021. aasta jaanuarini oli juhatuses seitse liiget: Erki Kilu, Andres Kitter, Indrek Nuume, Jüri Heero, Meelis Paakspuu, Kadri Kiisel ja Martti Singi. 2021. aasta jaanuaris kutsuti juhatusest tagasi Erki Kilu ja uueks juhatuse esimeheks valiti Kadri Kiisel.

4. Komiteed

LHV Panga nõukogu on moodustanud LHV Panga tasandil ühe komitee, mille ülesanne on nõustada LHV Panga nõukogu allpool kirjeldatud küsimustes. Lisaks on LHV Panga ainuaktsionäri LHV Groupi nõukogu moodustanud LHV Groupi tasandil kolm komiteed, mille ülesandeks on nõustada LHV Groupi nõukogu allpool kirjeldatud küsimustes seoses kõigi gruppi kuuluvate ettevõtetega.

4.1 Riski- ja kapitalikomitee

Riski- ja kapitalikomitee, mis on moodustatud LHV Panga tasandil, on funktsionaalne tööorgan, mille ülesandeks on LHV Panga nõukogu ja juhatuse nõustamine riskijuhtimise põhimõtete ja riskitaluvuse alal, hinnata LHV poolt võetavaid riske ning jälgida riskipoliitika rakendamist grupi ettevõtetes. Riski- ja kapitalikomiteesse peab kuuluma vähemalt kolm liiget, kes valitakse LHV Panga nõukogu liikmete hulgast.

4.2 Auditikomitee

Auditikomitee on eelkõige LHV Groupi nõukogule nõuandev organ raamatupidamise ja aruandluse, audiitorkontrolli, riski- ja kapitalijuhtimise, sisekontrollisüsteemi ja siseauditi, samuti õigusliku ja regulatiivse vastavuskontrolli valdkonnas. Auditikomiteesse kuulub vähemalt kolm liiget, kelle ametiaeg on kolm aastat. Auditikomitee ülesanne on jälgida ja analüüsida finantsinformatsiooni töötlemist ulatuses, mis on vajalik kvartaliaruannete ja aastaaruande koostamiseks, riskijuhtimise ja sisekontrolli tõhusust, raamatupidamise aastaaruande või konsolideeritud aruande audiitorkontrolli protsessi ning audiitorettevõtja ja seda seaduse alusel esindava vandeaudiitori sõltumatust ja tegevuse vastavust audiitortevõtte seaduse nõuetele. Auditikomitee kohustus on teha AS-i LHV Group nõukogule ettepanekud ja anda soovitusi audiitori nimetamiseks või tagasikutsumiseks, siseaudiitori nimetamiseks või tagasikutsumiseks, probleemide ja ebatõhususe vältimiseks või kõrvaldamiseks organisatsioonis ning vastavuse tagamiseks õigusaktidele ja kutsetegevuse heale tavale.

4.3 Nimetamiskomitee

Nimetamiskomitee eesmärk on toetada LHV Grupi, LHV Panga ja LHV Finance'i nõukogusid küsimustes, mis puudutavad valikuprotsessi ja sobivuse nõudeid. Nimetamiskomitee koosneb vähemalt kolmest liikmest, kes valitakse isikute hulgast, kes on nii LHV Grupi kui ka LHV Panga nõukogu liikmed.

4.4 Töötasukomitee

Töötasukomitee on LHV Grupi, LHV Panga, LHV Finance'i ja LHV Kindlustuse nõukogu poolt moodustatud organ grupi ettevõtete töötajate ning juhatuse liikmete tasustamise strateegia väljatöötamiseks, rakendamiseks ja järelevalveks. Töötasukomitee ülesandeks on muu hulgas hinnata tasustamisega seotud otsuste mõju riskijuhtimise, omavahendite ja likviidsuse kohta sätestatud nõuete täitmisele. Töötasukomiteesse kuulub vähemalt kolm LHV Panga nõukogu liiget.

5. Tasustamis põhimõtted

LHV Panga juhatuse liikmete ja töötajate tasustamise põhimõtted määrab ning nende rakendamist hindab LHV Grupi tasandil moodustatud töötasukomitee. LHV Panga juhatuse liikmetele ja töötajatele makstakse igakuist põhipalka. Juhatuse liikmete põhipalgad määrab nõukogu ning töötajate põhipalgad juhatus. Juhatuse liikmetega on sõlmitud juhatuse liikme lepingud, kõigi teiste töötajatega töölepingud. LHV Pank ei ole võimaldanud suuri lahkumishüvitisi ega olulisi mitterahalisi hüvitisi.

6. Aktsiaoptsioonid

LHV aktsionärid on heaks kiitnud kaks 2022. aasta jaoks olulist aktsiaoptsiooniprogrammi (pikaajaline tulemustasude maksamise programm). 2014. aastal heaks kiidetud aktsiaoptsiooniprogrammi juhatuse liikmetele ja võtmetöötajatele rakendati kuni 2019. aastani; seega olid 2022. aastal realiseeritud aktsiaoptsioonid antud 2019. aastal 2018. aasta tulemuste eest selle optsiooniprogrammi alusel. 2020. aastal võeti vastu uus tulemustepõhine aktsiaoptsiooniprogramm LHV ja Grupi ettevõtete juhatuse liikmetele ja nendega võrdsustatud töötajatele ning võtmetöötajatele; programmi rakendatakse aastatel 2020–2024. 2022. aastal 2021. aasta tulemuste eest aktsiaoptsioonide saajate ja suuruste määramisel lähtuti sellest programmist.

Aktsiaoptsioonide väljastamise eesmärk on luua tingimused, kus LHV ja Grupi ettevõtete juhatuse ja nendega võrdsustatud töötajate ja võtmetöötajate pikaajalised eesmärgid ja huvid oleksid kooskõlas LHV aktsionäride pikaajaliste huvidega. Teine eesmärk on pakkuda tööjõuturul konkurentidega võrdväärset tasustamissüsteemi.

Programmi raames lisandub põhipalgale iga-aastane tulemustasu, mille suurus või maksmine oleneb individuaalsete ja LHV eesmärkide täitmisest. Programmi eesmärgid on:

- konkurentsivõimelise tasustamise tagamine, et olla tööjõuturul atraktiivne;
- võtmetöötajate hoidmine ja motiveerimine läbi omanikusuhte loomise;
- aktsionäride ja töötajate huvide ühildamine;
- ettevõtte väärtuse kasvatamine läbi tulemusjuhtimise.

Opsiooniprogrammi tulemustasu instrumendiks on täielikult aktsiaoptsioonid. Aktsiaoptsioonide tähtaeg on kolm aastat alates optsioonide väljastamise hetkest. Alates 2018. aastast juhatuse liikmetele väljastatud optsioonide suhtes on kohaldatud täiendavat tingimust – neil ei ole lubatud vastavaid aktsiaid pärast optsiooniõiguste täitmisele pööramist veel ühe aasta jooksul müüa. Kolmeaastane üleandmisperiood enne aktsiate väljastamist annab võimaluse tulemusi hinnata pikaajaliselt. Opsioone ei saa realiseerida rahas. Aktsiaoptsioone väljastatakse igal aastal kuni 2% ulatuses LHV aktsiate koguarvust. LHV-l on õigus keelduda aktsiaoptsioonide realiseerimisest ja aktsiate väljastamisest õigustatud isikule kas osaliselt või tervikuna juhul, kui:

- LHV üldkoosolek või üldkoosoleku otsuse alusel nõukogu ei võta vastu otsust LHV aktsiakapitali suurendamise ja aktsiate emiteerimise kohta;
- optsioonide saamiseks õigustatud isiku juhatuse liikme leping või töösuhe on lõppenud optsioonide saamiseks õigustatud isiku algatusel või vastavalt töölepingu seaduse §-le 88 või kui töölepingu seadust muudetakse, siis analoogsel alusel. LHV nõukogu otsuse alusel on siiski võimalik teha selle punkti kohaldatavuse osas erandeid;
- LHV või selle asjakohase tütarettevõtte majandustulemused on eelneva perioodiga võrreldes märkimisväärselt halvenenud;
- optsioone saama õigustatud isik ei täida enam tulemuskriteeriume või ei vasta seaduses sätestatud krediidiasutuse/fondivalitseja juhile või töötajale esitatud nõuetele;
- LHV või selle asjakohane tütarettevõtte ei täida enam usaldatavusnõudeid või vastava äriühingu riskid ei ole adekvaatselt kaetud omavahenditega;
- optsioonide väljastamisel on tuginetud andmetele, mis osutusid olulisel määral ebatäpseks või ebaõigeks.

Aksiaoptsoone on ajavahemikul 2015–2022 väljastatud igal aastal. 2022. aastal realiseeriti 2019. aastal väljastatud optsoonid täies mahus. Järgmine aksiaoptsoonide väljastamine võib aset leida 2023. aastal vastavalt nõukogu otsusele.

2022. aastal väljastatud aksiaoptsoonide saamine ja suurus sõltusid ettevõtte üldiste ning juhatuse liikmete ja töötajate individuaalsete tegevuseesmärkide edukast täitmisest. 2022. aastal väljastati LHV Pangas aksiaoptsoone seitsmele juhatuse liikmele (kuuele AS-i LHV Pank ja ühele AS-i LHV Finance juhatuse liikmele) ja 132 töötajale kogusummas 5 172 tuhat eurot. 2021. aastal väljastati aksiaoptsoone kuuele juhatuse liikmele ja 119 töötajale kogusummas 2 764 tuhat eurot.

2020. aastal väljastatud optsoone saab realiseerida ajavahemikul 1. aprillist kuni 30. aprillini 2023; aksiaid nominaalväärtusega 0,1 eurot saab omandada hinnaga 0,596 eurot aksia kohta. 2021. aastal väljastatud optsoone saab realiseerida ajavahemikul 1. aprillist kuni 30. aprillini 2024; aksiaid nominaalväärtusega 0,1 eurot saab omandada hinnaga 0,923 eurot aksia kohta. 2022. aastal väljastatud optsoone saab realiseerida ajavahemikul 1. aprillist kuni 30. aprillini 2025; aksiaid nominaalväärtusega 0,1 eurot saab omandada hinnaga 2,182 eurot aksia kohta.

Juhatusel ja töötajatel ei ole võimalik aksiaoptsoonide asemel võtta välja määratud summat rahas. Aksiaoptsoone ei saa vahetada, võõrandada, pantida ega koormata. Aksiaoptsoone saab pärida.

Aksiaoptsoonileping kaotab kehtivuse, kui tööleping või juhatuse liikme teenistusleping lõpetatakse ennetähtaegselt töötaja või juhatuse liikme algatusel (erandeid saab teha AS-i LHV Group nõukogu või nõukogu otsuse alusel töötasukomitee) ja töölepingu või juhatuse liikme teenistuslepingu erakorralisel ülesütlemisel tööandja poolt töötajast või juhatuse liikmest tuleneval põhjusel.

Vastavalt krediitdiasutuste seadusele võib AS-i LHV Group nõukogu vähendada väljastatud aksiaoptsoonide arvu või aksiaoptsoonid tühistada, kui ettevõtte üldised majandustulemused on eelneva perioodiga võrreldes märkimisväärselt halvenenud, juhatuse liige või töötaja ei täida enam tulemuskriteeriume, ettevõtte ei täida enam usaldatavusnõudeid, ettevõtte riskid ei ole adekvaatselt kaetud omavahenditega või tulemustasu määramisel on tuginetud andmetele, mis osutusid olulisel määral ebatäpseks või ebaõigeks.

7. Palgakulu

Tabellis on esitatud makstud töötasud ning aasta jooksul töötasu saanud töötajate arv (sh praktikandid).

Arvestuslik brutopalgakulu

tuhandetes eurodes

	Põhipalk	Tulemustasu	Kokku	Töötajate arv
Jaepangandus	6 388	0	6 388	362
Privaat- ja ettevõtete pangandus	2 245	0	2 245	75
Finantsvahendajad	2 135	0	2 135	75
Tugiteenused	7 604	0	7 604	286
Infotehnoloogia	5 440	0	5 440	178
Kokku	23 812	0	23 812	979

Jätkusuutlikkuse aruanne

1. Jätkusuutlikkus LHV-s

Jätkusuutlikkuse missioon

Jätkusuutlikkus on pidevat õppimist eeldav protsess, kuhu kaasame sidusrühmi ja väliseksperthe, kes aitavad meil paremini mõista oma otsuste tagajärgi ja luua pikaajalist väärtust. Meie eesmärk on strateegiliselt suurendada ettevõttesisest pädevust, arendada jätkusuutlikke finants-tooteid ja -teenuseid, tõhustada äriprotsesse ning arendada vastutustundlikuma äritegevuse nimel kogu sektorit hõlmavat koostööd.

- Mõistame, kuidas meie äriotsused ühiskonda ja keskkonda mõjutavad, ning keskendume nende mõjude haldamisele.
- Meie eesmärk on olla finantsmaailma jätkusuutliku arengu eestvedajaks. Selleks püüame alata süsteemseid muutusi ning võtta kasutusele uuenduslikke ja keskkonnanahoidlikke lahendusi.
- Viime oma tegevuse kooskõlla ÜRO kestliku arengu eesmärkide ja Pariisi kliimakokkuleppega.
- Tegutseme läbipaistvalt ning anname oma edusamudest ja komistuskividest nii kohustuslike kui ka vabatahtlike jätkusuutlikkuse aruannete ja ettevõtte suhtluskanalite kaudu avalikult aru. Täiendame pidevalt oskusteavet jätkusuutlikkuse aruandluse standardite kohta ja meie iga-aastased jätkusuutlikkuse aruanded vastavad globaalse aruandlusalgatuse (Global Reporting Initiative, GRI) standarditele.
- Oleme võtnud endale kohustuse luua vajalikud tingimused oma jätkusuutlikkuse strateegia järgimiseks. Seda on võimalik saavutada sisemise suutlikkuse suurendamise ning keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisaspektide (ESG) järjekindla kaasamisega otsustamisse, äritegevusse ja -tavadesse.

Jätkusuutlikkuse aruande eesmärk on anda ülevaade sellest, kuidas LHV arvestab oma äritegevuses jätkusuutlikkuse küsimustega, et suurendada oma positiivset mõju keskkonnale ja ühiskonnale. Käesolevat jätkusuutlikkuse aruannet on välishindaja hinnanud, kuid seda ei ole läbi vaadatud ega auditeeritud.

2. Globaalsed jätkusuutlikkuse raamistikud

2.1 ÜRO Keskkonnaprogrammi finantsalgatuse (UNEP FI) vastutustundliku panganduse põhimõtted

ÜRO Keskkonnaprogrammi finantsalgatus on rahvusvaheline partnerlus, mis loodi ÜRO Keskkonnaprogrammi (UNEP) ja rahvusvahelise finantssektori koostöös. ÜRO vastutustundliku panganduse põhimõtted annavad pankadele raamistiku jätkusuutlikuks toimimiseks. Ühinesime algatusega 2021. aastal, et näidata oma pühendumust ÜRO kestliku arengu eesmärkidele ja viia oma tegevus vastavusse Pariisi kliimaleppe eesmärkidega.

Osaleme finantssektori rahvusvahelises koostöös ja heade tavade jagamises.

Allpool näidatud kuus põhimõtet moodustavad raamistiku jätkusuutliku pangandussüsteemi väljaarendamiseks ja toimivana hoidmiseks. Need põhimõtted töötati välja selleks, et aidata pangandussektoril anda oma ühiskondlik panus. Praegu on meil käsil mõjuvaldkondadest lähtuvate sihtide seadmine.

1. põhimõte **Kooskõlla viimine**

Viime oma äristraategia kooskõlla üksikisikute vajaduste ja ühiskonna eesmärkidega, mis kajastuvad säästva arengu eesmärkides, Pariisi kliimaleppes ning asjakohastes riiklikes ja piirkondlikes raamistikes, ning toetame nende eesmärkide saavutamist.

2. põhimõte **Mõju ja eesmärkide seadmine**

Suurendame pidevalt oma positiivset mõju, vähendades samal ajal oma tegevusest, toodetest ja teenustest tulenevaid negatiivseid mõjusid inimestele ja keskkonnale ning maandades vastavaid riske. Selle saavutamiseks seame ja avaldame eesmärgid valdkondades, kus meie mõju võiks olla kõige märkimisväärsim.

3. põhimõte **Kliendid**

Teeme vastutustundlikult koostööd oma klientidega, et julgustada jätkusuutlike tavade rakendamist ja võimaldada majandustegevust, mis loob ühist heaolu praegustele ja tulevastele põlvetele.

4. põhimõte **Sidusrühmad**

Ühiskonna eesmärkide saavutamiseks konsulteerime ja suhtleme ennetavalt ja vastutustundlikult asjaomaste sidusrühmadega ja teeme nendega koostööd.

5. põhimõte **Juhtimine ja kultuur**

Täidame kõnealustest põhimõtetest tulenevaid kohustusi, tagades tõhusa juhtimise ja vastutustundliku panganduskultuuri.

6. põhimõte **Läbipaistvus ja vastutus**

Analüüsime korrapäraselt kõnealuste põhimõtete individuaalset ja kollektiivset rakendamist ning tegutseme läbipaistvalt ja vastutame oma positiivse ja negatiivse mõju ning panuse eest ühiskonna eesmärkide saavutamisse.

2.2 Finantsasutuste süsinikuheite aruandluse partnerlus

2021. aasta lõpus ühinesime finantsasutuste süsinikuheite aruandluse partnerlusega (Partnership for Carbon Accounting Financials, PCAF). Alates 2019. aastast oleme mõõtnud tegevustasandil 1., 2. ja 3. valdkonna heidet; PCAF-algatusena ühinemine aitab meil veelgi põhjalikumalt avalikustada ka 3. valdkonna heidet (15. kategooria – investeringud), mis on vajalik meie keskkonnamõjust täieliku ülevaate saamiseks.

PCAF-i standardiga, mis on kooskõlas kasvuhuonenaaside protokolliga, on välja töötatud järjepidev meetodika äritegevusega (sh ettevõtte- ja ärialaenudega, ärikinnisvara- ja kodualaenude, sõidukilaenude ja projektide rahastamisega ning isegi pankade finantsseisundi aruannetes olevate omakapitaliinstrumentide ja võlaväärtpaberipositsioonidega) seotud heitkoguste mõõtmiseks ja avalikustamiseks.

Sel aastal oleme hinnanud oma kliimamõju nelja varaklassi puhul: ärialaenud, sõidukilaenud, ärikinnisvaralaenud ja hüpoteeklaenud.

Need tulemused annavad meile hea lähtepunkti, millest saame heite vähendamise eesmärkide püstitamisel juhendada, et viia oma tegevus vastavusse Pariisi kliimaleppe eesmärkidega. Meie jaoks on see suur samm edasi, mis mitte üksnes ei anna meile paremat ülevaadet meie enda kliimamõjust, vaid aitab meil hinnata ka oma klientide keskkonnamõju ja teha nendega koostööd, et vähendada oma keskkonnajalajälge.

3. ESG strateegia

3.1 ESG ja jätkusuutlikkuse olulised aspektid

Meie eesmärk on saavutada oma jätkusuutlikkuselase tegevusega ka tegelikku mõju. Rakendame oma ressursse selliste keskkonna- sotsiaalsete ja juhtimisprobleemide lahendamiseks, mida meie äriotsused kõige enam mõjutavad.

UNEP FI portfelli mõju analüüsi töövahendi abil oleme teinud kindlaks oma äritegevuse potentsiaalse positiivse ja negatiivse keskkonna- ja sotsiaalse mõju. Kaasates nii organisatsioonisiseseid kui ka -väliseid sidusrühmi ja kasutades sobivaid ESG-juhtimise meetodeid, oleme kindlaks teinud valdkonnad, mida LHV oma toodete ja teenustega oluliselt mõjutab.

Olulisus- ja mõjuanalüüsi tulemused

Olulisus- ja mõjuanalüüsi tulemused kinnitas juhtkond ESG strateegia väljatöötamise protsessi käigus. Tegime kindlaks kaks kõige olulisemat keskkonnamõju ja kaks kõige olulisemat sotsiaal-majandusliku mõju valdkonda, kus LHV võiks oma põhitegevusega kogu väärtusahela ja portfelli ulatuses kestlikku arengut kõige enam mõjutada:

- kliima ja elurikkus
- ringmajandus
- kaasav ja sidus majandus
- finantskirjaoskus ja majanduslik kindlustunne

Lisaks tehti kindlaks ka üks organisatsioonisiselt oluline aspekt: aus ja läbipaistev organisatsioonikultuur (mis hõlmab nii sotsiaalseid kui ka juhtimisaspekte).

Lähtudes nendest mõjuvaldkondadest oleme välja töötanud oma jätkusuutlikkuse strateegia, kus neid probleeme käsitletakse peamiste tulemusnäitajate ja sihttasemetega kindlaksmääramise ning jätkusuutlike finantstoodete väljaarendamisega. Peale selle tagame, et meie jätkusuutlikkuse strateegia aitab saavutada ÜRO kestliku arengu eesmärkide kohaseid sihte ja arenguvajadusi.

4. ESG juhtimine

Meie ESG strateegia aluseks olevad põhimõtted on määratletud meie ESG poliitikas ja peamiste ESG tulemusnäitajate tegevuskavas, kus on kindlaks määratud meie jätkusuutlikkusalase töö eesmärgid, püüdlused ja meetodid Grupi kõigi tütarettevõtete jaoks. ESG poliitikaga on paika pandud ka Grupi ESG kõrgema juhtimistasandi struktuur ja ülesanded. ESG juht vastutab kõigi igapäevaste ESG küsimuste eest, Grupi tegevjuht juhtorgani liikmena kannab lõppvastutust ESG järelevalve eest, kõik tütarettevõtete juhid vastutavad igapäevaste ESG küsimuste ja sellealase tegevuse järelevalve eest oma ettevõttes ning kommunikatsioonijuht vastutab keskkonna- ja sotsiaalsete küsimustega seotud väliskommunikatsiooni eest ja on kontaktisikuks kõigile avalikkuselt tulevatele jätkusuutlikkusega seotud päringutele.

Alates 2020. aastast on meil ka ESG küsimustele keskenduv meeskond, kes allub otse panga tegevjuhile.

Viimastel aastatel oleme tõsiselt tegelenud organisatsioonisisese ESG-alase pädevuse suurendamisega, mille tulemusena on meie ESG meeskond kasvanud ja vastavuskontrolli, krediidi- ja riskijuhtimise ning varahalduse osakondades on nüüd ESG valdkonnale keskendunud spetsialistid. ESG grupiülese juhtimise peamine eesmärk on jätkusuutlikkuse põhimõtete sujuv integreerimine kõigisse asjakohastesse ärivaldkondadesse, protsessidesse, strateegia väljatöötamisse ja riskijuhtimisse.

2023. aastal hakkame pidama ESG juhtkomitee igakuiseid koosolekuid LHV Pangas, kus keskendutakse jätkusuutlikkuse küsimuste kaasamisele meie pangandustegevuse ärivaldkondadesse. LHV Panga ESG juhtkomitee koosneb LHV Panga juhatuse liikmetest ja ESG juhust. Praegu loome LHV-s nõuetekohast ESG juhtimissüsteemi, mille eesmärk on integreerida ESG ja jätkusuutlikkuse küsimused kõigisse ärifunktsioonidesse ja -protsessidesse ja kaasata kõik juhid vastavates äriüksustes.

4.1 ESG riskide juhtimine

Mõistame vajadust hinnata ESG-ga seotud riske ning suurendada oma otsustusprotsessides läbipaistvust ja vastutustunnet. Oleme koostanud ja avaldanud loetelu ärivaldkondadest, mis on vastuolus meie laenupoliitika ja jätkusuutlikkuse eesmärkidega. 2022. aastal valmis meil ka laenuklientide ESG riskide hindamise mudel, mida kasutatakse ka põhjaliku analüüsivahendina, mis aitab meil oma laenukliente, nende võimalikke keskkonna- ja ühiskondlikke riske (E&S riske) paremini tundma õppida ja annab meile seega põhjalikumalt teavet selle kohta, kuidas ESG ja E&S riskikriteeriume 2023. aastal ja edaspidi äritegevuse arendamises arvesse võtta. Usume kindlalt põhimõttesse, et juhtida saab ainult seda, mida saab mõõta.

Mõistame, et piisav ESG riskide juhtimise raamistik on vastutustundliku äritegevuse alus. Seetõttu valmib meil 2023. aasta alguses grupiülese ESG riskide juhtimise raamistik. Peale selle jälgime tähelepanelikult käimasolevaid seadusandlikke protsesse, mis mõjutavad meie edasist jätkusuutlikkusalast tegevust. Üks neist on EL-i kestlike tegevuste taksonoomia. Taksonoomia rakendamine ja oma tegevuse sellega kooskõlla viimine on samuti üks meie praeguseid prioriteete ja on aluseks meie ESG hindamiskriteeriumide ja meetodite väljatöötamisele. Taksonoomia rakendamine mitte üksnes ei mõjuta meie enda ESG andmete analüüsimist, hindamismeetodeid ja -protsesse, vaid aitab ka meie äriklientidel oma jätkusuutlikkusalast tegevust läbipaistvamaks muuta ja suurendab nende teadlikkust ESG riskide juhtimisest ja aruandlusest.

5. Mõjuvaldkondade juhtimine

5.1 Keskkonnamõju

Mõistame, et finantsasutusena saame teha palju selleks, et kutsuda esile positiivseid muutusi. Keskkonnamõju vähendamiseks otsime jätkusuutlikumaid võimalusi kasvu saavutamiseks ja väärtuse loomiseks. LHV soovib tegutseda jätkusuutlikult ja Eesti ettevõtteks tahame aidata Eesti majandusel kohaneda, et saavutada keskkonna- ja kliimaeesmärgid.

Oleme võtnud kohustuse aidata kaasa Pariisi kliimaleppe eesmärkide saavutamisele ja toetame Eesti eesmärki jõuda aastaks 2050 kliimanetraalse majanduseni. Selleks järgime hoolikalt rohelise kontori põhimõtteid ja oma tegevuse iga-aastast ökoloogilist jalajälge.

Lisaks sellele mõõdame nüüd ka oma investeeringute ja laenutegevusega seotud heitkoguseid (nn rahastatud heitkogused) ja võtame meetmeid nende vähendamiseks.

5.1.1 Rohelise kontori tegevused

Ehkki meie suurim keskkonnamõju tuleneb finantseerimis- ja investeerimistegevusest, on sama oluline ka see, kuidas me oma igapäevast tööd teeme. Üks võimalus süsinikuajalajälje vähendamiseks on vähendada meie kontoritegevuse negatiivset mõju. Alates 2019. aastast tegutseb meil rohelise kontori meeskond, kes algatab kestlikkusprojekte, mille eesmärk on suurendada töötajate teadlikkust sellest, kuidas nad saavad oma igapäevase tegevuse keskkonnamõju vähendada.

Rohelise kontori põhimõtteid rakendatakse nüüd kõigis meie kontorites. Varasematel aastatel oleme jõudnud tähtsate versta-postideni ja meie saavutusi on tunnustatud. Tallinna City Plaza kontor on juba saanud rohelise kontori sertifikaadi. 2022. aastal alustasime ka Tartu ja Pärnu kontoritele sertifikaadi taotlemise protsessi. Lisaks pikendati City Plaza kontori BREEAM-i keskkonnasertifikaati kuni 2023. aasta lõpuni.

Jäätmete tekkele ja kogumisele pööratakse LHV kontorites suurt tähelepanu. Oleme töötanud välja tahkete jäätmete sortimise korra. Biojäätmel suuname koostöös Nutriloopiga ise ringlusesse: kasutame neid kontorihoone rõdudel taimede kasvatamiseks ning annetame kohalikele aednikele ja talunikele. Töötajaid innustatakse jäätmeid taaskasutama nii tööl kui ka kodus. Näiteks saavad töötajad tuua seisma jäänud rõivaid või ohtlikke jäätmeid kontoris paigaldatud kogumiskastidesse.

5.1.2 Meie CO₂ jalajälg

Heitkoguste vähendamise tegevuskava koostamiseks ja sihttasemete seadmiseks on esmalt vaja kindlaks teha meie tegevusega seotud heitkogused ja neid mõõta, järgides selle protsessi käigus standardmetoodikat.

Oma jalajälje arvutamisel lähtume kasvuhoonegaaside protokollide ettevõtete arvestus- ja aruandlusstandardist, mis on rahvusvaheliselt tunnustatud ja enim kasutatud kasvuhoonegaaside arvestusstandard. Tulemused väljendatakse CO₂ ekvivalendina, mis on universaalne kasvuhoonegaaside mõõõtühik ja näitab nende erinevat potentsiaali globaalse soojenemise tekitamisel.

Kasvuhoonegaaside protokollide alusel on heitkogused liigitatud kolme valdkonda. 1. valdkonna heide on otsene heide, mis tekib organisatsiooni poolt kontrollitavatest või tema omanduses olevatest allikatest. 2. valdkonna heide on kaudne heide, mis on seotud elektri, kütte ja jahutuse ostuga. 3. valdkonna heide hõlmab kõiki muid kaudseid heitkoguseid, sh nii meie oma tegevusest tulenev heide kui ka heide, mida me oma finantseerimis- ja laenu-tegevuse kaudu rahastame.

Iga aasta lõpus mõõdame oma kontoritegevuse CO₂ jalajälge, kogudes andmeid töölähetuste, kontorihoonete

kasutamise, tellitud paberi, puuviljade jne kohta. Neid andmeid võrdleme varasemate aastatega ja lisame rohelise kontori tegevuskavasse uusi tegevusi, et oma jalajälge veelgi vähendada. Meie kontorid tekitavad heidet peamiselt kütte ja elektrienergia kasutamise ning töötajate kodu ja töö vahel liikumise ja töölähetuste tõttu.

Töötajate tööle- ja koju sõitude mõju hindamiseks korraldati töötajate veebiküsitlus, kus küsiti töökoha ja kodu vahemaa (otsetee ilma vahepeatusteta) ja tavaliselt kasutatava transpordivahendi kohta. Kokku vastas 58% töötajatest ja tulemused ekstrapoleeriti ettevõtte töötajate arvule.

Analüüs hõlmas LHV Groupi Tallinna, Pärnu ja Tartu kontorite tegevust. Nagu ka möödunud aastate hinnangutes, ei võetud 2022. aasta analüüsis arvesse LHV Ühendkuningriigi kontorit (andmete piiratud kättesaadavuse tõttu).

Kuna Londoni kontor on väike, ei eeldata, et sel on oluline mõju LHV kui terviku CO₂ jalajäljele. Et leida CO₂ jalajälg töötaja kohta, jagati koondu-tulemus LHV Groupi töötajate arvuga aruandeaasta lõpus.

2021. aastal oli LHV kontoritegevuse süsinikuajalajälg 1 444 tonni CO₂ ekvivalenti ehk arvutuste tegemise seisuga 2,3 tonni töötaja kohta (täpsem teave on esitatud alljärgnevas tabelis). 2022. aasta tulemus oli 1 968 tonni ehk 2,5 tonni töötaja kohta. Meie tegevustasandi CO₂ jalajälg suurenes peamiselt seetõttu, et Tallinna kontorit köeti rohkem ja lennukiga tehti rohkem tööreise kui 2021. aastal, mil koroonapandeemia seda olulisel määral pärssis.

Kasvuhoonegaaside heitkogused oma tegevusest (GRI 305:2016)		2022	2021
1. valdkond		0	0
2. valdkond		567 tCO ₂ ekv	445 tCO ₂ ekv
3. valdkond (v.a kategooria 15)		1 400 tCO ₂ ekv	999 tCO ₂ ekv
Heitkogused oma tegevusest kokku		1 968 tCO₂ekv	1 444 tCO₂ekv
Kasvuhoonegaaside heitkogus täistööajale taandatud töötaja kohta		2,48 tCO ₂ ekv	2,28 tCO ₂ ekv

		2022		2021	
Liik		tCO ₂ ekv	Osakaal, %	tCO ₂ ekv	Osakaal, %
1. valdkond – otsene heide		-	-	-	-
1. valdkond kokku		-	-	-	-
2. valdkond – kaudne heide, mis on seotud ostetud elektri- ja soojusenergiaga	Elektrienergia (taastuvatest allikatest): Tallinna kontor	0	0	0	0
	Elektrienergia (taastuvatest allikatest): Tartu kontor	0	0	78	5
	Elektrienergia (taastumatutest allikatest): Pärnu kontor	16	1	-	-
	Soojusenergia: Tallinna kontor	544	28	357	25
	Soojusenergia: Tartu kontor	5	0	9	1
	Soojusenergia: Pärnu kontor	1	0	-	-
2. valdkond kokku		567	29	445	31
3. valdkond – kõik muud kaudsed heited väärtusahelas	OSisseostetud materjalid (kauplemisvarad)	45	2	25	2
	Kontorimööbel	35	2	29	2
	Kontoritehnika	274	14	238	17
	Jäätmeteke	28	1	16	1
	Veetarbimine	2	0	1	0
	Töõreisid: lennuk	158	8	54	4
	Töõreisid: rong	5	0	1	0
	Töõreisid: buss	4	0	1	0
	Töõreisid: takso	1	0	1	0
	Töõreisid: isiklik auto	18	1	10	1
	Sõidud töökoha ja kodu vahel: 2022 (795 töötajat)	425	22	308	22
	Kodukontor (795 töötajat)	31	2	19	1
	Kaudsed energia- ja kütusemõjud				
	Elektrienergia võrgukaod	26	1	5	0
	Soojusenergia võrgukaod	64	3	56	4
	Soojusenergia tootmise kaudsed mõjud	282	14	237	17
	Soojusenergia tootmise võrgukaod	1	0	-	-
3. valdkond kokku		1 400	71	999	69
Heitkogused oma tegevusest kokku		1 968	100	1 444	100

Rahastatud heitkoguste hinnangud

Kuna suur osa meie kasvuhoonegaaside heitest on seotud meie finantseerimistegevusega, hakkasime 2022. aastal koostama hinnanguid 3. valdkonna 15. kategooria investeringutest (nagu need on määratletud kasvuhoonegaaside protokollis ettevõtete väärtusahela standardis) tingitud heitkoguste kohta, kasutades selleks PCAF-i meetodikat.

2022. aasta lõpuks olid valminud hinnangud nelja varaklassiga (ärialaenud, sõidukilaenud, ärikinnisvaralaenud ja hüpoteek-

laenud) seotud heitkoguste kohta, mis ulatusid kokku 562 506 tonni CO₂ ekvivalendini ja mille CO₂-mahukus oli 183,4 tCO₂ekv miljoni euro kohta (täpsem teave on esitatud alljärgnevas tabelis). Märgitud varaklassid moodustasid 96% meie krediitportfelli.

Heitkoguste hinnangud võivad teataval määral varieeruda, kuna sõltuvad mudelites kasutatud sisendandmete kvaliteedist. Võimalikult täpsete tulemuste saamiseks püüame eelseisvatel aastatel andmete kvaliteeti parandada,

hankides konkreetsemat teavet otse klientidelt. Oleme teadlikud kasutatud meetodika puudustest ja tunnistame, et sellel on arenguruumi, ent näeme seda siiski optimaalse lähtepunktina, mis võimaldab meil saada oma heitkogustest ja kliimamõjust parema ülevaate, mille põhjal saame edaspidi seada heitkoguste vähendamise eesmärgi.

Rahastatud heitkogused		2022	
3. valdkond (15. kategooria – investeeringud)	Liik	tCO ₂ ekv	tCO ₂ ekv / mln eurot
	Ärilaenu*	388 757	275,9
	Hüpoteeklaenu	88 490	82,8
	Ärikinnisvaralaenu	77 879	159,1
	Sõidukilaenu**	7 380	74,3
3. valdkond kokku (15. kategooria – investeeringud)		562 506	

* Ebakindluse tõttu ei ole 3. valdkonna teave kättesaadav

** Sõidukite, busside ja veoautode heide

Süsinikujalajälje kompenseerimine kohaliku innovaatilise lahendusega

Oleme astunud küll märkimisväärseid samme oma kontorite süsinikujalajälje vähendamiseks, ent see on siiski võimalik ainult teatava piirini. Seepärast teeme koostööd ettevõttega eAgronom, kes pakub meile kohalikku lahendust, mis aitab meil saavutada oma esimest heite vähendamise eesmärki. Kasutame eAgronomi arendatud uut lahendust, mis võimaldab osta süsinikukrediiti Eesti põllumajandusettevõtjalt, kes seovad süsinikdioksiidi õhust mulda ja parandavad nii oma põldude mulla kvaliteeti.

Koostöö eAgronomiga aitab meil paremini mõista, kuidas CO₂ kompenseerimine toimub. Nii saame parandada kohaliku mulla kvaliteeti, rikastades mulda toitainetega ja suurendades mulla veemahutavust, aidates samal ajal põllumajandusettevõtjatel rakendada igapäevases põlluharimises seda uuenduslikku meetodit.

2022. aasta novembris saime oma esimesed CO₂ arvestusühikud, mis võimaldab meil teada anda, et oleme saavutanud oma tegevustasandil kliimaneutraalsuse.

5.2 Keskkonda säästvad tooted ja teenused

LHV mõju Eesti finantssektoris kasvab. Ühiskonna jaoks elutähtsa sektori osana mõjutame ümbritsevat nii otseselt kui ka kaudselt ning anname oma olulisima panuse investeringute ja rahastamise kaudu.

Seetõttu oleme otsustanud suunata põhitegevuse rahavood kooskõlastatult tegevustesse, mis toetavad üleminekut kliimaneutraalsele ja jätkusuutlikule majandusele. Oleme välja töötanud ainulaadsed rohelised tooted, mis motiveerivad kliente tegema võimalikult keskkonnasäästlikke tarbimis- ja investimisotsuseid. Sel viisil toetame majanduskasvu, aidates samal ajal vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid, reostust ja jäätmeteket.

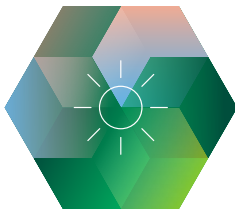
Roheline kodulaen

Üks olulisemaid tarbimisotsuseid, mis inimene eales vastu võtab – nii finantskulu kui ka keskkonnamõju mõttes – on seotud oma kodu ostmisega. Kolmandik keskmise Eesti elaniku aastasest süsinikdioksiidi jalajäljest on seotud tema koduga – enamasti tuleneb see kütteks kasutatavast energiast ja majapidamises kasutatava elektrienergiaga seotud heitkogustest. Kuna soovime edendada kõige energiatõhusamate kodude ehitamist ja ostmist, pakume oma klientidele võimalust kasutada Eesti esimest rohelist kodulaenu.

Roheline elamuarenduslaen

Et inimestel oleksid energiatõhusad korterid, peab keegi need ehitama. Seetõttu pakume arendajatele A-energiaklassi elamute ehitamiseks investeerimislaene tavapärasest madalama intressimääraga.

Roheline järelmaks

Taastuvad energiaallikad on vaieldamatult investeering tulevikku. Päikesepaneelide kasutamine elektri tootmiseks ning kodude kütmine ja majapidamisvee soojendamine maasoojusenergia abil on arukas valik. Soovime, et meie kliendid kasutaksid fossiilkütustel töötavate sõidukite asemel sagedamini ühe- või kahe rattalisi elektrisõidukeid. Soovime lihtsustada energiasäästlike valikute tegemist.

Roheline investeerimislaen ettevõtetele

Eesti majandus on väga süsinikdioksiidimahukas. Seetõttu on investeerimine energiatarbimise vähendamisse, taastuvenergia tootmisse või igapäevasesse ressursitõhususse väga tulus ja annab igale ettevõttele suurema konkurentsieelise.

5.3 Sotsiaalvaldkond

Pankadel ja finantsasutustel on majanduskasvu edendamises oluline roll, kuid nad suudavad mõjutada ka inimeste elu ja ühiskonna üldist heaolu. Teeme oma tööd alati ausalt, läbipaistvalt ja eetilisel ning paneme ülimat rõhku õiglase teingu põhimõtete järgimisele ning partnerite, klientide ja töötajate austamisele.

Tunnistades oma rolli ja ühiskondlikku mõju kohalikul tasandil,

- eraldame raha muusika ja kunsti, hariduse, spordi ja kogukonnaürituste toetamiseks;
- toetame väliseid ettevõtmisi ja partnereid kohalike kogukondade kultuurilise ja majandusliku arengu edendamisel;
- seisame inimeste ja ettevõtete võrdsete võimaluste eest;

- tõstame klientide usaldust LHV kui mittediskrimineeriva finantsteenuste pakkuja vastu;
- edendame finantskirjaoskust ja majandusteadmiste jagamist;
- suurendame pidevalt oma pädevust keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisvaldkonnas, et ühiskonna sidusust veelgi enam edendada. Meie inimeste edu ja heaolu on meie äritegevuse tuumaks.

Mõistame, et häid majandustulemusi ja kasvu ei saavutata ilma inimesteta, kes loovad väärtust, kelle eest hoolitsetakse hästi, kes täidavad oma isiklikke ja kollektiivseid ülesandeid südamega ning tunnevad end kõrgelt hinnatuna.

5.3.1 Finantskirjaoskus

Asutamisest alates on LHV olnud Eesti investorite kogukonna osa. Investeermisteenuste turuliidrina ja börsil noteeritud ettevõttena, mis väärtustab suhteid investoritega, aitame aktiivselt kaasa investorite harimisele. Suhtes oma enam kui 10 000 aktsionäriaga oleme avatud, läbipaistvad ja kaasavad.

- Korraldame tasuta seminare investeermiskoolis, kus 2022. aastal oli 19 262 osalejat (2021: 8 200).
- Igal aastal korraldame ka aktsiamängu Börsihai. Sel aastal oli osalejaid 5 415.
- Jätkame finantskirjaoskuse kampaaniatega ja tegevustega, mis on suunatud vene emakeelega Eesti noortele. Näitasime oma sotsiaalmeediakanalites õpetlikke videoklippe sellest, kuidas rahaga ümber käia.
- Koostöös veel viie ettevõttega algatasime programmi „Lae end“, mis toob kokku Eesti koolide parimad õpetajad, haridusmaastiku iduettevõtted ja füüsika-õpetajate kogukonna esindajad eesmärgiga parandada füüsika õppematerjale.
- Osalesime Eesti Pangaliidu korraldatud finantskirjaoskuse edendamise projektides.
- Toetasime Äripäeva korraldatud Investor Toomase konverentsi, Investeermisklubi läbi viidud investeermisfestivali, Naiste Investeermisklubi ja aktsiakoolitust.

5.3.2 Sponsorlus

Võimaluste piires toetab LHV ettevõtmisi ja algatusi, mis aitavad kaasa Eesti ühiskonna arengule. Eelistame sponsorprojektide puhul pikaajalist sisulist koostööd. 2022. aastal oli üks meie suurimaid toetusi 500 000 euro suurune annetust Eesti Pagulasabile Ukraina sõjapõgenike abistamiseks.

5.3.3 Sotsiaalne mõju kanalite ja kliendikogemuse kaudu

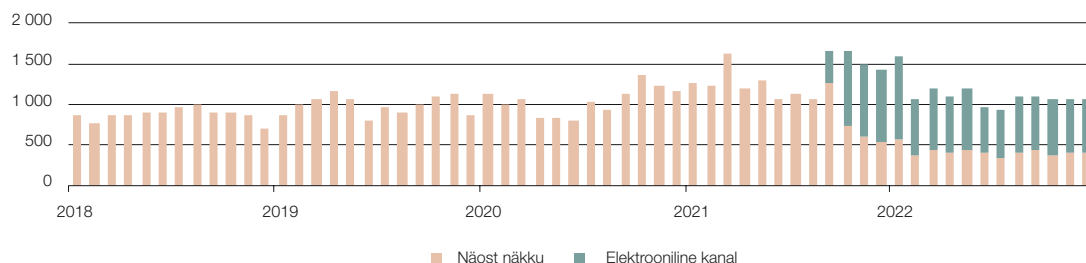
LHV on laitmatut kliendikogemust ja elektrooniliste kanalite kvaliteeti alati väga tähtsaks pidanud. Kui viimastel aastatel oleme keskendunud pigem pangateenuste veebis kättesaadavaks tegemisele eelkõige eraklientide jaoks, siis praegu paneme rõhku kliendisegmentide ja tooteportfelli laiendamisele ning samuti paremale kommunikatsioonile ja klientidele mugavamate veebiteenuste pakkumisele. LHV jaoks on endiselt väga oluline internetipanga ja mobiilipäi arendamine viisil, mis toetab laienevat tootepakkumist ja teeb meie elektroonilised kanalid kättesaadavaks laiemale kasutajaskonnale, mis hõlmab ka kindlustuskliente, pensionifonde ja tarbijakrediititoodete kasutajaid.

2022. aastal saime igas kuus juurde keskmiselt 5 100 uut klienti. Ligi 70% meie uutest klientidest avavad pangakontod meie elektrooniliste kanalite kaudu, kas otse veebis või kombineerides e-kanaleid füüsilise kohtumisega panga esindajaga. Ka varasematel aastatel on see osakaal pidevalt suurenenud, kuid 2022. aasta on näidanud, et enamik meie kliente saab kasutada meie teenuseid veebi teel.

Alates 2021. aasta septembrist, kui juriidilistest isikutest klientidel avanes esmakordselt võimalus avada konto digitaalselt, on juriidiliste isikute e-kanalite kaudu avatud pangakontode arv pidevalt tõusnud, 20%-lt keskmiselt 60%-le 2022. aasta IV kvartalis.

Jätkame tööd juriidilistele isikutele pakutavate võimaluste laiendamisega – praegu pakume konto digitaalse avamise võimalust ainult lihtsa struktuuriga ettevõtetele – ja täiendame digitaalset kliendisuhte loomist paljude vastavuskontrolli- ja riskimeetmetega.

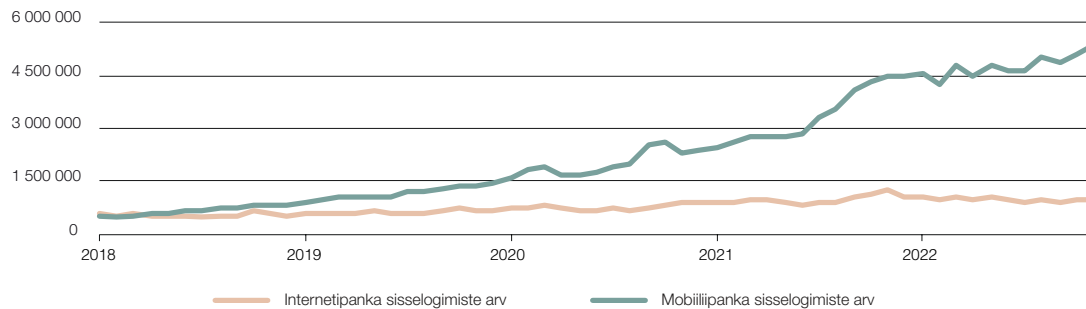
Juriidilise isiku tuvastamine kliendisuhte loomisel

2022 oli esimene aasta, kui meie mobiilipanka kasutati kuus rohkem kui internetipanka. Meie mobiilipank on võitnud kiiresti populaarsust nii era- kui ka juriidilistest isikutest klientide seas. Isegi kui unikaalsete külastajate kuustatistika on mõlema kanali puhul samas suurusjärgus, on mobiilipanga kasutusaktiivsus kuus internetipangast ligikaudu viis korda suurem.

Oleme parandanud oma elektrooniliste kanalite kasutusmugavust ja väljanägemist, püüdes muuta kasutajakogemuse võimalikult sujuvaks. 2022. aasta neljandas kvartalis sisenes e-kanalite kaudu mobiilipanka 74% ja internetipanka lausa 90% uutest klientidest. See näitab, et kliendid kasutavad meie elektroonilisi kanaleid veelgi rohkem kui varem.

LHV internetipanga ja mobiilipanga kasutamise aktiivsus

Alaerialisele lapsele interneti- või mobiilipanga kaudu pangakonto avamine on meie klientide seas jätkuvalt populaarne. Praegu nõutakse lisaks kliendi andmetele ja kontot avava vanema nõusolekule lapse ID-kaarti, passi või Eesti elamisluba. Kavatseme töövoogu ja nõudeid muuta, et teha seda veelgi lihtsamaks ja võimaldada lapsele konto avamist ilma vanemaga kliendilepingut sõlmimata.

5.3.4 Meie ühiskondlik mõju töödandjana

Suure töödandja ja ühiskonnas silmapaistvat rolli täitva ettevõttena vastutab LHV oma tegude, sõnade ja töömee-
todite eest. LHV kasutab oma mõjukust selleks, et edendada kõrgeid eetilisi standardeid ja kaasavat lähenemist kõigis suhetes klientide, investorite ja töötajatega. Meie eesmärk on olla vastutustundlik organisatsioon, kuid samuti loodame anda oma panuse üldisesse süstemaatilisse muutusesse kestlikuma suhtumise ja kaasavama ühiskonna poole.

2020. aastal võtsime kasutusele uue töötajate pühendumuse uuringu: Gallup Q12. See on rahvusvaheline uuringuformaad, mille eesmärk on mõõta töötajate pühendumust. Uuring koosneb 12 küsimusest, mis kõik mõõdavad töötajate rahulolu mõjutavaid tegureid. Rahvusvaheliselt on leitud, et see formaat aitab tulemusi parandada ja soodustab suhtlust juhtide ja töötajate vahel. Sel aastal viisime läbi kaks uuringut: aprillis ja novembris. Tulemused olid väga kõrged, mõlemas uuringus saime keskmiselt 4,5 punkti (5 punkti skaalal).

Tulemuste mõõtmise kõrval on uuringud aidanud tõstatada kasvu, teabevahetuse, hoolimise ja hea läbisaamisega seotud teemasid nii meeskondades kui ka kogu organisatsioonis.

Võrdõiguslikkus ja diskrimineerimisest hoidumine

LHV on võrdõiguslikkusest lähtuv õiglane ja kaasav töödandja, kes edendab ja järgib mittediskrimineerivaid äri- ja persona-
litavasid. Juhtimis- ja värbamisprotsessis juhime kõige kõrgematest eetikastandarditest, inimõigustest ja võrdsete võimaluste poliitikast.

Oma personalipoliitikast juhime kõigis värbamis- ja edutamisotsustes sooneutraalselt ja mittediskrimineerivalt võrdsel alusel põhinevatest ja mõõdetavatest omadustest,

nagu haridus, oskused ja kogemused, ning vajaduse korral õigusaktidest tulenevatest nõuetest.

LHV peab tähtsaks, et ühtki vähemust ei diskrimineeritaks. Värbamisprotsessis valime töötajaid selle järgi, kes sobib vastavaid tööülesandeid täitma kõige paremini, ega lase kõrvalistel teguritel, nagu rass, puue, poliitilised vaated, seksuaalne sättumus jms, oma otsuseid mõjutada. Kui inimene mõnele töökohale sobib, ei mängi muu rolli. Kahjuks ei ole meie füüsiline kontor praegu veel kõigi füüsiliste puute puhul töökohaks sobiv, aga alternatiivina pakume kaugtöö võimalust.

Tasustamispoliitika näeb ette suunised, millest tuleb töötasu kindlaksmääramisel lähtuda. Otsused peavad olema objektiivsed ja töötaja isikust sõltumatud. Vajadusel kontrollitakse töötasu vastavust õigusaktides sätestatud nõuetele. 2021. aastal kehtestas LHV võrdse töötasu arvutamise protsessi. Kasutame Fontese loodud ja välja töötatud ning Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni soovitusel põhinevat analüütilist ametikohtade hindamise meetodit. Seda kasutatakse turu võrdlusanalüüsiks kõigis kolmes Balti riigis. LHV on alates 2011. aastast iga-aastaselt hindamisel kasutanud Fontese võrdlusanalüüsi meetodit, mille kohaselt hinnatakse ametikohti vajaliku hariduse ja töökogemuste, töö iseloomu ja sellega kaasneva vastutuse põhjal. Analüütiline ametikohtade hindamise meetod on universaalne ning seda saab kasutada igas organisatsioonis ja kõigi ametikohtade puhul. Fontese analüütilist ametikohtade hindamise skaalat saab ühildada tööperede klassifitseerimise skaalaga. Nii saame sarnase väärtusega ametikohti omavahel võrrelda. 2022. aastal jätkasime sama meetodikaga. Sel aastal näitas analüüs, et spetsialistide kategooriates, kus ametikohale esitatakse nõudeid ja tööd on lihtsam võrrelda, ulatus naiste ja meeste töötasu suhe 1,09st 0,86ni. Juhtide kategoorias olid erinevused veidi suuremad: 1,25–0,75, kuid need ametikohad on tihti spetsiifilisemad ja neid on omavahel võrrelda raskem. 2021. aastaga võrreldes on seis kõigis kategooriates paranenud. Siiski ei ole olukord veel täiuslik ja edaspidi keskendume paranemisele kõigis kategooriates, kus vaja.

Kaasav töökoht

Meie jaoks on oluline, et meie töötajate ideid, mõtteid ja arvamused võetaks kuulda. Usume, et suurepärase tulemuste saavutamiseks on vaja koostööd ja „kollektiivset aju“. Seepärast on tähtis, et töötajad tunnevad, et neil on sõnaõigust, ja et töötajate arvamused jõuavad tippjuhtkonnani. LHV on kaasanud kõik töötajad meeskondadele eesmärkide seadmise protsessi. Eesmärgid pannakse paika ühiselt.

Ehkki sõna sekka ütlemiseks ja oma mõtete väljendamiseks on töötajatel võimalusi iga päev, võetakse see teema eriti tähelepanelikult fookusesse vähemalt kaks korda aastas meie pühendumusuuringu Q12 ajal. Küsimustiku seitsmendas punktis küsitakse töötajate nõusolekut väitega „Mulle tundub, et minu arvamus tööle loeb“. Sel aastal on hinnang sellele küsimusele veidi langenud, 4,6-lt 4,5-le (5 punkti skaalal) nii aprilli kui ka novembri küsitluses. Uuringu formaat näeb ette ka iga meeskonnaliikme neljasilma-vestluse oma juhiga, kus seda teemat samuti arutatakse, ja otsustatakse, milliseid samme astuda, kui midagi vajab parandamist. Personaliosakond on sellest teemast kui ühest fookusteemast teavitanud meeskonnajuhte.

Tööalane ja isiklik areng on osa LHV töökultuurist. Pingutame selle nimel, et olla innovaatilisemad ja pakkuda oma klientidele nutikamaid lahendusi.

Kuna nende lahenduste ideed tulevad meie töötajatelt, on oskuste arendamine lahutamatu osa meie igapäevasest tööst.

Meie koolituspoliitika lähtub töötaja vajadustest, motivatsioonist ja eesmärkidest, samuti tööalase arengu reguleerivatest suunistest. Lisaks kutsealastele koolitustele soosime meeskonnakoolitust, mille eesmärk on parandada meeskondade koostööd. Oleme pööranud rohkem tähelepanu ka juhtimisoskuste arendamisele ja töötanud välja spetsiaalse juhtimisalase koolitusprogrammi. Sel aastal oleme keskendunud töötajate tugevate külgede kaardistamisele Gallupi Clifton Strengths Finder testi abil: üle 35% meie meeskondadest ja töötajatest on selle testi juba teinud ja saanud teada, mis on nende tugevaimad küljed.

Oma töötajate pühendumuse uuringus mõõdame töötajate rahulolu oma arenguga. Uuringus on kolm arengule keskenduvat küsimust. Esiteks küsitakse, kas tööle on kedagi, kes innustab töötajat ennast arendama, teiseks, kas keegi on töötajaga rääkinud tema arengust ja edasiminekest, ja kolmandaks, kas töötajal on viimase aasta jooksul olnud õppimis- ja arenguvõimalusi. Viimases uuringus 2022. aasta novembris andis 89% meie töötajatest kõigile neile küsimustele hinnangu 4 või 5. Esimese kahe küsimuse puhul näitab see möödunud aastaga võrreldes väikest langust, kuid samal ajal leiab siiski 96% töötajatest, et neil on olnud viimase aasta jooksul oma ametikohal õppimis- ja arenguvõimalusi.

Töö- ja eraelu tasakaal

Peame väga tähtsaks, et meie töötajate töö- ja eraelu oleks tasakaalus. Selle tasakaalu puudumine mõjutab nii eraelu kui ka tööd. Sellepärast ei soosi LHV ületundide tegemist ja võimaldab töötajatele paindlikku tööaega. Sel aastal oleme siiski näinud ületundide suurenemist. Põhjusi analüüsides selgus, et enamasti on ületunde ette tulnud kiirete muutuste olukorras. Näiteks pidid paljud meeskonnad kiiresti reageerima, kui Ukrainas algas sõda ja kehtestati sanktsioonid. Üldine ettevõttekultuur soosib siiski tasakaalustatud tööelu. Pandeemia ajal rakendasime hübriid töö lahendust, mis on jätkuvalt kasutusel. Ehkki paljud meie töötajad eelistavad töötada kontoris, on alati võimalus töötada kodukontoris ja oleme suurendanud paindlikkust kõigil ametikohtadel, kus see on võimalik.

Töötajate tervise edendamine

Et meie töötajad oleksid terved, pakub LHV neile laialdast tervishoiupaketti. Edendame töötajate füüsilist ja vaimset tervist. Lisaks töö- ja eraelu tasakaalule peame oluliseks tagada toetav vaimne ja füüsiline töökeskkond.

LHV pakub töötajatele kontoris tervislikke suupisteid, soosib füüsilist tegevust tööpäeva jooksul ning pakub spordi- ja tervisetootust ning toetust vaimse tervise eest hoolitsemiseks.

Tunnustatud tööandja

Atraktiivse tööandja auhinnad pole meie jaoks kunagi olnud eesmärk omaette, aga need on siiski väga tore tunnustus. Viimastel aastatel on LHV maine hea tööandjana järjest kasvanud. Meie eesmärk on olnud pakkuda oma töötajatele enesetäiendusvõimalusi ja inspireerivat õhkkonda. Sel aastal on meil olnud palju võimalusi jagada oma kogemusi ja tutvustada oma juhtimiskultuuri taskuhäältingutes, konverentsidel, koolides ja ülikoolides. See kõik on aidanud meil silma paista. Meid tunnustati CV-Online'i Top Tööandja konkursil, kus meid valiti finantssektori parimaks tööandjaks ja „top-of-mind“ tööandjaks. CV Keskuse ihaldusväärsima tööandja konkursil saime esimese koha. Meid tunnustasid atraktiivse tööandjana ka üliõpilased ja kogenud töötajad Instari uuringus.

Selline tunnustus aitab meil leida ettevõttesse uusi talente, eriti arvestades tööjõuturul praegu valitsevat väga tihedat konkurentsi. Sel aastal on meil olnud võimalus suhelda peaaegu 5 000 kandidaadiga, kellest oleme tööle võtnud 4,4%. Lisaks tööpakkumistele oleme jätkanud praktikaprogrammiga ning edendanud töövarjuks olemist ja rotatsiooni. 2022. aasta suvel oli meil rekordarv – 50 – praktikanti, kellest 44% tulid meile pärast praktika lõppu tööle.

5.4 Juhtimine

LHV tegutseb alati ausalt ja heauskselt ning püüab tagada, et meie juhtimispõhimõtted, töömehanismid ja struktuurid oleksid läbipaistvad ning kajastaksid vastutust, võrdõiguslikkust ja kõrgeimaid eetikastandardeid. Me tegeleme hoolikalt kõigi võimalike huvide konfliktidega ning väldime altkäemaksu, rahapesu, ebaseaduslikku käitumist ja korruptsiooni. Jätkusuutliku mõtteviisi edendamiseks kõigil juhtimistasanditel ja kogu organisatsioonis:

- oleme loonud ülesehituselt lameda ja mittehierarhilise organisatsioonistruktuuri, et rõhutada töötajate individuaalse vastutuse võtmise tähtsust;
- tõhustame pidevalt keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimistegurite lõimimist oma igapäevatoösse, juhtimisstiili, värbamisprotsessidesse ja strateegiate väljatöötamisse;
- keskendume kaasamisele ja koostööle;
- tunnustame keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimistegurite lõimimist oma äriprotsessidesse kui muutuste juhtimist ning mõistame koostöö tähtsust seatud eesmärkide saavutamisel;
- parandame oma keskkonna-, ühiskondliku ja juhtimistegevuse ning arengu analüüsi ja sellealast aruandlust ning teeme oma mõõdikud ja saavutused nõuete kohaselt teatavaks reguleerivatele asutustele, partneritele ja avalikkusele;
- läbipaistva juhtimiskultuuri tagamiseks järgime Finantsinspektsiooni ja Nasdaq Tallinna börsi soovitatud ühingujuhtimise häid tavasid;
- esitame regulaarselt aruandeid ÜRO Keskkonna- programmi finantsalgatuse (UNEP FI) vastutustundliku panganduse põhimõtete rakendamise kohta;
- oleme integreerinud ESG-eesmärkide täitmise tippjuhtide tasustamise programmi.

5.5 Jätkusuutlikkuse aruandlus

Töötame pidevalt oma jätkusuutlikkuse aruandluse parandamise nimel ja püüame olla ESG mõõdikuid avalikustades läbipaistvad. Viimastel aastatel oleme ühinenud mitme vabatahtliku mittefinantsteabe avalikustamise algatusega (Nasdaq keskkonna- ja sotsiaalvaldkonna teabe avalikustamise vorm, PCAF, UNEP FI). 2022. aastal esitasime ÜRO Keskkonnaprogrammi finantsalgatusele UNEP FI oma teise aruande oma edusammude kohta UNEP FI vastutustundliku panganduse põhimõtete rakendamisel ja jätkame aruannete esitamist ka tulevastel aastatel, võttes arvesse ka UNEP FI-lt saadud tagasisidet. Jätkame oma aruandlustavade vastavusse viimist globaalse aruandlusalgatuse (GRI) nõuetega ja Nasdaq aruandlussuunistega Põhja- ja Baltimaade turu jaoks.

Allpool GRI sisukorras esitame teavet ka nii GRI kui ka vabatahtlike ESG näitajate kohta.

5.5.1 ESG mõõdikud

Kestliku äritegevuse arengu eesmärkide poole liikudes mõistame väljakutseid, mis kaasnevad ESG juhtimise, mõju mõõtmise ja jätkusuutlikkuse eesmärkidele peamiste tulemusnäitajate määramisega. Oma tegevuse mõju juhtimiseks peame suutma seda mõõta. Oleme ajakohastanud kõigi oma mõjuvaldkondade põhinäitajate loendit ja praegu tegeleme igale peamisele tulemusnäitajale konkreetsete sihttasemetega määramisega. Töötame välja ka uut ESG tegevuskava aastateks 2024–2030, mis aitab meil süstemaatiliselt liikuda oma eesmärkide saavutamise poole. ESG eesmärkide arvestamine kõigis meie majandustegevusega seotud otsustes ja ärivaldkondades peab toimuma käsikäes meie üldise mõju mõõtmise terviklike mehhanismidega ja nõuete kohase aruandlusega mõju ulatuse kohta. Sellest saab LHV jaoks edasises tegevuses ESG valdkonnas üks peamisi eesmäärke.

2023. aasta ja järgmiste aastate sihiks on töötada nende mõõdikute jaoks välja konkreetsem eesmärkide püstitamise kava ja alustada ettevõttepõhiste ESG-eesmärkide määramisega; need peavad olema konkreetsete ja vastama nii meie ambitsioonikatele plaanidele kui ka globaalsetele eesmärkidele.

5.5.2 Taksonoomia aruandlus

Vastavalt taksonoomiamääruse 2020/852 artiklile 8 peab iga ettevõtte, kellel on direktiivi 2013/34/EL artikli 19a või 29a kohaselt kohustus avaldada muud kui finantsteavet, esitama oma muud kui finantsteavet kajastavas aruandes või konsolideeritud aruandes teabe selle kohta, kuidas ja millises ulatuses on ettevõtte tegevus seotud majandustegevusega, mis on taksonoomiamääruse artiklite 3 ja 9 alusel liigitatud keskkonnasäästlikuks.

Artiklis 8 osutatud teabe avalikustamist on selgitatud komisjoni delegeeritud määruses 2021/2178 (avalikustatava teabe delegeeritud määrus, edaspidi tekstis delegeeritud määrus). Siinkohal on oluline märkida, et delegeeritud määrus jõustub mitmes etapis aastatel 2022–2026.

LHV Panga tegevuse käsitletus EL-i taksonoomias

Kuna LHV Panka käsitatakse delegeeritud määruse kohaselt finantsettevõtjana, peab pank 2023. aastal avalikustama järgmise teabe (delegeeritud määruse artikli 10 lõige 3):

- taksonoomias käsitlemata ja taksonoomias käsitletud majandustegevusega seotud riskipositsioonide osakaal tema koguaras;
- delegeeritud määruse artikli 7 lõigetes 1 ja 2 osutatud riskipositsioonide osakaal tema koguaras (riskipo-

sitsioonid keskvalitsuste, keskpankade ja riigiüleste emitentide suhtes ning tuletisinstrumentid);

- delegeeritud määruse artikli 7 lõikes 3 osutatud riskipositsioonide osakaal tema koguvaras (riskipositsioonid ettevõtete suhtes, kes ei ole kohustatud avaldama muud kui finantsteavet vastavalt direktiivi 2013/34/EL artiklile 19a või 29a);
- delegeeritud määruse XI lisas osutatud kvalitatiivne teave.

Mis puudutab portfelli haldust, siis koguvara delegeeritud määruse artikli 10 lõike 3 mõistes portfelle ei sisalda. Seepärast nende varade kohta praeguses etapis andmeid avalikustada ei tule.

Järgnevas tabelis on esitatud ülevaade riskipositsioonide vastavusest EL-i taksonoomia keskkonnamääradele, mis on seotud kliimamuutuste leevendamisega ja nendega kohanemisega, nagu see on määratletud komisjoni delegeeritud määruses 2021/2139 (kliimaalane delegeeritud õigusakt):

LHV Panga EL-i taksonoomia aruandlus

tuhandetes eurodes			Taksonoomias käsitletud	Taksonoomias käsitlemata	Hõlmatus, %
Artikkel 10	3a	Varad kokku	1 126 107	2 431 618	31,7%
		sh kauplemisportfell ja pankadevahelised nõudelaenu koguvardades	-	363 638	10,2%
	3b	Valitsuste ja keskpankadega seotud riskipositsioon	-	2 478 335	41,1%
		Tuletisinstrumentide koguriskipositsioon	-	40	0,0%
	3c	Koguriskipositsioon ettevõtete suhtes, kes ei ole kohustatud avaldama muud kui finantsteavet	-	2 012 316	33,3%

Selgitused LHV Panga EL-i taksonoomia aruandluse kohta

LHV Panga taksonoomias käsitletud varade hulka kuuluvad kodumajapidamistele antud elamukinnisvaraga tagatud laenu ja kodumajapidamistele antud autolaenu, nagu neid on määratletud delegeeritud määruses. Lisaks sisaldavad taksonoomias käsitletud varad riskipositsioone ettevõtete suhtes, kes on kohustatud avaldama muud kui finantsteavet. Kui tulu kasutamine teatava riskipositsiooni jaoks ei ole teada, siis arvutatakse taksonoomias käsitletuse osakaal riskipositsioonile ettevõtete suhtes, kes on kohustatud avaldama muud kui finantsteavet, kõige viimaste aastaruandes avaldatud taksonoomia andmete alusel.

Delegeeritud määruse kohaselt ei võeta taksonoomias käsitletuse hindamisel arvesse riskipositsioone ettevõtete suhtes, kes ei ole kohustatud avaldama muud kui finantsteavet, ning riskipositsioone tuletisinstrumentide, kauplemisportfelli ja pankadevaheliste nõudelaenu suhtes, mida loetakse taksonoomias käsitlemata tegevusteks.

Riskipositsioonid keskvalitsuste, keskpankade ja riigiüleste emitentide suhtes jäetakse välja lõike 3 punkti a kohaselt esitatud koguvarest ning seega ka lõike 3 punkti a kohaselt esitatud hõlmatus määradest. Lõike 3 punktide b ja c kohaselt esitatud riskipositsioonide hõlmatus määrad väljendavad nende osakaalu finantsseisundi aruandes kajastatud varade kogusummast.

5.5.3. Peamised ESG tulemusnäitajad

LHV ESG valdkonna peamised tulemusnäitajad on esitatud järgnevas tabelis. Määratlesime need selleks, et paremini mõista, kuidas meie äritegevus ja selle juhtimine keskkonda ja ühiskonda mõjutavad. Peamiste tulemusnäitajate valiku aluseks olid valdkonnad, kus LHV äritegevuse mõju on kõige suurem.

Kliima ja keskkonna mõjuvaldkonnas oleme võtnud kohustuse uute diiselaute rahastamine 2030. aastaks järk-järgult lõpetada ning seadnud lisaks eesmärgi oma liisinguportfelli kuuluvate sõidukite keskmist CO₂ heidet eelseisvatel aastatel järk-järgult vähendada. Mõistame, et avaldame kliimale kõige suuremat mõju oma laenuportfelli kaudu. Seepärast oleme võtnud eesmärgiks, et aastaks 2030 suureneb taastuvenergia projektide osakaal meie energiaspektori portfellis 90%-ni ja et aastaks 2030 kasutatakse vähemalt 50% aasta jooksul väljastatavatest hüpoteeklaenudest A- ja B-energiaklassi kinnisvara jaoks.

2023. aastaks soovime seada teaduspõhised heitkoguste vähendamise eesmärgid oma laenuportfellis olevatele süsinikumahukatele sektoritele.

Mõistame, et LHV-l on täita oluline roll klientide rahalise toimetuleku ja finantskirjaoskuse edendamisel. Usume, et kui jagame teavet vastutustundliku laenamise ja rahaasjade korraldamise kohta, siis see loob inimestele paremad rahalised võimalused. Nii oleme seadnud eesmärgiks, et aastaks 2030 oleks 60% meie noortest klientidest (kuni 26 aastased) mõne investeerimisteenuse leping.

Kuna sooline palgalõhe on finantssektoris tõsine probleem, siis oleme otsustanud olla oma kõigi tasandite töötajate palgalõhe suhtes läbipaistvad ja kaotada palgalõhe LHV-s täielikult aastaks 2030. Meie täiendav eesmärk on tõsta töötajate rahulolu indeks 2030. aastaks 5 punktile (maksimumtase).

LHV Grupi peamised ESG tulemusnäitajad

1. Kliima ja elurikkus (E)

	2022	2021	2020
Ettevõtteleenude portfelli lisandunud uute taastuvenergiaprojektide lepinguline väärtus (miljonites eurodes)	107,1	41,4	53,9
Uute A-energiaklassi korterite arv, mida aasta jooksul elamuarenduse kaudu rahastati	532	-	-
A- ja B-energiaklassi hoonete jaoks aasta jooksul sõlmitud hüpoteeklaenulepingute osakaal hüpoteeklaenuportfellis	29,8%	-	-
Grupi autoliisingu portfelli keskmine CO ₂ heide (gCO ₂ /km)	122,3	134,9	140,9

2. Kaasav ja sidus majandus (S)

Digitaalsete kanalite kasutamine eraklientide seas*	59,4%	59,3%	58,8%
Digitaalsete kanalite kasutamine eraklientide seas, kelle emakeel ei ole eesti keel*	66,2%	64,3%	62,8%
Digitaalsete kanalite kasutamine eraklientide seas, kes on üle 65-aastased*	40,8%	39,2%	35,7%
Väljaspool suurlinna (Tallinn, Tartu, Pärnu) asuva jaekliendibaasi osakaal	32,7%	32,4%	31,6%

* need, kes vähemalt kord kuus sisse logivad

3. Finantskirjaoskus ja majanduslik kindlustunne (S)

Investeerimisteenuse lepinguga noorte (kuni 26-aastased) osakaal	46,1%	45,7%	29,8%
Investeerimisteenuse lepinguga eraklientide osakaal	40,8%	41,1%	30,8%
Investeerimisteenuse lepinguga naissoost eraklientide osakaal	36,3%	36,0%	24,6%
Väljastatud mikrolaenu arv	1 068	1 001	948
II pensionisambaga liitunud LHV Panga klientide osakaal	35%	-	-
Investeerimiskoolis osalenute arv	19 262	12 000	7 420

4. Aus ja läbipaistev organisatsioonikultuur (G)

Kinnitatud korruptsioonijuhtumid ja võetud meetmed	0	0	0
Kliendirahuolu indeks	95,7%	95,8%	94,9%
Ettevõtte vastu käimas olevate kohtumenetluste arv aasta lõpu seisuga	1	1	0
Naistöötajate osakaal LHV-s	57,6%	63%	60%
Naiste osakaal juhtivatel ametikohtadel	48,4%	46,1%	44,8%
LHV tegevjuhi ja täistööajaga töötaja mediaanpalga suhe	5,26	5,26	5,26
Sooline palgalõhe	0,92	0,87	-
Töötajate rahulolu indeks (5-punkti skaala)	4,5	4,5	4,6

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne

Riskijuhtimine

Riski defineeritakse kui võimalikku negatiivset kõrvalekallet oodatavatest majandustulemustest. Oma igapäevastes toimingutes puutub LHV kokku mitmete riskidega. LHV riskijuhtimise eesmärgiks on need riskid tuvastada, neid õigesti mõõta, neid juhtida ja nendest aru anda. Laiemas plaanis on riskijuhtimise eesmärk LHV väärtuse suurendamine kahjude minimeerimise ning tulemuste volatiilsuse vähendamise kaudu. Riskijuhtimine põhineb LHV-s tugeval riskikultuuril ning on üles ehitatud kolme kaitseliini põhimõttel. Esimene kaitseliin ehk ärivaldkonnad vastutavad riskide võtmise ning igapäevase riskijuhtimise eest. Teine kaitseliin vastutab Grupis tugeva riskijuhtimisraamistiku haldamise, selle pideva järelvalve ja rakendamise eest, sh riskijuhtimise poliitika kindlaks määratud meetodika haldamise eest, ning tagab, et Grupis toimib tõhusalt riskide terviklik tuvastamine, hindamine, mõõtmine, juhtimine, maandamine ja seire ning riskialane aruandlus.

Kolmas kaitseliin ehk siseaudit teostab sõltumatut järelvalvet kogu Grupi üle. Riskijuhtimise põhimõtteid, nõudeid ja vastutusvaldkondi on kirjeldatud riskijuhtimise poliitikas. Kapitali juhtimise põhimõtteid ja eesmärke on kirjeldatud sisedokumentides (kapitali juhtimise poliitika ja kapitali eesmärgid). Detailsemaid riskijuhtimise protsesse on kirjeldatud vastava valdkonna sise-eeskirjades.

Sõltumatu riskijuhtimise üksuse eestvedamisel on LHV välja töötanud grupiülese riskivalmiduse raamistiku, mille on kinnitanud nõukogu. Riskivalmidus peegeldab LHV valmisolekut võtta teatavat liiki riske. Mida suurem on riskivalmidus, seda suuremaid riske saab võtta. Riskivalmidus on määratletud kooskõlas soovitud riskiprofiiliga, mis kajastab LHV ärimudeli olemust.

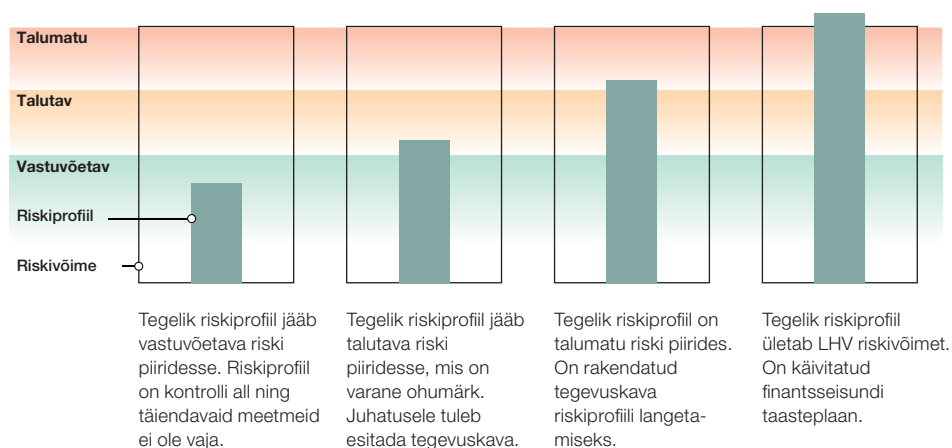
Riskijuhtimise raamistik

Riskivalmiduse dokumendis on määratletud riskivalmidus kõikide riskide suhtes, millele LHV on olulisel määral avatud. Riskivalmidust määratletakse nii kvalitatiivsete suuniste kui ka kvantitatiivsete piirmäärade abil, võttes arvesse järgmisi põhimõtteid:

- Kvalitatiivsed suunised on sõnastatud lihtsalt ning lähtudes organisatsioonis ja äriplaanis üldiselt kasutatavast terminoloogiast.
 - Riskivalmiduse kvantitatiivsed piirid määratakse kindlaks piisavalt üksikasjalikult, et need hõlmaksid kõiki peamisi riski liike ja nende alamliike, kuid piisavalt üldiselt selleks, et säiliks ülevaade LHV grupiülese riskiprofiili igast olulisest näitajast. Kui riski on võimalik kvantifitseerida, määratakse kindlaks vastuvõetav, talutav ja talumatu riskitase:
- vastuvõetav on riskitase, mida on lubatud tavalistes äritingimustes võtta;
 - talutav on riskitase, mis annab ohusignaali: riski suurenemist tuleb nõuetekohaselt hinnata ja määrata kindlaks tegevuskava riski vähendamiseks vastuvõetava tasemeni; hinnangu tulemuste ja tegevuskava kohta tuleb esitada aruanne vähemalt LHV juhatusel;
 - talumatu riskitase on riski äärmiste piirmäärade ületamine. See on riskitase, mida LHV ei soovi mitte mingil juhul ületada ja mille korral tuleb viivitamatult võtta meetmeid, et langetada risk vähemalt talutavatesse piiridesse. Sellisest rikkumisest, hinnangu tulemustest ja tegevuskavast tuleb aru anda LHV nõukogule.

Riskivalmiduse raamistik

Riskivõime – maksimaalne riskitase, mida LHV on võimeline taluma, võttes arvesse oma kapitalibaasi, riskijuhtimise ja kontrollivõimekust ning regulatiivseid piiranguid.

Riskivalmidus – riski koondtase ja liigid, mida LHV on valmis oma riskivõime piires võtma oma strateegiliste eesmärkide saavutamiseks, lähtudes oma ärimudelidest.

Riskiprofiil – LHV tegelike riskide kombinatsioon, mis tuleneb LHV tegevuste laadist, ulatusest ja keerukusest ning tegevuskeskkonnast.

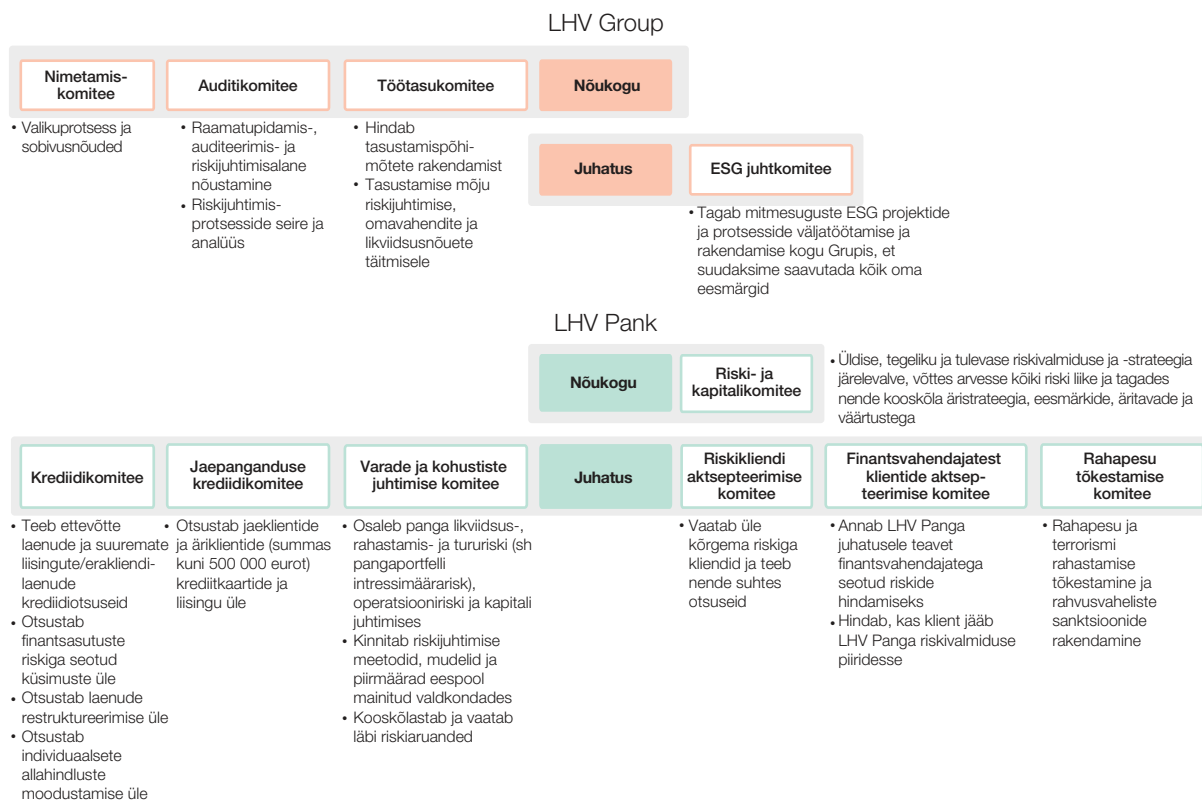
Jooniselt on näha, et kui tegelik riskiprofiil jääb vastuvõetava riskivalmiduse piiridesse, on tegemist ootuspärase olukorraga ning täiendavaid meetmeid ei ole vaja võtta. Kui tegelik riskiprofiil jääb talutava riskivalmiduse piiridesse, on see varane ohumärk ja võetakse kasutusele tegevuskava riskiprofiili alandamiseks. Samuti on sel juhul vaja teavitada juhatust. Kui tegelik riskiprofiil on talutavast tasemest kõrgemal, näitab see, et riskiprofiili langetamiseks tuleb kehtestada tegevuskava. Samuti on vajalik teavitada

nõukogu. LHV riskiprofiili juhtimise ning riskivalmiduse piiridesse jäämise eest vastutab esimene kaitseliin, sõltumatu seire ja aruandluse eest aga riskijuhtimise üksus.

Finantsseisundi taasteplaani jaoks on määratletud varajase hoiatuse indikaatorid koos vastavate künniste ja meetmetega.

Kooskõlas riskijuhtimispoliitikaga tuleb kvantitatiivselt kindlaks määrata riskivalmiduse tasemed vähemalt kapitaliriski, krediidiriski, tururiski, operatsiooniriski, likviidsusriski ja rahapesu riski jaoks. Riskivalmiduse piirid on määratletud iga vastava riski poliitikas, mille kinnitab nõukogu ja mis

sisaldavad ka täpsemaid juhiseid ja suuniseid. LHV s on loodud komiteede ja otsustuspädevuste süsteem. Peamiste komiteede funktsioonid on esitatud järgmisel joonisel.

Osana riskipoliitika raamistikust on LHV välja töötanud riskiaruandluse protsessi. All olev tabel annab ülevaate riskijuhtimisosakonna koostatud peamistest aruannetest,

mis esitatakse juhtorganitele, ja aruannete esitamise sagedusest.

Juhtorgan	Liikmed	Aruande nimetus	Sagedus	Riskide kaetus
LHV Grupi nõukogu	LHV Grupi nõukogu kõik liikmed	Riskiaruanne	Kord kvartalis	Krediidirisk, tururisk, intressimäärarisk, likviidsusrisk, operatsioonirisk, rahapesu tõkestamisega seotud risk, õigusaktide seire
		Vastavuskontrolli ülevaade	Kord kuus	Vastavusrisk
		ICAAP-i aruanne, ICAAP-i makrostsenaarium, SREP-i aruanne	Kord aastas	Kõik riskid
Panga nõukogu	Panga nõukogu kõik liikmed	Riskiaruanne	Kord kuus	Krediidirisk, tururisk, intressimäärarisk, likviidsusrisk, operatsioonirisk, rahapesu tõkestamisega seotud risk, õigusaktide seire
		Riskijuhtimise valdkonna ülevaated	Kord aastas	Kõik riskid
		ICAAP-i aruanne, ICAAP-i makrostsenaarium, SREP-i aruanne	Kord aastas	Kõik riskid
Panga riski- ja kapitalikomitee	Rain Lõhmus, Andres Viisemann, Tiina Möis, Madis Toomsalu	Riskiaruanne	Kord kvartalis	Krediidirisk, tururisk, intressimäärarisk, likviidsusrisk, operatsioonirisk, rahapesu tõkestamisega seotud risk, õigusaktide seire
		Probleemsed laenukliendid	Kord kvartalis	Krediidirisk
Auditikomitee	Kristel Aarna, Urmas Peiker, Tauno Tats	Riskiaruanne	Kord kvartalis	Krediidirisk, tururisk, intressimäärarisk, likviidsusrisk, operatsioonirisk, rahapesu tõkestamisega seotud risk, õigusaktide seire
LHV Grupi tegevjuht, panga nõukogu esimees	Madis Toomsalu	Riskiaruanne	Kord kuus	Krediidirisk, tururisk, intressimäärarisk, likviidsusrisk, operatsioonirisk, rahapesu tõkestamisega seotud risk, vastavusrisk, õigusaktide seire
Panga varade ja kohustiste komitee	Panga juhatuse liikmed, <i>treasury</i> juht	Riskiaruanne	Kord kuus	Krediidirisk, tururisk, intressimäärarisk, likviidsusrisk, operatsioonirisk
		Talitluspidevuse testid ja planeerimine	Pärast iga testi	Operatsioonirisk
		Riskide enesehindamine	Pärast hindamist	Operatsioonirisk
Panga juhatus	Panga juhatuse liikmed	Vastavuskontrolli ülevaade	Kord aastas	Vastavusrisk
		Rahapesu tõkestamise ülevaade	Kord aastas	Rahapesu tõkestamisega seotud risk
		Õigusaktide seire	Kord kuus	Vastavusrisk
		Vastavusaudit	Pärast iga auditit	Vastavusrisk
		ICAAP-i aruanne, ICAAP-i makrostsenaarium, SREP-i aruanne	Kord aastas	Kõik riskid

LHV-s on kehtestatud riskijuhtimise poliitika, mis määrab riskijuhtimise raamistiku. Eraldi on kehtestatud oluliste riskikategooriate poliitika. Riske analüüsitakse ja seiratakse ning nende kohta esitatakse erinevatele juhtimistasemetele kuu- ja kvartaluarandeid. Igakuises riskiaruandes esitatakse teavet riskiliikide lõikes. Riskiaruanne sisaldab teavet ka kapitali adekvaatsuse kohta. See võimaldab saada regulaarselt tervikliku pildi kõikidest olulistest riskidest ettevõtte tasandil ja seirata riske arengut, tuvastada kitsaskohti ja kiiresti reageerida.

Üldises riskijuhtimise raamistikus on kehtestatud spetsiaalsed raamistikud eri riskiliikide haldamiseks. Kuna LHV ärimudel ja väliskeskond pidevalt muutuvad, muutub pidevalt ka LHV riskipositsioonide liik ja suurus. Seetõttu kohandatakse regulaarselt ka riskijuhtimise raamistiku.

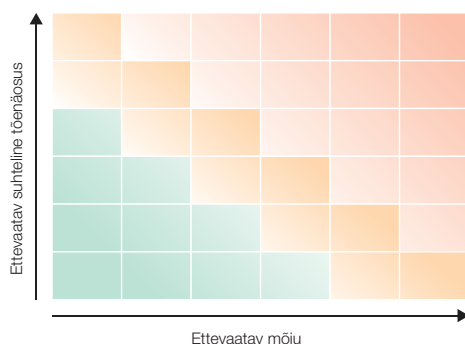
Riskijuhtimise raamistiku koostamisel on ennekõike silmas peetud praeguste ja hinnanguliste tulevaste riskipositsioonide suhtelist olulisust, mida on kujutatud all esitatud „soojakaardil“.

Olulisi riskipositsioone, mille puhul võimalikud kahjud on suured ja nende realiseerumine tõenäolisem, juhitakse rangemalt. Riskijuhtimise raamistiku konkreetsed elemendid, sh meetodika, protsessid, töövahendid, inimesed ja kohaldamisulatus, sõltuvad konkreetse riski laadist.

Raamistikke, millega hallatakse peamisi riskiliike, millele Grupp on olulisemal määral avatud, sh maksevõime risk, krediidirisk, tururisk, likviidsusrisk ja operatsioonirisk, kirjeldatakse üksikasjalikult järgmistes osades.

Üldises riskijuhtimise raamistikus pööratakse eraldi tähelepanu ka ESG riskide, st keskkonna-, sotsiaalsete ja/või juhtimisalaste tegurite praegustest või tulevastest mõjudest tingitud kahjude riski juhtimisele. LHV mõistab, et see risk muutub edaspidi järjest olulisemaks, ja tugevdab vastavalt oma riskijuhtimise raamistiku.

Riskijuhtimise raamistik

Nagu kõigi oluliste riskikategooriate puhul hõlmab see riskivalmiduse määramist ja tagamist, et Grupp ei välju kindlaksmääratud riskivalmiduse piiridest.

Võimalusel lisatakse riskijuhtimise raamistiku nendele aspektidele, mis seostuvad otseselt krediidi-, turu-, operatsiooni-, likviidsus-, rahastus- ja strateegilise riskiga, ka ESG-alane vaade. Selle raamistiku tugevdamise ühe osana tuleb määratleda ühine taksonoomia ning võtta arvesse järjest täienevat regulatsiooni ja parimaid tavaid. LHV on koostanud välistamisloetelu tegevusaladest ja tehingute liikidest, mida LHV negatiivse keskkonna- või sotsiaalse mõju tõttu ei rahasta.

1. Kapitali juhtimine

Krediitiasutuse omavahendid peavad igal hetkel olema võrdsed krediitiasutuste seaduses sätestatud aktsiakapitali minimaalsuurusega või seda ületama. Euroopa Liidus kehtib pankade ja investeerimisühingute kapitalile õigusraamistik (kapitalinõuete IV direktiiv / kapitalinõuete määrus), mis põhineb suures osas Baseli pangandusjärelevalve komitees kokkulepitud nn Basel III raamistikul.

Selle raamistiku eesmärk on tugevdada finantssektori vastupidavust majandusšokkidele ning tagada seeläbi majanduse piisav ja jätkusuutlik rahastamine. Oluliste muudatustena näevad selle regulatsiooni uued nõuded krediitiasutustele ette varasemast rohkema ja kvaliteetsema kapitali hoidmist ning ühtlustatud raamistikku likviidsuspuhvrite kujundamiseks. Kapitalinõuete IV direktiivis on määratletud ka makrofinantsjärelevalve meetmed, millega liikmesriigid saavad ohjeldada krediitiasutuste käitumist tsükli võimendamisel ning leevendada turustruktuurist tulenevaid riske. Igal aastal on määrustesse tehtud väiksemaid muudatusi. COVID-19 pandeemia tõttu on kapitalinõuete V direktiivi rakendamine osaliselt edasi lükkunud ja täielikult ajakohastatud regulatsioon hakkab kehtima 2025. aastal.

Grupi eesmärk kapitali juhtimisel on:

- tagada Grupi tegevuse jätkuvus ning võime aktsionäridele kasumit teenida;
- säilitada tugev kapitalibaas, mis toetab äritegevuse arengut;
- täita järelevalveorganite kehtestatud kapitalinõudeid.

Grupp käsitleb kapitalina kapitali adekvaatsuse regulatsioonis määratletud netoomavahendeid. Grupi omavahendid koosnevad esimese taseme põhiomavahenditest (CET1), täiendavatest esimese taseme (Tier 1) omavahenditest ja teise taseme (Tier 2) omavahenditest. Seisuga 31. detsember 2022 olid Grupi hallatavad netoomavahendid 451 747 tuhat eurot (31. detsember 2021: 352 837 tuhat eurot). Kapitalijuhtimise eesmärkide seadmisel lähtutakse nii regulatiivsetest nõuetest kui ka täiendavatest sisemistest puhvri nõuetest.

Grupp järgib kapitali juhtimisel alljärgnevat üldpõhimõtteid:

- Grupp peab igal ajal olema piisavalt kapitaliseeritud, et tagada majanduslik jätkusuutlikkus ja võimalus rahastada uusi kasumlikke kasvuvõimalusi;
- kapitali juhtimisel on peamine tähelepanu esimese taseme põhiomavahenditel, sest ainult esimese taseme põhiomavahendite saab kasutada kahjumi katmiseks. Kõik muud kasutatavad kapitalikihid sõltuvad esimese taseme põhiomavahendite mahust;
- Grupi kapitali saab jagada järgmiselt: 1) reguleeritud miinimumkapital, 2) Grupi hoitav kapitalipuhver, 3) omavahendite ja kõlblike kohustiste miinimumnõude (MREL) kohased kõlblikud kohustised;
- MREL-suhtarve saab omavahendite asemel täita sobivate kohustistega.

Et täita oma pikaajalisi majanduslikke eesmärgi, peab Grupp ühelt poolt püüdma proportsionaalselt vähendada reguleeritud miinimumkapitali (riskide vähendamise ja suure läbipaistvuse kaudu). Teiselt poolt peab Grupp hoidma piisavat ja konservatiivset kapitalivaru, mis tagab majandusliku jätkusuutlikkuse ka tõsise negatiivse riskistenaariumi korral.

Grupi määratud riskivalmidus on oluline sisend kapitali juhtimise planeerimisele ja kapitalieesmärkide seadmisele. Suurem riskivalmidus eeldab suurema kapitalipuhvri hoidmist.

Liikmesriikides otsekohalduva kapitalinõuete määruusega kohustatakse kõiki Euroopa Liidus tegutsevat krediidiasutusi (ja neid konsolideerivad valdusettevõtteid) ning investeerimisühinguid hoidma esimese taseme põhiomavahendite (CET1) suhtarvu 4,5% (osakaal riskiga kaalutud varast) ning esimese taseme omavahendite (Tier 1) suhtarvu

6,0% (osakaal riskiga kaalutud varast). Kogu kapitalinõue ehk kapitali adekvaatsuse määr (CAD), mis sisaldab nii esimese kui ka teise taseme omavahendeid, jääb seni kehtinud 8,0% juurde.

Lisaks ühtsetest reeglitest lähtuvatele põhinõuetele on direktiiviga määratletud kapitalipuhvrite moodustamise põhimõtted.

Esiteks määrab Finantsinspeksioon Pillar 2 raames krediidiasutusepõhise kapitalinõude. Kapitali baasnõue ja täiendav Pillar 2 kapitalinõue moodustavad järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessis (SREP) määratud nn SREP-i kapitalinõude, mis on minimaalne kapitaliseerituse tase, mida krediidiasutus on tegevusloa säilitamiseks kohustatud hoidma.

Lisaks SREP-i kapitalipuhvritele on pangad kohustatud hoidma mitmeid täiendavaid puhvreid.

Krediidiasutustele on kehtestatud nõue hoida kapitali säilitamise ja süsteemse riski puhvreid, sh kapitali säilitamise puhvrit, mille tase on 2,5% (kehtestab Finantsinspeksioon); muu süsteemselt olulise krediidiasutuse puhvrit, mis määratakse suuremate krediidiasutustele individuaalselt ja mille tase on 2,0% (kehtestab Eesti Pank); ja vastutsükliilist kapitalipuhvrit, mille tase on 1,0% (kehtestab Eesti Pank). Ainult süsteemse riski puhver on hetkel tasemel 0,0% (kehtestab Eesti Pank).

Kui kapitaliseerituse nõudeid ei täideta, võtab järelevalveasutus järk-järgult rangemaid meetmeid alates dividendi maksete piiramisest kuni tegevusloa tühistamiseni.

LHV sai SREP-i aruande 2022. aasta detsembris ja sisemisi kapitalieesmärgi korrigeeriti sellest lähtuvalt. Järgnevas tabelis on esitatud aruandel põhinev ülevaade kapitalinõuetest.

LHV Grupi kapitalinõuded	CET1	Tier 1	CAD
Baasnõue	4,50%	6,00%	8,00%
Pillar 2 kapitalinõue	1,91%	2,55%	3,40%
SREP-i kapitalinõuded kokku	6,41%	8,55%	11,40%
Kapitali säilitamise puhver	2,50%	2,50%	2,50%
Muu süsteemselt olulise krediidiasutuse puhver	2,00%	2,00%	2,00%
Süsteemse riski puhver	0,00%	0,00%	0,00%
Vastutsükliiline puhver	1,00%	1,00%	1,00%
Kapitalinõuded kokku	11,91%	14,05%	16,90%

Lisaks kapitalinõudele on Finantsinspeksioon kehtestanud LHV le Pillar 2 kapitalisuunise, mis on 2,00% iga kapitalitaseme kohta. LHV täidab seda suunist sisemiste puhvrite osana.

LHV läheneb kapitalijuhtimisele konservatiivselt ja hoiab lisaks regulatiivsetele ka täiendavaid sisemisi puhvreid.

Kapitalinõudeid on suurendatud peamiselt panga suureneva turuosa ja makromajandusliku keskkonna halvenemise tõttu.

2022. aastast alates peab LHV Group täitma ka omavahendite ja kõlblike kohustiste (MREL) miinimumnõuet, mis on kriisilahendamise kava oluline element. LHV peab hoidma piisaval hulgal omavahendeid ja kõlblike kohustisi, mida kriisilähen-

damise kavandamisel saab kasutada kahjumite katmiseks. LHV peab konsolideeritud tasandil täitma kahte eraldi MREL-nõuet. MREL-TREA suhe arvutatakse riskiga kaalutud varade kogusumma alusel (TREA – koguriskipositsioon) ja MREL-LRE suhe arvutatakse varade kogusumma alusel (LRE – finantsvõimenduse määra riskipositsioon). MREL-suhetavudele seatud lõplikud eesmärgid rakenduvad ülemineku perioodiga, mis kestab kuni 1. jaanuarini 2024. Lõplikud eesmärgid on: MREL-TREA 24,57% ja MREL-LRE 5,91%. Vahe-eesmärgid, mis hakkasid kehtima alates 1. jaanuarist 2022, on MREL-TREA 19,08% ja MREL-LRE 5,91%. Kasumi jagamiseks tuleb lisaks eespool nimetatud eesmärkidele rakendada täiendavaid puhvreid. MREL-nõudeid ajakohastab Finantsinspeksioon igal aastal. Sisemised kapitali adekvaatsuse eesmärgid seisuga 31. detsember 2022 olid järgmised:

LHV Grupi sisemised kapitalinõuded		%
Esimese taseme põhiomavahendite (CET1)		
kapitalinõue ehk adekvaatsuse määra		14,20%
Esimese taseme omavahendite (Tier 1)		
kapitalinõue ehk adekvaatsuse määra		16,35%
Kogu kapitalinõue ehk kapitali adekvaatsuse määra		19,20%
MREL-TREA (kuni 2024)		19,50%
MREL-TREA (alates 2024)		24,57%
MREL-LRE		6,20%
Finantsvõimenduse määra		3,50%

Grupp kasutab krediidi- ja tururiski kapitalinõuete arvutamiseks standardmeetodit ja operatsiooniriski kapitalinõude arvutamiseks baasmeetodit. Grupp ja tema tütarettevõtted on aruandeaastal ning varasematel aastatel täitnud kõiki kapitalinõudeid. LHV soovib hakata kasutama sisemudelitel ja sisereitingutel (IRB) põhinevat kapitaliarvestust ja on asunud vastavaid sisemisi protsesse ette valmistama. LHV Group kavatseb taotleda luba sisereitingute meetodi kasutamiseks 2023. aastal ja loodab selle saada aasta hiljem.

Kapitali adekvaatsust ja regulatiivse kapitali kasutamist juhib finantsosakond, lähtudes järelevalveasutusele regulaarselt esitatavast aruandlusest usaldatavus- ja kapitalinõuete täitmise kohta. Igal aastal kinnitab LHV Grupi nõukogu kapitaliseerituse eesmärgid ja kapitali adekvaatsuse sihttaseme, pidades silmas järgmise viie aasta finantsplaaniga kaasnevaid potentsiaalseid riske. Kapitaliseerituse näitajaid prognoositakse igakuiselt, võttes arvesse tegelikke tulemusi ja majanduse väljavaadet, ja vajadusel korrigeeritakse kapitaliplaane. Riskijuhtimise osakond koostab eraldi kapitaliseeritust mõjutavaid stressistsenaariumeid, mida planeerimisetapis arvesse võetakse.

Igal aastal viiakse läbi sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsess (ICAAP), mille eesmärk on tuvastada

võimalik sisemine kapitalivajadus lisaks regulatiivsetele kapitalinõuetele.

Pank lähtub igapäevases kapitalijuhtimises nii regulatiivsetest kapitalinõuetest kui ka kapitaliseerituse eesmärkidest.

2. Krediidirisk

Krediidirisk on risk, et Grupil võib tekkida rahaline kahju, kui kliendid või vastaspoolad ei suuda täita oma lepingulisi kohustusi Grupi ees. Krediidirisk tuleneb rahast ja raha ekvivalentidest, tuletisinstrumentidest, panga- ja teiste finantsinstitutsioonide hoiustest ja võlaväärtpaberitest, peamiselt aga klientidele laenuandmisest, sh antud laenudest ja garantiidest, muudest nõuetest ning valmisolekulaenudest.

Krediidirisk on üks suuremaid riske Grupi tegevuses, mistõttu juhtkond haldab hoolikalt krediidiriski positsioone. LHV kesksed põhimõtted on, et iga laenudega tegelev äriüksus vastutab täielikult oma krediidiriskide eest, et krediidiotsuste tegemisel juhindutakse krediidiotsustest ja otsused on kooskõlas LHV äri- ja krediidistrateegiaga.

Krediidiriski juhtimine ja kontroll põhineb kolme kaitseliini mudelil. Vastutus koondub sõltumatusse krediidiriski juhtimise osakonda, kes annab regulaarselt aru juhatusele ja nõukogule. Alates 1. jaanuarist 2022 allub krediidiriski juhtimise osakond vahetult LHV Panga tegevjuhile. Krediidiriski juhtimise osakonna ülesannete hulka kuulub võla- ja riskivarade juhtimine, kinnisvaratagatiste hindamine, ettevõtete krediidiriski analüüs (kui LHV riskipositsioon on üle 500 tuhande euro) ning esimese liini krediidikontroll ja seireüksused.

Krediidiotsustamine sõltub iga laenu suurusest ja laadist: madala riskitasemega laenud kiidetakse heaks kulutõhusama ja kiirema otsustamisega, samas kui kõrgema riskitasemega ja suuremad laenud nõuavad põhjalikumalt analüüsi ja krediidiotsustamist. Vastavalt sellele teeb laenuotsuseid kas krediidikomitee (kui riskipositsioon ületab 500 tuhat eurot), jaepanganduse krediidikomitee või – madalamal otsustustasandil – laenuspetsialist. Väikelaenu puhul tehakse laenuotsused täielikult automatiseeritud otsustussüsteemi kaudu. Laenuotsuste puhul kasutatakse kliendi krediidiriski hindamiseks kas reitingu- või hindamissüsteeme (vt punkt 2.1 „Krediidiriski mõõtmine ja jaotus“).

Laenuotsuse tegemise protsessis peab LHV tähtsaks arvestamist vastutustundliku laenamise ja jätkusuutlikkuse põhimõtetega, mis hõlmavad keskkonna-, sotsiaalse vastutuse ja ärietikaalaseid kaalutlusi (vt ka punkt „ESG üldpõhimõtted“).

Krediidiriski märgatava suurenemise varaseks kindlakstelemiseks toimub pärast laenu väljastamist pidev seire. Suurte juriidilistest isikutest laenuklendide (kui LHV riskipositsioon on

üle 500 tuhande euro) finantsseisundit kontrollitakse kvartali-põhiselt. Peale selle kasutatakse ka välistest allikatest (krediidiinfobürood, maksuamet ja muud avalikud registrid) saadud teavet. Vähemalt kord aastas vaadatakse individuaalselt läbi kõik ettevõtete panganduse klientide, finantsasutuste ja valitsussektori reitingud.

Kliendid, kellega seotud krediidirisk on märkimisväärselt suurenenud, lisatakse jälgimisnimekirja. Jälgimisnimekirjas olevate klientide finantsseisundit, likviidsust ja tagatise väärtust jälgitakse põhjalikult ja sellest antakse krediidikomiteele igakuine ülevaade. Jaeklientide puhul jälgitakse laenuvõtja maksekäitumist pärast laenu esialgset arvelevõtmist perioodiliselt ja selle põhjal arvutatakse kliendi käitumishinnang. Käitumishinnang võtab arvesse ka kogu muud laenuvõtja kohta teadaolevat infot, mis võib mõjutada tema krediidi- või melisust, nagu töökoha kaotus ja varasemad maksehäired. Suurenenud krediidiriskiga jaeklientide haldamisel lähtutakse üldiselt kliendi maksekäitumisest.

Grupp kasutab krediidiriski leevendamiseks mitmesuguseid eeskirju ja tavaid. Grupil on sise-eeskirjad konkreetsete tagatisklasside sobivuse ja krediidiriski vähendamise kohta.

COVID-19 ja majanduse jähinemise mõju

2020. aastal, mil COVID-19 kriis vallandus, kasutas LHV konservatiivset krediidiriski hindamist. LHV otsustas mitte kasutada ajutisi regulatiivseid meetmeid, mis võimaldasid jätta riskihinnangud muutmata klientide puhul, kellele võimaldati maksepuhkust eriolukorrast tingitud maksepuhkuse andmise ühtse korra alusel. See tähendab, et enamik selliseid laene liigitati viivislaenuudeks või makseraskuste tõttu restruktureeritavateks nõueteks, mis suurendas oluliselt IFRS 9 alusel faasi 2 liigitatavate nõuete osakaalu. Hoolimata asjaolust, et peaaegu kõik kliendid on pöördunud tagasi graafikujärgsete maksete juurde ja neil ei ole oma kohustuste täitmise raskusi, kohaldatakse selliste nõuete suhtes siiski pärast maksepuhkuse lõppu vähemalt kaheaastast katseaega, nii et sõltuvalt esialgse maksepuhkuse pikkusest (3–12 kuud) liigitatakse neid faasi 1 ümber 2022. või 2023. aasta jooksul. Selline otsus tehti sellepärast, et LHV aktsiad on noteeritud ja muidu oluks LHV investoritel keerulisem saada ettekujutus tegelikest finantstulemustest.

Ukrainas 2022. aasta algul eskaleerunud konflikt LHV krediidiportfelli otseselt ei mõjutanud, kuna LHV on alati piiranud krediidiandmist klientidele, kes on avatud EL-i väliste riskidele. Edaspidi tuleb aga nii ettevõtetele kui ka jaeklientidele laenu andes arvestada energiahindade tõusu mõju. Näiteks tuleb ümber kujundada mõningaid ärimudeleid ja nii äri- kui ka eluhooneid tuleb muuta energiatõhusamaks.

Eesti majandus pööras 2022. aasta teises pooles tagasihoidlikku langusesse. Seni ei ole jähenev majandus LHV krediidiportfelli kvaliteeti negatiivselt mõjutanud. Vastupidi,

nii makseraskuste tõttu restruktureeritavate kui ka viivises olevate nõuete arv vähenes 2022. aastal järjepidevalt. LHV jälgib krediidiportfelli kvaliteeti pidevalt ja vajadusel suhtleb klientidega, et võimalikke riske maandada.

Krediidiriski mõjutavad ESG riskid

Üha enam on kinnitust leidnud, et krediidiriski saavad mõjutada ka keskkonna-, sotsiaalsed ja juhtimisriskid (ESG riskid) ning sellepärast on ESG kaalutlused panga krediidiriski otsustusprotsessides, sh riskivalmiduse põhimõtetes, poliitikas ja tegevuskordades aina rohkem esile tõusnud.

ESG riskide all mõistetakse selles peatükis igasuguse LHV Grupile avalduva negatiivse finantsmõju riski, mis tuleneb keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimisalaste tegurite praegusest või tulevases mõjust Grupi vastaspooltele või investeeritud varadele.

Keskkonnariskitegurid liigitatakse füüsilisteks ja üleminekuriskideks. Füüsilised riskid kujutavad endast kliimamuutustest ja keskkonnaseisundi halvenemisest tulenevat otsest negatiivset mõju, mille tagajärjeks võib olla tootmisvõimsuse vähenemine, toormaterjalikulude kasv, varade väärtuse langus, suurenenud tööjõu- ja kapitalikulud jne. Üleminekuriskid peegeldavad ebakindlust, mis on seotud keskkonda säästvate majandusele üleminekuga kohanemise protsessi ajastuse ja kiirusega. Seda protsessi võivad mõjutada kolm tegurit: poliitika, tehnoloogia ja tarbijate eelistused.

Selles valdkonnas on toimumas kõige suuremad muutused CO₂-mahukates sektorites (nt kliimapolitika meetmed võivad mõjutada varade hinda). Sotsiaalsed riskid hõlmavad sotsiaalseid tegureid, mis võivad positiivselt või negatiivselt mõjutada vastaspoole finantstulemusi või maksevõimelisust, nt asjaolud, mis on seotud inimeste ja kogukondade õiguste, heaolu ja huvidega, sh (eba)võrdsuse, tervishoiu, kaasamise, töösuhete, töötervishoiu ja -ohutuse, inimkapitali ja kogukondade küsimused.

ESG riskid võivad realiseeruda kahel viisil, mis peegeldab nende võimalikku kahte olulisuse perspektiivi. ESG riskid võivad mõjutada finantsasutusi (nn sissepoole suunatud perspektiiv) nende vastaspoolte ja investeeritud varade kaudu, mida ESG tegurid võivad mõjutada (sissepoole suunatud perspektiiv) või mis võivad mõjutada ESG tegureid (nn väljapoole suunatud perspektiiv). Näiteks võib vastaspoole keskkonda kahjustav tegevus (negatiivne väljapoole suunatud mõju keskkonnateguritele) suurendada vastaspoole tundlikkust keskkonnaseisundi halvenemise eest kaitsva üleminekupoliitika rakendamise suhtes (keskkonnategurite negatiivne sissepoole suunatud mõju).

Pidades silmas oma äritegevuse mõju, on LHV seadnud eesmärgiks edendada keskkonda säästvat ja sotsiaalselt jätkusuutlikku ja vastutustundlikku majandust ning kiirendada kõige tõsisematele keskkonna- ja kliimaprobleemidele

lahenduste leidmise protsessi, innustades oma kliente tegema oma äritegevuses ja investeerimisotsustes kestlikumaid valikuid.

LHV ei paku teadlikult krediittooteid klientidele, kelle tegevuses esineb selgeid tõendeid inimõiguste rikkumise ja keskkonna tõsise kahjustamise kohta. Lähtudes kestliku ja vastutustundliku tegutsemise põhimõtetest, on krediitpö-

liitikaga vastuolus selliste klientide krediteerimine, kelle LHV poolt väljastatud krediittoodete maht ületab 500 tuhandet eurot ja kelle tegevus on seotud mõne allpool tabelis välistamisloetelus oleva valdkonnaga.

Keelatud tegevusalad	Kirjeldus
Metsandus	Ebaseaduslik metsaraie
Ohustatud taime- ja loomaliikide heaolu, loomad	- Kauplemine ohustatud või punasesse raamatusse kantud taime- ja loomaliikidega - Tegelemine EL-i õigusaktides määratletud ebaseaduslike loomkatsetega - Tegevusalad, mis on seotud partide ja hanede sundsöötmisega - Loomapidamine karusnaha tootmise eesmärgil
Relvatööstus	Rahvusvahelise õiguse alusel keelatud relvade või nende komponentide tootmine või levitamine (kobarpommid, jalaväemiinid, bioloogilised ja keemiarelvad, tuumarelvad, laserrelvad, mille eesmärk on põhjustada püsivalt pimedaks jäämist)
Energeetika	- Küttesöe ja põlevkivi kaevandamine ning nendest elektri tootmine - Naftatootmise ahela algfaasi tegevused
Ohtlikud ained	- Asbesti kaevandamine ning asbestikiudude ja neid kiudusid sisaldavate toodete ja segude tootmine, turule toomine ja kasutamine; - Elavhõbeda ja elavhõbedaühendite eksport ning paljude elavhõbedat sisaldavate toodete tootmine, eksport ja import
Tubakas	Tubakatoodete või e-sigarettide levitamine, kui see on äriühingu põhitegevusalaks (müügitulust >50%)
Kalandus	Ökoloogiliselt mittesäästvate kalastusviiside praktiseerimine, nagu triivvõrkudega kalapüük, süvamere põhjatraalimine, kalapüük lõhkeainete või tsüaniidiga
Transport	- Nafta ja muude ohtlike ainete vedu laevades, mis ei vasta Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni nõuetele - Alates 2030. aastast uute diiselmootoriga sõitvate sõiduautode finantseerimine

ESG üldpõhimõtted

Lisaks sellele, et on koostatud välistamisloetelu teatud alamsektoritest, on LHV kehtestanud üldised ESG põhimõtted, mille kohaselt muu hulgas ei rahastata järgmisi tegevusi:

- kõikide selliste toodete tootmine ja nendega kauplemine, mis on Eesti Vabariigi seaduste ja määruste või rahvusvaheliste konventsioonide ja lepingute kohaselt ebaseaduslikud;
- sunnitöö kasutamine või inimõiguste rikkumine;
- prostitutsiooni vahendamine või pornograafilise materjali tootmine;
- keelatud ainete vahendamine ja kaubavahetus ilma nõutavate ekspordi- või impordilitsentsideta;
- tegevused, mis mõjutavad negatiivselt UNESCO maailmapärandi objekte;
- tegevused, mis mõjutavad negatiivselt rahvusparke ja looduskaitsealasid või Ramsari konventsiooniga kaetud märgalasid;
- bioloogilise mitmekesisuse ressursside või kultuuri-pärandi kaitset käsitlevate Eesti Vabariigi õigusaktide või rahvusvaheliste konventsioonidega keelatud tegevused;
- isikute, rühmade või kogukondade ebaseaduslik sunniviisiline väljasaatmine.

ESG riske võetakse arvesse laenuanalüüsis. Üksikasjalik ESG riskide analüüs tehakse 0,5 miljonit eurot ületavate ettevõttele laenude taotluste korral. Muude klientide puhul tehakse ESG tegurite baashindamine, mis lähtub laenu toote liigist ja keerukusest ning kliendi tegevusalast.

Et tuvastada laenuvõtjaid, kes on otseselt või kaudselt avatud suuremale ESG teguritega seotud riskile, töötati koostöös keskkonna- ja sotsiaalvaldkonna ekspertidega välja individuaalsete majandussektorite (alamsektorite) jaoks põhjalik „soojakaart“. Kaardil on kujutatud iga majandussektori keskkonna- ja sotsiaalsete riskide hinnang, võttes arvesse reitinguagentuuride ja rahvusvaheliste finantsinstitutsioonide vastavaid riskiklassifikatsioone, kohalikke ja EL-i õigusakte ja vajadusel Eesti siseriiklikku mõõdet.

Allpool tabelis on esitatud ülevaade LHV krediidiportfelli vastavalt majandussektorite liigitusele keskkonna- ja sotsiaalsete riskide alusel.

Krediidiportfelli jaotus riskiliikide vahel

	Riskitase	2022	2021
Keskkonna ja kliima-			
muutustega seotud risk (E)	Kõrge	10,5%	14,0%
	Keskmine	56,3%	51,2%
	Madal	33,1%	34,8%
Sotsiaalne risk (S)	Kõrge	10,6%	14,8%
	Keskmine	57,5%	56,1%
	Madal	32,0%	29,2%

Aasta jooksul töötati pangas välja ettevõtete panganduse klientide ESG-analüüsi korda ja töövahendeid ning eeldatavasti jätkub see töö ka järgmisel aastal.

2.1 Krediidiriski mõõtmine ja jaotus

Grupp jaotab krediidiriski kandvad finantsvarad järgmistesse põhikategooriatesse:

- nõuded keskpankadele ja krediidasutustele (tabelites nimetuse „pangad“ all) ja investeerimisühingutele;
- võlaväärtpaberid ja tuletisinstrumentid;
- laenud juriidilistele isikutele;
- laenud eraisikutele.

a) Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele

Krediidiriskile avatud positsioon rahast ja raha ekvivalentidest, mida hoitakse keskpangas, teistes korrespondentpankades ning investeerimisasutustes, kannab oma olemuselt juhtkonna hinnangul madalat krediidiriski. Nõuded keskpankadele, krediidasutustele ja investeerimisühingutele on üldiselt tagamata. Grupi vahendeid hinnatakse vastavalt Standard & Poor'si või samaväärsetele reitingutele (keskpangad on reitinguta). Kui erinevatel agentuuridel on erinevad reitingud, kasutatakse kas keskmist või kõige konservatiivsemat reitingut.

Kui Eesti krediidasutustel pole välist krediidi reitingut ja need on EL-i suurte pankade tütarettevõtted, on kasutatud emaettevõtte krediidi reitingut. Juhtkonna hinnangul on krediidasutuste ja investeerimisühingutega seotud eeldatava krediidi kahju risk ebaoluline, kuna vastaspooltel on kõrged reitingud ja kuna Grupp hoiab nende osapoolte suhtes ainult väga likviidseid positsioone.

b) Võlaväärtpaberid ja tuletisinstrumentid

Võlaväärtpaberitega seotud krediidiriski võtmisele kehtestatakse krediitkomitees liimidid vastavalt emitendi reitingule.

Võlaväärtpaberitest tulenevad põhiosanõuded ja tekkepõhised intressinõuded ei ole tähtaega ületanud. Võlaväärtpaberitel puuduvad tagatised.

c) Laenud juriidilistele isikutele

Juriidiliste isikute laenuportfell sisaldab krediiti ettevõtetele, kohalikele omavalitsustele ja mittetulundusühingutele (sh korteriühistud) jne, sh järgmisi tooteid:

- ettevõttelaen (ärikliendilaen)
- liising
- arvelduslaen (ärikliendilaen)
- kaubanduse rahastamine (ärikliendilaen)
- finantsvõimenduslaen (investeeringute rahastamine)
- krediitkaardid ja järelmaks (tarbimise rahastamine)
- korteriühistu laen (ärikliendilaen)
- akreditiiv (tarbimise rahastamine)

Juriidilistele isikutele antavaid laene (v.a korteriühistute laenud), millega LHV-le kaasneb üle 500 tuhande euro suurune krediidirisk, hinnatakse individuaalselt. Igale kliendile määratakse krediidireiting vahemikus 1–13, kus 1 tähistab kõige väiksemat makseviivituse tõenäosust ja 13 maksejõuetust.

Krediidireitingu määramisel võetakse arvesse nii kliendi finantsseisundit kui ka äririski. Arvesse võetavad konkreetset finantssuhtarvud ja äririskid sõltuvad sellest, missugust reitingumudelit kasutatakse: ettevõtte, ärikinnisvara, elamuehituse, kohaliku omavalitsuse või kaubamudelit. Krediidireitingu määrab krediidianalüütik ning selle kinnitab krediidianalüüsi osakonna juhataja, kuid lõplik riskivõtmine otsustatakse krediitkomitees ühehäälsel otsusel. Iga kliendi finantsseisundi järelseiret tehakse pärast laenu väljastamist harilikult vähemalt kord kvartalis. Vähemalt kord aastas vaadatakse üle kõik kliendireitingud. Kliendid, kellega seotud krediidirisk on märkimisväärselt suurenenud, lisatakse jälgimisnimekirja ning nende finantsseisundit, likviidsust ja tagatiste väärtust jälgitakse põhjalikult ja tihedamini.

Juriidilistele isikutele väljastatavaid alla 500 tuhande euro suuruseid laene ja korteriühistute laene laenusummast sõltumata analüüsitakse ajasäästlikuma hindamisprotsessiga. Hindamine toimub laenu taotluse esitamise ajal ning on üks laenu väljastamise kriteeriumeid. Makseviivituse tõenäosus (probability of default, PD) arvutatakse kliendi finantsandmete ja maksekäitumise alusel. Arvesse võetakse ka varade ja kohustiste struktuuri, kasumlikkust ja rahavoo suhtarve.

d) Laenud eraisikutele

Eraisikute laenuportfell sisaldab tagatud ja tagamata krediidi-tooteid ja eraisikute liisingutooteid, sh järgmisi tooteid:

Eraisikute laenutooted	Selgitus
hüpoteeklaen (erakliendilaen)	tagatud laen korteri või maja ostmiseks (kodulaen)
eralaan (erakliendilaen)	tagatud laen vabaks kasutuseks (investeermiseks, renoveerimiseks jne)
tarbimislaen (tarbimise rahastamine)	tagamata tarbijalaen (väljastab tüdrettevõtte LHV Finance)
järelmaks (tarbimise rahastamine)	tagamata järelmaksutoode (pakuvad kaupmehed, väljastab tüdrettevõtte LHV Finance)
liising	liising sõidukite ostmiseks
finantsvõimenduslaen (investeeringute rahastamine)	laen börsil noteeritud väärtipaberite tagatisel
krediitkaardilaen (tarbimise rahastamine)	tagamata krediitkaardilaen
arvelduslaen (erakliendilaen)	tagamata arvelduslaen
õppelaen (erakliendilaen)	riigi garantiiga laen üliõpilastele
kinnisvaraliising (erakliendilaen)	hüpoteeklaen (kinnisvara kuulub LHV-le)

Ka eraisikute laenude puhul rakendatakse ajasäästlikku hindamisprotsessi (vt punkt „Krediidiriski skaala“, kus on kirjeldatud eraisikute makseviituse tõenäosuse (PD) mudelite sisendeid). Hindamine toimub laenu taotluse esitamise ajal ning see on üks laenu väljastamise kriteeriume. Laenuotsuseid tehakse jaepanganduse krediitkomitees või madalamal otsustustasandil. Tarbimise rahastamise tooteid eraisikutele pakutakse Eestis tütarettevõtte LHV Finance kaudu.

Krediidiriski mõõtmine

Kõikide väljastatud laenutoodete puhul kasutatakse LHV-s kliendi krediitdivõime hindamiseks kas reitingu- või hindamis-süsteeme, nagu on näidatud allolevas tabelis. Ettevõtete krediitdivõime tegemisel (kui LHV riskipositsioon on suurem kui 500 tuhat eurot), kasutatakse eksperdipõhist reitingu-mudelit ja jaeseptori taotluste puhul statistilisi PD hindamis-mudeleid; olemasolevate lepingute jaoks on välja töötatud portfelli hindamise PD mudelid. Eraldi mudelite alusel leitakse makseviitusest tingitud kahjumäär (LGD) ja krediidi ümberhindlustegur (CCF).

Krediitdivõime hindamiseks kasutatavad mudelid

Portfell	Segment	Määratlus	PD	LGD	CCF/EAD
Ettevõtted	Ettevõttelaenu	Ettevõtete laenu LHV koguriskipositsiooniga üle 500 tuhande euro	Reitingumudelid	Mudel	Mudel
Jaekliendid	VKE-d, sh mikroettevõtted	Ettevõtete laenu LHV koguriskipositsiooniga kuni 500 tuhat eurot, korteriühistute laenu sõltumata LHV koguriskipositsioonist	Hindamismudelid		
	Eraklientide hüpoteeklaenu	Kõik eraklientide hüpoteeklaenu	Hindamismudelid		
	Muud erakliendilaenu	Kõik eraisikute tarbimise rahastamise tooted ja autoliising	Hindamismudelid		

Krediidiriski skaala

Grupp kasutab sisemist krediidiriski skaalat, mis peegeldab hinnangut individuaalsete vastaspoolte makseviituse tõenäosusele. Grupi sisemised reitingu- ja hindamis-mudelid on kohandatud vastavalt vastaspoolte kategooriale. Laenuvõtja krediidiriski hindamisel kasutatakse eri liiki krediidiriskipositsioonide puhul eri riskikarakteristikuid:

- 1) võlgniku riski karakteristikud
 - ettevõtete panganduse klientidega seotud riskipositsioonid: finantsaruanded, juhtkonna kogemus, emaettevõtte toetus jne;
 - jaepanganduse klientidega seotud riskipositsioonid: finantsaruanded või teave isikliku sissetuleku kohta, sotsiaal-demograafiline teave, käitumisalane teave jne;
- 2) tehinguriski karakteristikud – toote liik, saldo jne;
- 3) viivis seisundi ja võlgnevuste karakteristikud pangasisestest ja -välistest allikatest.

Lisaks sellele võimaldavad reitingumudelid lisada iga vastaspoolle lõplikku sisemisse krediidireitingusse ka krediidiriski juhi eksperdi hinnanguid. See võimaldab võtta arvesse teavet, mis ei tarvitse ülejäänud andmetes kajastuda.

Krediidiriski klassid on kalibreeritud selliselt, et makseviituse risk suureneb eksponentsiaalselt iga järgneva kõrgema klassi puhul. Näiteks PD erinevus reitinguklasside 4 ja 5 vahel on väiksem kui erinevus klasside 7 ja 8 vahel.

Järgnevalt on Grupi iga portfelli liigi kohta välja toodud täiendavad kaalutlused.

• Jaelaenud

Jaelaenude portfellis tehakse riskihinnang laenulepingu tasandil ja lõpphinnangut kõrvutatakse makseviituse

tõenäosusega. Pärast esmast arvelevõtmist jälgitakse laenuvõtja maksekäitumist perioodiliselt, et koostada käitumishinnang.

Igasugust muud teavet laenuvõtja kohta, mis võib mõjutada tema krediivõimelisust (nt töökoha kaotus ja varasemad maksehäired) võetakse käitumishinnangus samuti arvesse.

• Ettevõttelaenud

Ettevõtete reitingud määratakse laenuvõtja tasandil. Krediidialalüütik lisab laenusüsteemi jooksvalt ajakohastatud ja uut informatsiooni ning krediidi hinnanguid. Lisaks sellele uuendab analüütik teavet laenuvõtja krediivõimelisuse kohta vähemalt iga aastal näiteks avalike finantsaruannete põhjal. Selle põhjal määratakse uuendatud sisemine krediidireiting ja PD.

• Treasury

Treasury võlaväärtpaberite portfellis olevate võlaväärtpaberite puhul kasutatakse välise reitinguagentuuride reitinguid, mida jälgitakse ja ajakohastatakse pidevalt. Iga reitingu PD seotakse LHV reitinguskaalaga.

• Krediidiriski reitingud

Grupi ettevõttelaenude PD hindamise reitingumeetod koosneb 13 krediidireitingust, kus 1 näitab madalaimat ja 13 kõrgeimat krediidiriski.

Reitingud 1 ja 2 omistatakse ainult rahvusvahelistele ettevõtetele ja organisatsioonidele ning kohalikele omavalitsustele ja riikidele, mille maksevõimelisust on reitinguagentuurid oma investeerimisjärgu reitinguga kinnitanud. Ka reitinguklassid 3–13 põhinevad osaliselt reitinguagentuuride hinnangul, ehkki selles kategoorias on peamiselt rahvusvahelise reitinguta Eesti ettevõtted.

Sisemine reitinguskaala ettevõttelaenudele ja vastavad välised reitingud:

LHV reiting	LHV kirjeldus	PD%	S&P	Moody's
1		0,03	AAA	Aaa
2		0,05	AA+	Aa1
3		0,10	AA, AA-	Aa2, Aa3
4		0,20	A+, A, A-	A1, A2, A3
5	Investeerimisjärg	0,30	BBB+	Baa1
6		0,40	BBB	Baa2
7		0,50	BBB-	Baa3
8		1,00	BB+, BB	Ba1, Ba2
9		2,50	BB-	Ba3
10		5,00	B+	B1
11	Mitte-investeerimisjärg (sh spetsiaalne seire)	10,00	B, B-	B2, B3
12		30,00	CCC/C	Caa
13	Maksejõuetus	100,00	D	C

Reitingumeetodeid valideeritakse ja kalibreeritakse ümber igal aastal, et need vastaksid viimastele prognoosidele ja võtaksid arvesse kõiki tegelikult täheldatud makseviivitusi.

Reitingud on jagatud kolme rühma: investeerimisjärgu reiting, mitte-investeerimisjärgu reiting ja maksejõuetus. Investeerimisjärgu reiting määratakse, kui laen ei ole aruandekuupäeva seisuga viivitus. Spetsiaalse seire staatus määratakse, kui vastaspoole reiting on 10–13. Maksejõuetuse staatus (reiting 13) määratakse lähtuvalt maksejõuetuse definitsioonist.

Tagatised

Ehkki Grupp annab krediiti vaid maksevõime poolest krediidivõimelistele klientidele, rakendab LHV ka mitmeid eeskirju ja tavasid riskide vähendamiseks. Grupil on sisemised eeskirjad teatava tagatisklassi vastuvõetavuse või krediidiriski vähendamise kohta.

Tagatise väärtust hindab Grupp laenutaotlusprotsessi käigus ja hinnang vaadatakse perioodiliselt üle. Hinnangud tagatiste turuväärtusele põhinevad konservatiivsuspriintsiibil, mis võtab arvesse tagatise liiki, asukohta, realiseerimise tõenäosust ja likviidsust.

Kinnisasjade hindamisel kasutatakse eksperdi hinnanguid. Turuväärtuste ajakohasuse tagamiseks uuendatakse ärikinisvara individuaalseid hinnanguid vähemalt üks kord aastas. Elukondliku ning muu homogeenset liiki kinnisvara puhul kasutatakse regulaarseks ümberhindluseks ka statistilisi indekseerimismudeleid.

Põhilised laenude ja ettemaksete tagatiste liigid on järgmised:

- hüpoteek;
- kommerts pant;
- kauba pant;
- deposiit;
- krediidikindlustus;
- kaubeldavad väärtpaberid;
- noteerimata väärtpaberid;
- nõudeõiguse pant;
- KredExi, Maaelu Edendamise Sihtasutuse või Euroopa Investeerimisfondi garantii;
- akreditiiv;
- era- või juriidilise isiku käendus;
- sõidukid, masinad, õhusõidukid, seadmed jne.

Grupp eelistab selliseid tagatise, mille puhul ei ole tugevat korrelatsiooni kliendi makseviivituse riski ja tagatise väärtuse vahel. Üldiselt peab panditav vara olema kindlustatud, tagatise eluiga peab olema pikem kui laenu tähtaeg ning tagatise turuväärtus peab ületama laenujääki.

Tagamata laene väljastatakse eraisikutele teatud summa ulatuses. Juriidilistele isikutele on see lubatud ainult sellisel juhul, kui rahavoogude prognoos näitab stabiilseid ja märkimisväärselt tugevaid rahavoogusid ja/või kliendi krediidirisk hinnatakse madalaks.

Finantsvõimenduslaenude tagatise jälgitakse igapäevaselt ja kui tagatise väärtus langeb, võetakse viivitamata meetmeid krediidikahju vältimiseks.

Tarbiselaene ja krediitkaardilaene väljastatakse ilma tagatiseta ning riske vähendatakse klientide maksekäitumise pideva seirega. Liising ja hüpoteeklaenud on alati ületagatud. Liisingu, järelmaksu, hüpoteeklaenude ja arvelduslaenu eraisikutest klientide üle, kes maksetähtaega ületavad, teeb Grupp regulaarset seiret.

Seoses alatagatud ettevõtelaenudega tuleb arvesse võtta, et Grupp on hinnanud teatavate tagatiste (isiklikud käendused, kommerts pandid) turuväärtust konservatiivselt. Alatagatud laene käsitatakse kõrgema riskiga laenudena, mille üle Grupp teeb krediidikomitees igakuist seiret, et vähendada võimalikku krediidikahju.

2.2 Eeldatava krediidikahju mõõtmine

IFRS 9 kehtestab kolmefaasilise mudeli väärtuse languse määramiseks vastavalt krediidikvaliteedi muutusele peale esmast kajastamist.

Finantsinstrument, mis ei ole esmasel kajastamisel halvenenud krediidikvaliteediga, liigitatakse faasi 1 ning Grupp jälgib pidevalt selle krediidiriski.

Kui on toimunud oluline krediidiriski suurenemine (SICR) alates esmasest kajastamisest, liigitatakse finantsinstrument faasi 2, aga seda ei loeta veel halvenenud krediidikvaliteediga instrumendiks. Lisainformatsioon selle kohta, kuidas Grupp hindab krediidiriski olulist suurenemist, on esitatud riskijuhtimise peatüki punktis 2.2.1 „Oluline krediidiriski suurenemine“.

Juhul kui finantsinstrumendi krediidikvaliteet on halvenenud, liigitatakse see faasi 3. Lisainformatsiooni selle kohta, kuidas Grupp defineerib halvenenud krediidikvaliteedi ja makseviivituse, vt punktist 2.2.2 „Makseviivituse definitsioon ja halvenenud krediidikvaliteediga varad“.

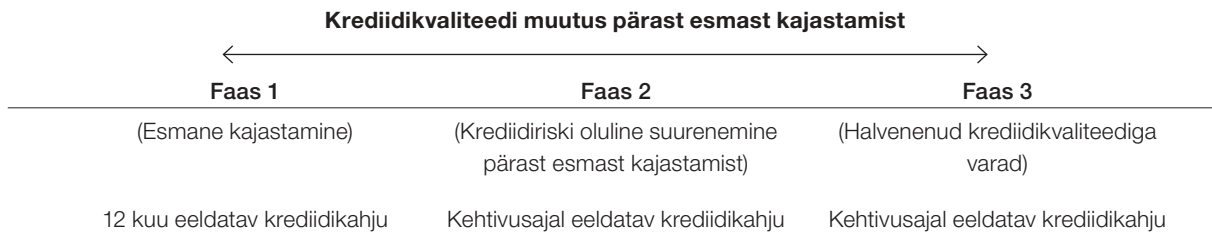
Faasis 1 olevate finantsinstrumentide eeldatavat krediidikahju (expected credit loss, ECL) mõõdetakse summas, mis on võrdne kehtivusajal eeldatava krediidikahju selle osaga, mis tuleneb võimalikest makseviivitustest järgmise 12 kuu jooksul. Faasi 2 ja 3 kuuluvate instrumentide puhul arvutatakse ECL kogu nende kehtivusajal eeldatava krediidikahju põhjal. Lisainformatsiooni saamiseks sisendite, eelduste ja hindamismeetodite kohta eeldatava krediidikahju arvutamisel vt punktist 2.2.3 „Eeldatava krediidikahju mõõtmine – sisendite, eelduste ja hindamismeetodite selgitused“.

Läbiv põhimõte eeldatava krediitkahju mõõtmisel IFRS 9 järgi on see, et arvesse tuleb võtta tulevikku vaatavat teavet. Punkt 2.2.4 „Tulevikku vaatava teabe lisamine eeldatava krediitkahju mudelisse“ sisaldab selle kohta lähemat teavet.

Halvenenud krediitkvaliteediga ostetud või tekkinud finantsvarad on finantsvarad, mis on esmasel kajastamisel

halvenenud krediitkvaliteediga. Nende ECL kajastatakse alati kehtivusajal eeldatava krediitkahjuna (faas 3).

Alljärgnev joonis võtab kokku allahindlusvajaduse vastavalt standardile IFRS 9 (v.a halvenenud krediitkvaliteediga ostetud või tekkinud finantsvarad).

Järgnev osa käsitleb Grupi poolt standardi nõuete täitmisel kasutatud peamisi hinnanguid ja eeldusi.

2.2.1 Oluline krediidiriski suurenemine

Grupi hinnangul on finantsinstrumendi krediidirisk oluliselt suurenenud, kui on täidetud üks või mitu järgnevalt välja toodud kvantitatiivsetest või kaitsemeetme (backstop) kriteeriumidest.

Kvantitatiivsed kriteeriumid

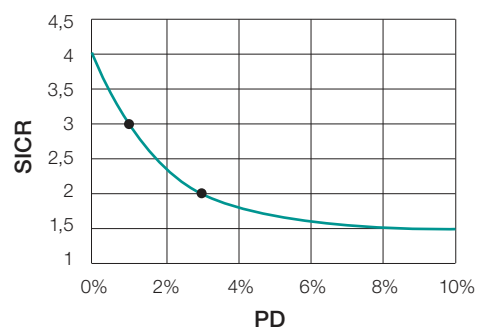
Järelejäänud kehtivusaja makseviituse tõenäosus (PD) aruandekuupäeva seisuga on võrreldes riskipositsiooni esmase kajastamise aruandekuupäevaga suurenenud, kui see ületab alljärgnevas tabelis toodud piirmäärasid:

Jaelaenude portfell

Kehtivusaja PD esmasel kajastamisel	Oluliseks hinnatav kehtivusaja PD suurenemine aruandekuupäeva seisuga
X%	≥100 baaspunkti
ja	Praegune kehtivusaja PD/esialgne kehtivusaja PD > $1,4885 + \exp(0,9549 - 54,173 \cdot \text{esialgne kehtivusaja PD})$

Valemi illustreerimiseks on esitatud SICR-i kõver järgneval graafikul. Lisaks kõverale peab PD suurenema vähemalt 100 baaspunkti. SICR-i kõver näitab esialgse PD ja olulisuse piirmäära suhet (PD kasv kordades) olulise makseviituse riski suurenemise tuvastamiseks.

Piirmäära kohaldamise illustreerimiseks võtame näiteks 13. veebruaril 2018 sõlmitud 3-aastase (jaelaenude portfelli kuuluva) ärialaenu lepingu, mille kehtivusaja PD oli esmasel kajastamisel 3,36% ja eeldatav kehtivusaja PD kümme kuud hiljem aruandekuupäeval 2,76%. Kui aruandekuupäeval on tegelik kehtivusaja PD 8,86%, siis ületab see eeldatavat PD-d (2,76%) üle piirmäära. Seetõttu on krediidirisk oluliselt suurenenud.

Piimäärad põhinevad hinnangutel, kuidas muutub instrumendi kehtivusaja PD enne makseraskustesse sattumist. Kehtivusaja PD loomuliku liikumise leidmiseks, mis ei näita krediidiriski olulist suurenemist, on kehtivusaja PD-d hinnatud ka selliste instrumentide puhul, mis hiljem ei sattu makseraskustesse. Ettevõtteleenude portfelli keskmine tähtaeg on lühike, täpsemalt 2,5 aastat.

Kaitsemeede

Kaitsemeedet (backstop) rakendatakse juhul, kui laenuvõtja lepingujärgsed maksed on üle tähtaja rohkem kui 30 päeva, mida käsitatakse finantsinstrumendi krediidiriski olulise suurenemisena.

Madala krediidiriski erand

Grupp on 31. detsembril 2022 ja 31. detsembril 2021 lõppenud majandusaastal kasutanud madala krediidiriski erandit rahale ja nostrokontodele, mis vastavad likviidsus-portfelli kriteeriumidele.

2.2.2 Makseviivituse definitsioon ja halvenenud krediidikvaliteediga varad

Grupp defineerib finantsinstrumendi staatust makseviivituseks ja see vastab täielikult halvenenud krediidikvaliteediga vara mõistele, kui vara suhtes kehtib üks või mitu allpool kirjeldatud kriteeriumi.

Kvantitatiivsed kriteeriumid

Laenuvõtja on rikkunud olulisuse piirmäära kriteeriumi 90 päeva järjest.

Kvalitatiivsed kriteeriumid

Järgnevalt on välja toodud asjaolud, mis viitavad sellele, et klient võib jätta võlgnevuse täies ulatuses tasumata:

- Ilmneb märke makse laekumise ebatõenäolisusest, mis näitab, et laenuvõtja on märkimisväärtes rahalistes raskustes;
- majanduslike raskuste tõttu on toimunud restruktureerimine;
- varasema makseraskuste tõttu restruktureerimise katseajal on rakendatud täiendavaid või restruktureerimise meetmeid;
- leping on lõpetatud.

Ülaltoodud kriteeriumeid on rakendatud kõikidele Grupi finantsinstrumentidele ja need on kooskõlas makseviivituse definitsiooniga, mida kasutatakse sisemise krediidiriski juhtimisel. Makseviivituse definitsiooni on läbivalt kasutatud Grupi eeldatava krediidikahju arvutamisel PD (probability of default, makseviivituse tõenäosus), EAD (exposure at default, riskipositsioon makseviivituse hetkel) ja LGD (loss given default, makseviivitusest tingitud kahjumäär) mudelite koostamiseks.

Makseviivituse staatuse rakendamisel kasutatakse ettevõtete panganduse klientide puhul kliendipõhist ja jaepanganduse klientide puhul lepingupõhist lähenemist. Kui instrument ei vasta terve katseaja jooksul ühelegi makseviivituse kriteeriumile, siis ei ole instrument enam makseviivituse staatuses.

Katseaeg peaks kestma vähemalt kolm kuud alates hetkest, mil instrument ei vastanud enam makseviivituse kriteeriumidele.

Raskuste tõttu restruktureeritud laenudele tuleb makseviivituse staatusest ümberklassifitseerimisel erilist tähelepanu pöörata, kuna viivises päevade arvestus toimub muudetud maksegraafiku alusel ning laen jääb restruktureerimisele, kuni see on täielikult tagasi makstud. Seetõttu on selliste laenude katseaeg vähemalt üks aasta alates:

- restruktureerimismeetmete pikendamisest;
- makseviivituse kajastamisest, või
- restruktureerimise kokkuleppes sisalduva maksepuhkuse lõpust, sõltuvalt sellest, mis toimub viimasena.

2.2.3 Eeldatava krediidikahju mõõtmine – sisendite, eelduste ja hindamismeetodite selgitused

ECL-i mudeli eesmärk on arvutada 12 kuu ja kehtivusaja eeldatav krediidikahju, mis:

- on neutraalne ehk ei peegelda liigset konservatiivsust ega optimismi;
- on tõenäosusega kaalutud summa, mis on arvestatud vastavalt kolmele allahindamise stsenaariumile (baas-, positiivne ja negatiivne stsenaarium);
- kajastab raha ajaväärtust;
- kasutab mõistlikku ja põhjendatud teavet minevikusündmuste, praeguste tingimuste ning prognoositud majandustingimuste kohta.

Grupi ECL-i mudel järgib laialdaselt kasutatavat marginaalkahjumite summa meetodit, kus ECL arvutatakse marginaalkahjumite summana, mis tekivad igas ajaperioodis (kuus) aruandekuupäevast alates. Marginaalkahjumid tulenevad individuaalsetest riskiparameetritest (PD, LGD, EAD), mis prognoosivad riskipositsioone ja kahjusid makseviivituse puhul ning iga perioodi makseviivituse tõenäosuse marginaalväärtust (PD ajaperioodide t ja $t+1$ vahel).

ECL-i arvutused põhinevad järgmisel neljal komponendil:

- makseviivituse tõenäosus (PD) on hinnang sellele, kui suure tõenäosusega kindlaksmääratud aja jooksul instrument sattub makseviivitusse;

- riskipositsioon makseviivituse hetkel (EAD) on hinnang tulevikus makseviivituse tekkimise hetkel kehtivale riskipositsioonile, mis võtab arvesse aruandekuupäevale järgnevaid eeldatavaid muutusi, sh põhiosa ja intressi tagasimakseid ning valmisolekulaenude kasutamist;
- makseviivitusest tingitud kahjumäär (LGD) on makseviivituse korral tekkiva kahju hinnang. Selle aluseks on saadaolevate lepinguliste rahavoogude ja LHV eeldatavate rahavoogude (sh tagatistest saadud rahavoogude) vahe. LGD kajastatakse protsendina EAD-st;
- diskontomäär kasutatakse eeldatava kahju diskonteerimiseks nüüdsväärtusesse aruandekuupäeva seisuga.

Matemaatiliselt väljendatakse prognoosiperioodi T (12 kuud või kehtivusaeg, sõltuvalt sellest, kas arvutatakse 12 kuu või kehtivusaja hinnangut) ECL-i summat järgmiselt:

$$ECL_T = \sum_{t=1}^T PD_t * LGD_t * EAD_t * d_t$$

kus:

$$t = 0$$

T – ühekuuline periood prognoosiperioodi T raames 12 kuu ECL-i hindamiseks

$T = 12$ kuud kehtivusaja ECL-i hindamiseks

T = laenu eeldatav kehtivusaeg

PD_t – marginaal-PD kuu t puhul

LGD_t – eeldatav LGD kuu t puhul

EAD_t – riskipositsiooni summa, sh eeldatavad valmisolekulaenude kasutamised, kuu t puhul

d_t – diskontomäär kuu t puhul

Diskontomäär on finantsinstrumendi sisemine intressimäär või selle ligikaudne väärtus.

Arvutusloogika illustreerimiseks on allolevas tabelis esitatud lihtsustatud näide. Selles tagatud laene käsitlevas näites on LGD tuletatud otse tagatise väärtusest ning lihtsustamiseks on eeldatud, et tagatise õiglane väärtus on ajas konstantne. Tegelik ECL-i mudel võtab siiski erinevate stsenaariumide abil arvesse võimalikku tagatise õiglase väärtuse vähenemist ajas.

Eeldatav krediidikahju

eurodes	31.01.2023	28.02.2023	31.03.2023	30.04.2023	31.05.2023	30.06.2023	31.07.2023	31.08.2023	30.09.2023
(1) Riskipositsioon (EAD)	4 000	3 500	3 000	2 500	2 000	1 500	1 000	500	0
(2) Marginaal-PD, %	0,40%	0,38%	0,36%	0,34%	0,32%	0,30%	0,28%	0,26%	0,24%
(3) Tagatise väärtus	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
(4) Võimalik kahjum [Max(0;1-3)]	2 000	1 500	1 000	500	0	0	0	0	0
(5) Eeldatav marginaalkahjum [2*4]	8,00	5,70	3,60	1,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
(6) Eeldatav marginaalkahjum, diskonteeritud	7,97	5,65	3,56	1,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kehtivusaja eeldatav krediidikahju seisuga 31.12.2022 [Summa (6)]	18,85								

Märkus. Diskonteerimine on tehtud eeldusel, et aruandeperioodi lõpp on 31. detsember 2022 ja diskontomäär on 5%.

Makseviivituses riskipositsioonidele arvutatakse ECL järgmiselt:

$$ECL_T = \sum_{t=1}^T LGD_t * Exposure_t * d_t$$

Iga riskidimensioon (PD, LGD, EAD) on kaetud pangasiseselt välja töötatud reitingu- ja hindamismudelitega. Need mudelid on välja töötatud äri- ja krediidiuhtimise eesmärgil.

ECL-i mudeli eesmärk on muuta juba olemasolevate riskiparameetrite väärtused tulevikku suunatud konkreetse ajahetke hinnanguteks ja kasutada neid eeldatava krediidikahju arvutamisel.

IFRS 9 parameetrid	
PD	12 kuu PD; kehtivusaja PD, disagregeeritud täpsemateks marginaaltõenäosusteks allperioodidele - Tulevikku vaatav konkreetse ajahetke hinnang, mis peegeldab praeguseid ja tulevase majandustingimusi ja erinevaid võimalikke tulemusi tulevikus - Ei ole rakendatud regulatiivseid piirmäärasid ega konservatiivsusmarginaali
LGD	- Neutraalsed konkreetse ajahetke prognoosid - Võtab arvesse praegusi ja tulevase majandustingimusi ja erinevaid võimalikke tulemusi tulevikus - Sissenõutud maksed on diskonteeritud, kasutades diskontomäärana sisemist intressimäära - Ei ole rakendatud regulatiivseid piirmäärasid ega konservatiivsusmarginaali
CCF/EAD	Peegeldab eeldatavaid laenujäägi muutusi laenu kehtivusaja jooksul, sh laenugraafiku järgseid maksed ja ettemakseid
ECL	Rahavoo puudujäägi nüüdisväärtus (PV). Faas 1: 12 kuu PD. Faas 2: kehtivusaja PD. Faas 3: PD = 100%

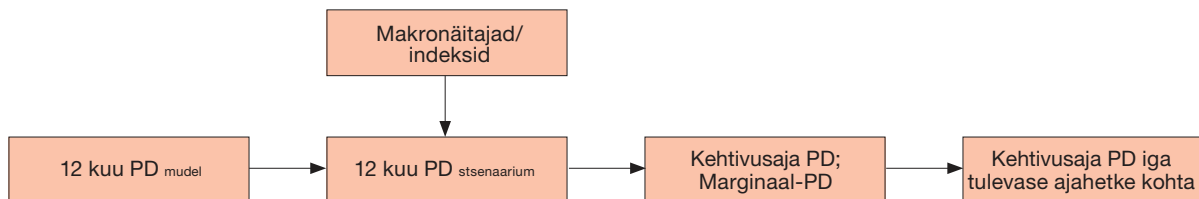
Järgnevates osades on selgitatud, kuidas on olemasolevaid mudeleid ECL-i arvutamisel kasutatud. Samuti on detailsemalt lahti seletatud kõik riskidimensioonid.

ajahetke hinnangud ning marginaal-PD, mitte ajalooline või pikaajaline keskmine 12 kuu PD (mudeli PD).

Mudeli PD teisendamine (PD mudel) toimub alljärgnevalt:

Reitingu- ja hindamismudelitest tuleneva PD lisamine ECL-i mudelisse

IFRS 9 kohaseks eeldatava krediitkahju arvutamiseks on vajalikud tulevikku vaatavad 12 kuu ja kehtivusaja konkreetse

Järgmisena konverteeritakse 12 kuu konkreetse ajahetke hinnang kehtivusaja PD-ks ja marginaal-PD-ks. Selleks kasutatakse segmendipõhist standardset makseviivituse kõverat, mis annab eeldatava makseviivituse ajastuse riskipositsiooni ülejäänud kehtivusaja jooksul.

Viimasena arvutatakse kehtivusaja PD-d igale tulevasele ajahetkele kuni riskipositsiooni eeldatava kehtivusaja lõpuni.

Makseviivitusest tingitud kahjumäära (LGD) lisamine põhimudelitest ECL-i mudelisse

LGD puhul erineb LGD põhimudelite kasutamine olenevalt sellest, kas tegemist on tagatud või tagamata laenuga.

Tagatud laenu tagatud osa puhul arvutatakse LGD tagatise hinnangulise kiirrealiseerimisväärtuse alusel.

Tagamata riskipositsioonide ja tagatud riskipositsioonide tagamata osade LGD arvutatakse portfelli ajaloolise statistika alusel.

Järgmisena lisatakse nii tagatud kui ka tagamata LGD-dele makromajanduslikud stsenaariumid, lähtudes vastavast allahindlusstsenaariumist.

Krediidi ümberhindlusteguri (CCF) hinnangute lisamine põhimudelitest ECL-i mudelisse

Sisemine CCF-i hinnang lisatakse otse ECL-i mudelisse ja seda kasutatakse EAD (riskipositsioon makseviivituse hetkel) arvutamisel. Krediidi ümberhindlustegurit ei ole vaja täiendavalt korrigeerida, sest sisemine hinnang ei sisalda konservatiivsusmarginaali, samuti ei tehta kogu tsükli või langust arvestavaid korrigeerimisi.

2.2.4 Tulevikku vaatava teabe lisamine eeldatava krediitkahju mudelisse

Tulevikku vaatava teabe lisamiseks eeldatava krediitkahju mõõtmise, et võtta arvesse ka erinevaid võimalikke tulevikutingimusi, arvutatakse tõenäosusega kaalutud ECL-i

summad vastavalt kolmele allahindlusstsenaariumile (baas-, positiivne ja negatiivne stsenaarium). Muu hulgas toob selline lähenemine esile mittelineaarsed suhted alternatiivsete stsenaariumide ja eeldatava krediidikahju vahel.

Matemaatiliselt:

$$ECL = p_{baas} * ECL_{baas} + p_{pos} * ECL_{pos} + p_{neg} * ECL_{neg}$$

kus:

P_{baas} , P_{pos} , P_{neg} – vastavalt baas-, positiivse ja negatiivse stsenaariumi tõenäosused

ECL_{baas} , ECL_{pos} , ECL_{neg} – eeldatava krediidikahju summa, mis on arvutatud iga stsenaariumi kohta

ECL tuletatakse iga stsenaariumi korral üldisest valemist, kasutades stsenaariumipõhiseid riskiparameetrite väärtusi.

Tõenäosusega kaalutud kehtivusaja PD hinnang krediidiriski olulise suurenemise hindamiseks arvutatakse samamoodi:

$$PD = p_{baas} * PD_{baas} + p_{pos} * PD_{pos} + p_{neg} * PD_{neg}$$

kus:

PD_{baas} , PD_{pos} , PD_{neg} – kehtivusaja PD hinnang vastavalt igale stsenaariumile

Eraisikute krediidiportfellide jaoks valitud näitajad

Järgmine tabel annab ülevaate eraisikute krediidiportfellide jaoks valitud makronäitajate osakaalust:

	Hüpoteeklaenud	Tarbimis- laenu- fikseeritud määr	Tarbimis- laenu- uuv määr (sh liising)
Palgakasv, %	17%	22%	18%
Töötuse määr, %	33%	44%	36%
Kinnisvarahinnaindeksi tõus, %	8%	0%	0%
Inflatsioonimäär, %	8%	11%	9%
6 kuu Euribor	17%	0%	18%
Pankade laenumarginaalid	17%	22%	18%
Kokku	100%	100%	100%

Märkus. Iga näitaja osakaal arvestatakse vastavalt näitaja kaaludele.

Ettevõtete valitud näitajad

Ettevõtete puhul on arvesse võetud erinevaid makromajanduslikke ja sektoripõhiseid näitajaid. Analüüs viidi läbi kahe jaotuse alusel:

- 1) NACE Rev.2 klassifikaatori tähtkoodidel põhinevad laiad majandussektorid ja
- 2) NACE Rev.2 klassifikaatori madalama tasandi numbri-
listel koodidel põhinevad alamsektorid.

Analüüsi põhjal tehti järgmised järeldused.

- Kõiki sektoreid mõjutab samasugune krediiditsüklil ning suuri sektoriüleseid majanduslikke raskusi kogetakse samaaegselt. Siiski on teatud erinevused tööstusharude alamsektorite vahel (nt tootmises).
- On ainult mõned muutujad, mis „töötavad“. Muutujad, mille põhjal saab teha järeldusi, töötavad enamiku tööstusharude puhul üldiselt sarnaselt:
 - SKP kasv, mis selgitab majanduse üldist olukorda;
 - käibe muutus;
 - töötajate arvu muutus.
- Testiti ka kasumi/kahjumi muutust tööstusharus, mis aga oli makseviituse riski olulise muutuse kohta järelduste tegemiseks liiga volatiilne näitaja.
- On mõned makronäitajad, mis on olulised teatud tööstusharus, alamsektoris ja/või alamsektorite rühmas, isegi kui korrelatsioone on keeruline näidata väheste vaatluste ja/või suhteliselt lühikese vaatlusperioodi tõttu. Näiteks:
 - eksporditingimused ekspordile orienteerunud sektorite jaoks, nagu metalli- ja keemiatoodete ning elektroonikaseadmete tootmine;
 - rahvastiku kasv ja sissetulekute kasv elamukinnisvara sektori jaoks;
 - kodumajapidamiste tarbimise kasv sisetarbimisele orienteeritud tööstusharude jaoks nagu jaekaubandus.
- Kokkuvõttes valiti ettevõtete jaoks näitajaks brutolisand-
väärtus tööstusharude kaupa, arvestades mitmesu-
guseid eeldusi:
 - täheldatud korrelatsioon makseviituse määrade lähenditega;
 - sektori tasandil on eelistatud näitaja SKP, mis on brutolisandväärtusele lähedane näitaja;
 - makromajandusanalüütikul on seda kergem prognoosida kui alternatiivseid näitajaid.

Majanduslike muutujatega seotud eeldused

Vähemalt kord aastas koostatakse sisemised makromajanduslikud stsenaariumid (prognoosid) ja näitajad (sh ettevõtteleenude portfelli PD ja LGD hinnangud) finantsriski osakonnas, konsulteerides ka makromajandusanalüütikutega ja spetsialistidega krediidijuhtimise, äri- ja finantsüksustest.

Makromajanduslikku arengut jälgitakse kvartaalselt, kui vastavad andmed avalikustatakse. Prognoose uuendatakse jooksvalt, et tagada õigeaegselt uue tulevikku vaatava informatsiooni lisamine ECL-i hinnangutesse.

Allahindlusstsenaariumid ja nende olulised uuendused kinnitatakse riski- ja kapitalikomitees.

Kõige olulisemad aruandeperioodi lõpu eeldused ECL-i hinnangu arvutamiseks seisuga 31. detsember 2022 on esitatud järgmises tabelis. Kõikide portfelli puhul kasutati baas-, positiivset ja negatiivset stsenaariumi.

**Ettevõtete ECL-i hinnangu eeldused
seisuga 31.12.2022**

	Baasstsenaarium		Negatiivne stsenaarium		Positiivne stsenaarium	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Üldised makromajanduslikud näitajad						
SKP reaalkasv, %	0,4%	3,1%	-3,5%	2,5%	1,0%	3,5%
Majapidamiste tarbimine, %	-1,1%	2,1%	-4,0%	2,0%	-0,5%	3,3%
Valitsussektori tarbimine, %	3,9%	-2,9%	-2,0%	-1,0%	3,5%	0,5%
Kapitali kogumahutus põhivarasse, %	-0,5%	5,1%	-5,0%	5,0%	0,0%	7,0%
Toodete ja teenuste eksport, %	-0,1%	2,8%	-3,0%	3,2%	0,0%	4,0%
Toodete ja teenuste import, %	-5,4%	1,5%	-0,5%	2,9%	-0,4%	3,8%
Nominaalne SKP, miljonites eurodes	38 486	40 353	37 985	39 324	38 569	40 997
SKP deflaator, % muutus	5,8%	1,7%	8,1%	1,0%	5,4%	2,7%
Tarbijahinna tõus, %	9,3%	2,8%	12,0%	1,5%	7,0%	2,5%
Töötuse määr, %	7,4%	6,8%	9,0%	7,8%	7,0%	6,5%
Tööhõive muutus, %	-1,3%	1,0%	-0,5%	0,7%	-0,5%	1,2%
Netokuupalga tõus, %	7,2%	6,5%	5,8%	4,2%	9,1%	7,6%
Kinnisvarahinna indeksi tõus, %	-10,0%	0,0%	-15,0%	-5,0%	-5,0%	6,0%
6 kuu Euribor	3,2%	3,0%	3,2%	3,0%	3,2%	3,0%
Pankade laenumarginaalid uutele laenudele	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%

Nominaalkasv

	Baasstsenaarium		Negatiivne stsenaarium		Positiivne stsenaarium	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Brutolisandväärtus sektorite lõikes, aastane muutus						
Kokku – kõik NACE tegevusalad	6,5%	5,1%	4,7%	3,8%	6,7%	6,5%
Põllumajandus, metsandus, kalandus	40,3%	24,5%	29,8%	17,3%	40,6%	26,2%
Tööstussektor (v.a ehitus)	5,2%	4,9%	1,5%	5,9%	5,5%	6,3%
Tööstussektor, v.a ehitus ja tootmine (enamasti energiaga seotud)	5,2%	2,8%	-0,3%	5,7%	5,5%	4,2%
Tootmine	5,2%	5,7%	2,2%	6,0%	5,4%	7,1%
Ehitus	4,1%	4,9%	-2,4%	9,0%	4,3%	6,3%
Hulgi- ja jaekaubandus, transport, majutus, toidlustus	6,2%	5,5%	4,8%	4,1%	6,5%	6,9%
Info ja side	10,3%	7,6%	10,3%	4,2%	10,6%	9,1%
Finants- ja kindlustustegevus	8,2%	7,5%	6,8%	6,2%	8,4%	9,0%
Kinnisvaraalaane tegevus	1,0%	6,1%	-1,5%	6,0%	1,2%	7,6%
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus, haldus- ja abitegevused	3,5%	1,4%	2,1%	0,1%	3,7%	2,8%
Avalik haldus ja riigikaitse, haridus, tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	10,4%	3,3%	11,3%	-0,1%	10,6%	4,8%
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg, muud teenindavad tegevused, kodumajapidamiste tegevus ning eksterritoriaalsete organisatsioonide ja üksuste tegevus	1,4%	6,3%	-1,3%	5,0%	1,6%	7,8%

Majanduslike stsenaariumide kaalud seisuga 31. detsember 2022 olid järgmised:

Seisuga 31.12.2022

	Baasstsenaarium	Negatiivne stsenaarium	Positiivne stsenaarium
Majandusliku stsenaariumi kaal	60%	25%	15%

Majanduslike stsenaariumide kaalud seisuga 31. detsember 2021 olid järgmised:

Seisuga 31.12.2021

	Baasstsenaarium	Negatiivne stsenaarium	Positiivne stsenaarium
Majandusliku stsenaariumi kaal	60%	25%	15%

Kõige olulisemad aruandeperioodi lõpu eeldused ECL-i hinnangu arvutamiseks seisuga 31. detsember 2021 on esitatud järgmises tabelis. Kõikide portfelli puhul kasutati baas-, positiivset ja negatiivset stsenaariumi.

Ettevõtete ECL-i hinnangu eeldused seisuga 31.12.2021

	Baasstsenaarium		Negatiivne stsenaarium		Positiivne stsenaarium	
Üldised makromajanduslikud näitajad	2022	2023	2022	2023	2022	2023
SKP reaalkasv, %	2,8%	3,9%	2,0%	3,0%	3,7%	4,1%
Majapidamiste tarbimine, %	4,0%	3,6%	3,5%	2,5%	6,0%	3,5%
Valitsussektori tarbimine, %	-0,9%	-1,3%	0,0%	-0,4%	-1,2%	-0,8%
Kapitali kogumahutus põhivarasse, %	-14,5%	6,9%	-15,0%	6,0%	-10,0%	8,0%
Toodete ja teenuste eksport, %	4,9%	4,8%	3,0%	5,3%	6,5%	6,0%
Toodete ja teenuste import, %	-0,9%	4,8%	-2,0%	5,3%	4,0%	4,2%
Nominaalne SKP, miljonites eurodes	33 020	35 480	32 681	34 941	33 068	35 595
SKP deflaator, % muutus	5,8%	3,4%	5,5%	3,8%	5,0%	3,4%
Tarbijahinna tõus, %	6,9%	3,0%	6,5%	3,5%	6,0%	3,0%
Töötuse määr, %	5,5%	5,3%	6,0%	5,8%	5,5%	5,0%
Tööhõive muutus, %	1,1%	0,6%	0,5%	0,8%	1,5%	0,2%
Netokuupalga tõus, %	8,3%	8,0%	6,7%	6,0%	8,5%	8,0%
Kinnisvarahinna indeksi tõus, %	8,5%	8,0%	3,0%	5,0%	8,8%	8,2%
6 kuu Euribor	-0,5%	-0,2%	-0,5%	-0,5%	-0,5%	-0,2%
Pankade laenumarginaalid uutele laenudele	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%

Nominaalkasv

	Baasstsenaarium		Negatiivne stsenaarium		Positiivne stsenaarium	
Brutolisandväärtus sektorite lõikes, aastane muutus	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Kokku – kõik NACE tegevusalad	8,7%	7,5%	7,6%	6,9%	8,9%	7,6%
Põllumajandus, metsandus, kalandus	8,0%	0,1%	6,9%	-0,4%	8,2%	0,3%
Tööstussektor (v.a ehitus)	8,9%	7,5%	7,8%	6,9%	10,4%	6,4%
Tööstussektor, v.a ehitus ja tootmine (enamasti energiaga seotud)	-0,1%	1,6%	-1,1%	1,1%	0,0%	1,8%
Tootmine	11,8%	9,1%	10,6%	8,6%	13,6%	7,6%
Ehitus	5,4%	9,4%	4,3%	8,9%	5,5%	9,6%
Hulgi- ja jaekaubandus, transport, majutus, tootlustus	15,1%	7,5%	13,3%	7,5%	18,3%	4,9%
Info ja side	20,9%	10,0%	12,5%	11,0%	21,0%	12,8%
Finants- ja kindlustustegevus	6,1%	7,5%	5,0%	6,9%	6,3%	7,6%
Kinnisvaraalaane tegevus	10,0%	6,2%	8,9%	5,6%	10,2%	6,4%
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus; haldus- ja abitegevused	7,1%	7,5%	6,0%	6,9%	5,9%	9,0%
Avalik haldus ja riigikaitse, haridus, tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	1,6%	7,5%	4,3%	3,0%	0,2%	9,3%
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg, muud teenindavad tegevused, kodumajapidamiste tegevus ning eksterritoriaalsete organisatsioonide ja üksuste tegevus	9,8%	7,5%	8,7%	6,9%	10,0%	7,6%

2.2.5 Nõuete allahindlus

Perioodi nõuete allahindlust mõjutavad erinevad tegurid, mida on kirjeldatud allpool:

- faaside 1, 2 ja 3 vahelised liikumised finantsinstrumentide krediidiriski olulise suurenemise (või vähenemise) või perioodi jooksul halvenenud krediitkvaliteedi alusel ning sellest tingitud liikumised 12 kuu ja kehtivusaja ECL-i vahel;
- täiendavad allahindlused perioodi jooksul kajastatud uutele finantsinstrumentidele ja mahakantud instrumentide allahindluste tühistamised;
- mudelite sisendite regulaarsest uuendamisest tingitud PD, EAD ja LGD muutuste mõju ECL-i mõõtmisele;
- mudelite ja eelduste muutuste mõju ECL-i mõõtmisele;
- diskonteerimise tühistamine ECL-is seoses aja möödumisega, kuna ECL-i mõõdetakse nüüdsväärtuse baasil;
- välisvaluutas kajastatud varade ümberarvestused ja muud liikumised;
- finantsvarad, mille kajastamine on perioodi jooksul lõpetatud ja perioodi jooksul mahakantud varadega seotud allahindluste mahakandmised (vt punkt 2.2.6).

Individuaalsetel hinnangutel põhinevad allahindlused

Individuaalsetel hinnangutel põhinevate allahindluste moodustamiseks kasutatakse diskonteeritud rahavoo meetodit. Laenu allahindluse summa mõõdetakse laenupositsiooni raamatupidamisväärtuse ja sisemise intressimääraga diskonteeritud eeldatavate tulevaste rahavoogude vahena. Individuaalsete allahindluse hinnangute määramisel suhtutakse konservatiivselt selliste juriidiliste isikute vastu olevatesse nõuetesse, kes on liigitatud mittetöötavate nõuetega (maksejõuetus, reiting 13) klientideks, kui laenumaksed pole tähtaegselt tasutud ja/või esineb suur ebakindlus, et tagatise realiseerimisest eeldatavalt saadavatest rahavoogudest ei piisa laenu põhiosa ja intressimaksete raamatupidamisväärtuse katmiseks.

Mittetöötavateks muutunud laenude allahindluse miinimummäärad

Kõigi mittetöötavate nõuete suhtes, mis on tekkinud pärast 26. aprilli 2019, tuleks kohaldada järgmisi allahindluse miinimummäärasid (nõude protsendina):

Lepingu liik	Makseviivitus aastates									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Tagamata nõue	0	0	35	100						
Tagatud (kinnisvaratagatisega)	0	0	0	25	35	55	70	80	85	100
Tagatud (muu tagatisega)	0	0	0	25	35	55	80	100		
Ekspordi krediitgarantii / kindlustus	0	0	0	0	0	0	0	100		

Kui enne 26. aprilli 2019 tekkinud nõude tingimusi muudetakse viisil, mis võlgniku vastu olevat nõuet suurendab, käsitatakse nõude tekkimise kuupäevana kuupäeva, mil muudatus jõustub.

Kui mittetöötav nõue on ainult osaliselt tagatud, käsitatakse mittetöötava nõude tagamata osa tagamata nõudena ja selle osa suhtes kohaldatakse tagamata nõude allahindluse määra.

2.2.6 Mahakandmise poliitika

Grupp kannab finantsvarad täielikult või osaliselt maha, kui ta on kasutanud kõiki sissenõudmise võimalusi ning jõudnud järeldusele, et sissenõudmiseks ei ole põhjendatud ootust. Mahakandmine tähendab kajastamise lõpetamist.

Asjaolud, mis näitavad, et sissenõudmiseks puudub põhjendatud ootus, hõlmavad muu hulgas seda, (i) kui Grupp lõpetab sissenõudmistegevused ja (ii) kui Grupi sissenõudmismeetodiks on tagatise realiseerimine, aga tagatise väärtus

on selline, et see eeldatavasti nõuet ei kata.

Kui Grupil ei ole võimalik või majanduslikult otstarbekas rakendada meetmeid diskonteeritava nõude sissenõudmiseks, hinnatakse nõue mittetöötavaks ja eemaldatakse finantsseisundi aruandest. Kui nõue hiljem laekub, kajastatakse laekumine tuluna.

Vähemalt üks loetletud tingimustest peab olema täidetud, et liigitada vastava tooteklassi nõue lootusetuks.

Krediitkaardid, tarbimislaenud ja järelmaks

- 12 kuu jooksul pärast kliendi maksejõuetuks tunnistamist ei ole toimunud olulist laekumist ning kohtumenetlus võlgnevuste sissenõudmiseks on lõpetatud Grupi kahjuks või klient ei täida kohtuotsust.
- Kliendile on kuulutatud pankrot või klient on kuulutatud maksejõuetuks.
- Kohus on kinnitanud võla restruktureerimise kava (kavas kajastatud nõue on väiksem kui tegelik nõue).

- Seoses väljastatud krediidiga on algatatud kriminaalmenetlus või krediidi saamiseks on kasutatud pettust.
- Klient on surnud ning pärast pärandi inventuuri kuulutatakse välja pankrot.
- Kohtutäiturile edastatud nõudega seotud kliendil on välismaine aadress või aadress puudub.

Liising, era- ja äri-laenud

- Klient ei hüvita vabatahtlikult Grupile nõudeid, mis on tekkinud esialgse nõude ja tagatise realiseerimise summade erinevusest.

2.2.7 Finantsvarade muutmine

Mõnikord muudab Grupp klientidele antud laenude tingimusi läbirääkimiste tulemusena või selleks, et raskustes olevat laenu maksimaalselt sisse nõuda.

Selline restruktureerimine hõlmab maksetähtaja pikendamist, maksepuhkusi ja maksete sissenõudmisest loobumist. Restruktureerimispoliitika ja -tavad põhinevad näitajatel või kriteeriumidel, mis juhtkonna hinnangul viitavad sellele, et maksed tõenäoliselt jätkuvad. Neid põhimõtteid vaadatakse pidevalt üle. Restruktureerimist kasutatakse kõige sagedamini tähtajaliste laenude puhul.

Selliste varade muutmisjärgset makseviivituse riski hinnatakse aruandekuupäeval ja võrreldakse esmasel kajastamisel algsetel tingimustel esinenud riskiga, kui muutmine ei ole oluline ja seega ei too kaasa esialgse vara kajastamise lõpetamist.

Grupp jälgib muudetud varade hilisemat toimimist. Grupp võib otsustada, et pärast restruktureerimist on krediidirisk oluliselt vähenenud, nii et varad liigitatakse faasist 3 või 2 (kehtivusaja ECL) faasi 1 (12 kuu ECL). See kehtib ainult selliste varade puhul, mis on toiminud vastavalt uutele tingimustele nõuetekohaselt vähemalt kuus järjestikust kuud või kauem.

2.3 Krediidiriski positsioonid

Järgmised tabelid sisaldavad ülevaadet finantsinstrumentide krediidiriski positsioonidest. Finantsvarade brutoraamatupidamis-väärtus väljendab ühtlasi Grupi maksimaalset avatust nende varadega seotud krediidiriskile. Täiendavat teavet selle kohta, kuidas mõõdetakse eeldatavat krediidikahju (ECL) ja kuidas on määratletud kolm faasi, leiab punktist 2.2 „Eeldatava krediidikahju mõõtmine“.

2.3.1 Riskikontsentratsioon

**Finantsvarade ja -kohustiste geograafiline jaotus
seisuga 31.12.2022**

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	Eesti	Saksamaa	Muu EL	USA	ÜK	Muud	Kokku
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele	7	1 935 474	0	329 496	24 727	189 442	101	2 479 240
Finantsvarad õiglasest väärtuses	8	62	7	308	21	3	6	407
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses	8	236 130	4 966	123 134	0	0	0	364 230
Laenu ja nõuded klientidele	9	3 162 295	612	17 867	622	900	4 693	3 186 989
Muud nõuded klientidele	10	9 253	0	0	0	0	0	9 253
Muud finantsvarad	11	24	0	0	100	0	0	124
Finantsvarad kokku		5 343 238	5 585	470 805	25 470	190 345	4 800	6 040 243
Võlad keskpankadele (TLTRO)	13	147 841	0	0	0	0	0	147 841
Klientide hoiused	13	3 656 847	5 292	794 101	14 891	452 415	33 385	4 956 931
Saadud laenu ja emitteeritud võlaväärtpaberid	13	384 149	0	0	0	0	0	384 149
Allutatud kohustised	16	114 056	0	0	0	0	0	114 056
Võlad tarnijatele ja muud finantskohustised	14	54 838	0	0	0	0	0	54 838
Finantskohustised õiglasest väärtuses	8	3 850	0	0	0	0	0	3 850
Finantskohustised kokku		4 361 581	5 292	794 101	14 891	452 415	33 385	5 661 665

**Finantsvarade ja -kohustiste geograafiline jaotus
seisuga 31.12.2021**

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	Eesti	Saksamaa	Muu EL	USA	ÜK	Muud	Kokku
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele	7	3 611 388	0	76 010	29 900	269 593	42	3 986 933
Finantsvarad õiglasest väärtuses	8	47 814	6	79 709	30	2	159	127 720
Laenu ja nõuded klientidele	9	2 652 960	781	17 292	903	849	4 375	2 677 160
Muud nõuded klientidele	10	2 970	0	0	0	0	0	2 970
Muud finantsvarad	11	117	0	0	2 119	0	0	2 236
Finantsvarad kokku		6 315 249	787	173 011	32 952	270 444	4 576	6 797 019
Võlad keskpankadele (TLTRO)	13	197 461	0	0	0	0	0	197 461
Klientide hoiused	13	3 488 788	113 798	1 484 106	62 541	631 356	66 013	5 846 602
Saadud laenu ja emitteeritud võlaväärtpaberid	13	349 063	0	0	0	0	0	349 063
Allutatud kohustised	16	88 989	0	0	0	0	0	88 989
Võlad tarnijatele ja muud finantskohustised	14	41 155	0	0	0	0	0	41 155
Finantskohustised õiglasest väärtuses	8	157	0	0	0	0	0	157
Finantskohustised kokku		4 165 613	113 798	1 484 106	62 541	631 356	66 013	6 523 427

2.3.2 Antud laenude jaotus tööstusharude alusel

Antud laenude jaotus tööstusharude alusel (neto):

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2022	%	31.12.2021	%
Eraisikud	1 245 358	39,1%	1 009 927	37,7%
Põllumajandus	79 448	2,5%	68 459	2,6%
Mäetööstus	1 630	0,1%	2 019	0,1%
Tootmine	154 069	4,8%	151 638	5,7%
Energeetika	93 170	2,9%	58 504	2,2%
Veevarustus ja kommunaalteenused	29 129	0,9%	23 505	0,9%
Ehitus	108 401	3,4%	83 011	3,1%
Jae- ja hulgimüük	148 560	4,7%	131 630	4,9%
Veondus ja laondus	24 831	0,8%	28 752	1,1%
Hotellid ja restoranid	30 742	1,0%	28 680	1,1%
Info ja side	14 301	0,4%	10 878	0,4%
Finantsteenused	127 950	4,0%	85 505	3,2%
Kinnisvaraalaane tegevus	777 830	24,4%	654 325	24,4%
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus	75 174	2,4%	44 669	1,7%
Haldus- ja abitegevused	116 551	3,7%	114 446	4,3%
Avalik haldus	79 145	2,5%	97 622	3,6%
Haridus	5 445	0,2%	4 328	0,2%
Tervishoid	11 542	0,4%	13 139	0,5%
Kunst ja meelelahutus	55 271	1,7%	48 832	1,8%
Muud teenindavad tegevused	8 442	0,3%	17 291	0,6%
Kokku (lisa 9)	3 186 989	100,0%	2 677 160	100,0%

2.3.3 Laenuportfelli jaotus reitingute alusel

Juriidilistele isikutele antud laenude jaotus sisereitingute alusel

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2022	31.12.2021	Järk
3 madal krediidirisk	0	0	Investeeringisjärk
4 madal krediidirisk	34 069	49 031	
5 madal krediidirisk	48 410	64 896	
6 madal krediidirisk	365 287	277 748	
7 keskmine krediidirisk	433 152	369 284	
8 keskmine krediidirisk	591 503	479 112	Mitte-investeeringisjärk (sh spetsiaalne seire)
9 kõrge krediidirisk	196 840	184 268	
10 kõrge krediidirisk	39 252	32 516	
11 kõrge krediidirisk	55 843	48 780	Maksejõuetus
12 mitterahuldav reiting	18 912	19 111	
13 maksejõuetus	717	1 619	
Ettevõtted kokku	1 783 985	1 526 365	
VKE-dest ja kliendid	157 646	135 361	
Kokku	1 941 631	1 661 726	

Järgnevas tabelis on esitatud ettevõtteleenude kasutusse võtmata jäägid ja finantsgarantiilimiidid.

Finantsseisundi aruande väliste kohustiste krediitkvaliteet

(väljastamata ettevõtteleenude kasutusse võtmata jäägid ja finantsgarantiilimiidid)

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2022	31.12.2021
3 madal krediidirisk	100 000	100 000
4 madal krediidirisk	35 000	32 091
5 madal krediidirisk	10 078	8 425
6 madal krediidirisk	106 057	80 577
7 keskmine krediidirisk	81 891	143 825
8 keskmine krediidirisk	143 622	192 424
9 kõrge krediidirisk	109 119	80 244
10 kõrge krediidirisk	7 742	4 491
11 kõrge krediidirisk	3 346	6 833
12 mitterahuldav reiting	1 718	103
13 maksejõuetus	0	214
Reitinguta (jaekliendid)	85 142	96 387
Kokku	683 715	745 614

2.4 Krediidiportfelli kvaliteet

2.4.1 Laenude jaotus majandussektorite ja faaside alusel

Laenude jaotus majandussektorite ja faaside alusel seisuga 31.12.2022 (neto)

<i>tuhandetes eurodes</i>	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Allahindlus	Kokku
Eraisikud	1 127 635	115 433	5 446	-3 156	1 245 358
Põllumajandus	76 817	2 743	0	-112	79 448
Mäetööstus	1 039	519	122	-50	1 630
Tootmine	126 670	28 626	81	-1 308	154 069
Energeetika	92 186	1 305	0	-321	93 170
Veevarustus ja kommunaalteenused	29 314	90	0	-275	29 129
Ehitus	104 812	5 243	58	-1 712	108 401
Jae- ja hulgimüük	142 811	6 599	69	-919	148 560
Veondus ja laondus	15 198	10 323	1	-691	24 831
Hotellid ja restoranid	8 775	23 446	43	-1 522	30 742
Info ja side	11 330	3 004	1	-34	14 301
Finantsteenused	119 435	9 337	0	-822	127 950
Kinnisvaraalaane tegevus	744 928	34 577	1 558	-3 233	777 830
Kutse-, teadus- ja tehnikalaane tegevus	68 002	7 313	30	-171	75 174
Haldus- ja abitegevused	115 072	4 563	32	-3 116	116 551
Avalik haldus	79 272	0	0	-127	79 145
Haridus	5 151	596	0	-302	5 445
Tervishoid	11 077	541	0	-76	11 542
Kunst ja meelelahutus	27 619	30 225	15	-2 588	55 271
Muud teenindavad tegevused	6 970	1 503	11	-42	8 442
Kokku	2 914 113	285 986	7 467	-20 577	
Krediitkvaliteeti katteks moodustatud allahindlus	-10 874	-7 632	-2 071		
Laenuportfell kokku	2 903 239	278 354	5 396		3 186 989

Laenude jaotus majandussektorite ja faaside alusel**seisuga 31.12.2021 (neto)**

<i>tuhandetes eurodes</i>	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Allahindlus	Kokku
Eraisikud	886 127	114 863	11 328	-2 392	1 009 926
Põllumajandus	63 843	4 809	21	-214	68 459
Mäetööstus	923	1 114	0	-18	2 019
Tootmine	125 985	26 328	255	-930	151 638
Energeetika	57 403	1 729	0	-627	58 505
Veevarustus ja kommunaalteenused	23 172	573	0	-240	23 505
Ehitus	80 323	3 990	477	-1 778	83 012
Jae- ja hulgimüük	126 082	5 186	848	-486	131 630
Veondus ja laondus	25 730	3 057	101	-136	28 752
Hotellid ja restoranid	5 526	25 036	159	-2 041	28 680
Info ja side	10 600	294	8	-24	10 878
Finantsteenused	85 481	327	0	-303	85 505
Kinnisvaraalaane tegevus	569 902	85 688	1 995	-3 260	654 325
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus	39 062	5 344	482	-219	44 669
Haldus- ja abitegevused	113 860	3 698	155	-3 268	114 445
Avalik haldus	97 307	315	0	0	97 622
Haridus	4 035	275	31	-14	4 327
Tervishoid	9 766	3 441	3	-71	13 139
Kunst ja meelelahutus	24 155	27 576	64	-2 963	48 832
Muud teenindavad tegevused	16 463	856	38	-65	17 292
Kokku	2 365 745	314 499	15 965	-19 049	
Krediidikahju katteks moodustatud allahindlus	-9 472	-7 444	-2 133		
Laenuportfell kokku	2 356 273	307 055	13 832		2 677 160

2.4.2 Laenude jaotus laenu liikide ja faaside alusel (neto)

Järgnevates tabelites on esitatud aruandeperioodi jooksul punktis 2.2 kirjeldatud tegurite tõttu toimunud muutused krediitkajuh kateks moodustatud allahindlustes ja faasipõhises jaotuses laenu liikide alusel.

Laenuportfelli jaotus laenu liikide ja faaside alusel

<i>tuhandetes eurodes</i>	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Halvenenud krediitkvali- teediga ostenud või tekkinud	Allahindlus	Kokku
Äriklendilaenu	1 687 958	145 015	636	0	-15 435	1 818 174
Eraklendilaenu	997 972	105 887	4 244	0	-1 014	1 107 089
Liising	122 833	28 419	1 442	0	-2 008	150 686
Tarbimise rahastamine	94 818	6 661	1 145	0	-2 107	100 517
Investeeringute rahastamine	10 532	4	0	0	-13	10 523
Kokku seisuga 31.12.2022	2 914 113	285 986	7 467	0	-20 577	3 186 989
Äriklendilaenu	1 382 162	182 476	2 377	0	-15 288	1 551 727
Eraklendilaenu	777 868	107 810	9 949	0	-1 062	894 565
Liising	120 117	18 848	2 162	0	-1 250	139 877
Tarbimise rahastamine	71 408	5 367	1 353	0	-1 320	76 808
Investeeringute rahastamine	14 189	0	123	0	-129	14 183
Kokku seisuga 31.12.2021	2 365 744	314 501	15 964	0	-19 049	2 677 160

Faas 1*tuhandetes eurodes*

	Algsaldo	Lisandumine	Amortisatsioon	Ümberliigitus	Allahindlus	Kokku
Äriklendilaenud	1 382 153	510 402	-335 414	130 817	-9 762	1 678 196
Eraklendilaenud	777 861	248 818	40 533	-69 240	-283	997 689
Liising	120 141	55 079	-23 881	-28 506	-374	122 459
Tarbimise rahastamine	71 419	54 373	-37 439	6 465	-442	94 376
Investeeringute rahastamine	14 189	1 865	10 173	-15 695	-13	10 519
Kokku	2 365 763	870 537	-346 028	23 841	-10 874	2 903 239

Faas 2*tuhandetes eurodes*

	Algsaldo	Lisandumine	Amortisatsioon	Ümberliigitus	Allahindlus	Kokku
Äriklendilaenud	182 476	15 355	-28 157	-24 659	-5 371	139 644
Eraklendilaenud	107 817	21 589	-16 141	-7 378	-577	105 310
Liising	18 827	4 996	-3 741	8 337	-1 058	27 361
Tarbimise rahastamine	5 367	3 110	-5 239	3 423	-626	6 035
Investeeringute rahastamine	0	0	-417	421	0	4
Kokku	314 487	45 050	-53 695	-19 856	-7 632	278 354

Faas 3*tuhandetes eurodes*

	Algsaldo	Lisandumine	Amortisatsioon	Ümberliigitus	Allahindlus	Kokku
Äriklendilaenud	2 377	0	-1 430	-311	-302	334
Eraklendilaenud	9 949	159	-2 124	-3 740	-154	4 090
Liising	2 160	44	-158	-604	-576	866
Tarbimise rahastamine	1 353	276	-804	320	-1 039	106
Investeeringute rahastamine	123	0	-472	349	0	0
Kokku	15 962	479	-4 988	-3 986	-2 071	5 396

2.4.3 Ümberliigitused faaside vahel

Järgnevas tabelis on esitatud muutused, mis toimusid aruandeperioodi jooksul laenude faasipõhises liigituses punktis 2.2 kirjeldatud tegurite tõttu.

Ümberliigitamised faaside vahel 2022. aastal (bruto)*tuhandetes eurodes*

	1 > 2	1 > 3	2 > 1	2 > 3	3 > 1	3 > 2
Äriklendilaenud	48 492	37	67 256	292	0	389
Liising	17 379	0	5 174	242	0	405
Eraklendilaenud	34 925	93	53 085	654	0	4 705
Tarbimise rahastamine	1 984	316	1 555	267	0	387
Investeeringute rahastamine	3	0	0	0	0	1
Kokku	102 783	446	127 070	1 455	0	5 887

2.4.4 Laenude jaotus tagatise liigi alusel

Järgnevatel tabelitel on esitatud laenud tagatise liigi alusel ja tagatise raamatupidamisväärtus või õiglane väärtus, sõltuvalt sellest, kumb on madalam. Alatatatud osa on esitatud real „Tagamata laenud“.

Laenude jaotus tagatise alusel seisuga 31.12.2022 (neto)

<i>tuhandetes eurodes</i>	Äriklendi- laenud	Tarbimise rahastamine	Investee- ringute rahastamine	Liising	Erakliendi- laenud	Kokku
Noteeritud väärtpaberid	0	0	9 184	0	0	9 184
Noteerimata omakapitaliväärtpaberid	23 137	0	0	0	2 031	25 168
Hüpoteek, kinnisvara	1 078 341	0	0	0	1 085 002	2 163 343
Kredexi ja MES-i käendused	37 543	0	0	0	2 521	40 064
Nõudeõiguse pant	117 570	0	0	0	0	117 570
Deposiidid	3 361	0	818	0	2 000	6 179
Liisitud vara	0	0	0	84 054	0	84 054
Muu	51 821	0	0	0	6159	57 980
Tagamata laenud	506 401	100 517	521	66 632	9 376	683 447
Kokku	1 818 174	100 517	10 523	150 686	1 107 089	3 186 989

Laenude jaotus tagatise alusel seisuga 31.12.2021 (neto)

<i>tuhandetes eurodes</i>	Äriklendi- laenud	Tarbimise rahastamine	Investee- ringute rahastamine	Liising	Erakliendi- laenud	Kokku
Noteeritud väärtpaberid	0	0	14 183	0	0	14 183
Noteerimata omakapitaliväärtpaberid	22 593	0	0	0	2 003	24 596
Hüpoteek, kinnisvara	835 391	0	0	0	871 814	1 707 205
Kredexi ja MES-i käendused	42 578	0	0	0	9 812	52 390
Nõudeõiguse pant	91 211	0	0	0	0	91 211
Deposiidid	3 176	0	0	0	2 000	5 176
Liisitud vara	0	0	0	77 751	0	77 751
Muu	72 998	0	0	0	1178	74 176
Tagamata laenud	483 780	76 808	0	62 126	7 758	630 472
Kokku	1 551 727	76 808	14 183	139 877	894 565	2 677 160

Üle- ja alatatatud laenud (neto)

<i>tuhandetes eurodes</i>	Ületagatud laenud		Alatatatud laenud		Kokku	
	Raamatupidamis- väärtus	Tagatise õiglane väärtus	Raamatupidamis- väärtus	Tagatise õiglane väärtus	Raamatupidamis- väärtus	Tagatise õiglane väärtus
Seisuga 31.12.2022	1 740 958	2 825 209	1 446 033	762 610	3 186 989	3 587 819
Äriklendilaenud	732 786	1 075 592	1 085 388	579 012	1 818 174	1 654 604
Tarbimise rahastamine	0	0	100 517	0	100 517	0
Investeeringute rahastamine	8 093	29 836	2 430	1 909	10 523	31 745
Liising	17 684	30 171	133 002	66 370	150 686	96 541
Erakliendilaenud	982 393	1 689 610	124 696	115 319	1 107 089	1 804 929
Seisuga 31.12.2021	1 272 430	2 445 616	1 404 730	782 907	2 677 160	3 228 523
Äriklendilaenud	472 746	880 020	1 078 981	603 640	1 551 727	1 483 660
Tarbimise rahastamine	0	0	76 808	0	76 808	0
Investeeringute rahastamine	14 183	150 842	0	0	14 183	150 842
Liising	17 501	31 903	122 376	60 251	139 877	92 154
Erakliendilaenud	768 000	1 382 851	126 565	119 016	894 565	1 501 867

Üle- ja alatagatud laenude jaotus faaside alusel seisuga 31.12.2022 (neto)

tuhandetes eurodes	Ületagatud laenud		Alatagatud laenud		Kokku	
	Raamatupidamis- väärtus	Tagatise õiglase väärtus	Raamatupidamis- väärtus	Tagatise õiglase väärtus	Raamatupidamis- väärtus	Tagatise õiglase väärtus
Faas 1	1 573 313	2 572 693	1 329 926	691 963	2 903 239	3 264 656
Ärikliendilaenud	665 681	984 695	1 012 514	532 506	1 678 195	1 517 201
Tarbimise rahastamine	0	0	94 377	0	94 377	0
Investeeringute rahastamine	8 089	29 830	2 430	1909	10 519	31 739
Liising	13 591	22 756	108 869	53 171	122 460	75 927
Erakliendilaenud	885 952	1 535 412	111 736	104 377	997 688	1 639 789
Faas 2	162 483	240 281	115 871	70 607	278 354	310 888
Ärikliendilaenud	66 772	89 656	72 872	46 506	139 644	136 162
Tarbimise rahastamine	0	0	6 035	0	6 035	0
Investeeringute rahastamine	3	6	1	0	4	6
Liising	3 339	6 139	24 022	13 159	27 361	19 298
Erakliendilaenud	92 369	144 480	12 941	10 942	105 310	155 422
Faas 3	5 161	12 235	235	41	5 396	12 276
Ärikliendilaenud	335	1 241	0	0	335	1 241
Tarbimise rahastamine	0	0	105	0	105	0
Investeeringute rahastamine	0	0	0	0	0	0
Liising	753	1 276	112	41	865	1 317
Erakliendilaenud	4 073	9 718	18	0	4 091	9 718

2.4.5 ECL-i tundlikkuse analüüs

Järgnevates tabelites on näidatud, missugust mõju avaldavad ECL-i allahindlustele seisuga 31. detsember 2022 ja 31. detsember 2021 krediidiriski olulise suurenemise (SICR) arvutustes kasutatud PD (jaelaenud) või reitingu (ettevõtteleenud) piirmäära muutused. ECL-i suurenemine (positiivsed summad) väljendab suurenenud allahindlusvajadust, mida oleks vaja kajastada.

Laenuportfell seisuga 31.12.2022

tuhandetes eurodes	Mõju allahindlusele
SICR-i muutus +10% (jaelaenud)	-50
SICR-i muutus -10% (jaelaenud)	73
SICR piirmääraga 0,5% (jaelaenud)	1
SICR piirmääraga 1,5% (jaelaenud)	-3
SICR-i piirmäära muutus +1 reiting (ettevõtteleenud)	-116
SICR-i piirmäära muutus -1 reiting (ettevõtteleenud)	1 680

Laenuportfell seisuga 31.12.2021

tuhandetes eurodes	Mõju allahindlusele
SICR-i muutus +10%	-158
SICR-i muutus -10%	482
SICR piirmääraga 0,5%	1
SICR piirmääraga 1,5%	-1

Nagu nähtub eespool esitatud tabelitest, omab SICR-i +/- 10% muutus või 100 bp piirmäära muutmine 50 bp või 150 bp tasemele Grupi üldisele ECL-ile piiratud mõju. SICR-i piirmäära muutus 1 reitingu võrra avaldab ettevõtteleenude segmendile suuremat mõju.

Kõige olulisemad eeldused, mis ECL-i allahindlust mõjutavad on aga järgmised.

Jaelaenude portfell

- Töötuse määr
- Palgakasv
- Euribor
- Pankade laenumarginaalid
- SKP

Ettevõtteleenude portfell

- Eeldatavad portfelli konkreetse ajahetke PD väärtused iga stsenaariumi korral

Tundlikkusanalüüside eesmärk on näidata positiivsete ja negatiivsete stsenaariumide kaalude muutmise mõju. Tundlikkusanalüüsis jääb baasstsenaariumi kaal samaks ning tehakse kaks testi, kus positiivse ja negatiivse stsenaariumi kaalusid on muudetud vastavalt +/-5%. Järgnev tabel illustreerib positiivse ja negatiivse stsenaariumi kaalude muutuste mõju portfellile seisuga 31. detsember 2022 ja 31. detsember 2021.

31.12.2022

<i>tuhandetes eurodes</i>	60-10-30 (baas/pos/neg)	60-20-20 (baas/pos/neg)
Stsenaariumide kaalude muutus	896	-896

31.12.2021

<i>tuhandetes eurodes</i>	65-5-30 (baas/pos/neg)	65-15-20 (baas/pos/neg)
Stsenaariumide kaalude muutus	671	-724

Allpool on esitatud ECL-i muutused seisuga 31. detsember 2022 ja 31. detsember 2021, mida põhjustaksid põhjendatult võimalikud muutused mõnes hinnangu tegemisel kasutatud näitaja väärtuses (nt mõju ECL-ile, mida põhjustaks töötuse määra tõus X% võrra nii baas-, positiivses kui ka negatiivses stsenaariumis).

Mõju ECL-ile 31.12.2022

<i>tuhandetes eurodes</i>	Tõusu mõju	Languse mõju
Töötuse määr +/- 1%	135	-156
Palgatõus +/- 1%	-36	22
Euribor +/- 0,5%	9	-20
Pankade laenumarginaalid +/- 0,5%	168	-256
Tarbijahindade tõus +/- 1%	-25	24
Kinnisvarahinna indeks +/- 5%	-12	8
Brutolisandväärtus sektorite lõikes, aastane muutus +/- 5%	-177	228

Mõju ECL-ile 31.12.2021

<i>tuhandetes eurodes</i>	Tõusu mõju	Languse mõju
Töötuse määr +/- 1%	115	-84
Palgatõus +/- 5%	-112	111
Euribor +/- 0,5%	26	-15
Pankade laenumarginaalid +/- 0,5%	165	-136
Tarbijahindade tõus +/- 1%	-12	32
Kinnisvarahinna indeks +/- 2%	-5	3
Brutolisandväärtus sektorite lõikes, aastane muutus +/- 5%	-109	139

Grupp on teinud stressiteste, kus kasutatakse erinevaid PD ja LGD hinnanguid. Negatiivses stsenaariumi puhul kasutatakse LGD korrigeerimist oli suurem 2022. aastal võrreldes 2021. aastaga. Stressitestide kogumõju allahindlustele on esitatud järgnevas tabelis. Tabel sisaldab laene, millele on moodustatud üldine allahindlus, ning millel on oluline jääk ja potentsiaalne mõju.

2022

<i>tuhandetes eurodes</i>	Mõju allahindlustele
LGD negatiivne 0,80	803
LGD negatiivne 0,90	-608
Keskmine PiT PD -0,5%	-3 527
keskmine PiT PD +0,5%	3 369

2021

<i>tuhandetes eurodes</i>	Mõju allahindlustele
LGD negatiivne 0,85	603
LGD negatiivne 0,95	-686
Keskmine PiT PD -0,5%	-3 042
keskmine PiT PD +0,5%	3 321

3. Tururisk

Tururisk on risk, et turuhindade, sh välisvaluuta, intressimäärade ja väärtpaperite turuhindade ebasoodsad muutused põhjustavad pangale kahju. Tururisk tekib nii finantsseisundi aruande kui ka selle väliste positsioonide puhul ja võib tekkida nii panga- kui ka kauplemisportfellist. Tururiski juhtimise eesmärk on tururiski õigesti tuvastada ja mõõta ning tagada, et tururiskiga seotud otsused tehakse riskiteadlikult.

Muu hulgas tuleb juhtida järgmistest allikatest tulenevat tururiski:

- valuutarisk, mis tuleneb panga neto avatud välisvaluutapositsioonidest;
- hinnarisk, mis tuleneb panga väärtpaperite ja tuletisinstrumentide positsioonidest, sh need, mis on võetud investeerimise, riskijuhtimise ja väärtpaperivahenduse eesmärgil;
- intressimäärarisk, mis tuleneb pangaportfelli intressimäärade muutuste suhtes tundlikest instrumentidest.

Panga tururiski juhtimist reguleerib LHV Groupi tururiski juhtimise poliitika, LHV Panga tururiski juhtimise eeskirjad ja muud sise-eeskirjad, kus on määratud kindlaks panga riskivalmidus seoses pangaportfelli valuutariski, hinnariski ja intressimäärariskiga. Tururiski juhtimise poliitika kohaselt on grupi tururiskivalmidus väike.

Tururiski juhtimisel täidavad esimese kaitseliinina kesket rolli LHV Panga treasury üksus ja pangas moodustatud varade ja kohustiste juhtimise komitee. Riskikontrolli üksus ja siseauditi üksus vastutavad vastavalt teise ja kolmanda kaitseliini funktsioonide täitmise eest.

3.1 Valuutarisk

Valuutarisk tuleneb panga välisvaluuta varade ja kohustiste mittevastavusest. Enamik panga finantsseisundi aruandes kajastatud varadest ja kohustistest on nomineeritud eurodes, kuid mittevastavus võib tuleneda panga klientide välisvaluutatehingutest.

Valuutariski mõõtmisel hinnatakse võimalikku kahju, mis võib pangale tekkida avatud välisvaluuta netopositsioonist stressistsenaariumi korral. Valuutariskist tekkida võib kahju ei tohi ületada kindlaks määratud osa panga netoomavahenditest.

Lisaks LHV Panga tasandil heaks kiidetud riskivalmiduse tasemele, on panga varade ja kohustiste juhtimise komitee kehtestanud pangas mitmesuguste tururiskide jaoks täiendavad riskipiirid. Panga valuutariski piirid on fikseeritud iga valuuta puhul maksimaalse nominaalse avatud netopositsiooni piirmäärana euro ekvivalendina.

Kui avatud valuutapositsioon ületab varade ja kohustiste juhtimise komitee seatud piiri, tuleb võtta meetmeid positsiooni sulgemiseks või vähendamiseks.

Tehtud on tundlikkusanalüüs valuutakursside muutuste mõju kohta kasumiaruandele eeldusel, et kõik muud tingimused on konstantsed. Tundlikkust on mõõdetud vahetuskursi võimaliku +/-7% muutuse suhtes, mis vastab stressistsenaariumile, mida Grupp kasutab oma avatud netopositsioonide valuutariski mõõtmiseks. Panga välisvaluuta riskipositsioon on väga väike.

Mõju kasumiaruandele

<i>tuhandetes eurodes</i>	2022	2021
USD vahetuskurss +/-7%	+/- 375	+/- 204
SEK vahetuskurss +/-7%	+/-2	+/-6
GBP vahetuskurss +/-7%	+/-68	+/-17
CHF vahetuskurss +/-7%	+/-4	+/-0

Avatud valuutapositsioonid

Järgnevad tabelid annavad ülevaate avatud valuutapositsioonidest tulenevast riskist. Erinevates valuutades nomineeritud varad ja kohustised on tabeli veergudes toodud euro ekvivalendis vastavalt aruandekuupäeval kehtinud vahetuskursile. Finantsseisundi aruandes õiglases väärtuses kajastatud tuletisinstrumentid on esitatud finantsseisundi aruande väliste varade/kohustiste hulgas lepingulistest summades. Panga avatus valuutariskile ja finantsvarade ja kohustiste mahud aruandekuupäeval ei erine oluliselt aasta jooksul esinenud keskmisest positsioonist. Valuuta forvardtehingud on esitatud tabelis finantsseisundi aruande väliste varade ja kohustistena nende lepinguliste rahavoogude täissummades. Tabel ei sisalda valuutariskita varasid (materiaalne ja immateriaalne põhivara) ja kohustisi (eraldised) ning omakapitali.

Nagu nähtub järgnevast tabelist ja on märgitud ka eespool, toimub valdav osa Grupi majandustehingutest eurodes.

Valuutariski positsioonid seisuga 31.12.2022

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	EUR	CHF	GBP	SEK	USD	Muu	Kokku
Valuutariski kandvad finantsvarad								
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele	7	2 252 513	1 466	197 147	2 538	17 806	7 769	2 479 240
Investeeringud võla- ja omakapitaliväärtpaberitesse	8	364 567	0	2	1	26	42	364 637
Laenud ja nõuded klientidele	9	3 180 990	74	232	385	5 068	241	3 186 989
Muud nõuded klientidele	10	14 099	5	751	241	-4 512	-1 330	9 253
Muud finantsvarad	11	124	0	0	0	0	0	124
Valuutariski kandvad finantsvarad kokku		5 812 293	1 545	198 132	3 164	18 388	6 721	6 040 243
Valuutariski kandvad finantskohustised								
Võlad keskpankadele (TLTRO)	13	147 841	0	0	0	0	0	147 841
Klientide hoiused	13	4 590 049	5 323	193 442	10 968	148 058	9 089	4 956 931
Saadud laenud ja emiteeritud võlaväärtpaberid	13	384 149	0	0	0	0	0	384 149
Finantskohustised õiglases väärtuses	8	0	0	0	0	3 849	1	3 850
Võlad tarnijatele ja muud finantskohustised	14	41 563	19	4 006	172	8 987	91	54 838
Allutatud kohustised	16	114 056	0	0	0	0	0	114 056
Valuutariski kandvad finantskohustised kokku		5 277 658	5 343	197 448	11 140	160 895	9 181	5 661 665
Varadena kajastatud tuletisinstrumentide avatud brutopositsioon lepingulises väärtuses		9 403	3 757	0	8 001	148 162	2 371	171 694
Kohustistena kajastatud tuletisinstrumentide avatud brutopositsioon lepingulises väärtuses		162 291	0	0	0	0	0	171 694
Avatud välisvaluuta positsioon		381 747	-40	684	25	-3 748	-89	378 578

Valuutariski positsioonid seisuga 31.12.2021

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	EUR	CHF	GBP	SEK	USD	Muu	Kokku
Valuutariski kandvad finantsvarad								
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele	7	3 686 878	1 367	277 043	1 075	18 433	2 137	3 986 933
Investeeringud võla- ja omakapitaliväärtpaberitesse	8	127 677	0	1	0	37	4	127 720
Laenud ja nõuded klientidele	9	2 669 321	18	463	396	6 616	346	2 677 160
Muud nõuded klientidele	10	1 036	0	491	226	167	1 050	2 970
Muud finantsvarad	11	117	0	0	0	2 119	0	2 236
Valuutariski kandvad finantsvarad kokku		6 485 029	1 385	277 998	1 697	27 372	3 538	6 797 019
Valuutariski kandvad finantskohustised								
Võlad keskpankadele (TLTRO)	13	197 461	0	0	0	0	0	197 461
Klientide hoiused	13	5 448 088	5 037	271 784	7 837	101 149	12 708	5 846 602
Saadud laenud ja emiteeritud võlaväärtpaberid	13	349 063	0	0	0	0	0	349 063
Finantskohustised õiglases väärtuses	8	0	0	0	16	123	18	157
Võlad tarnijatele ja muud finantskohustised	14	28 269	218	6 456	217	5 676	319	41 155
Allutatud kohustised	16	88 989	0	0	0	0	0	88 989
Valuutariski kandvad finantskohustised kokku		6 111 870	5 254	278 240	8 070	106 948	13 045	6 523 427
Varadena kajastatud tuletisinstrumentide avatud brutopositsioon lepingulises väärtuses		0	3 872	0	6 454	82 496	9 026	101 848
Kohustistena kajastatud tuletisinstrumentide avatud brutopositsioon lepingulises väärtuses		101 848	0	0	0	0	0	101 848
Avatud valuutapositsioon		271 311	3	-242	81	2 920	-481	273 592

3.2 Hinnarisk

Hinnarisk tuleneb väärtpaperitest, mida pank hoiab likviidsusportfellis, kauplemisportfellis ja investeerimisportfellides (lisad 8 ja 9).

Hinnariski mõõtmisel hinnatakse võimalikku kahju, mis võib pangale stressistsenaariumi korral tekkida. Hinnariskist stressistsenaariumi korral tulenev kahju ei tohiks ületada kindlaks määratud osa panga netoomavahenditest. Varade ja kohustiste juhtimise komitee on kehtestanud täiendavad piirangud kauplemis- ja investeerimisportfellide suurusele. Kehtivad kindlad kriteeriumid panga hoitavate võlaväärtpaperite vastuvõetavate krediidi reitingute ja muude parameetrite kohta.

On tehtud tundlikkusanalüüs väärtpaperite hinnamuutuste mõju kohta panga puhaskasumile. Tundlikkusanalüüsis kasutatud potentsiaalsed hinnamuutused vastavad stressistsenaariumidele, mida pank kasutab hinnariski mõõtmiseks, ja põhinevad vastavates portfellides sisalduvate instrumentide tegelikul ajaloolisel volatiilsusel. Panga likviidsusportfelli puhul hinnatakse kaht erinevat stressistsenaariumi: 0,5% hinnamuutus väärtpaperitel, mille tähtaeg on kuni üks aasta, ja 2% hinnamuutus väärtpaperitel, mille tähtaeg on pikem kui üks aasta.

Mõju kasumiaruandele (puhaskasumile)

<i>tuhandetes eurodes</i>	2022	2021
Omakapitaliväärtpaperid ja fondiosakud +/-25%	+/-92	+/-92
Võlaväärtpaperid +/-0,5% ja +/-2,0%	+/-0	+/-2 547

Nagu näha, tuleneb suurem osa panga hinnariskist panga likviidsusportfellis hoitavatest võlaväärtpaperitest. Enamikku neist võlaväärtpaperitest mõõdetakse aga korrigeeritud soetusmaksumuses ja seetõttu hinnariski realiseerumine kasumiaruandele kohest mõju ei avaldaks. Pank ei oma olulisel hulgal omakapitaliväärtpabereid (vt lisa 8) ja seepärast on tundlikkus nende positsioonide turuhindade muutuse suhtes marginaalne.

3.3 Intressimäärarisk

Intressimäärarisk tuleneb intressitundlike varade ja kohustiste lõpptähtaegade mittevastavusest (tähtaegade erinevuse risk), baasmäärade mittevastavusest (baasmäärarisk), intressimäära suhtes tundlike instrumentide lepingutes sisalduvast paindlikkusest (optsoonirisk) ja krediidimarginaalide võimalikest muutustest (krediidimarginaali risk). Intressimäärarisk võib tuleneda nii finantsseisundi aruande kui ka selle välistest positsioonidest. Pangaportfelli intressimäärariski

mõõtmisel hinnatakse netointressitulule (NII) ja omakapitali majandusliku väärtuse (EVE) muutust mitme šokistsenaariumi puhul võrrelduna baasstsenaariumiga.

Grupi riskivalmidus näeb ette, et stressistsenaariumide negatiivne mõju NII-le ja EVE-le ei tohi ületada teatavat osa panga netoomavahenditest.

Panga varade ja kohustiste juhtimise komitee on kiitnud heaks stressistsenaariumid ning muud sisendid ja meetodikad NII ja EVE muutuse arvutamiseks. Baasstsenaariumina kasutatakse turuandmete põhjal leitud intressimäärakõverat. Kasutatakse kuut šokistsenaariumi:

- paralleelne ülessuunaline šokk;
- paralleelne allasuunaline šokk;
- järsenemise šokk (lühiajalised intressimäärad alla ja pikaajalised üles);
- lamenemise šokk (lühiajalised intressimäärad üles ja pikaajalised alla);
- lühiajaliste intressimäärade ülessuunaline šokk;
- lühiajaliste intressimäärade allasuunaline šokk.

Kooskõlas regulatiivsete suunistega kohaldatakse sügavalt negatiivsete intressimäärade suhtes intressimäärade alampiire.

Omakapitali majandusliku väärtuse (EVE) muutuse analüüsi eesmärk on hinnata varade, kohustiste ja omakapitali majandusliku väärtuse muutust erinevate intressimäärast-senaariumide korral. Intressimäärariski mõõdikuks on EVE muutus intressimäära šokistsenaariumi korral võrreldes baasstsenaariumiga. EVE muutuse arvutamiseks leitakse pangaportfelli varadest, kohustistest ja finantsseisundi aruande välistest elementidest tulenevate rahavoogude nüüdispuhasväärtus iga stsenaariumi puhul. Rahavoogude arvutamisel lähtutakse allpool kirjeldatud eeldustest, kasutades nn äravooluga finantsseisundi aruannet. Kõik varadest, kohustistest ja finantsseisundi aruande välistest elementidest tulenevad rahavood diskonteeritakse, kasutades sama intressimäärakõverat (tulukõver sõltub stsenaariumist).

Netointressitulule (NII) muutuse analüüsi käigus hinnatakse intressimäärade muutuste mõju netointressitulule järgmise 12-kuulise perioodi jooksul. NII muutuse arvutamiseks jaotatakse kõik intressi kandvad varad, kohustised ja finantsseisundi aruande välistest elementidest eel määratud ajavahe- mikesse vastavalt nende ümberhindamise kuupäevadele. Eeldatakse, et pärast ümberhindamise kuupäeva muutub intressitundlike varade ja kohustiste intressimäär vastavalt stsenaariumile ja saab kindlaks määrata NII muutuse eri stsenaariumide korral. NII analüüsis lähtutakse nn staatilisest finantsseisundi aruandest.

EVE ja NII muutuse arvutamisel on peamised eeldused järgmised:

- kodumajapidamiste ja mittefinantsettevõtete nõudmiseni hoiuste puhul varieeruvad ümberhindamise tähtajad 1 päevast 5 aastani, sõltuvalt nende intressitundlikkusest;
- finantsasutuste hoiuste puhul eeldatakse kohest ümberhindamist;
- jaeklientide hoiustele kohaldatakse 0% intressimäära alampiiri;
- tähtajaliste hoiuste puhul kasutatakse lepingulisi lõpptähtaegu;
- laenude puhul kasutatakse lepingupõhiseid intressimäära alampiire;
- laenude ennetähtaegse tagastamise hindamiseks kasutatakse tingimuslikku ettemaksumäära.

Finantsseisundi aruande väliste kirjete puhul (nt valmisolekulaenu ja krediidilimiidid), lisatakse mudelisse kredidi ümberhindlustegur ja eeldatakse, et limiidi kasutus suureneb lineaarselt kuni lepingu kehtivusaja lõpuni.

Järgnevates tabelites on esitatud hinnang selle kohta, missugust mõju avaldaksid kuus šokistsenaariumi omakapitali majanduslikule väärtusele (EVE) ja järgmise 12 kuu netointressitulule (NII) (võrrelduna baasstsenaariumiga). Aruandeperioodil toimus intressikeskkonnas märkimisväärne muutus, mis avaldab mõju järgnevate stressitestide tulemustele.

Stressitesti stsenaariumide mõju seisuga 31.12.2022

<i>tuhandetes eurodes</i>	Omakapitali majandusliku väärtuse muutus	Järgmise 12 kuu netointressitulu muutus
Paralleelne ülessuunaline šokk	19 955	22 911
Paralleelne allasuunaline šokk	-20 787	-22 901
Järsenemise šokk	775	-7 477
Lamenemise šokk	2 552	11 448
Lühiajaliste intressimäärade ülessuunaline šokk	8 038	17 619
Lühiajaliste intressimäärade allasuunaline šokk	-8 778	-17 609

Stressitesti stsenaariumide mõju seisuga 31.12.2021

<i>tuhandetes eurodes</i>	Omakapitali majandusliku väärtuse muutus	Järgmise 12 kuu netointressitulu muutus
Paralleelne ülessuunaline šokk	85 367	33 935
Paralleelne allasuunaline šokk	23 806	-1 522
Järsenemise šokk	-14 461	-1 519
Lamenemise šokk	57 061	17 489
Lühiajaliste intressimäärade ülessuunaline šokk	66 572	28 568
Lühiajaliste intressimäärade allasuunaline šokk	4 338	-1 523

Järgnevas tabelis on esitatud panga intressiteenivate varade ja intressikandvate kohustiste struktuurintressi ümberarvestamise tähtaja alusel. Esitatud on nõuete ja kohustiste põhisummad.

Intressi ümberarvestamise aja erinevus 31.12.2022

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	Kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Vahesumma	Kogunenud intress	Alla- hindlused	Kokku
Finantsvarad									
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele	7	2 479 240	0	0	0	2 479 240	0	0	2 479 240
Finantsvarad õiglases väärtuses (võlaväärtpaberid)	8	0	17		390	407	0	0	407
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses (võlaväärtpaberid)	8	236 130	4 965	122 671	0	363 766	555	-91	364 230
Laenud ja nõuded klientidele	9	1 454 057	1 622 589	90 799	31 931	3 199 376	8 190	-20 577	3 186 989
Kokku		4 169 427	1 622 571	213 470	32 321	6 042 789	8 745	-20 668	6 030 866
Finantskohustised									
Võlad keskpankadele (TLTRO)	13	0	0	150 000	0	150 000	-2 159	0	147 841
Klientide hoiused	13	3 829 982	306 833	819 419	0	4 956 234	697		4 956 931
Saadud laenud ja emiteeritud võlaväärtpaberid	13	0	0	384 000	0	384 000	149	0	384 149
Allutatud kohustised	16	0	0	10 000	103 500	113 500	556	0	114 056
Kokku		3 829 982	306 833	1 363 419	103 500	5 603 734	-757	0	5 602 977
Intressi ümberarvestamise aja erinevus									
		339 445	1 320 738	-1 149 949	-71 179	439 055			

Intressi ümberarvestamise aja erinevus 31.12.2021

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	Kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Vahesumma	Kogunenud intress	Alla- hindlused	Kokku
Finantsvarad									
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele	7	3 986 933	0	0	0	3 986 933	0	0	3 986 933
Finantsvarad õiglases väärtuses (võlaväärtpaberid)	8	46 000	3 350	77 218	0	126 568	781	0	127 349
Laenud ja nõuded klientidele	9	1 214 410	1 375 207	85 595	15 869	2 691 081	5 128	-19 049	2 677 160
Kokku		5 247 343	1 378 557	162 813	15 869	6 804 582	5 909	-19 049	6 791 442
Finantskohustised									
Võlad keskpankadele (TLTRO)	13	0	0	200 000	0	200 000	-2 539	0	197 461
Klientide hoiused	13	2 288 647	101 744	3 457 466	0	5 847 857	-1 255	0	5 846 602
Saadud laenud ja emiteeritud võlaväärtpaberid	13	0	0	350 000	0	350 000	-937	0	349 063
Allutatud kohustised	16	0	0	0	88 500	88 500	489	0	88 989
Kokku		2 288 647	101 744	4 007 466	88 500	6 486 357	-4 242	0	6 482 115
Intressi ümberarvestamise aja erinevus									
		2 958 696	1 276 813	-3 844 653	-72 631	318 225			

3.4 Krediidiväärtuse korrigeerimise risk

Krediidiväärtuse korrigeerimise risk on risk, et vastaspoole krediidiriski muutuste ja tuletisinstrumentide hindu mõjutavate tururiski tegurite muutuste tõttu tuleb muuta krediidiväärtuse korrigeerimist ja seetõttu tekib kahju. LHV Pank kasutab krediidiväärtuse korrigeerimise riskiga seotud kapitalinõude arvutamisel standardmeetodit. Seisuga 31. detsember 2022 oli panga krediidiväärtuse korrigeerimise riskiga seotud kapitalinõue 178 tuhat eurot (2021: 97 tuhat eurot).

4. Likviidsusrisk

Likviidsusrisk on risk, et Grupp ei suuda rahastada oma varade kasvu vastavalt äriplaanile või maksta oma kohustisi õigeaegselt ja täies ulatuses, ilma et tekiks olulised kahjud või katkeks tavapärase äritegevus. Likviidsusrisk tuleneb nii finantsseisundi aruande kui ka selle välistest positsioonidest. Grupi likviidsusrisi juhtimise eesmärk on likviidsusrisi korrektne tuvastamine, mõõtmine, kontrollimine ja seire, et tagada õigeaegsete otsuste tegemine nii, et igal ajal oleks olemas asjakohase varuga piisav likviidsus.

Vastavalt LHV Grupi riskijuhtimise poliitikale hindab pank likviidsusrisi järgmistest eraldiseisvatest vaatenurkadest:

- Rahastamisrisk on risk, et pank ei suuda kaasata rahastust õigeaegselt, vajalikus summas ja aktsepteeritava hinnaga, ilma et see mõjutaks negatiivselt tema igapäevast tegevust või finantsseisundit. Rahastamisrisk hõlmab ka likviidsuse väljavooluga seotud riski tulenevalt hoiuste väljavõtmisest või hulgirahastamise tagasivõtmisest. Sellest vaatenurgast hinnatakse ka päevasisest likviidsusrisi.
- Turu likviidsusrisk on risk, et tehingut, näiteks väärtpaberi müümist või vara pantimist, ei ole võimalik õigeaegselt teha ilma vastuvõetamatuid kahjusid kandmata vähese kauplemistegevuse, turuhäire või teiste turuosaliste poolt kehtestatud piirangute tõttu.
- Vara koormatuse risk on risk, et kui liiga suur osa varadest on tagatisena koormatud, kahjustab Grupp oma võimet kaasata edasist tagamata või tagatud rahastamist kas seetõttu, et tagatiseta võlausaldajad muutuvad faktiliselt allutatuks, või selliste varade nappuse tõttu, mida saab tagatisena pantida.

Likviidsusrisk on LHV Panga jaoks väga oluline, kuna põhiosa panga rahastamisest saadakse hoiustest, mida kasutatakse pikaajaliste laenude rahastamiseks ning üldjuhul on laenude tähtaeg pikem kui hoiustel.

Pank juhib likviidsusrisi kooskõlas LHV Grupi likviidsusrisi juhtimise poliitika, grupi rahastamise poliitika, likviidsusrisi juhtimise eeskirjade ja muude eeskirjadega, mis sätestavad

LHV Grupi ja panga rahastamise strateegia ja likviidsusriskiga seotud riskivalmiduse, varajase hoiatamise näitajad ja mitmesugused sisemised protseduurid, nagu aruandluskorrad ja hädaolukorrad. Treasury üksusel ning varade ja kohustiste juhtimise komiteel on esimese kaitseliinina võtmeroll likviidsusrisi juhtimisel. Riskikontrolli ja siseauditi üksus vastutavad vastavalt teise ja kolmanda kaitseliini ülesannete eest.

Panga likviidsusriskiga seotud riskivalmiduse piiramiseks kasutatavad peamised kvantitatiivsed mõõdikud on:

- likviidsuse kattekordaja (LCR),
- stabiilse rahastamise kattekordaja (NSFR),
- vara koormatuse määr.

Kõikidele eelnimetatud riskivalmiduse mõõdikutele on kehtestatud piirmäärad koos puhvritega, mis ületavad regulatiivseid nõudeid (kui see on asjakohane). Esimesed kaks on määratletud regulatiivsete normidena ja kolmas sisemise nõudena. Nende mõõdikute arvutamine ja aruandlus toimub igakuiselt.

Lisaks regulatiivsetele ja riskivalmiduse mõõdikutele arvutatakse, piiritletakse ja jälgitakse täiendavaid likviidsusrisi indikaatoreid, nagu vastupidamise periood riskistse-naariumide korral.

Nii regulatiivne likviidsuse kattekordaja kui ka minimaalne vastupidamise periood stressistsenaariumi korral hindavad likviidsuse väljavoolu riski suhteliselt lühiajalisel perioodil. Sellise võimaliku stressistsenaariumi ja eeldatava hoiuste väljavoolu üleelamiseks hoiab pank tasakaalustavat likviidsuse kvaliteetsete varade puhvrit, mida saab kasutada kas kogu turgu hõlmava või idiosünkraatilise stressiolukorra stsenaariumi korral. Panga likviidsuspuhver koosneb sularahast ja hoiustest keskpangas ning likviidsusest väärtpaberitest, mida saab hõlpsalt müüa või kasutada tagatisena rahastamistoimingutes. Vastupidamise aja arvutamiseks kasutatakse käitumuslikke eeldusi, et modelleerida likviidsuse väljavoolu ja sissevoolu.

Stabiilse rahastamise kattekordajat kasutatakse pikemaajalise struktuurse rahastamisrisi hindamiseks. Pangal peaks olema sobiv rahastamisstruktuur, kus pikaajalised varad on viidud vastavusse piisavate stabiilsete ja hästi hajutatud rahastamisallikatega. Vara koormatuse määra jälgimise eesmärk on tagada, et pangal ei oleks liigset varade koormatust, mis võiks piirata tema juurdepääsu rahastamisturgudele.

Järgmises tabelis on esitatud likviidsuse kattekordaja LCR ja stabiilse rahastamise kattekordaja NSFR võrrelduna regulatiivsete piirmääradega. Tabelist on näha, et mõlemad suhtarvud ületasid regulatiivseid nõudeid ja on olemas korralik puhver, mis iseloomustab Grupi konservatiivset lähenemist likviidsusrisiki juhtimisele.

Suhtarv	Regulatiivne nõue	31.12.2022	31.12.2021
LCR	Vähemalt 100%	135,6%	140,6%
NSFR	Vähemalt 100%	144,5%	164,2%

LHV Groupi rahastamispoliitika kohaselt on rahastamisprofiili mitmekesistamine Panga likviidsusrisiki juhtimise raamistiku oluline element. Panga stabiilseim rahastamisallikas on Eesti klientide jaehoiused. Muid hoiuseid ning tagamata ja tagatud hulgirahastamist kasutatakse rahastamise lisaallikadena. LHV Pank on emiteerinud pandikirju eluaseme hüpoteeklaenude portfelli jaoks suunatud rahastamise kaasamiseks. LHV Group on emiteerinud ka tagamata võlakirju, mida kasutatakse nii rahastamiseks kui ka regulatiivse MREL-nõude täitmiseks. Pank on kasutanud ka Euroopa Keskpanga pakutavat TLTRO laenuvõimalust.

Pikemaajalise rahastamisrisiki juhtimiseks koostab treasury LHV Groupi finantsplaneerimise tsükli osana rahastamiskavasid. Rahastamiskavas esitatakse LHV Groupi äritegevuse toetamiseks nõutava rahastamise pikemaajaline vaade koos LHV Groupi peamiste likviidsusmõõdikutega.

Järgnevates tabelites on esitatud finantsvarade ja kohustiste, v.a tuletisinstrumentide jaotus lepinguliste lõpptähtaegade alusel. Esitatud summad on tulevased lepingulised diskon-teerimata rahavood. Eraldi tulbas on esitatud finantsseisundi aruandes kajastatud raamatupidamisväärtus. Rahavood on jaotatud tähtajaklassidesse rahavoogude (sh intressiraha-voogude) toimumise aja alusel.

**Finantsvarad ja -kohustised lepinguliste lõpptähtaegade alusel
seisuga 31.12.2022**

tuhandetes eurodes

	Lisa	Nõudmiseni	Kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku	Raamatu- pidamis- väärtus
Kohustised lepinguliste tähtaegade alusel								
Võlad keskpankadele (TLTRO)	13	0	0	0	150 082	0	150 082	147 841
Klientide hoiused	13	4 699 726	95 807	143 740	18 082	0	4 957 355	4 956 931
Saadud laenu ja emitteeritud võlaväärtpaberid	13	0	0	6 790	396 890	0	403 680	384 149
Allutatud kohustised	16	0	2 311	16 932	118 843	0	138 086	114 056
Võlad tarnijatele ja muud finantskohustised	14	0	54 838	0	0	0	54 838	54 838
Kasutamata valmisolekulaenu	19	0	601 093	0	0	0	601 093	0
Väljastatud finantsgarantiid lepingulistes summades	19	0	52 577	0	0	0	52 577	0
Välisvaluuta tuletisinstrumendid (arveldamine brutos)		0	171 694	0	0	0	171 694	0
Finantskohustised õiglasel väärtusel	8	0	3 850	0	0	0	3 850	3 850
Kohustised kokku		4 699 726	982 170	167 462	683 897	0	6 533 255	5 661 665
Likviidsusrisi katteks hoitavad varad lepinguliste tähtaegade alusel								
Nõuded pankadele ja investimisühingutele	7	2 479 240	0	0	0	0	2 479 240	2 479 240
Finantsvarad amortiseeritud soetusväärtuses (võlaväärtpaberid)	8	0	236 130	4 966	123 225		364 321	364 637
Laenu ja nõuded klientidele	9	0	186 547	487 298	2 095 373	1 258 430	4 027 648	3 186 989
Muud nõuded klientidele	10	0	9 253	0	0	0	9 253	9 253
Muud finantsvarad	11	124	0	0	0	0	124	124
Välisvaluuta tuletisinstrumendid (arveldamine brutos)		0	171 694	0	0	0	171 694	0
Likviidsusrisi katteks hoitavad varad kokku		2 479 364	603 624	492 264	2 218 598	1 258 430	7 052 280	6 040 243
Finantskohustiste ja -varade tähtaegade vahe		-2 220 362	-378 546	324 802	1 534 701	1 258 430	519 025	

**Finantsvarad ja -kohustised lepinguliste lõpptähtaegade alusel
seisuga 31.12.2021**

tuhandetes eurodes

	Lisa	Nõudmiseni	Kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku	Raamatu- pidamis- väärtus
Kohustised lepinguliste tähtaegade alusel								
Võlad keskpankadele (TLTRO)	13	0	0	0	197 000	0	197 000	197 461
Klientide hoiused	13	5 687 287	55 271	101 784	2 288	0	5 846 630	5 846 602
Saadud laenud ja emiteeritud võlaväärtpaberid	13	0	0	1 140	352 538	0	353 678	349 063
Allutatud kohustised	16	0	1 748	10 208	95 810	0	107 766	88 989
Võlad tarnijatele ja muud finantskohustised	14	0	41 155	0	0	0	41 155	41 155
Kasutamata valmisolekulaenud	19	0	679 579	0	0	0	679 579	0
Väljastatud finantsgarantiid lepingulistes summates	19	0	49 409	0	0	0	49 409	0
Välisvaluuta tuletisinstrumendid (arveldamine brutos)		0	101 848	0	0	0	101 848	0
Finantskohustised õiglasel väärtuses	8	0	157	0	0	0	157	157
Kohustised kokku		5 687 287	929 167	113 132	647 636	0	7 377 222	6 523 427
Likviidsusrisiki juhtimiseks hoitavad varad lepinguliste tähtaegade alusel								
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele	7	3 986 933	0	0	0	0	3 986 933	3 986 933
Finantsvarad õiglasel väärtuses (võlaväärtpaberid)	8	0	46 047	3 387	77 915	0	127 349	127 720
Laenud ja nõuded klientidele	9	0	173 534	431 582	1 661 341	924 419	3 190 876	2 677 160
Muud nõuded klientidele	10	0	2 970	0	0	0	2 970	2 970
Muud finantsvarad	11	2 236	0	0	0	0	2 236	2 236
Välisvaluuta tuletisinstrumendid (arveldamine brutos)		0	101 848	0	0	0	101 848	0
Likviidsusrisiki katteks hoitavad varad kokku		3 989 169	324 399	434 969	1 739 256	924 419	7 412 212	6 797 019
Finantskohustiste ja -varade tähtaegade vahe		-1 698 118	-604 768	321 837	1 091 620	924 419	34 990	

Järgnevas tabelis on esitatud varade ja kohustiste jaotus lühi- ja pikaajalisteks.

Varade ja kohustiste jaotus lühi- ja pikaajalisteks

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Lisa</i>	<i>31.12.2022</i>	<i>31.12.2021</i>
Käibevarad			
Nõuded keskpankadele	7	2 390 964	3 874 284
Nõuded krediitiasutustele	7	84 885	106 461
Nõuded investimisühingutele	7	3 391	6 188
Finantsvarad õiglasest väärtusest muutustega läbi kasumiaruande	8	407	127 720
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses	8	241 005	0
Laenud ja nõuded klientidele	9	508 795	455 929
Muud nõuded klientidele	10	9 253	2 970
Muud varad	11	2 866	2 446
Käibevarad kokku		3 241 566	4 575 998
Põhivarad			
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses	8	123 225	0
Laenud ja nõuded klientidele	9	2 678 194	2 221 231
Muud finantsvarad	11	124	2 236
Materiaalne põhivara	12	10 960	8 139
Immateriaalne põhivara	12	2 881	1 243
Põhivarad kokku		2 815 384	2 232 849
Varad kokku	5	6 056 950	6 808 847
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Klientide hoiused	13	4 939 370	5 844 321
Võlad keskpankadele (TLTRO)	13	147 841	0
Finantskohustised õiglasest väärtusest muutustega läbi kasumiaruande	8	3 850	157
Võlad tarnijatele ja muud kohustised	14	62 457	47 105
Allutatud kohustised	16	10 000	0
Lühiajalised kohustised kokku		5 153 518	5 891 583
Pikaajalised kohustised			
Võlad keskpankadele (TLTRO)	13	0	197 461
Klientide hoiused	13	17 561	2 281
Saadud laenud ja emiteeritud võlaväärtpaberid	13	384 149	349 063
Allutatud kohustised	16	103 500	88 500
Pikaajalised kohustised kokku		502 210	637 305
Kohustised kokku	5	5 668 728	6 528 888

5. Operatsioonirisk

Operatsioonirisk on seotud võimaliku kahjuga, mis tuleneb siseprotsesside, inimeste ja süsteemide ebapiisavast tegevusest või tõrgetest või välistest sündmustest. Operatsioonirisk hõlmab juriidilist riski, IKT riski ja maineriski, kuid ei hõlma strateegilist riski. Operatsiooniriski võib esineda kõigi teenuste, tegevuste, protsesside ja süsteemide puhul.

LHV-s vastutab iga juht operatsiooniriski juhtimise eest oma vastutusalas. Riskiosakond toimib teise kaitseliinina, pakub vajalikku koolitust ja suuniseid operatsiooniriski raamistikku rakendamiseks ning teeb järelevalvet, et tagada riskiprofiili vastavus riskivalmiduse dokumentides kirjeldatud soovitud tasemele.

Operatsiooniriski raamistikku on kirjeldatud operatsiooniriski poliitikas, tegevuse vastupidavuse poliitikas ja muudes asjakohastes operatsiooniriski juhtimise dokumentides. Operatsiooniriski juhtimise, st riski tuvastamise, hindamise, leevendamise ja seire põhiprotsessid ja töövahendid on järgmised.

Riskide ja kontrollide alane enesehindamine

Kogu LHV-s on kehtestatud ühtne protsess ja metoodika kõigi toodete ja protsesside operatsiooniriskide hindamiseks. Enesehinnangu regulaarsus sõltub toote ja protsessi kriitilisuse tasemest; hindamine peab olema piisavalt regulaarne selleks, et kõik juhid oleksid teadlikud oma vastutusalas olevatest riskidest ja rakendaksid asjakohaseid leevendus- ja seiremeetmeid, et riskiprofiil vastaks riski soovitud tasemele.

Muutuste juhtimise ja heakskiitmise protsess uute või oluliselt muudetud toodete ning IT-süsteemide, protsesside, organisatsiooni ja partneritega (sh hanked) seotud muudatuste ning erakordsete tehingute jaoks

Protsessi väljatöötamise eesmärk on tagada, et kõiki kõnealuseid muudatusi hallatakse vajaliku hoolikusega ning neid ei kiideta heaks enne, kui on kaalutud kõiki riskitegureid. Selleks rakendatakse eelnevalt kindlaks määratud riskijuhtimiseeskirju, mida täiendavad nii riski- kui ka vastavuskontrolli osakonna sõltumatud arvamused.

Operatsiooniriski sündmuste ja talitluspidevuse juhtimine

Operatsiooniriski sündmuste juhtimise eesmärk on tagada, et kõiki sündmusi hallatakse nõuetekohaselt ja et sündmustest õpitaks ja saadud õppetunde kasutatakse sarnaste sündmuste edaspidiseks ärahoidmiseks.

Sündmuste juhtimine sõltub sündmuse laadist ja tõsidusest. Kriitiliste protsesside jaoks on kehtestatud talitluspidevuse plaan, mis käivitatakse, kui kriitilises protsessis esineb katkestus.

Kriitiliste IT-süsteemide jaoks on samadel põhjustel

kehtestatud taasteplaanid. Vajadusel kohaldatakse kriisijuhimist, mida ohjab kriisikomisjon.

Talitluspidevuse plaane vaadatakse regulaarselt läbi ja testitakse, et tagada nende ajakohasus ja kohaldatavus kriitiliste protsesside katkemise korral.

Kõigist sündmustest teatatakse keskselt ja teavet nende kohta hoitakse keskses andmebaasis, et riskiosakond saaks seda täiendavalt analüüsida. Sündmuste andmeid kasutatakse ka sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi (ICAAP) raames kapitalinõude arvutamiseks.

Peamised riskinäitajad

Peamised riskinäitajad on põhilised vahendid, mis võimaldavad jälgida, kas riskid on soovitud tasemel ja kontrollid toimivad tõhusalt. Peamisi riskinäitajaid kasutatakse riskide seireks eri tasanditel: nii LHV-üleselt kui ka konkreetse üksuse tasandil. Kui peamised riskinäitajad osutavad riskitaseme soovimatutele muutustele või olemasolevate kontrollide puudustele, järgneb tegevuskava rakendamine.

Kapitalinõude arvutamine

Operatsiooniriski kapitalinõude arvutamisel kasutatakse baasmeetodit ja seisuga 31. detsember 2022 oli kapitalinõue 13 877 tuhat eurot (31 detsember 2021: 9 024 tuhat eurot).

IKT ja infoturberiski juhtimine

Üks meie peamisi eesmärke on olla usaldusväärne panganduspartner oma klientidele, keskendudes kliendisõbralikele, turvalistele ja töökindlatele digitaalsetele pangandusteenustele. Seda eesmärki ei ole võimalik saavutada ilma turvaliste ja vastupidavate IT-süsteemideta.

Lisaks üldisele operatsiooniriski raamistikule kasutame spetsiaalseid IKT ja infoturberiski juhtimise vahendeid ja meetodeid, mis aitavad kaitsta meie teavet ja klientide varasid ning tagada IT-süsteemide käideldavust, näiteks:

- toodete ja teenuste uute konfiguratsioonide juurutamine mõistliku konservatiivsusega;
- regulaarne turvaseire;
- nõrkusehalduse protsess;
- turvakontrollid tarkvaraarenduse elutsükli vältel;
- töötajate koolitus ja teadlikkuse tõstmine, et hoiduda tegevustest, mis võivad põhjustada IT-süsteemide ja teenuste turvaintsidente;
- kursisolek turbevaldkonna arenguga, et olla teadlikud oma võimalikest nõrkustest.

Võtame tõsiselt kõiki rünnakukatseid, mis on suunatud nii meie taristu ja meie valduses olevate kliendiandmete kui ka klientide endi vastu, ja reageerime neile.

6. Vastavusrisk

Regulatiivsete nõuete arv ja neis pidevalt tehtavad muudatused muudavad selle märkimisväärseks operatsiooniriskiks, mis realiseerumise korral võib põhjustada nii rahalist kui mainekahju.

Vastavuskontrolli töötajate ülesandeks on juhtida vastavusriski erinevate tegevuste abil. Vastavuskontroll hõlmab kogu LHV tegevust ega piirdu ainult üksikute valdkondadega. Siiski on LHV eraldanud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise vastavuskontrolli üksuse üldisest vastavuskontrollist.

Lisaks regulatsioonist tulenevatele ülesannetele tegeleb vastavuskontroll nõuete täitmist toetava organisatsioonikultuuri hoidmise ja arendamisega.

Oma ülesannete tõhusaks täitmiseks hindavad vastavuskontrolli töötajad muu hulgas pidevalt ressursivajadust ning teevad vajadusel ettepanekuid valdkonna tugevdamiseks ja arendamiseks.

Eelseisval perioodil avaldab vastavusriski juhtimise ja vastavuskontrolli üksustele kahtlemata märkimisväärset mõju üleminek Euroopa Keskpanka vahetu järelevalve alla ja LHV Groupi valdusettevõtte registreerimine finantsvaldusettevõtteks.

7. Rahapesu tõkestamine

7.1 Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise juhtimine

LHV sisemine juhtimine põhineb kolme kaitseliini mudelil. Alates 2022. aasta jaanuarist on panga sisemine rahapesu tõkestamise juhtimine täielikult nii korraldatud, et esimene ja teine kaitseliin on üksteisest selgesti lahus.

Rahapesu tõkestamise osakond korraldati ümber vahetult riskijuhile (kuni 1. detsembrini 2022 tegevjuhile) alluvaks rahapesu tõkestamise vastavuskontrolli osakonnaks.

Klienditundmise, tugevdatud kliendikontrolli ning esmase uurimise, skriinimise ja seire ülesandeid täidavad nüüd äriüksuste vastavad allüksused.

Rahapesu tõkestamise vastavuskontroll on teine kaitseliin, mille eesmärk on tagada, et esimene kaitseliin (st tegevuse, sh operatsiooniriski juhtimine) on kujundatud, kehtestatud ja toimib nõuetekohaselt. Esimene ja teine kaitseliin

tagavad juhtimisfunktsioone täitvate üksustena raamistiku ja reeglid riskijuhtimise korralduse ja meetodite väljatöötamiseks ja muutmiseks ning jooksvate vastavuskontrollide kohaldamiseks.

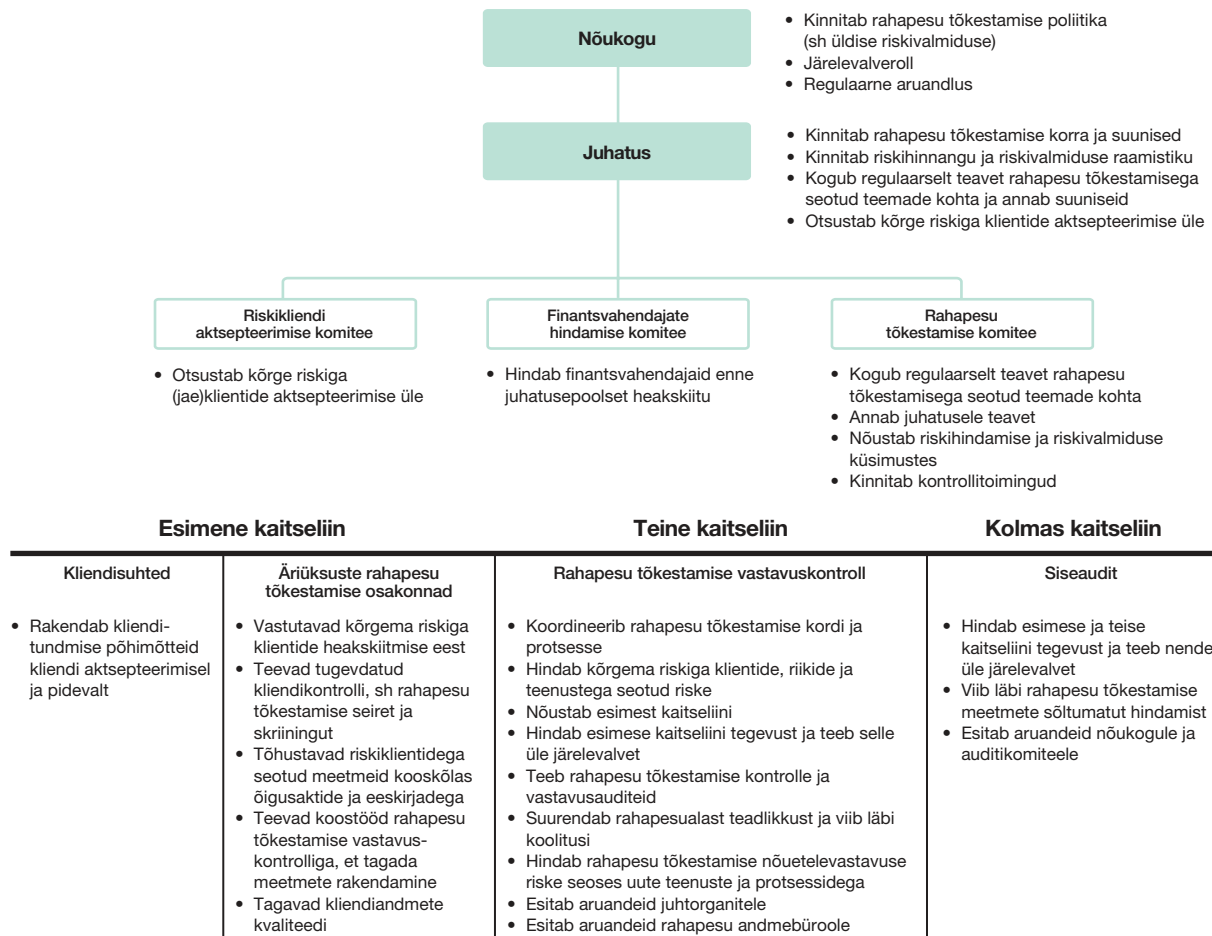
Kõik kaitseliinid järgivad toodete, teenuste, klientide ja riikide hindamisel riskipõhist lähenemist. Kohaldatakse nõuete kohaseid riskimaandamismeetmeid, sh kliendikontrolli ja tugevdatud kliendikontrolli meetmeid, lähtudes riskipõhise reaaliajakontrolli (skriinimise) ja hilisema analüüsi (seire) tulemustest ning kindlaksmääratud riskitasemetest. Tugeva rahapesu tõkestamise kultuuri aluseks on riskijuhtimise ja rahapesu tõkestamise alane teadlikkus ning kohusetunne, mida veelgi toetatakse pidevate teadlikkuse tõstmise ja teavitustegevusega, võrgustike loomise ja parimate tavade vahetusega, koolituse ja aruandlusega.

LHV Groupi ja LHV Panga juhatus ja nõukogu suhtuvad väga tõsiselt rahapesu tõkestamise ja klienditundmise põhimõtete järgimise süsteemi rakendamisse, säilitamisse ja arendamisse Grupi kõigis üksustes. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise poliitikaid ja protseduure ajakohastatakse igal aastal.

2022. aastal juurutati täielikult rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise jaoks mõeldud skriinimise ja seire tarkvara, mille töötas välja ja millele pakub tuge OÜ Salv Technology. Viimase sammuna viidi uude tarkvarasse üle Eesti kliendibaasi tehingute seire ja riskihinnangute andmine.

IT-süsteemidesse tehtud investeringute kõrval on märkimisväärselt suurenenud ka rahapesu tõkestamisega otseselt ja kaudselt seotud töötajate arv. Aruandeperioodil loodi uusi ametikohti nii rahapesu tõkestamise vastavuskontrolli osakonda kui ka äriüksuste vastavaid ülesandeid täitvatesse allüksustesse.

7.2 Rahapesu tõkestamise juhtimisstruktuur

7.3 Rahapesu tõkestamise ja klienditundmise meetmed

LHV peamised rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise (sh klienditundmise) meetmed on järgmised:

- kõikehõlmav riskide hindamine ja segmentimine;
- tugev kliendikontroll klientide aktsepteerimisel, mida toetavad klientide aktsepteerimise põhimõtted;
- regulaarne kliendikontroll ja tugevdatud kliendikontroll;
- tugev riskipõhine klientide ja tehingute seire;
- klientide ja tehingute skriinimine rahvusvaheliste finants-sanktsioonide nimekirjade ja muude samalaadsete allikate (sh ÜRO ja EL-i nimekirjade, kuid ka USA OFAC-i nimekirja ja Ühendkuningriigi HM Treasury nimekirja) põhjal;
- tipp- ja keskastmejuhtide suur pühendumus;
- töötajate regulaarne koolitamine;
- pidev teabevahetus ja koostöö rahapesu andmebüroo ja teiste asjakohaste sidusrühmadega;

- aktiivne osalemine sektori parimate tavade kehtestamisel.

LHV rakendab klientide aktsepteerimisel neljatasemelist otsustusprotsessi. Sõltuvalt kliendi riskinäitajatest teeb otsuse kas:

- kliendisuhete juht;
- kliendisuhete juht koos kõrgema tasandi juhiga (nelja silma põhimõte);
- riskikliendi aktsepteerimise komitee või
- juhatus.

Lisaks klientide aktsepteerimisel kohaldatavale konservatiivsele ja riskipõhisele lähenemisele ja korrale rakendatakse riskipõhiseid seire- ja skriinimistegevusi ning ajakohastatakse regulaarselt klienditundmise põhimõtte järgimise korda.

7.4 Pangandusteenused

LHV osutab teenuseid finantstehnoloogiaettevõtetele, kes omakorda pakuvad finantsteenuseid oma klientidele. Võrreldes teiste klientide teenindamisega hõlmab see teistsugust finantskuritegevuse riskide portfelli, kuna LHV on

avatud ka meie klientide klientidest tulenevale riskile. Seetõttu on LHV hoolikalt kaalunud selle kliendisegmendiga seotud riske ja rakendanud täiendavaid riskipõhiseid meetmeid nende klientide teenindamisega seotud riskide vähendamiseks. LHV-s on esimese ja teise kaitseliini üksuste kõrval tööl sellele sektorile spetsialiseerunud kliendisuhete juhid, kes jälgivad ja haldavad nende klientidega seotud finantskuritegevuse riske.

Finantstehnoloogia kliendibaasi suhtes kohaldatakse tugevdatud kliendikontrolli, mis peegeldab vastavat riski; sh hinnatakse kliendi tegevuskava võitlemiseks finantskuritegevusega: eeldame, et see on samaväärne meie omaga ja kohandatud kliendi äritegevusega. Kliendi aktsepteerimise ja regulaarse läbivaatamise käigus hindab LHV kliendi ärimudelit, omandistruktuuri, juhtkonda, rahapesu tõkestamise ja klienditundmise meetmeid, skriinimise ja seire tehnilisi võimalusi, sihtturgu ning riskide klientide ja riikidega seotud riskide hindamist. LHV korraldab kohapealseid kontrollkäike klientide rahapesu tõkestamise raamistiku hindamiseks. LHV kasutab tehingute seire programmi, et tuvastada kliendi käitumises finantskuritegevusele viitavaid tunnuseid. Juhul, kui LHV tuvastab mõne oma kliendiga seoses riski, mis ületab tema riskivalmidust, võetakse riskiga tegelemiseks kasutusele parandusmeetmed, mis vajadusel viivad kliendisuhete lõpetamiseni.

7.5 Rahapesu tõkestamise süsteem ja väljavaated Eestis

Selle aasta kõige tähtsam sündmus rahapesu tõkestamise valdkonnas riigi tasandil oli Euroopa Komisjoni eksperdikomisjoni Moneyvali hindamisvisiit aprillis-mais. Visiidi tulemusena koostatakse hindamisaruanne, milles vaadeldakse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise süsteemi ülesehituse ja toimimise tõhusust viimase viie aasta jooksul. Hindamise lõpparuanne avaldati 27. jaanuaril 2023 ning otsusel võib olla märkimisväärne mõju Eesti mainele. Globaalsetest sündmustest mõjutas Eesti finants-süsteemi, sh LHV-d, veebruaris alanud Venemaa algatatud ja Valgevene toetatud agressioon Ukraina vastu. Agressorriikidele kehtestatud erinevate sanktsioonide ulatus on ajalooliselt pretsedenditu. Sellest tulenevalt jääb järelevalveasutuste kõrgendatud tähelepanu erinevate finantssektoris tegutsejate suhtes samaks, et minimeerida riski, et Eesti finants-süsteemi kasutatakse rahapesuks, terrorismi rahastamiseks või sanktsioonidest kõrvalehoidmiseks.

Tugevdatud kliendikontrolli tõhusaks rakendamiseks on LHV sarnaselt teiste peamiste turuosalistega sisuliselt lõpetanud maksete vahendamise Venemaa ja Valgevene krediitdialustega. Oleme oluliselt suurendanud rakendatavate kontrollimeetmete ulatust, et vältida sanktsioonidest kõrvalehoidmise ohtu.

8. Muud riskid

8.1 Strateegiline ja äririsk

Strateegiline risk tuleneb eeskätt valedest strateegilistest otsustest. Strateegilist riski maandatakse hästi läbimõeldud äriplaanide ja analüüside abil. Samuti omavad Grupi ja tütarettevõtete juhtkonna (nii juhatuse kui ka nõukogu) liikmed pikaajalist pangandus- ja/või ettevõtluskogemust. Uutele turgudele ja valdkondadesse sisenemisel kaasatakse eelnevalt alati vastava ala asjatundjad ning teostatakse põhjalik analüüs.

8.2 Riigirisk

Sarnaselt maineriskiga väljendub riigirisk üldjuhul mõne muu riski kaudu (operatsioonirisk, krediidirisk, strateegiline risk). Lisaks Eestile tegutseb LHV Ühendkuningriigis.

Konsolideeritud kasumi- ja muu koondkasumi aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Lisa</i>	<i>2022</i>	<i>2021</i>
Intressitulu		152 168	124 637
sh intressitulu sisemise intressimäära alusel		145 992	118 990
Intressikulu		-22 679	-26 973
Netointressitulu	4	129 489	97 664
Komisjoni- ja teenustasutulu		52 889	48 711
Komisjoni- ja teenustasukulu		-20 481	-17 538
Neto komisjoni- ja teenustasutulu	5	32 408	31 173
Netokahjum õiglasel väärtuses kajastatavalt finantsvaradelt	8	-1 829	-1 515
Kasum/kahjum valuutakursi muutustest		1 407	-26
Netokahjum finantsvaradelt		-422	-1 541
Muud tulud		199	599
Tööjõukulud	6	-36 129	-26 721
Administratiiv- ja muud tegevuskulud	6	-28 416	-22 619
Kasum enne finantsinstrumentide allahindlusi		97 129	78 555
Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate finantsinstrumentide allahindluste kulu		-2 996	-3 948
Kasum enne tulumaksu		94 133	74 607
Tulumaksukulu	24	-13 260	-10 557
Perioodi puhaskasum		80 873	64 050
Perioodi koondkasum kokku		80 873	64 050
Perioodi koondkasum kokku			
Emaettevõtte omanike osa		78 658	61 759
Mittekontrolliva osaluse osa		2 215	2 291
Perioodi koondkasum kokku		80 873	64 050

Lisad lehekülgedel 89 kuni 109 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Lisa</i>	31.12.2022	31.12.2021
Varad			
Nõuded keskpankadele	7	2 390 964	3 874 284
Nõuded krediitiasutustele	7	84 885	106 461
Nõuded investeerimisühingutele	7	3 391	6 188
Finantsvarad õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	8	407	127 720
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses	8	364 230	0
Laenud ja nõuded klientidele	9	3 186 989	2 677 160
Muud nõuded klientidele	10	9 253	2 970
Muud finantsvarad	11	124	2 236
Muud varad	11	2 866	2 446
Materiaalsed põhivarad	12	7 947	4 182
Kasutusõiguse varad	12	3 013	3 957
Immateriaalsed põhivarad	12	2 881	1 243
Varad kokku		6 056 950	6 808 847
Kohustised			
Võlad keskpankadele (TLTRO)	13	147 841	197 461
Klientide hoiused	13	4 956 931	5 846 602
Saadud laenud ja emiteeritud võlaväärtpaberid	13	384 149	349 063
Finantskohustised õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	8	3 850	157
Võlad tarnijatele ja muud kohustised	14	61 901	46 616
Allutatud kohustised	16	114 056	88 989
Kohustised kokku		5 668 728	6 528 888
Omakapital			
Aktsiakapital	17	141 500	111 500
Kohustuslik reservkapital	17	8 736	5 648
Jaotamata kasum		231 805	156 745
Emettevõtte omanikele kuuluv omakapital kokku		382 041	273 893
Mittekontrolliv osalus		6 181	6 066
Omakapital kokku		388 222	279 959
Kohustised ja omakapital kokku		6 056 950	6 808 847

Lisad lehekülgedel 89 kuni 109 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud rahavoogude aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Lisa</i>	<i>2022</i>	<i>2021</i>
Rahavood äritegevusest			
Saadud intressid		148 992	124 688
Makstud intressid		-20 545	-29 539
Saadud komisjoni- ja teenustasud	5	52 889	48 711
Makstud komisjoni- ja teenustasud	5	-20 481	-17 538
Muud saadud tulud		199	599
Makstud tööjõukulud		-32 080	-24 181
Makstud administratiiv- ja muud tegevuskulud		-23 902	-19 186
Makstud tulumaks		-11 639	-9 556
Rahavood äritegevusest enne äritegevusega seotud varade ja kohustiste muutusi		93 433	73 998
Äritegevusega seotud varade netomuutused:			
Finantsvarad õiglasel väärtusel muutustega läbi kasumiaruande, netomuutus		-35	-140
Laenud ja nõuded klientidele		-518 254	-475 118
Kohustuslikud reservid keskpankades	7	8 609	-16 045
Tagatisdeposiidid	11	2 112	-164
Muud varad		4 874	2 586
Äritegevusega seotud kohustiste netomuutused:			
Klientide nõudmiseni hoiused	13	-989 318	2 031 748
Klientide tähtajalised hoiused	13	97 695	-324 019
Saadud laenude tagasimaksed	13	-49 216	-21 764
Emiteeritud võlaväärtpaberid		65 000	99 633
Lunastatud võlaväärtpaberid		-31 000	0
Finantskohustised õiglasel väärtusel muutustega läbi kasumiaruande		3 693	-64
Muud kohustised		6 697	20 097
Netorahavoog äritegevusest		-1 305 710	1 390 748
Rahavood investeerimistegevusest			
Materiaalsete ja immateriaalsete põhivarade soetamine	12	-7 548	-4 673
Õiglasel väärtusel muutustega läbi kasumiaruande ja korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate investeerimisväärtpaberite netomuutus	8	-234 810	193 835
Netorahavoog investeerimistegevusest		-242 358	189 162
Rahavood finantseerimistegevusest			
Aktsiakapitali sissemakse	17	30 000	5 000
Saadud allutatud laenud	16	30 000	0
Allutatud laenude tagasimaksed		-5 000	0
Makstud dividendid		-6 000	-6 000
Rendikohustiste põhiosamaksed		-1 423	-1 254
Netorahavoog finantseerimistegevusest		47 577	-2 254
Valuutakursi muutuste mõju rahale ja raha ekvivalentidele		1 407	-26
Raha ja raha ekvivalentide netomuutus		-1 499 084	1 577 630
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	7	3 929 635	2 352 005
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	7	2 430 551	3 929 635

Lisad lehekülgedel 89 kuni 109 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	Aktiivkapital	Kohustuslik reservkapital	Jaotamata kasum	Kokku	Mitte- kontrolliv osalus	Omakapital kokku
Saldo seisuga 01.01.2021	106 500	4 022	98 285	208 807	5 875	214 682
Kanne reservkapitali (lisa 19)	0	1 626	-1 626	0	0	0
Aktiivkapitali sissemakse (lisa 17)	5 000	0	0	5 000	0	5 000
Makstud dividendid	0	0	-3 900	-3 900	-2 100	-6 000
Aktiaoptsioonid (lisa 17)	0	0	2 227	2 227	0	2 227
Perioodi puhaskasum	0	0	61 759	61 759	2 291	64 050
2021. aasta koondkasum kokku	0	0	61 759	61 759	2 291	64 050
Saldo seisuga 31.12.2021	111 500	5 648	156 745	273 893	6 066	279 959
Saldo seisuga 01.01.2022	111 500	5 648	156 745	273 893	6 066	279 959
Kanne reservkapitali (lisa 19)	0	3 088	-3 088	0	0	0
Aktiivkapitali sissemakse (lisa 17)	30 000	0	0	30 000	0	30 000
Makstud dividendid	0	0	-3 900	-3 900	-2 100	-6 000
Aktiaoptsioonid (lisa 17)	0	0	3 390	3 390	0	3 390
Perioodi puhaskasum	0	0	78 658	78 658	2 215	80 873
2022. aasta koondkasum kokku	0	0	78 658	78 658	2 215	80 873
Saldo seisuga 31.12.2022	141 500	8 736	231 805	382 041	6 181	388 222

Täiendav info omakapitali kohta on esitatud lisa 17.

Kokkuvõte olulistest arvestuspõhimõtetest

Põhilised arvestuspõhimõtted, mida on kasutatud käesoleva konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel, on esitatud allpool. Neid arvestuspõhimõtteid on järjepidevalt kohaldatud kõikidele aruandes esitatud perioodidele ja kõikidele konsolideeritavatele Grupi ettevõtetele, kui pole märgitud teisiti.

1. Koostamise alused

Grupi 2022. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS), nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud. Aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist. Erandina kajastatakse mõningaid finantsvarasid ja -kohustisi, sh tuletisinstrumente õiglases väärtuses, nagu on kirjeldatud alljärgnevates arvestuspõhimõtetes.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamine vastavalt IFRS-ile nõuab mitmetes valdkondades olulise mõjuga hinnangute kasutamist. Samuti nõuab see juhtkonnalt otsuste tegemist arvestuspõhimõtete rakendamisel. Valdkonnad, mis on keerukamad või kus tuleb olulisemaid otsuseid langetada, ja valdkonnad, kus eeldused ja hinnangud avaldavad raamatupidamise aruandele olulist mõju, on avalikustatud lisas 2.

Majandusaasta algas 1. jaanuaril 2022 ja lõppes 31. detsembril 2022. Raamatupidamise aastaaruande arvnäitajad on esitatud tuhandetes eurodes, kui ei ole märgitud teisiti.

1.1 Muutused kasutatud arvestuspõhimõtetes

Aruandeperioodil muudeti likviidsuse juhtimist ja likviidsusportfelli käsitlus muutus. Enne muutust mõõdeti likviidsusportfelli finantsseisundi aruandes õiglases väärtuses. Pärast muutust mõõdetakse likviidsusportfelli korrigeeritud soetusmaksumuses.

1.2 Kokkuvõte olulistest arvestuspõhimõtetest

1. jaanuaril 2022 või hiljem alanud aruandeperioodidele kohalduvad mitmed uued standardid ning standardite tõlgendused ja muudatused, kuid need ei avalda Grupi raamatupidamise aruandele olulist mõju.

Uued jõustunud nõuded

Iga-aastased IFRS-i edasiarendused 2018–2020 (Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2022 või hiljem. Lubatud on varasem rakendamine.) EL ei ole neid muudatusi veel heaks kiitnud.

IFRS-i edasiarendused (2018–2020) sisaldavad kolme standardites tehtud muudatust:

- Standardi IFRS 9 „Finantsinstrumendid“ muudatustega selgitatakse, et hinnates, kas võlainstrumentide vahetamine olemasoleva laenuvõtja ja laenuandja vahel toimub oluliselt erinevatel tingimustel, sisaldavad uute tingimuste kohaste rahavoogude diskonteeritud nüüdisväärtusele lisatavad tasud ainult laenuvõtja ja laenuandja vahel makstud või saadud tasusid, sh laenuvõtja või laenuandja poolt teise osapoole nimel makstud või saadud tasusid.
- Standardi IFRS 16 „Rendilepingud“ muudatustega eemaldatakse illustreeriv näide number 13, mis tekitab praktikas nii rentniku kui ka rendileandja jaoks segadust seoses renditud vara parenduste kajastamisega. Muudatuse eesmärk on eemaldada segadust tekitav illustreeriv näide.
- Standardi IAS 41 „Põllumajandus“ muudatusega kaotatakse nõue kasutada põllumajandusvarade õiglase väärtuse mõõtmisel maksueelseid rahavoogusid. Varem nõuti IAS 41-ga, et ettevõtte kasutaks õiglase väärtuse mõõtmisel maksueelseid rahavooge, kuid ei nõutud maksueelse diskontomäära kasutamist nende rahavoogude diskonteerimisel.

Grupi hinnangul ei avalda muudatused esmakordsel rakendamisel Grupi raamatupidamise aruandele olulist mõju.

Standardi IFRS 16 muudatus „COVID-19-ga seotud rendihinna alandamine pärast 30. juunit 2021” (Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. aprillil 2021 või hiljem.)

Standardi IFRS 16 „Rendilepingud“ muudatusega võimaldati rentnikule erand kohustusest hinnata, kas COVID-19 pandeemiast tingitud rendisoodustus on lepingu muudatus.

Veel jõustumata nõuded

Järgmised uued standardid, tõlgendused ja muudatused 31. detsembril 2022 lõppenud aruandeperioodile veel ei kohalduvad ja seetõttu pole neid käesoleva konsolideeritud aruande koostamisel rakendatud. Grupp kavatseb neid rakendada siis, kui need jõustuvad.

Standardi IAS 1 „Finantsaruannete esitamine” muudatused (Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2023 või hiljem; rakendatakse tagasiulatuvalt. Lubatud on varasem rakendamine.) EL ei ole neid veel heaks kiitnud.

Muudatustega selgitatakse, et kohustiste liigitamine lühi- või pikaajaliseks põhineb üksnes ettevõtte õigusel arveldamist aruandeperioodi lõpus edasi lükata. Ettevõtte õigus lükata arveldamist edasi vähemalt 12 kuud alates aruandekuupäevast ei pea olema tingimusteta, kuid sellel peab olema sisu.

Liigitamist ei mõjuta juhtkonna kavatsused ega ootused selle kohta, kas ja millal ettevõtte oma õigust kasutab. Muudatustega selgitatakse ka olukordi, mida peetakse kohustise tasumiseks.

Grupi hinnangul ei avalda muudatused esmakordsel rakendamisel Grupi raamatupidamise aruandele olulist mõju.

Standardi IAS 8 „Arvestusmeetodid, arvestushinnangute muutused ja vead“ muudatused (Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2023 või hiljem. Lubatud on varasem rakendamine.)

Muudatustega võetakse kasutusele mõiste „arvestushinnangud“ uus määratlus: selgitatakse, et need on raamatupidamise aruandes esitatud rahalised summad, mille mõõtmisega kaasneb määramatus. Muudatustega selgitatakse ka arvestuspõhimõtete ja arvestushinnangute vahelist seost: täpsustatakse, et ettevõtte annab arvestushinnangu selleks, et saavutada arvestuspõhimõttega kehtestatud eesmärki.

Grupi hinnangul ei avalda muudatused esmakordsel rakendamisel Grupi raamatupidamise aruandele olulist mõju.

Standardi IAS 12 „Tulumaks“ muudatused (Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2023 või hiljem. Lubatud on varasem rakendamine.)

Muudatused selgitavad sellistest tehingutest tuleneva edasilükkunud tulumaksu arvestamist, mille puhul kajastatakse nii vara kui ka kohustist ning mõlema suhtes rakendatakse ühesugust maksustamist.

Grupi hinnangul ei avalda muudatused esmakordsel rakendamisel Grupi raamatupidamise aruandele olulist mõju.

Standardi IFRS 16 muudatused „Rendikohustis müügi-tagasirendi tehingu puhul“ (Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2024 või hiljem.)

Standardi IFRS 16 „Rendid“ muudatused mõjutavad seda, kuidas müüja-rentnik kajastab müügi-tagasirendi tehingust tulenevaid muutuvaid rendimakseid. Grupp hindab muudatuste mõju oma raamatupidamise aruandele.

Standardi IAS 1 muudatused „Kohustiste liigitamine lühi- või pikaajaliseks“ (Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2024 või hiljem.)

Muudatused selgitavad kohustiste finantsseisundi aruandes kajastamise nõudeid. Grupp hindab muudatuste mõju oma raamatupidamise aruandele.

2. Konsolideerimine

See 2022. aasta konsolideeritud raamatupidamise aruanne hõlmab järgmiste ettevõtete raamatupidamise aruandeid: AS LHV Pank (emaettevõtte) ja tema tütarettevõtte LHV Finance. AS-ile LHV Pank kuulub 65% osalus AS-is LHV Finance.

Tütarettevõtted on majandusüksused, mille üle Grupil on kontroll. Grupp kontrollib majandusüksust, kui ta on avatud või tal on õigused majandusüksuses osalemisest tulenevale muutuvale kasumile ja ta saab mõjutada selle kasumi suurust, kasutades oma mõjuvõimu majandusüksuse üle. Tütarettevõtete ja äride omandamisi (v.a ühise kontrolli all olevate majandusüksuste vahelisi äriühendusi) kajastatakse omandamismeetodil. Soetusmaksumuseks loetakse omandatud varade, võetud kohustiste ja emiteeritud omakapitaliinstrumentide õiglast väärtust omandamise kuupäeva seisuga.

Omakapitaliinstrumentide emiteerimisega seotud tehingukulud kajastatakse omakapitali vähendamisenä, võlainstrumentide emiteerimisega seotud tehingukulud kajastatakse võlainstrumendi raamatupidamisväärtuse vähendamisenä ning kõik muud omandamisega seotud tehingukulud kajastatakse kuludes. Omandamismeetodi puhul võetakse kõik omandatud tütarettevõtte eristatavad varad, kohustised ja tingimuslikud kohustised arvele nende õiglases väärtuses omandamiskuupäeva seisuga, sõltumata mittekontrolliva osaluse olemasolust.

Iga äriühenduse puhul teeb Grupp valiku, kas kajastada mittekontrollivat osalust omandatud ettevõttes, mis annab selle omanikule õiguse proportsionaalsele osale ettevõtte netovarast selle likvideerimise korral, (a) õiglases väärtuses või (b) mittekontrolliva osaluse proportsionaalses osas omandatud ettevõtte netovarast. Mittekontrollivaid osalusi, mis ei ole kehtivad osalused, mõõdetakse õiglases väärtuses.

Firmaväärtuse leidmiseks lahutatakse omandatud ettevõtte netovara omandatud ettevõtte eest üleantud tasu, mittekontrolliva osaluse osa omandatud ettevõttes ja omandajale omandatud ettevõttes eelnevalt kuulunud osaluse õiglase väärtuse kogusummast. Kui saadud summa on negatiivne ja juhtkond on täiendavalt hinnanud, kas kõik omandatud varad, kohustised ja tingimuslikud kohustised on tuvastatud ja õigesti mõõdetud, kajastatakse see kasumiaruandes (soodusostu kasum).

Kõik Grupi ettevõtete omavahelised saldod, tehingud ja realiseerimata kasumid elimineeritakse. Elimineeritakse ka realiseerimata kahjumid, v.a. juhul, kui tehing viitab loovutatud vara väärtuse langusele.

Majandusaasta kestel omandatud tütarettevõtete tulud ja kulud konsolideeritakse Grupi kasumi- ja muu koondkasumi aruandes alates omandamise hetkest kuni majandusaasta lõpuni. Majandusaasta jooksul müüdnud tütarettevõtete tulemused konsolideeritakse Grupi kasumi- ja muu

koondkasumi aruandes alates majandusaasta algusest kuni müügihetkeni.

Vastavalt Eesti raamatupidamise seadusele tuleb konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisades avaldada konsolideeriva üksuse (emaettevõtte) eraldiseisvad põhjaruanded. Emaettevõtte põhjaruannete koostamisel on järgitud samu arvestuspõhimõtteid, mida on rakendatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel. Erandiks on investeeringud tütarettevõtetesse, mida emaettevõtte eraldiseisvates põhjaruannetes (vt lisa 24) kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud kahjum vara väärtuse langusest.

Mittekontrolliv osalus on see osa tütarettevõtte aruandeperioodi netotulemustest ja netovaradest, mis ei kuulu otseselt või kaudselt emaettevõttele. Mittekontrolliv osalus moodustab eraldi osa Grupi omakapitalist. Konsolideeritud finantsseisundi aruandes kajastatakse mittekontrollivat osalust eraldi emaettevõtte omanikele kuuluvast omakapitalist. Konsolideeritud kasumi- ja muu koondkasumi aruandes kajastatakse mittekontrolliva osaluse osa kasumist ja koondkasumist eraldi emaettevõtte omanikele kuuluvast osast.

3. Sidusettevõtted

Sidusettevõtte on ettevõtte, mille üle Grupp omab olulist mõju, kuid mida ta ei kontrolli. Üldjuhul eeldatakse olulise mõju olemasolu juhul, kui Grupp omab ettevõttes 20–50% hääleõiguslikest aktsiatest või osadest. Seisuga 31. detsember 2022 ja 31. detsember 2021 ei olnud Grupil ühtegi sidusettevõtet.

Investeeringuid sidusettevõtetesse kajastatakse konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes kapitaliosaluse meetodil. Selle meetodi kohaselt võetakse investeering algselt arvele soetusmaksumuses, mida korrigeeritakse järgmistel perioodidel investeeringuobjekti omakapitali investorile kuulavas osas omandamisjärgselt toimunud muutustega (nii sidusettevõtte kasumis või kahjumis kui ka muudel omakapitali kirjetel toimunud muutustega), amortiseeritavate varade amortisatsiooniga ning investeeringuobjekti varade, kohustiste ja tingimuslike kohustiste ostuanalüüsis leitud õiglase väärtuse ja raamatupidamisväärtuse vahe amortisatsiooniga. Grupi ja sidusettevõtte vahelistest tehingutest tekkinud realiseerimata kasumid elimineeritakse vastavalt Grupi osaluse suurusele. Realiseerimata kahjumid elimineeritakse samuti, v.a juhul, kui tehingu käigus ilmnevad tõendid vara väärtuse languse kohta.

Juhul, kui Grupi osalus kapitaliosaluse meetodil kajastatava sidusettevõtte kahjumis ületab sidusettevõtte raamatupidamisväärtust, vähendatakse investeeringu raamatupidamisväärtust nullini ning hinnatakse alla sellised sidusettevõttele antud pikaajalised laenud, mis sisuliselt moodustavad osa investeeringust. Edasisi kahjumeid kajastatakse finantsseisundi aruande väliselt.

Juhul, kui Grupp on garanteerinud või võtnud sidusettevõtte nimel kohustusi, kajastatakse finantsseisundi aruandes nii vastavat kohustist kui ka kapitaliosaluse meetodil arvestatud kahjumit. Muid nõudeid sidusettevõtte vastu kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses.

Osalust omandatud sidusettevõtte varades ja kohustistes ning omandamisel tekkinud firmaväärtust kajastatakse finantsseisundi aruandes netosummas real „Investeeringud sidusettevõtetesse“.

Igal aruandekuupäeval hinnatakse, kas on märke sellest, et investeeringu kaetav väärtus võib olla langenud alla tema raamatupidamisväärtuse. Kui selliseid märke esineb, viiakse läbi vara väärtuse languse test. Investeeringu kaetava väärtuse määramisel lähtutakse peatüki „Kokkuvõtte olulistest arvestuspõhimõtetest“ punktis 10 kirjeldatud põhimõtetest.

4. Välisvaluutatehingute ja -saldode kajastamine

4.1 Arvestus- ja esitusvaluuta

Grupi ettevõtete arvestus- ja esitusvaluuta on euro.

4.2 Välisvaluutatehingud ja -saldod

Välisvaluutatehing võetakse esmasel kajastamisel arvele tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanka valuutakursi alusel. Iga aruandeperioodi lõpus arvestatakse välisvaluutas fikseeritud rahalised varad ja kohustised ümber eurodesse aruandekuupäeval ametlikult kehtivate Euroopa Keskpanka valuutakursside alusel.

Välisvaluutas fikseeritud mitterahalised finantsvarad ja kohustised, mida mõõdetakse õiglases väärtuses, arvestatakse ümber eurodesse õiglase väärtuse mõõtmise päeval ametlikult kehtivate Euroopa Keskpanka valuutakursside alusel. Välisvaluutas fikseeritud rahaliste varade ja kohustiste ümberarvestamisel tekkivaid kasumeid ning kahjumeid kajastatakse kasumiaruandes real „Kasum/kahjum valuutakursi muutustest“. Mitterahaliste varade nagu investeeringud omakapitaliinstrumentidesse, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, valuutakursivahesid kajastatakse kasumiaruandes real „Netokasum/-kahjum õiglases väärtuses kajastatavatelt finantsvaradelt“.

5. Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalentidena kajastatakse raha kassas, nõudmiseni hoiuseid keskpankades, teistes pankades ja investeerimisühingutes ning tähtajalisi hoiuseid esialgse tähtajaga kuni 3 kuud, mida saab ilma piiranguteta kasutada ja mille väärtuse muutuse risk on ebaoluline.

6. Finantsvarad

6.1 Esmane kajastamine ja kajastamise lõpetamine

Finantsvarasid kajastatakse finantsseisundi aruandes hetkel, mil Grupist saab instrumendi lepinguline osapool, ja neid mõõdetakse esmasel arvelevõtmisel õiglases väärtuses. Tehingukulud liidetakse algele õiglasele väärtusele, v.a õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavate finantsvarade tehingukulud, mis kajastatakse kasumiaruandes. Õiglases väärtuses ja korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavad finantsvarad kajastatakse finantsseisundi aruandes tehingupäeval.

Finantsvara kajastamine lõpetatakse, kui (a) vara on lunastatud või õigused varast tulenevatele rahavoogudele on muul viisil lõppenud või (b) Grupp on loovutanud õigused varast tulevatele rahavoogudele või on sõlminud rahavoogude edasiandmise kokkuleppe, kusjuures (i) sisuliselt kõik vara omamisega seotud riskid ja hüved on üle antud või (ii) riskid ja hüved pole üle antud, kuid kontroll vara üle ei säili. Kontroll vara üle säilib, kui vastaspoolel pole võimalik vara tervikuna müüa sõltumatule kolmandale osapoolale ilma müügipiiranguid kehtestamata.

6.2 Edasine kajastamine

Grupp liigitab oma finantsvarad edasise kajastamise jaoks järgmiselt: finantsvarad, mida mõõdetakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande; finantsvarad, mida mõõdetakse õiglases väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi ja finantsvarad, mida mõõdetakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Liigitamine sõltub sellest, kas finantsvara on võlainstrument, omakapitaliinstrument või tuletisinstrument.

6.3 Võlainstrumentid (laenud ja võlaväärtpaberid)

Liigitamise jaoks hinnatakse finantsvarade haldamise ärimudelit ning seda, kas vara lepingulised rahavood sisaldavad ainult põhiosa- ja intressimakseid. Ärimudeli hindamisel vaadeldakse homogeenseid portfelle/tooteid, mis on tuvastatud lähtuvalt sellest, kuidas Grupi üksustes vastavat äri juhitakse. Hindamine põhineb realistlikel stsenaariumidel ning seejuures võetakse arvesse, kuidas portfelli hinnatakse ja sellest juhtkonnale aru antakse; millised riskid mõjutavad portfelli tulemuslikkust ja kuidas neid riske juhitakse; kuidas toimub juhtide tasustamine; samuti müükide sagedust, väärtust ja ajastust ning nende põhjuseid. Selleks, et määrata kindlaks, kas lepingulised rahavood sisaldavad ainult põhiosa- ja intressimakseid, määratletakse põhiosa kui võlainstrumenti õiglast väärtust esmasel kajastamisel. Põhiosa summa võib instrumendi kehtivusajal muutuda, kui toimub tagasimakseid või kui intresse kapitaliseeritakse.

Intressirahavood hõlmavad tavapäraseid laenuandmise komponente, sh tasu raha ajaväärtuse, krediidi- ja likviidsusrisi ja administratiivkulude eest ning kasumimarginaali. Kui on muid lepingulisi tingimusi, millega kaasneb mingi muu risk või volatiilsus, ei ole ainult põhiosa- ja intressimaksete kriteerium täidetud. Ainult põhiosa ja intressimaksete kriteeriumi täitmist kontrollitakse enne iga uue toote kinnitamist.

Võlainstrumente kajastatakse järgmistel finantsseisundi aruande kirjetel: „Nõuded keskpankadele, krediitiasutustele ja investeerimisühingutele“, „Laenud ja nõuded klientidele“, „Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses“, „Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande“, „Muud nõuded klientidele“ ja „Muud finantsvarad“ ning need sisaldavad instrumente järgmistes mõõtmiskategooriates.

Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande: võlainstrumentid kajastatakse selles kategoorias, kui need ei vasta korrigeeritud soetusmaksumuses või õiglases väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi mõõtmise kriteeriumidele. See on nii juhul, kui instrumente hoitakse kauplemiseesmärgil. Finantsvarasid hoitakse kauplemiseesmärgil, kui neid hoitakse selleks, et need lühiajalises perspektiivis müüa ja müügilt kasumit teenida. Võlainstrumente kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, kui neid juhitakse või hinnatakse õiglase väärtuse alusel või hoitakse selleks, et müüa, või kui nende rahavood ei ole ainult põhiosa- ja intressimaksed.

Õiglases väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi: võlainstrumentid liigitatakse sellesse kategooriasse, kui on täidetud mõlemad järgmised tingimused: (a) ärimudeli eesmärk on hoida varasid nii lepinguliste rahavoogude saamise kui ka müümise eesmärgil ja (b) lepingulised rahavood sisaldavad ainult põhiosa- ja intressimakseid.

Neid varasid mõõdetakse õiglases väärtuses ja õiglase väärtuse muutusest tekkinud kasumid ja kahjumid kajastatakse muus koondkasumis ja akumulieeritakse omakapitalis. Akumulieeritud kasum või kahjum liigitatakse omakapitalist ümber kasumiaruandesse, kui võlainstrumenti kajastamine lõpetatakse. Intressikandvatelt finantsvaradelt arvestatakse intressitulu, kasutades sisemise intressimäära meetodit, ja eeldatav krediidikahju kajastatakse kasumiaruandes.

Korrigeeritud soetusmaksumuses: võlainstrumentid liigitatakse sellesse kategooriasse, kui on täidetud mõlemad järgmised tingimused: (a) ärimudeli eesmärk on hoida varasid lepinguliste rahavoogude kogumise eesmärgil ja (b) lepingulised rahavood sisaldavad ainult põhiosa- ja intressimakseid. Nende varade brutoraamatupidamisväärtust mõõdetakse sisemise intressimäära meetodil ja korrigeeritakse eeldatavate krediidikahjudega.

6.4 Omakapitaliinstrumendid

Omakapitaliinstrumendid liigitatakse üldjuhul finantsvaradeks, mida mõõdetakse õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande. Juhtkond võib siiski teha esmasel arvelevõtmisel tühistamatu otsuse liigitada omakapitaliinstrument, mida ei hoita kauplemiseesmärgil, instrumendiks, mida mõõdetakse õiglasel väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi.

6.5 Tuletisinstrumendid

Tuletisinstrumendid, mida hoitakse kauplemiseesmärgil, liigitatakse instrumentideks, mida mõõdetakse õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande.

6.6 Muutmised

Grupp võib läbi rääkida või muuta lepingutingimusi. Kui uued tingimused on algsetest oluliselt erinevad, siis lõpetab Grupp algse finantsvara kajastamise ja võtab arvele uue vara. Grupp hindab lisaks, kas uuel finantsvaral esineb esmasel arvelevõtmisel krediitkvaliteedi halvenemise tunnuseid. Kui tingimused ei ole oluliselt erinevad, siis muutmise tõttu kajastamist ei lõpetata ning Grupp arvestab brutoraamatupidamisväärtuse ümber uute lepinguliste rahavoogude ja finantsvara algse sisemise intressimäära alusel ning kajastab muutmistest juhtunud kasumi või kahjumi.

6.7 Ümberliigitamine

Harvadel juhtudel saab võlainstrumente (finantsvarasid) ümber liigitada, kui nende juhtimise ärimudelil on toimunud muutus.

Erandina ei saa ümber liigitada instrumente, mis on esmasel arvelevõtmisel määratletud varaks, mida mõõdetakse õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande.

6.8 Mahakandmine

Grupp kannab finantsvarad kas osaliselt või täielikult maha, kui on tehtud kõik võimalikud pingutused finantsvara katmiseks ning on jõutud järeldusele, et vara katmist ei saa põhjendatult eeldada. Mahakandmine tähendab kajastamise lõpetamist.

Asjaolud, mis viitavad sellele, et vara katmist ei ole põhjendatud eeldada, on (i) võla sissenõudmise tegevuste lõpetamine ja (ii) (juhul, kui katmise meetodiks on tagatise realiseerimine) tagatise väärtuse osutamine selliseks, et see eeldatavasti nõuet ei kata.

Kui Grupi jaoks ei ole nõude sissenõudmine võimalik või majanduslikult põhjendatud, liigitatakse nõue mittetöötavaks ja lõpetatakse selle kajastamine finantsseisundi aruandes. Et nõuet mittetöötavaks liigitada, peab vähemalt üks märgitud tingimustest olema täidetud.

Kui lootusetuks liigitatud ja mahakantud nõue hiljem laekub, kajastatakse saadud summa tuluna.

IFRS 9 mõõtmiskategooria		Varaklass	31.12.2022	31.12.2021	
Finants- varad	Korrigeeritud soetusmaksumuses	Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele	2 479 240	3 986 933	
		Laenud ja nõuded klientidele	Laenud juriidilistele isikutele	1 941 632	1,667,234
			Laenud eraisikutele	1 245 357	1,009,926
		Võlaväärtpaberid	364 230	0	
		Muud nõuded klientidele	9 253	2 970	
	Muud finantsvarad	124	2 236		
	Õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	Aktsiad ja fondiosakud	367	367	
		Noteeritud võlaväärtpaberid	0	127 349	
Tuletisinstrumendid		40	4		
Finants- kohustised	Korrigeeritud soetusmaksumuses	Võlad keskpankadele (TLTRO)	147 841	197 461	
		Klientide hoiused	4 956 931	5 846 602	
		Saadud laenud ja emiteeritud võlaväärtpaberid	384 149	349 063	
		Võlad tarnijatele ja muud kohustised	54 838	41 155	
		Allutatud kohustised	114 056	88 989	
	Õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	Tuletisinstrumendid	3 850	157	

7. Finantsvarade väärtuse langus

7.1 Mõõtmine

Allahindluse nõuded põhinevad eeldatava krediidikahju (ECL) mudelil. ECL-i mudel näitab finantsinstrumentide krediitikvaliteedi halvenemise või paranemise üldisi suundumusi.

ECL kajastatakse kõigile korrigeeritud soetusmaksumuses ja õiglasel väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi kajastatavatele finantsvaradele, samuti ka liisingunõuetele, finantsgarantiidele, varalepingutele ja teatud valmisolekulaenuudele.

Korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavate finantsvarade ja liisingunõuete ECL kajastatakse allahindlusena, st koos nende varadega finantsseisundi aruandes. Allahindlus vähendab brutoraamatupidamisväärtust. ECL valmisolekulaenuodelt ja finantsgarantiilepingutelt kajastatakse eraldi, st finantsseisundi aruandes kohustisena. Allahindluste ja eraldiste korrigeerimised seoses ECL-i muutusega kajastatakse kasumiaruandes eeldatava krediidikahju netomuutusena.

Krediidiriski ja ECL-i hinnatakse erapooletult ja tõenäosusega kaalutult ning seejuures võetakse arvesse kogu aruandekuupäeva seisuga teadaolevat informatsiooni, mis on hinnangu andmisel asjakohane, sh teavet toimunud sündmuste ja praeguste tingimuste kohta ning mõistlikke ja põhjendatud prognoose tuleviku sündmuste ja majandustingimuste kohta. LHV kasutab ECL-i arvutamiseks nii mudeleid kui ka individuaalseid hindamisi, mis põhinevad ekspertidelt saadud sisenditel.

ECL-i mudel kasutab kolme faasilist lähenemist, mis lähtub krediidiriski muutusest. 12 kuu ECL-i (faas 1) rakendatakse kõikidele nõuetele, v.a juhul, kui nõude krediidirisk on esmase kajastamisega võrreldes oluliselt suurenenud. Nõuetele, mille krediidirisk on oluliselt suurenenud (faas 2) või mis on makseviivituses (faas 3), rakendatakse kehtivusaja ECL-i.

7.2 Krediidiriski oluline suurenemine

Grupp hindab igal aruandekuupäeval, kas krediidirisk on esmase kajastamisega võrreldes oluliselt suurenenud. Olulist krediidiriski suurenemist hinnatakse kvantitatiivsete ja kvalitatiivsete näitajate abil. Näitajad hõlmavad makseid, mis on viivituses vahemikus >30 ja <90 päeva, ja finantsvarasid, mis on liigitatud kõrgendatud jälgimise alla või on makseraskuste tõttu restruktureeritud (laenu, mille lepingulisi tingimusi on kliendi finantsraskuste tõttu muudetud). Kvantitatiivne näitaja arvutatakse vastavalt kehtivusaja makseviivituse tõenäosuse (PD) muutusele, võrreldes aruandekuupäeva stsenaariumidega kaalutud kehtivusaja PD-d stsenaariumidega kaalutud kehtivusaja PD-ga esmasel kajastamisel.

Juhul, kui on toimunud oluline krediidiriski suurenemine võrreldes esmase kajastamisega, kajastatakse kehtivusaja

ECL-i katteks allahindlus ja finantsvara liigub faasi 2. Meetod on sümmeetriline, st kui finantsinstrumendi krediitikvaliteet järgnevatel aruandekuupäevadel paraneb selliselt, et pärast esmast kajastamist oluliselt suurenenud krediidiriski kriteerium ei ole enam täidetud, liigub finantsvara tagasi faasi 1.

7.3 Makseviivituse definitsioon

Grupp määratleb finantsvara makseviivituses olevaks, mis on täielikult kooskõlas krediitikvaliteedi halvenemise määratlusega, kui see vastab ühele või mitmele allpool esitatud kriteeriumile.

1) Kvantitatiivsed kriteeriumid

Laenuvõtja on lepinguliste maksetega rohkem kui 90 päeva ja rohkem kui 10 euro ulatuses tähtaja ületanud. 10-eurone piirmäär, mille ületamisel algavad tegevused võla sissenõudmiseks, on fikseeritud võlahalduse protseduurides ning see on ka olulisuse piirmäär nõude makseviivituse määratlemisel.

2) Kvalitatiivsed kriteeriumid

Laenuvõtja ei täida tõenäoliselt laenu tagasimakse tingimusi, mis näitab, et tal on märkimisväärsed finantsraskused. Asjaolud, mis viitavad sellele, et klient ei suuda tõenäoliselt võlga täielikult tasuda, on järgmised:

- lepingujärgsed maksed ei laeku;
- krediitikvaliteedi halvenemise tõttu on tehtud krediitikorrigeerimisi;
- krediidikohustuse müük toimub üle 5% majandusliku kahjumiga;
- lepingule on rakendatud makseraskustest tulenevaid restruktureerimismeetmeid, mille tulemusena on finantskohustus vähenenud rohkem kui 1% võrra;
- laenusaaaja pankrot on muutunud tõenäoliseks või on alustatud pankrotimenetlust;
- kliendi rahavood ei võimalda enam osamakseid teenindada;
- Grupp on sisse nõudnud tagatise, sh realiseerinud garantii.

Ülaltoodud kriteeriumeid rakendatakse kõikidele Grupi finantsinstrumentidele ja need vastavad makseviivituse määratlusele, mida kasutatakse sisemises krediidiriski juhtimises. Makseviivituse staatusega finantsinstrumendid on faasis 3. Kõik finantsvarad, mis on faasis 3, on halvenenud krediitikvaliteediga.

7.4 Modelleerimine

ECL-i arvutus lähtub makseviivituse tõenäosusest (PD), riskipositsioonist makseviivituse hetkel (EAD) ja makseviivitusest tingitud kahjumäärast (LGD), samuti ka kahjujuhtumi toimumise ajast. Grupi IFRS 9 kohane meetodika ECL-i mõõtmiseks põhineb olemasolevatel sisemistel hindamis- ja reitingumudelitel.

PD väljendab tõenäosust, et laenu ei maksta tagasi ja see jõuab kas 12 kuu või kehtivusaja jooksul makseviivituse staatusesse. Iga instrumendi oodatav PD võtab arvesse toimunud sündmusi, praegusi turutingimusi ning mõistlikke ja põhjendatud prognoose tulevaste majandustingimuste kohta. LHV kasutab olemasolevaid hindamis- ja reitingumudeleid, mida korrigeeritakse vastavalt konkreetsetele IFRS 9 nõuetele. Mudelite kalibreerimisel lähtutakse varaklassist ja toote liigist.

EAD väljendab hinnangut krediitpositsiooni summa kohta hetkel, mil makseviivitus võib tekkida. Finantsseisundi aruande väliste summade puhul sisaldab EAD hinnangut sellele, millised täiendavad summad võidakse võtta makseviivituse hetkeks kasutusele. LGD on summa, mida makseviivituse korral ei pruugita tagasi saada. LGD võtab arvesse iga hoitava tagatise väärtust ja kvaliteeti. LHV kasutab olemasolevaid LGD mudeleid, mida on korrigeeritud vastavalt IFRS 9 nõuetele. ECL-i mõõtmisel kasutab LHV maksimaalset lepinguperioodi, mille kestel LHV on riskile avatud.

7.5 Tulevikku vaatav teave

Tulevikku vaatava teabe alusena kasutab Grupp ECL-i mõõtmisel sisemiselt välja töötatud makromajanduslikke prognoose. Selleks, et tagada erapooletu krediitkahjude hindamine vastavalt IFRS 9 nõuetele, kasutatakse vähemalt kolme stsenaariumit. Üks stsenaarium on baasstsenaarium, mis väljendab kõige tõenäolisemat tulemust ja mida kasutatakse ka tavapärase finantsplaneerimise ja eelarvestamise protsessis; teised stsenaariumid kajastavad optimistlikumat ja pessimistlikumat tulemust.

Prognoosid koostab Grupi-sisene krediitjuhtimise osakond, kes konsulteerib riskikontrolli osakonna ning äri- ja finants ekspertidega. Kui see on liigsete kuludeta võimalik, tuleks konsulteerida väliste ekspertidega ja võtta arvesse väliselt välja töötatud põhiprognoose. Need prognoosid hõlmavad muu hulgas IMF-i maailmamajanduse väljavaadet ning Euroopa Komisjoni ja Eesti Panga majandusprognoose. Stsenaariumid kinnitab riski- ja kapitalikomitee.

Stsenaariumid töötatakse välja ajaperioodile, mille kohta saab koostada usaldusväärseid prognoose (tavaliselt 3-aastane periood). Minimaalselt tuleb kasutatavaid makronäitajaid prognoosida jooksvale aastale järgneva kaheaastaseks perioodiks. Üldiselt vaadatakse stsenaariumid üle kord kvartalis. Juhul, kui makromajanduskeskkonnas

ja väljavaadetes toimub olulisi muutusi, stsenaariumeid uuendatakse.

7.6 Individuaalsed hindamised ja juhtkonna otsused

Grupp kasutab ECL-i määramiseks nii mudelitel kui ka ekspertidelt saadud sisenditel põhinevaid otsuseid. Otsustele tuginemise ulatus ECL-i määramisel sõltub modelleerimise tulemustest, olulisusest ja üksikasjaliku teabe kättesaadavusest. Mudel annab juhiseid ja läbi-paistva meetodi selleks, et hinnata, kuidas majandussündmused võivad mõjutada finantsvarade väärtuse langust. Modelleerimise tulemusi võib ekspertide arvamustega korrigeerida, et võtta arvesse selliste tegurite eeldatavat mõju, mida mudel ei sisalda. Taolisi individuaalseid ECL-i hinnanguid võib teha oluliste riskipositsioonide jaoks vastaspoole tasandil. Sellised hindamised otsustab krediitkomitee. Lisaks võib olla vaja teha korrigeerimisi portfelli tasandil, mille otsustab riski- ja kapitalikomitee.

8. Materiaalsed põhivarad

Materiaalseks põhivaraks loetakse Grupi enda majandustegevuses kasutatavaid varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta. Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast (k.a tollimaks ja muud mittetagastatavad maksud) ja kulutustest, mis on otseselt soetud vara vajalikku asukohta ja tööseisundisse viimisega. Materiaalse põhivara objektile tehtud hilisemad väljaminekud kajastatakse vara raamatupidamisväärtuses või vajadusel eraldi varana ainult juhul, kui on tõenäoline, et Grupp saab varaobjektiga seotud tulevast majanduslikku kasu ning varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärselt mõõta. Muid hooldus- ja remondikulused kajastatakse nende tekkimise perioodil tegevuskuluna.

Materiaalset põhivara kajastatakse finantsseisundi aruandes soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud kahjumid vara väärtuse langusest. Amortisatsiooni arvestamiseks kasutatakse lineaarset meetodit. Arvutustehnika, mööbli ja sisseseade aastane amortisatsioonimäär on 33%. Rendipinna parenduste amortisatsioonimäär on 20% aastas või amortiseeritakse vara rendiperioodi jooksul, sõltuvalt sellest, kummal juhul on periood lühem. Amortisatsiooni arvestatakse alates soetamise kuust kuni hetkeni, mil vara raamatupidamisväärtus väheneb vara lõppväärtuseni. Kui lõppväärtus ületab raamatupidamisväärtust, lõpetatakse amortisatsiooni arvestamine.

Iga aruandeperioodi lõpus hinnatakse, kas kasutatud amortisatsioonimeetodid ning varade lõppväärtused ja kasutusead on asjakohased, ning vajadusel neid korrigeeritakse.

Grupp viib läbi materiaalse põhivara väärtuse languse testi, kui on ilmnenud asjaolusid, mis viitavad võimalikule vara väärtuse langusele. Juhul, kui vara raamatupidamisväärtus on suurem tema kaetavast väärtusest (kas vara õiglane väärtus,

millest on maha arvatud müügikulud, või vara kasutusväärtus, olenevalt sellest, kumb on suurem), hinnatakse vara kohe alla selle kaetava väärtuseni ja kahjum vara väärtuse langusest kajastatakse aruandeperioodi kasumiaruandes.

Põhivara müügist saadud kasumid ja kahjumid, mille leidmiseks võrreldakse müügist laekunud summat raamatupidamisväärtusega, kajastatakse aruandeperioodi kasumiaruandes vastavalt muu tulu ja tegevuskuluna.

9. Immateriaalsed põhivarad

Immateriaalsed varad on tuvastatavad mitterahalised varad, millel puudub materiaalne vorm. Immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele soetusmaksumuses, mis koosneb vara ostuhinnast ja kulutustest, mis on otseselt seotud vara ettenähtud kasutuseks ettevalmistamisega. Pärast esmast kajastamist mõõdetakse immateriaalset põhivara finantsseisundi aruandes soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud kahjumid vara väärtuse langusest. Amortisatsiooni arvestatakse lineaarselt. Ostetud litsentside amortisatsioonimäär on 33% aastas.

Igal aruandekuupäeval hinnatakse, kas kasutatavad amortisatsioonimäärad ja -meetodid ning lõppväärtused on asjakohased. Grupp viib läbi immateriaalse põhivara väärtuse languse testi, kui on toimunud sündmusi või ilmnunud asjaolusid, mis viitavad sellele, et vara väärtus võib olla langenud alla raamatupidamisväärtuse. Kahjum vara väärtuse langusest kajastatakse summas, mille võrra vara raamatupidamisväärtus ületab selle kaetavat väärtust, mis on kas vara õiglane väärtus, millest on maha arvatud müügikulud, või kasutusväärtus, olenevalt sellest, kumb on kõrgem.

10. Mittefinantsvarade väärtuse langus

Määramata kasuliku elueaga varasid (sh firmaväärtust) ei amortiseerita. Selle asemel kontrollitakse kord aastas vara võimalikku väärtuse langust, võrreldes vara raamatupidamisväärtust vara kaetava väärtusega.

Piiramatult kasutusega varade ning amortiseeritavate varade puhul hinnatakse vara väärtuse võimalikku langust alati, kui sündmused või asjaolud viitavad sellele, et vara väärtus võib olla langenud alla raamatupidamisväärtuse. Selliste asjaolude esinemise korral hinnatakse vara kaetavat väärtust ning võrreldakse seda vara raamatupidamisväärtusega.

Väärtuse langusest tekkinud kahjum kajastatakse summas, mille võrra vara raamatupidamisväärtus ületab vara kaetavat väärtust. Vara kaetav väärtus on kas vara õiglane väärtus, millest on maha lahutatud müügikulutused, või selle kasutusväärtus, olenevalt sellest, kumb on kõrgem. Vara väärtuse languse test viiakse läbi kas üksiku varaobjekti või väikseima

võimaliku varagrupi suhtes, mille rahavoogusid on võimalik eristada (raha teeniv üksus).

Kahjum vara väärtuse langusest kajastatakse kasumiaruandes.

Kui vara on alla hinnatud, siis hinnatakse igal järgmisel aruandekuupäeval, kas vara kaetav väärtus võib olla vahepeal tõusnud (v.a kahjum firmaväärtuse väärtuse langusest, mida ei tühistata). Kui väärtuse languse testi tulemusena selgub, et vara või varagrupi (raha teeniva üksuse) kaetav väärtus on tõusnud üle selle raamatupidamisväärtuse, tühistatakse varem kajastatud kahjum vara väärtuse langusest kuni raamatupidamisväärtuseni, mis oleks kujunenud (võttes arvesse amortisatsiooni), kui kahjumit vara väärtuse langusest ei oleks eelnevatel perioodidel kajastatud. Allahindluse tühistamist kajastatakse kasumiaruandes põhivara allahindluse kulu vähendamisena.

11. Valmisolekulaenud, finantsgarantiid ja täitmisgarantiid

Grupp võtab siduvaid laenuandmiskohustusi (valmisolekulaenud). Valmisolekulaenud on tühistamatud või tühistatavad ainult oluliste kahjulike muutuste korral. Valmisolekulaen võetakse algselt arvele õiglases väärtuses, mida tavaliselt väljendab saadud tasude summa. Seda summat amortiseeritakse lineaarsel meetodil valmisolekulaenu kogu kehtivusaja jooksul. Erandiks on sellised valmisolekulaenud, mille puhul on tõenäoline, et Grupp sõlmib konkreetse laenulepingu ega kavatseda seda laenu müüa vahetult peale väljastamist. Sellise valmisolekulaenu tasud kajastatakse tulevikus ja lisatakse laenu kajastamisel algsele raamatupidamisväärtusele.

Iga aruandeperioodi lõpus kajastatakse valmisolekulaene summas, mis sisaldab (i) algselt kajastatud summa amortiseerimata jääki, millele on lisatud (ii) eeldatava krediidikahju mudeli alusel arvutatud allahindlus, v.a juhul, kui on võetud kohustus väljastada turuintressimäärast madalama intressimääraga laen, mille puhul kajastatakse valmisolekulaenu ühes nimetatud väärtusest, olenevalt sellest, kumb on kõrgem. Valmisolekulaenu raamatupidamisväärtus väljendab kohustist. Kui leping sisaldab nii laenu kui ka väljavõtmata valmisolekulaenu ja Grupil pole võimalik väljavõtmata laenukomponendi ja laenukomponendi ECL-i eristada, siis kajastatakse väljavõtmata valmisolekulaenu ECL-i koos laenu ECL-iga. Seda osa ECL-ide kogusummast, mis ületab laenu brutoraamatupidamisväärtust, kajastatakse kohustisena.

Grupp väljastab finantsgarantiisid. Finantsgarantiid on tühistamatu kohustus teha makseid, kui klient, ei tee makseid kolmandale isikule ning sellega kaasneb samasugune krediidirisk nagu antud laenudega. Finantsgarantiid võetakse algselt arvele õiglases väärtuses, mida tavaliselt väljendab saadud tasude summa. Seda summat amortiseeritakse

lineaarselt garantii kehtivusaja jooksul. Iga aruandeperioodi lõpus kajastatakse finantsgarantiisid kas (i) tagatud riskipositsiooni allahindluse summas, mis määratakse kindlaks eeldatava krediidikahju mudeli abil või (ii) algselt kajastatud summa amortiseerimata jäägi summas, olenevalt sellest, kumb on kõrgem. Lisaks kajastatakse ECL-i allahindlus saadaolevatele tasudele, mis on kajastatud finantsseisundi aruandes varana.

Täitmisgarantiid on lepingud, mis tagavad hüvitise juhul, kui teine osapool ei suuda täita lepingulisi kohustusi. Sellised lepingud ei anna üle krediidiriski. Täitmisgarantiid võetakse algselt arvele nende õiglases väärtuses, mida tavapäraselt väljendab saadud teenustasude summa. Tasude summat amortiseeritakse lineaarselt lepinguperioodi vältel. Iga aruandeperioodi lõppedes hinnatakse täitmisgarantiid kas (i) algselt kajastatud tasude amortiseerimata jäägi summas või (ii) kulutuste summas, mis on parima hinnangu alusel vajalik lepingu täitmiseks iga aruandeperioodi lõpus ja mis on nüüdiseväärtusesse diskonteeritud, olenevalt sellest, kumb on kõrgem. Kui Grupil on lepinguline õigus täitmisgarantii alusel tasutud summat kliendilt sisse nõuda, siis võetakse selline summa garantii saajale rahalise kahju korvamise hetkel arvele kui laen ja nõue.

12. Finantskohustised

Grupp liigitab finantskohustisi järgmiselt:

- finantskohustised, mida mõõdetakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande,
- finantskohustised, mida mõõdetakse korrigeeritud soetusmaksumuses,
- finantsgarantiilepingud ja valmisolekulaenud.

Tuletisinstrumentid liigitatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavateks finantskohustisteks, nagu on avalikstatud peatüki „Kokkuvõtte olulistest arvestuspõhimõtetest“ punktis 6. Kõiki muid finantskohustisi mõõdetakse pärast esmast kajastamist korrigeeritud soetusmaksumuses sisemise intressimäära meetodil. Sisemise intressimäära arvutamisel võetakse arvesse ka tehingukulud. Erinevused laekunud summade (miinus tehingukulud) ja lunastusväärtuse vahel kajastatakse kasumiaruandes instrumendi kehtivusaja jooksul, kasutades selleks sisemist intressimäära. Intressikulud kajastatakse kasumiaruandes real „Intressikulu“.

Klientide hoiused võetakse arvele väärtuspäeval õiglases väärtuses, millest on maha arvatud tehingukulud. Edaspidi mõõdetakse neid korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades selleks sisemise intressimäära meetodit. Klientide hoiuseid kajastatakse finantsseisundi aruandes real „Klientide hoiused ja saadud laenud“. Tekkepõhiselt arvestatud intressikohustisi kajastatakse samal real.

Saadud laenud, emiteeritud võlaväärtpaberid ja sarnased allutatud kohustised võetakse algselt arvele õiglases väärtuses, millest on maha arvatud tehingukulud (laekumisel saadud raha miinus tehingukulud). Allutatud kohustiseks loetakse kohustisi, mis krediidiastutuse likvideerimise või pankroti väljakuulutamise korral rahuldatakse pärast teiste võlausaldajate õigustatud nõuete rahuldamist. Muud finantskohustised (võlad tarnijatele, viitvõlad ja muud võlakohustised) võetakse algselt arvele nende õiglases väärtuses, millest on maha arvatud tehingukulud, ning edaspidi kajastatakse neid korrigeeritud soetusmaksumuses.

LHV sõlmis 2021. aastal üht uut liiki rahastamistehinguid:

- eelisnõudeõigusega võlakirjad

Neid võlainstrumente kajastatakse muude saadud laenudena sisemise intressimäära meetodil, sarnaselt 2020. aasta uute rahastamistehingutega, milleks olid TLTRO-III ja pandikirjad. Pandikirjad on tagatud kinnisvaraalaenudega, nende emissioonidel on Moody'se reiting ja need on noteeritud Euronext Dublini börsil. TLTRO-III laenud on tagatud hüpoteekvõlakirjadega ja kohalikele omavalitsustele antud laenudega. Eelisnõudeõigusega võlakirjade kehtivusaeg on neli aastat ja emitendil on õigus võlakirjad kolm aastat pärast väljalaskekuupäeva tagasi osta. Emissioon sai reitingu Baa3 ja võlakirjad noteeriti Euronext Dublini börsil.

TLTRO-III intressimäär sõltub teatavate tingimuste täitmisest. LHV on valinud konservatiivse lähenemise ega võta sisemise intressimäära arvutamisel arvesse võimalikku soodsamat intressimäära. Juhul, kui vajalikud tingimused täidetakse, arvutab LHV intressitulu ümber ja kajastab vahe jooksva aruandeperioodil, korrigeerimata varasemate aruandeperioodide andmeid.

Finantskohustiste kajastamine lõpetatakse, kui need on kustutatud (st lepinguga kindlaks määratud kohustus on täidetud, tühistatud või aegunud).

13. Võlad töötajatele

Võlad töötajatele sisaldavad nii väljamaksmata töötasuga seotud kohustisi kui ka töölepingu alusel ja töötaja elukohariigis kehtiva tööõiguse kohaselt arvestatud puhkusetasu kohustist aruandekuupäeva seisuga.

Puhkusetasu kohustis koos sellelt arvestatud sotsiaalmaksu ja töötuskindlustusmaksetega kajastatakse finantsseisundi aruandes lühiajalise kohustisena ning kasumiaruandes tööjõukuluna.

Sotsiaalmaks sisaldab muu hulgas sissemaksid riiklikku pensionisüsteemi. Grupil puudub nii juriidiline kui faktiline kohustus teha lisaks sotsiaalmaksule täiendavaid pensioni- või muid sarnaseid maksid.

14. Aktsiapõhised maksed

AS LHV Group on kehtestanud aktsiapõhistel maksetel põhineva optsiooniprogrammi, mille kohaselt ettevõtte tasub Grupi töötajatele nende teenuste eest LHV Grupi omakapitaliinstrumentidega (optsioonidega). Väljastatud optsioonide eest saadud teenuste õiglase väärtus kajastatakse optsiooniprogrammi kehtivuse jooksul Grupi tööjõukuluna ning omakapitali (muude reservide) suurenemisena.

Kuluna kajastatav summa leitakse optsioonide õiglase väärtuse alusel optsioonide väljastamise hetkel. Väljastatud optsioonide õiglase väärtuse leidmisel:

- võetakse arvesse turupõhiseid tegevustulemuse tingimusi (turutingimusi), mis mõjutavad optsiooni hinda (näiteks AS-i LHV Group aktsiahinda);
- jäetakse arvestusest välja mistahes teenuse ja mitteturupõhiste tingimuste (üleandmistingimused, mis ei ole turutingimused) mõju, nt kasumlikkuse ja müügikasvu eesmärgid ning töötaja jäämine ettevõttesse tööle määratud ajaks.

Iga aruandeperioodi lõpus hindab Grupp, kui palju optsioone tuleb eeldatavasti üleandmistingimuste (muud kui turutingimused) alusel üle anda. Algsete hinnangute muutuse mõju kajastatakse kasumiaruandes ning vastukandena omakapitalis.

Kui optsioonid realiseeritakse, emiteerib AS LHV Group uusi aktsiaid.

Opsioonide väljastamist AS-i LHV Group tasandil tema tütarettevõtte töötajatele käsitatakse kui kapitali sissemakset tütarettevõttesse. Töötajatelt saadud teenuste õiglast väärtust, mida mõõdetakse väljastamise kuupäeva seisuga, kajastatakse emaettevõtte aruandes üleandmisperioodi jooksul tütarettevõttesse tehtud investeeringu suurenenisena ning samas ulatuses krediteeritakse omakapitali. Kui optsioon realiseeritakse pärast kolmeaastase perioodi möödumist, ei teki vastavalt seadusele sotsiaalmaksu kohustust.

15. Eraldised ja tingimuslikud kohustised

Finantsseisundi aruandes kajastatakse eraldis, kui Grupil on enne aruandekuupäeva toimunud kohustavast sündmusest tulenev kohustis, mille ajastus või summa ei ole kindel ja millel on kas seaduslik alus või mis tuleneb Grupi senisest tegevuspraktikast (juriidiline või faktiline kohustus), on tõenäoline (pigem tõenäoline kui mitte), et kohustuse rahuldamiseks on vajalik vahendite väljavool, ja kohustuse summat on võimalik usaldusväärselt mõõta. Eraldise kajastamisel lähtutakse juhtkonna hinnangust kohustuse täitmiseks tõenäoliselt vajamineva summa ning eraldise realiseerumise aja kohta. Eraldis kajastatakse finantsseisundi aruandes summas, mis

on juhtkonna hinnangu kohaselt aruandekuupäeva seisuga vajalik eraldisega seotud kohustuse rahuldamiseks või üleandmiseks kolmandale isikule. Eraldiste kajastamisega seotud kulutusi ja eraldiste raamatupidamisväärtuse muutusi kajastatakse aruandeperioodi kuludes. Eraldisi ei kajastata tulevase ärikahjumi katteks. Kui eraldist vähendatakse, kajastatakse muutus aruandeperioodi kulude vähendusena.

Kui on tõenäoline, et eraldis realiseerub hiljem kui 12 kuu jooksul pärast aruandekuupäeva, kajastatakse eraldist diskonteeritud väärtuses (eraldisega seotud väljaminekute nüüdisväärtuses), v.a juhul, kui diskonteerimise mõju on ebaoluline.

Tingimuslikud kohustused (garantiid, v.a. finantsgarantiid, ja muud kohustused), mille realiseerumine on vähem tõenäoline kui mitterealiseerumine või millega seotud kulusid ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, kuid mis teatud tingimustel võivad muutuda kohustisteks, avalikustatakse raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohustistena. Tingimuslikud kohustised võivad ajas muutuda esialgselt ootusest erineval viisil. Seetõttu hinnatakse neid järjepidevalt portfelli põhisel, et tuvastada, kas majanduslikku kasu väljendavate ressursside väljavool on muutunud tõenäoliseks. Kui on muutunud tõenäoliseks, et seni tingimuslikuks liigitatud kohustise või kohustiste portfelli tõttu on vajalik tulevase majandusliku kasu väljavool, kajastab Grupp eraldise selle perioodi raamatupidamise aastaaruandes, mil vastav tõenäosuse muutus toimus (v.a väga harvad juhud, kui kohustist ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata).

16. Pika- ja lühiajaliste varade ja kohustiste eristamine

Varad, millest tulenevad hüved realiseeruvad eeldatavasti mitte hiljem kui 12 kuu jooksul pärast aruandekuupäeva, kajastatakse käibevarana. Seda osa varadest, millest tulenevad hüved realiseeruvad eeldatavasti hiljem kui 12 kuu jooksul pärast aruandekuupäeva, kajastatakse põhivarana (vt teavet riskijuhtimise peatükis punktis 4).

Kohustis liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on 12 kuu jooksul pärast aruandekuupäeva või kui Grupil pole tingimusteta õigust kohustise tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast aruandekuupäeva. Saadud laene, mille tagasimakse tähtaeg on 12 kuu jooksul pärast aruandekuupäeva, kuid mis refinantseeritakse pikaajaliseks pärast aruandekuupäeva, kuid enne aastaaruande kinnitamist, kajastatakse lühiajalistena. Samuti kajastatakse lühiajalistena saadud laene, mida laenuandjal oli õigus aruandekuupäeval tagasi kutsuda laenulepingus sätestatud tingimuste rikkumise tõttu.

17. Tulud ja kulud

17.1 Intressitulud ja -kulud

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate finantsvarade ja -kohustiste ja õiglasest väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi kajastatavate võlainvesteeringute intressitulu ja kulu kajastatakse kasumiaruandes sisemise intressimäära meetodil.

Sisemise intressimäära meetod on finantsvara brutoraamatupidamisväärtuse või finantskohustise korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamise ja intressitulu või intressikulu vastavale perioodile jaotamise meetod. Sisemine intressimäär on määr, millega diskonteeritakse hinnangulised tulevased maksed või laekumised finantsinstrumendi eeldatava kehtivusaja jooksul finantsvara brutoraamatupidamisväärtusesse või finantskohustise korrigeeritud soetusmaksumusse. Tulevaste maksete arvutamisel võetakse arvesse kõiki lepingutingimustes sisalduvaid maksed, sh ettemakseid. Sisemise intressimäära arvutamine hõlmab tasusid, mis on sisemise intressimäära olemuslikeks komponentideks. Eeldatavaid krediitkahjusid aga arvesse ei võeta.

Kui finantsvara krediitkvaliteet hiljem halveneb, kajastatakse intressitulu, rakendades sisemist intressimäära korrigeeritud soetusmaksumusele, st brutoraamatupidamisväärtust vähendatakse allahindluse võrra. Kui finantsvara krediitkvaliteet on halvenenud esmasel arvelevõtmisel, siis arvestatakse eeldatavad krediitkahjud hinnangulistesse rahavoogudesse, mida alusel arvestatakse korrigeeritud sisemine intressimäär, mida seejärel kasutatakse intressitulu kajastamiseks.

17.2 Teenustasutulud ja -kulud

Teenustasutulud sisaldavad kliendilepingutest saadavaid tulusid. Teenustasutulud ei sisalda tulusid rendilepingutest ja finantsinstrumentidest või teistest lepingulistest kohustustest, mis on IFRS 9 „Finantsinstrumendid“ kohaldamisalas.

Tasud, mida võetakse arvesse korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetava finantsinstrumendi sisemise intressimäära arvutamisel, nt laenu lepingutasu, jaotatakse instrumendi eeldatava tähtaja peale, rakendades sisemise intressimäära meetodit, ja kajastatakse real „Netointressitulu“.

Teenustasutulusid kajastatakse vastavalt sellele, kuidas lubatud teenuseid klientidele osutatakse, ja summas, mis peegeldab tasu, mida LHV-l on tema hinnangul nende teenuste osutamise eest õigus saada.

Teenustasutulusid kajastatakse lineaarselt aja jooksul (kogu teenuse osutamise perioodi vältel), kui klient saab ja tarbib Grupi toimingust saadavaid hüvesid üheaegselt. Muutuvas tasu kajastatakse ainult sellises ulatuses, mille puhul on juhtkonna hinnangul väga tõenäoline, et kajastatud tulu hiljem olulisel määral ei tühistata.

Muid teenustasutulusid kajastatakse sel ajahetkel, mil Grupp täidab oma toimingukohustuse, mis tavaliselt toimub tulu aluseks oleva tehingu teostamisel. Saadud või saadav tasu väljendab tehingu hinda teenuste eest, mis on eristatavad toimingukohustused.

Peamisi teenustasu liike on kirjeldatud allpool.

Teenustasutulusid klientidele osutatud varahaldusteenuste eest kajastatakse tuluna perioodi jooksul, mil teenust osutatakse. Tulemustasutulu kajastatakse, kui on väga tõenäoline, et kajastatud tulu hiljem olulisel määral ei tühistata, mis enamasti eeldab, et tulemustasu kriteeriumid on täidetud.

Maakleri- ja komisjonitasusid ning tasusid kolmandate isikute nimel tehtud tehingute eest, nt äri omandamise või müügi korraldamise eest, kajastatakse tehingu lõpuleviimisel.

Teenustasutulude teenimisega otseselt seotud kulud kajastatakse teenustasukuludena.

17.3 Finantstulud ja -kulud

Kasumeid ja kahjumeid, mis tekivad õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavate finantsvarade ja kohustiste õiglase väärtuse muutustest, kajastatakse real „Netokasum finantsvaradelt“ või „Netokahjum finantsvaradelt“. Õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavate finantskohustiste õiglase väärtuse muutus, mis on tingitud enda krediidiriski muutusest, kajastatakse muus koondkasumis.

17.4 Dividenditulu

Dividenditulu kajastatakse siis, kui Grupil on tekkinud seaduslik õigus makse saamiseks.

18. Varahaldusteenused

Grupp osutab varahaldusteenuseid (vt lisa 18). Kolmandatele isikutele kuuluvate hallatavate varade üle peetakse arvestust finantsseisundi aruande väliselt. Grupp saab selliste varade hoidmise ja haldamise eest teenustasusid. Varahaldusteenuste osutamisest ei teki Grupile krediidi- ega tururiski.

19. Rendiarvestus – Grupp kui rentnik

Rentnik peab:

(a) võtma arvele varad ja kohustised kõikide üle 12-kuuliste rendilepingute osas, v.a rendid, mille alusvara väärtus on väike, ja

(b) kajastama kasumiaruandes kulumit renditavatelt varadelt eraldi rendikohustiste intressist.

Grupp rendib erinevaid kinnisvaraobjekte. Rendilepingud on

tavaliselt tähtajaga kuni 5 aastat, kuid sisaldavad reeglina pikendamise ja lõpetamise võimalusi. Renditingimused lepitakse kokku iga lepingu jaoks eraldi ja need võivad olla väga erinevad.

Grupp kajastab kasutusõiguse vara ja vastava rendikohustise kuupäeval, mil renditav vara on kasutamiseks valmis.

Esitatud perioodidel on rendikohustised kajastatud rendimaksete nüüdisväärtuses. Kasutusõiguse varad on hinnatud summades, mis võrdub rendikohustisega, kuna kasutusõiguse varade korrigeerimine ei olnud vajalik. Iga rendimakse jaotatakse rendikohustise vähendamise ja finantskulude vahel. Finantskulu kajastatakse rendiperioodi kasumiaruandes nii, et intressimäär oleks kogu rendiperioodi jooksul kohustise jäägi suhtes sama. Kasutusõiguse vara amortiseeritakse lineaarselt vara kasuliku eluea või rendiperioodi jooksul olenevalt sellest, kumb on lühem.

Rendikohustised hõlmavad järgmiste rendimaksete nüüdisväärtust:

- fikseeritud maksed, millest on maha arvatud saadavad rendisoodustused;
- muutuvad rendimaksed, mis põhinevad indeksil või määral (nt inflatsioon, Euribor);
- summad, mida rentnik eeldatavasti maksab jääkväärtuse garantiide alusel;
- ostuõiguse kasutamise hind, kui on piisavalt kindel, et rentnik seda õigust kasutab.

Rendimaksed diskonteeritakse, kasutades rendi sisemist intressimäära, kui see on kergesti määratav, või Grupi alternatiivset laenuintressimäära. Alternatiivne laenuintressimäär on intressimäär, mida rentnik peaks sarnases majanduskeskkonnas maksma sarnaseks perioodiks ja sarnase tagatisega laenu võtmiseks, et omandada kasutusõiguse varaga sarnast vara.

Lühiajaline rent on rent, mille rendiperiood on kuni 12 kuud. Väikese väärtusega varad hõlmavad IT seadmeid ja väiksemaid kontorisisustuse esemeid. Renditähajaja määramisel võtab juhtkond arvesse kõiki fakte ja asjaolusid, mis loovad majandusliku ajendi pikendamisevõimaluse kasutamiseks või lõpetamisevõimaluse kasutamata jätmiseks. Pikendamisevõimalused (või perioodid pärast lõpetamisevõimalusi) lisatakse renditähajajale ainult juhul, kui on piisavalt tõenäoline, et rendilepingut pikendatakse (või seda ei lõpetata). Juhtkond hindab rendiperioodi ümber, kui toimub oluline sündmus või asjaolude muutus, mis on juhtkonna kontrolli all ja mõjutab seda, kas Grupp on piisavalt kindel, et ta kasutab mõnda algse rendiperioodi määratlemisel arvesse võtmata jäänud õigust või jätab kasutamata mõne õiguse, mida on algse rendiperioodi määratlemisel arvesse võetud.

Lepingute kohaselt ei ole Grupp andnud jääkväärtuse garantiisid.

20. Maksustamine ja edasilükkunud tulumaks

20.1 Ettevõtte tulumaks Eestis

Eesti äriühingud ei maksa üldiselt tulumaksu aruandeaastal teenitud kasumilt.

Tulumaksu makstakse kasumieraldistelt – nii otsestelt (dividendid ja muud omakapitali väljamaksed) kui ka kaudsetelt (ettevõtlusega mitteseotud kulud, siirdehinna korrigeerimised, teatavad maksed maksuparadiisidesse jne). Dividendide ja muude kasumieraldiste tulumaksumäär on 20% (tasumisele kuuluv maksusumma moodustab 20/80 väljamakse netosummast). Alates 2019. aastast rakendatakse regulaarsetele dividendiväljamaksetele madalamat, 14% maksumäära (tasumisele kuuluv maksusumma moodustab 14/86 väljamakse netosummast). Madalamat maksumäära saab rakendada ulatuses, mis on väiksem või võrdne kolme eelneva aasta keskmise maksustatud dividendisummaga.

Dividendiväljamaksega kaasnev tulumaks kajastatakse kohustisena ja tulumaksukuluna siis, kui dividend välja kuulutatakse. Tulumaks kuulub tasumisele väljamakse tegemise kuule järgneva kuu 10. kuupäevaks.

Alates 2018. aasta II kvartalist on krediitdialutused kohustatud tasuma kvartali kasumilt 14% avansilist tulumaksu (vt lisa 26). Avansiline tulumaks tuleb tasuda kvartalile järgneva kolmanda kuu 10. kuupäevaks. Avansiline tulumaks ei kuulu tagastamisele ja seega kajastatakse tasutud tulumaks kuluna, kuid selle arvelt saab krediitdialutus vähendada tuleviku dividendiväljamaksetelt tasumisele kuuluvat tulumaksu. LHV on kasvav ettevõtte ja tasutud avansilist tulumaksu lähemas tulevikus kasutada ei saa. Seepärast kajastatakse seda kuluna.

20.2 Edasilükkunud tulumaks

Edasilükkunud tulumaksu arvestatakse kõikidelt olulistelt ajutistelt erinevustelt varade ja kohustiste maksubaaside ja raamatupidamisväärtuste vahel. Põhilised ajutised erinevused tekivad põhivara amortisatsioonist ja edasikantavatest maksukahjumitest. Edasilükkunud tulumaksuvarasid ja -kohustisi mõõdetakse maksumääradega, mida eeldatavasti rakendatakse perioodidel, mil ajutised erinevused tühistuvad või edasikantavaid maksukahjumeid kasutatakse, lähtudes aruandekuupäeval kehtinud või olulises osas kehtima hakanud maksumääradest. Edasilükkunud tulumaksuvarasid ja kohustisi saldeeritakse ainult siis, kui nad on seotud sama maksustatava majandusüksusega. Mahaarvatavate ajutiste erinevuste ja maksukahjumite edasikandmise korral kajastatakse edasilükkunud tulumaksuvara ainult selles ulatuses, milles on tõenäoline, et tulevikus tekib maksustatav kasum, mille suhtes vara saab kasutada. Edasilükkunud tulumaksu arvestatakse kõigilt maksustatavatelt ajutistelt erinevustelt, mis on seotud tüürettevõtetesse tehtud investeeringutega, v.a juhul, kui Grupp suudab kontrollida

ajutise erinevuse tühistumise ajastamist ja on tõenäoline, et ajutine erinevus ei tühistu lähemas tulevikus.

Finantsseisundi aruandes ei kajastata tingimuslikku tulumaksukohustist, mis väljendab maksukohustist, mis tekiks, kui kogu vaba omakapital dividendidena välja makstaks. Maksimaalne tulumaksukohustis, mis tekiks, kui kogu jaotamata kasum dividendidena välja makstaks, on avalikustatud aastaaruande lisas 17.

21. Varade ja kohustiste saldeerimine

Finantsvarad ja -kohustised saldeeritakse ja netosumma kajastatakse konsolideeritud finantsseisundi aruandes ainult juhul, kui selleks on olemas juriidiline õigus ning need summad kavatsetakse kas tasaarveldada või vara realiseerida ja kohustis arveldada samaaegselt. Täpsem informatsioon on esitatud riskijuhtimise peatükis.

22. Kohustuslik reservkapital

Vastavalt äriseadustikule moodustatakse iga-aastastest puhaskasumi eraldistest kohustuslik reservkapital. Igal majandusaastal tuleb reservkapitali kanda vähemalt üks kahekümnendik puhaskasumist, kuni reservkapital moodustab ühe kümnendiku aktsiakapitalist. Reservkapitali võib kasutada kahjumi katmiseks, samuti aktsiakapitali suurendamiseks. Reservkapitalist ei või teha väljamakseid aktsionäridele.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad

LISA 1 Üldine informatsioon

AS-i LHV Pank (edaspidi pank või LHV Pank, sh panga filiaal Ühendkuningriigis) ja tema tütarettevõtte AS LHV Finance (edaspidi koos nimetatud Grupp või LHV) konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne, mis on koostatud seisuga 31. detsember 2022, on kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud. AS-il LHV Pank on AS-is LHV Finance 65% osalus.

AS LHV Pank osutab pangateenuseid ning finantsnõustamis- ja väärtipaberivahenduse teenuseid Eestis ja Ühendkuningriigis. Klientide teenindamiseks on avatud kontorid Tallinnas ja Tartus ning 2018. aastal avati filiaal Londonis. AS LHV Pank on aktsiaselts, mis on registreeritud ja asub Eestis ning mille ametlik aadress on Tartu mnt 2, Tallinn.

Seisuga 31. detsember 2022 oli Grupis kokku 765 töötajat, sh 45 passiivset töötajat (31. detsember 2021: 611 töötajat, 40 passiivset töötajat).

LHV Finance pakub tarbimislaene ja jaemüüjatele järelmaksu teenust.

Juhatus kiitis käesoleva konsolideeritud majandusaasta aruande (sh raamatupidamise aruande) heaks 16. veebruaril 2023. Konsolideeritud majandusaasta aruanne esitatakse heakskiitmiseks ainuaktsionärile AS LHV Group. Olulist mõju AS-i LHV Group üle omavad Rain Lõhmus 21,8% ja Andres Viisemann 11,3% hääleõigusega (vt ka lisa 17).

Juhatuse kinnitatud konsolideeritud aastaaruande kinnitavad nõukogu ja aktsionärid. Aktsionärid omavad õigust jätta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kinnitamata. Nõukogul sellist õigust ei ole.

LISA 2 Olulised raamatupidamislikud hinnangud ja eeldused

Juhtkond kasutab kooskõlas IFRS-iga raamatupidamislikke hinnanguid ja eeldusi, mis mõjutavad raamatupidamise aruandes esitatud summasid. Kuigi need hinnangud põhinevad juhtkonna parimatel teadmistel ning otsustel, võivad tegelikud tulemused hinnangutest erinevaks kujuneda. Juhtkond on kasutanud raamatupidamislikke hinnanguid laenude, nõuete ja investeringute väärtuse hindamisel (vt riskijuhtimise peatükk, punkt 2 ning lisad 8, 9 ja 10).

Hinnanguid ja otsuseid vaadatakse järjepidevalt üle, võttes arvesse mineviku kogemusi ja muid tegureid, sh ootusi tulevaste sündmuste kohta, mis antud hetkel ja tingimustes tunduvad põhjendatud. Juhtkonna hinnangute muutusi kajastatakse edasiulatuvalt.

Kõige olulisemad hinnangud ja eeldused on seotud standardiga IFRS 9 „Finantsinstrumendid“, täpsemalt krediidiriski olulise suurenemise (SICR) kriteeriumide, makseviivituse tõenäosuse (PD) ja makseviitusest tingitud kahjumäära (LGD) arvutamise ning finantsvarade liigitamise jaoks vajaliku ärimudeli ja ainult põhiosa ja intressimaksete hinnanguga. Lisateavet leiab riskijuhtimise peatüki punktist 2 ja edasiseast tekstist.

Eeldatava krediidikahju (ECL) arvutamine sisaldab mitmeid olulisi aspekte, kus juhtkonna otsustel on suur mõju.

Eeldatava krediidikahju hindamine on olemuslikult ebakindel ja hinnangute täpsus sõltub paljudest teguritest, nt makroma-

janduslikest prognoosidest, ning nõuab kompleksset modelleerimist ja otsuste langetamist. Krediidiriski olulise suurenemise hindamine, mis on nõutud standardiga IFRS 9, eeldab märkimisväärse mõjuga otsuste langetamist. Igal aruandekuupäeval hindab Grupp, kas krediidirisk on esmase kajastamisega võrreldes oluliselt suurenenud, võttes arvesse makseviivituse riski muutust finantsinstrumendi ülejäänud kehtivusaajal ja peamisi riskitunnuseid, mida kasutatakse Grupi riskijuhtimise protsessides. Teine valdkond, kus tuleb olulise mõjuga otsuseid teha, on tulevikku vaatava teabe ja makromajanduslike stsenaariumide arvessevõtmine. IFRS 9 kohaselt tuleb krediidikahjusid hinnata erapooletult ja tõenäosusega kaalutult. Seejuures tuleb hinnata mitmeid võimalikke tulemusi, sh tulevaste majandustingimuste prognoose. LHV kasutab ECL-i mõõtmisel tulevikku vaatava teabe alusena sisemiselt koostatud makromajandusprognoose. LHV kasutab ECL-i mõõtmisel nii mudeleid kui ekspertidelt saadud sisenditel põhinevaid otsuseid. Ekspertidelt saadud sisendit kasutatakse selleks, et võtta otsustamisel arvesse tegureid, mida modelleerimise teel leitud ECL ei arvesta.

ECL-ide hindamiseks vajalikud otsused sõltuvad arvutuste tulemustest, olulisusest ja üksikasjaliku teabe kättesaadavusest.

Mudeleid, hinnanguid ja eeldusi vaatavad regulaarselt üle riskijuhtimisega tegelevad üksused.

LISA 3 Varade ja kohustiste saldeerimine

Pank on saldeerinud järgnevad varad ja kohustised

Saldeeritud varad ja kohustised	Seotud instrumendid ja tagatised, mida ei ole finantsseisundi aruandes saldeeritud					
	Brutosumma finantsseisundi aruandes enne saldeerimist	Saldeerimine	Netosumma finantsseisundi aruandes	Finants-instrumendid	Saadud rahalised tagatised	Netosumma
<i>tuhandetes eurodes</i>						
31.12.2022						
Varad						
Tuletisinstrumendid	40	0	40	0	0	0
Kohustised						
Tuletisinstrumendid	3 850	0	3 850	0	0	0
31.12.2021						
Varad						
Tuletisinstrumendid	4	0	4	0	0	0
Kohustised						
Tuletisinstrumendid	157	0	157	0	0	0

LISA 4 Netointressitulu

Netointressitulu			
<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Lisa</i>	<i>2022</i>	<i>2021</i>
Intressitulu sisemise intressimäära meetodil			
Ettevõttele laenud		78 909	62 213
sh laenud seotud osapooltele	20	78	54
sh faasi 3 intressid*		63	303
Järeilmaks		3 338	3 409
Tarbijalaenud		9 607	8 156
Finantsvõimenduse laenud ja väärtpaberilaenud		1 629	1 742
Krediitkaardilaenud		836	834
Nõuded krediitdialutustele ja investeerimisühingutele		3 664	281
Hüpoteeklaenud		28 144	21 441
sh laenud seotud osapooltele	20	42	41
Eralaenud		2 450	2 299
sh laenud seotud osapooltele	20	7	6
Nõuded keskpankadele		8 594	2 283
Muud laenud		8 821	16 332
Vahesumma		145 992	118 990
Muu sarnane intressitulu			
Liising		6 407	6 000
sh liising seotud osapooltele	20	11	9
Võlaväärtpaberid		-231	-353
sh võlaväärtpaberid õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	8	-342	-353
Vahesumma		6 176	5 647
Kokku		152 168	124 637
Intressikulu			
Klientide hoiused ja saadud laenud		-5 696	-5 245
Nõuded keskpankadele		-7 661	-14 171
Allutatud kohustised	16, 20	-9 322	-7 557
Kokku		-22 679	-26 973
Netointressitulu		129 489	97 664
Laenude intressitulud kliendi asukoha alusel (ei sisalda intressitulusid pankadelt ja võlaväärtpaberitelt):			
Eesti		140 141	121 461
Ühendkuningriik		0	965
Kokku		140 141	122 426

* Kuna enamik faasi 3 laene müüakse inkassofirmadele, on faasi 3 intressid kõigis laenuportfellides marginaalsed, v.a ettevõttele laenu portfelli.

LISA 5 Neto komisjoni- ja teenustasutulu

Komisjoni- ja teenustasutulu			
<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Lisa</i>	<i>2022</i>	<i>2021</i>
Väärtpaberivahendus- ja komisjonitasud		4 329	6 159
Varahaldus- ja sarnased tasud		5 807	5 354
Valuuta konverteerimise tasud		8 462	8 617
Tasud kaartidelt ja arveldustelt		27 498	23 635
Muud komisjoni- ja teenustasutulud		6 793	4 946
Kokku	23	52 889	48 711
Komisjoni- ja teenustasukulu			
Makstud väärtpaberivahendus- ja komisjonitasud		-2 386	-1 856
Kaartidega seotud kulud		-6 312	-5 904
Kaardimaksetega seotud kulud		-7 344	-7 104
Tarbimislaenu ja järelmaksu teenustasud		-830	-667
Muud teenustasukulud		-3 609	-2 007
Kokku	23	-20 481	-17 538
Neto komisjoni- ja teenustasutulu	23	32 408	31 173
Komisjoni- ja teenustasutulu kliendi asukoha alusel			
		2022	2021
Eesti		45 537	41 414
Ühendkuningriik		7 352	7 297
Kokku		52 889	48 711

LISA 6 Tegevuskulud

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>2022</i>	<i>2021</i>
Palk ja preemiad	27 654	20 356
Sotsiaalmaks ja muud maksud*	8 475	6 365
Tööjõukulud kokku	36 129	26 721
IT kulud	4 943	3 890
Info- ja pangateenused	1 297	1 288
Turunduskulud	2 583	1 936
Kontorikulud	1 358	815
Transpordi- ja sidekulud	492	292
Töötajate koolitus- ja lähetuskulud	1 073	407
Muud sisseostetud teenused	5 343	3 452
Muud administratiivkulud	6 964	6 749
Põhivara kulum	3 091	2 668
Rendimaksed	293	526
Muud tegevuskulud	979	596
Muud tegevuskulud kokku	28 416	22 619
Tegevuskulud kokku	64 545	49 340

* sotsiaalmaksu ning tervisekindlustuse ja muude maksete kogusumma

Grupi keskmine töötajate arv 2022. aastal oli 710 (2021: 573).

LISA 7 Nõuded keskpankadele, krediidasutustele ja investeerimisühingutele

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2022	31.12.2021
Nõudmiseni hoiused ja tähtajalised hoiused tähtajaga kuni 3 kuud*	88 276	112 649
Kohustuslik reservkapital keskpangas	48 689	57 298
Nõudmiseni hoiused keskpankades*	2 342 275	3 816 986
Kokku	2 479 240	3 986 933
* raha ja raha ekvivalendid rahavoogude aruandes	2 430 551	3 929 635

Kohustusliku panga reservkapitali nõue seisuga 31. detsember 2022 oli 1% (2021: 1%) kõigist finantseerimisallikatest (kliientide hoiused ja saadud laenud). Reservinõuet täidetakse kuu keskmisena eurodes või keskpanga poolt eelnevalt aktsepteeritud välismaistes väärtpaberites.

LISA 8 Investeeringud võla- ja omakapitaliväärtpaberitesse

Kohustuslikult määratud kui õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2022	31.12.2021
Aktsiad ja fondiosakud	367	367
Võlaväärtpaberid	0	127 349
Valuutaforvardid	40	4
Finantsvarad kokku	407	127 720
Intressimäära vahetuslepingud ja valuutaforvardid	3 850	157
Finantskohustised kokku	3 850	157

Finantsvarad õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande 01.01.2021	322 930
Õiglasest väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavate investeerimisväärtpaberite netomuutus	-193 852
Negatiivne intressitulu (lisa 5)	-353
Ümberhindlus	-1 005
Finantsvarad õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande 31.12.2021	127 720
Õiglasest väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavate investeerimisväärtpaberite netomuutus	334 516
Negatiivne intressitulu (lisa 5)	-231
Ümberhindlus	2 429
Ümberliigitamine	-464 027
Finantsvarad õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande 31.12.2022	407

Investeeringud korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavatesse võla- ja omakapitaliväärtpaberitesse

<i>tuhandetes eurodes</i>	
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses 01.01.2022	0
Ümberliigitamine	464 027
Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate investeerimisväärtpaberite netomuutus	-99 706
Allahindlus	-91
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses 31.12.2022	364 230

Investeeringute õiglaseks väärtuseks on noteeritud väärtpaberite puhul nende ostunoteering. 2022. aastal saadi võlaväärtpaberite ümberhindlusest kahjumit 1 475 tuhat eurot (2021: 1 142 tuhat eurot).

Intressimäära vahetuslepingute ümberhindlusest saadi 2022. ja 2021. aastal kahjumit. Intressitulu võlaväärtpaberitelt kajastatakse intressituluna.

LISA 9 Laenud ja nõuded klientidele

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2022	31.12.2021
Laenud juriidilistele isikutele	1 959 052	1 683 891
sh ettevõttele laenud	1 725 720	1 469 216
sh liising	121 015	111 001
sh arvelduskrediit	36 686	32 327
sh kaubalaenud	36 255	37 162
sh finantsvõimenduslaenud	3 679	5 304
sh krediitkaardid ja järelmaks	747	570
sh laenud korteriühistutele	18 273	10 929
sh faktooring	16 677	17 382
Laenud eraisikutele	1 248 514	1 012 318
sh järelmaks	15 824	13 081
sh hüpoteeklaenud	1 049 386	840 736
sh tarbimislaenud	77 119	56 936
sh eralaenud	52 801	49 683
sh liising	31 678	30 127
sh finantsvõimenduslaenud	6 857	9 008
sh krediitkaardilaenud	8 933	7 540
sh arvelduskrediit	25	19
sh õppelaen	2 559	1 213
sh kinnisvaraliising	3 332	3 975
Kokku	3 207 566	2 696 209
sh laenud seotud osapooltele (lisa 20)	5 815	6 047
Allahindlused	-20 577	-19 049
Kokku	3 186 989	2 677 160

2022. aastal oli eraisikutele väljastatud uute tarbimislaenude keskmine sisemine intressimäär 16,05%. Järelmaksu keskmine sisemine intressimäär oli ligikaudu 24,8%, krediitkaartidel 17,85% ja liisingul 4,31%. Eraisikutele väljastatud finantsvõimen-

duslaenude lepinguline intressimäär on üldiselt võrdne nende sisemise intressimääraga, kuna nende väljastamisel ei ole muid olulisi tasusid laekunud.

Muutused allahindlustes

<i>tuhandetes eurodes</i>	Saldo 01.01	Aasta jooksul kajastatud/tühistatud	Aasta jooksul maha kantud	Saldo 31.12
Ärikliendilaenud	-15 288	-5 361	5 214	-15 435
Tarbimise rahastamine	-1 319	-2 092	1 304	-2 107
Investeeringute rahastamine	-130	-8	125	-13
Liising	-1 250	-1 204	446	-2 008
Erakliendilaenud	-1 062	-593	641	-1 014
2022. aasta kokku	-19 049	-9 258	7 730	-20 577
Ärikliendilaenud	-13 449	-9 706	7 867	-15 288
Tarbimise rahastamine	-1 178	-1 318	1 176	-1 320
Investeeringute rahastamine	-25	-130	26	-129
Liising	-1 385	-1 226	1 361	-1 250
Erakliendilaenud	-821	-707	466	-1 062
2021. aasta kokku	-16 858	-13 087	10 896	-19 049

Aasta jooksul kajastatud allahindlused erinevad kasumi-aruandes kajastatud allahindluse kuludest nende summade võrra, mis eelnevatel perioodidel lootusetuna maha kanti, ent

aruandeperioodil laekusid. Laekumisi kajastatakse kasumi-aruandes samal real, kus allahindlusi.

Krediidiriskipositsioonide ning laenude tagatiste kohta on info esitatud riskijuhtimise peatükis punktis 2.4.4.

Antud laenude jaotus valuutade lõikes on esitatud riskijuhtimise peatükis punktis 3.1

Laenude jaotus tähtaegade lõikes on esitatud riskijuhtimise peatükis punktis 4.

Laenude geograafiline jaotus on esitatud riskijuhtimise peatükis punktis 2.3.1

Intressitulud antud laenudelt on esitatud lisas 4.

LISA 10 Muud nõuded klientidele

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2022	31.12.2021
Varahaldustasud klientidelt	607	738
Muud tasud klientidele teenuste osutamise eest	8 612	981
Maksed teel	34	1 251
Kokku	9 253	2 970

Kõikide tasude (v.a sissenõudemenetlusega seotud nõuded) laekumistähtaeg saabub 12 kuu jooksul pärast aruandekuupäeva ja seetõttu on need liigitatud käibevaradeks.

LISA 11 Muud varad

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2022	31.12.2021
Finantsvarad		
Balti börside tagatisdeposiidid	24	17
VISA ja MasterCardi tagatisdeposiidid	100	2 219
Vahesumma	124	2 236
Mittefinantsvarad		
Ettemaksed Finantsinspeksioonile	1 020	829
Muud ettemaksed*	1 846	1 617
Vahesumma	2 866	2 446
Kokku	2 990	4 682

* ettemaksed kontoriruumide rendi, kindlustuse, ajakirjandusväljaannete ja koolituste eest

Ettemaksed laekuvad tagasi või kasutatakse ära 12 kuu jooksul pärast aruandekuupäeva ja on seetõttu liigitatud käibevaraks. Balti börside tagatisdeposiidid, mis on Tallinna, Riia ja Vilniuse börsidel tehtavate väärtpaberitehingute tagamiseks, ning VISA (2021. aastal ka MasterCardi) tagatisdeposiidid, mis on krediitkaartidehingute tagamiseks, on liigitatud põhivaraks.

LISA 12 Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

<i>tuhandetes eurodes</i>	Materiaalsed põhivarad	Kasutusõiguse varad	Materiaalsed põhivarad kokku	Immateriaalsed põhivarad	Kokku
Saldo 31.12.2020					
Soetusmaksumus	6 691	5 446	12 137	4 600	16 737
Akumuleeritud kulum	-3 925	-1 641	-5 566	-3 793	-9 359
Jääkväärtus 31.12.2020	2 766	3 805	6 571	807	7 378
Muutused 2020. aastal:					
Lisandumine	2 251	992	3 243	1 496	4 739
Mahakandmine	0	-67	-67	-807	-874
Amortisatsioon	-835	-773	-1 608	-1 060	-2 668
Saldo 31.12.2021					
Soetusmaksumus	8 942	6 438	15 380	5 289	20 669
Akumuleeritud kulum	-4 760	-2 481	-7 241	-4 046	-11 287
Jääkväärtus 31.12.2021	4 182	3 957	8 139	1 243	9 382
Lisandumine	4 851	131	4 982	2 568	7 550
Mahakandmine	0	0	0	-352	-352
Amortisatsioon	-1 086	-1 075	-2 161	-930	-3 091
Saldo 31.12.2022					
Soetusmaksumus	13 793	6 569	20 362	7 505	27 867
Akumuleeritud kulum	-5 846	-3 556	-9 402	-4 624	-14 026
Jääkväärtus 31.12.2022	7 947	3 013	10 960	2 881	13 841

Materiaalne põhivara sisaldab arvuteid ja kontoritehnikat, mööblit, kontori renoveerimiseks tehtud kapitaliseeritud kulusid. Immateriaalne vara sisaldab litsentse, kliendilepinguid ja arenduskulusid. 2022. ja 2021. aastal ei esinenud märke materiaalse ega immateriaalse põhivara väärtuse langusest.

LISA 13 Klientide hoiused ja saadud laenud

Klientide hoiused 31.12.2022

<i>tuhandetes eurodes</i>	Eraisikud	Finantsettevõtted	Muud ettevõtted	Avalik sektor	Kokku
Nõudmiseni hoiused	1 065 135	1 533 598	2 042 117	58 406	4 699 256
Tähtajalised hoiused	63 208	23 046	146 137	24 587	256 978
Tekkepõhine intressikohustus	336	192	156	13	697
Kokku	1 128 679	1 556 836	2 188 410	83 006	4 956 931
<i>sh seotud osapooled (lisa 20)</i>	2 369	0	61 809	0	64 178

31.12.2021

<i>tuhandetes eurodes</i>					
Nõudmiseni hoiused	1 005 757	2 512 958	2 008 349	161 510	5 688 574
Tähtajalised hoiused	39 209	15 679	81 808	22 587	159 283
Tekkepõhine intressikohustus	285	-1 537	-5	2	-1 255
Kokku	1 045 251	2 527 100	2 090 152	184 099	5 846 602
<i>sh seotud osapooled (lisa 20)</i>	2 349	0	28 290	0	30 639

	31.12.2022		31.12.2021	
<i>tuhandetes eurodes</i>	Kohustise põhiosa	Kogunenud intress	Kohustise põhiosa	Kogunenud intress
Emiteeritud võlaväärtpaberid	133 771	953	99 633	310
Pandikirjad	249 284	141	248 980	140
Kokku	383 055	1 094	348 613	450

	31.12.2022		31.12.2021	
<i>tuhandetes eurodes</i>	Kohustise põhiosa	Kogunenud intress	Kohustise põhiosa	Kogunenud intress
Saadud laenud keskpankadelt (TLTRO)	150 000	-2 159	200 000	-2 539
Kokku	150 000	-2 159	200 000	-2 539

Enamiku klientide hoiuste ja saadud laenude nominaalne intressimäär on võrdne nende sisemise intressimääraga, kuna muid olulisi tasusid ei ole makstud.

Klientide hoiuste ja saadud laenude jaotus valuutade lõikes on esitatud riskide juhtimise peatükis punktis 3.1.

Klientide hoiuste ja saadud laenude jaotus tähtaegade lõikes on esitatud riskide juhtimise peatükis punktis 4.

Klientide hoiuste ja saadud laenude geograafiline jaotus ja riskikontsentratsioon on esitatud riskijuhtimise peatükis punktis 2.3.1.

LISA 14 Võlad tarnijatele ja muud kohustised

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2022	31.12.2021
Finantskohustised		
Võlad tarnijatele	991	2 682
Muud lühiajalised kohustised	10 676	6 904
Rendikohustised	1 842	3 266
Maksed teel	40 101	27 202
Väljastatud finantsgarantiid	1 228	1 101
Vahesumma	54 838	41 155
Mittefinantskohustised		
Ettemakstud kulud	736	816
Väljastatud täitmiskohustised	1 058	543
Maksuvõlad	2 417	1 908
Võlad töötajatele	2 852	2 194
Vahesumma	7 063	5 461
Kokku	61 901	46 616

Võlad töötajatele koosnevad aruandeperioodil maksmata töötasudest ning arvestatud preemia- ja puhkusereservi kohustistest. Võlgade suurenemine on seotud töötajate arvu kasvuga. Maksed teel koosnevad välismaksetest ning võlgadest klientidele, mis on tekkinud väärtpaberitehingute vahendamisel, kui kliendi arvelduskontot on debiteeritud.

Kõik kohustised, v.a finantsgarantiid, kuuluvad tasumisele 12 kuu jooksul ja kajastatakse seetõttu lühiajalistena.

Järgmisel aastal eeldatavasti makstavatelt dividendidelt arvestatud tulumaks summas 1 032 tuhat eurot (2021: 1 184 tuhat eurot) kajastub muude lühiajaliste finantskohustiste hulgas.

LISA 15 Kasutusõiguse varad ja rendikohustised

Grupp rendib kontoriruumi. Alates 1. jaanuarist 2019 kajastab Grupp rendilepinguid kasutusõiguse varana ja vastava kohustisena kuupäeval, mil renditav vara on kasutamiseks valmis. Kõik rendilepingud on katkestatavad poolte kokkuleppel.

Grupi finantsseisundi aruandes seisuga 31. detsember 2022 on kasutusõiguse varade maht 3 013 tuhat eurot (31. detsember 2021: 3 957 tuhat eurot) ning rendikohustiste maht 1 842 tuhat eurot (31. detsember 2021: 3 266 tuhat eurot).

Kasutusõiguse varade jääk seisuga 31. detsember 2022 on avalikustatud lisa 10. Rendikohustiste saldo on avalikustatud lisa 14. Rendikohustiste intressikulud olid 2022. aastal 89 tuhat eurot (2021: 101 tuhat eurot) ja kasutusõiguse varade kulum oli 1 075 tuhat eurot (2021: 840 tuhat eurot) (lisa 12). Rendikohustiste põhiosa tagasimaksed olid 2022. aastal summas 1 423 tuhat eurot (2021: 963 tuhat eurot).

LISA 16 Allutatud kohustised

Grupp on võtnud allutatud laene pikaajalise kapitale suurendamise eesmärgil. Allutatud laenudest tulenevad nõuded kuuluvad Grupi pankroti korral rahuldamisele pärast kõigi muudest kohustustest tulenevate nõuete rahuldamist, kuid enne aktsionäride nõuete rahuldamist.

2016. aastal emiteeritud allutatud võlakirjad summas 5 000 tuhat eurot lunastati 2022. aastal.

2017. aastal allutatud võlakirju ei emiteeritud ega lunastatud.

2018. aasta detsembris emiteeriti allutatud võlakirju summas 10 000 tuhat eurot intressimääraga 6,50%. Võlakirjade lunastustähtaeg on 20. detsember 2028.

2019. aasta juunis emiteeriti allutatud võlakirju summas 20 500 tuhat eurot (lunastustähtaeg 29. juuni 2029) ning 2019. aasta oktoobris summas 5 000 tuhat eurot (lunastustähtaeg 29. oktoober 2029), mõlemad intressimääraga 6,50%.

2020. aasta septembris emiteeriti allutatud võlakirju summas 10 000 tuhat eurot (lunastustähtaeg 30. september 2030) intressimääraga 7,0%.

2022. aasta veebruaris emiteeriti allutatud võlakirju summas 15 000 tuhat eurot (lunastustähtaeg 27. veebruar 2032) intressimääraga 6,0%.

2019. aastal emiteeriti esimese taseme (Tier 1) allutatud võlakirju summas 23 000 tuhat eurot intressimääraga 9,50%.

2020. aastal emiteeriti esimese taseme (Tier 1) allutatud võlakirju summas 15 000 tuhat eurot intressimääraga 9,50%.

2022. aastal emiteeriti esimese taseme (Tier 1) allutatud võlakirju summas 15 000 tuhat eurot intressimääraga 11,50%.

Allutatud kohustiste saldo aruande- ja võrdlusperioodi lõpus on esitatud alljärgnevas tabelis. Intressikohustisi kajastatakse finantsseisundi aruandes sisemise intressimäära meetodil.

Allutatud kohustised

tuhandetes eurodes

Allutatud kohustised seisuga 01.01.2021	88 500
Allutatud kohustised seisuga 31.12.2021	88 500
Allutatud võlakirjade emiteerimine	30 000
Allutatud võlakirjade lunastamine	-5 000
Allutatud kohustised seisuga 31.12.2022	113 500

Allutatud võlakirjade aruandeperioodi intressikulud ning intressikohustised aruandeperioodi lõpu seisuga on esitatud alljärgnevas tabelis.

Intressikohustis allutatud kohustistelt

tuhandetes eurodes

Tekkepõhine intressikohustis allutatud kohustistelt 01.01.2021	489
2021. aasta eest arvestatud intressikulu (lisa 5)	6 942
2021. aastal tasutud	-6 942
Tekkepõhine intressikohustis allutatud kohustistelt 31.12.2021	489
2022. aasta eest arvestatud intressikulu (lisa 5)	9 322
2022. aastal tasutud	-9 255
Tekkepõhine intressikohustis allutatud kohustistelt 31.12.2022	556

LISA 17 Aktsiaseltsi omakapital

Grupi ainuomanik on Eestis registreeritud ettevõtte AS LHV Group. Olulist mõju AS-is LHV Group omavad 21,8% hääleõigusega Rain Lõhmus ja 11,3% hääleõigusega Andres Viisemann (31. detsember 2021: vastavalt 22,7% ja 9,6%). Ettevõtte põhikirjajärgne minimaalne aktsiakapital on 25 miljonit eurot ja maksimaalne aktsiakapital 100 miljonit eurot (31. detsember 2021: vastavalt 25 miljonit eurot ja 100 miljonit eurot). Aktsiakapital on täies ulatuses sisse makstud rahas. 2022. aastal suurendati AS-i LHV Pank aktsiakapitali 30 miljoni euro ja 2021. aastal 5 miljoni euro võrra ainuaktsionäri AS-i LHV Group rahalise sissemakse teel. Panga aktsiakapital kasvas 2022. aasta lõpuks kokku 141,5 miljoni euroni.

Seisuga 31. detsember 2022 moodustas Grupi korrigeeritud konsolideerimata jaotamata kasum 231 805 tuhat eurot (31. detsember 2021: 156 690 tuhat eurot). Sellest tulenevalt on 31. detsembri 2022 seisuga võimalik dividendidena välja maksta 185 653 tuhat eurot (2021: 125 556 tuhat eurot), millest tulenev tulumaksukulu oleks 46 152 tuhat eurot (2021: 31 134 tuhat eurot). Dividendide väljamaksmisel vastaks Grupp endiselt kapitali adekvaatsuse nõuetele.

Aktsiakapital

	31.12.2022	31.12.2021
Aktsiakapital	141 500	111 500
Aktsiate arv (tk)	141 500 000	111 500 000
Aktsiate nimiväärtus	1 euro	1 euro

2014. aastal kinnitas AS-i LHV Group üldkoosolek AS-i LHV Group konsolideerimisgruppi kuuluvate ettevõtete juhatuse liikmetele ja nendega võrdsustatud töötajatele ning osakonna-juhtidele ja nendega võrdsustatud töötajatele aktsiaoptsioonide väljastamise tingimused. Aktsiaoptsioonide väljastamise eesmärgiks on juhatuse liikmete ja töötajate huvide efektiivsem ühildamine aktsionäride ja klientide huvidega, samuti konkurentidega võrdväärse ja tervikliku tasustamissüsteemi pakkumine tööjõuturul. Optsioone väljastati nii 2021. kui ka 2022. aastal.

2022. aastal väljastati aktsiaoptsioone kuuele AS-i LHV Pank juhatuse liikmele, ühele tütaretevõtte AS LHV Finance juhatuse liikmele ja 132 Grupi töötajale kogusummas 5 172 tuhat eurot.

2021. aastal väljastati aktsiaoptsioone kuuele AS-i LHV Pank juhatuse liikmele ja 119 töötajale kogusummas 2 764 tuhat eurot.

Ettevõtte sõlmis aktsiaoptsioonide väljastamiseks juhatuse liikmete ja töötajatega aktsiaoptsioonide lepingud kolmeks aastaks. Aktsiaoptsioone saab realiseerida pärast kolmeaastase perioodi möödumist.

2016. aastal väljastatud aktsiaoptsioonid realiseeriti 2019. aastal, kui 1-eurose nimiväärtusega aktsiaid sai soetada hinnaga 3,0 eurot aktsia kohta. Kokku märkisid Grupi endised ja praegused töötajad 195 703 aktsiat.

2017. aastal väljastatud aktsiaoptsioonid realiseeriti 2020. aastal, kui 1-eurose nimiväärtusega aktsiaid sai soetada hinnaga 4,65 eurot aktsia kohta. Kokku märkisid Grupi endised ja praegused töötajad 279 362 aktsiat.

2018. aastal väljastatud aktsiaoptsioonid realiseeriti 2021. aastal, kui 1-eurose nimiväärtusega aktsiaid sai soetada hinnaga 5,33 eurot aktsia kohta.

2019. aastal väljastatud aktsiaoptsioonid realiseeriti 2022. aastal, kui 1-eurose nimiväärtusega aktsiaid sai omandada hinnaga 4,90 eurot aktsia kohta. Kõik optsioonid realiseeriti enne aktsiate tükeldamist.

2020. aastal väljastatud aktsiaoptsioonide realiseerimiseks on aktsiate märkimisperiood ajavahemikul 1. aprill 2023–30. aprill 2023 ning 1-eurose nimiväärtusega aktsiaid saab omandada hinnaga 0,596 eurot aktsia kohta.

2021. aastal väljastatud aktsiaoptsioonide realiseerimiseks on aktsiate märkimisperiood ajavahemikul 1. aprill 2024–30. aprill 2024 ning 1-eurose nimiväärtusega aktsiaid saab omandada hinnaga 0,923 eurot aktsia kohta.

2022. aastal väljastatud aktsiaoptsioonide realiseerimiseks on aktsiate märkimisperiood ajavahemikul 1. aprill 2025–30. aprill 2025 ning 1-eurose nimiväärtusega aktsiaid saab omandada hinnaga 2,182 eurot aktsia kohta.

Kohustuslik reservkapital omakapitali koosseisus on järgnev:

tuhandetes eurodes

Kohustuslik reservkapital seisuga 01.01.2021	4 022
2020. aasta puhaskasumist kantud reservi	1 626
Kohustuslik reservkapital seisuga 31.12.2021	5 648
2021. aasta puhaskasumist kantud reservi	3 088
Kohustuslik reservkapital seisuga 31.12.2022	8 736

LISA 18 Hallatavad varad

AS LHV Pank tegutseb klientide kontohaldurina ja hoiab seetõttu enda käes vastutaval hoiul või vahendab järgmisi klientide varasid:

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2022	31.12.2021
Klientide rahalised vahendid	13 609	3 806
Klientide väärtpaberid	3 194 837	3 599 285
sh emattevõtte (lisa 20)	149 279	206 700
sh emattevõtte omanikud ja nendega seotud ettevõtted (lisa 20)	483 452	660 351
Kokku	3 208 446	3 603 091

Varahaldustasud nende varade haldamise eest on vahemikus 0,01 – 0,02% aastas (vt vastavat tulu lisast 5).

Finantsseisundi aruandes ei ole kajastatud nende klientide rahalisi vahendeid, kes kasutavad LHV Panga pakutavat aktiivse väärtpaberikaupleja platvormi ehk kauplemis-süsteemi LHV Trader. Süsteemi eripärast tulenevalt on pank need vahendid hoiustanud klientide isikustatud kontodel partneri juures ja kuna need rahalised vahendid ei ole panga majandustegevuses kasutatavad (neid ei ole võimalik teistele klientidele välja laenata ega tagatisena kasutada), siis peetakse nende rahaliste vahendite üle arvet finantsseisundi aruande väliselt. Pank teenib nimetatud kontode tehingute vahendamise eest komisjonitasu- ja intressitulusi, nii nagu raamatupidamise aastaaruandes kajastatud klientide kontode tehinguteltki.

Pank on andnud LHV Traderi kontodega seoses partnerile lepingulised garantiid, millega ta hüvitab partnerile enda vahendatud klientide tehingute finantseerimisest saadavad võimalikud kahjud, sealjuures on esmane tagatis finantsvõimenduslaenu tagatiseks olevad väärtpaberid. Kliendid on pangale andnud sarnased garantiid ning seega on pank sisuliselt saadud garantiid üle andnud. Võimalike kahjude vältimiseks jälgib pank igapäevaselt võimalikku tagatiste vähenemist ja kliendikontode puudujääke. Senises praktikas ei ole garantiidega seotud nõudeid esitatud ja pank ei ole garantiide alusel väljamakseid teinud.

LISA 19 Tingimuslikud varad ja kohustised

Tühistamatud tehingud

<i>tuhandetes eurodes</i>	Täitmis-garantiid	Finants-garantiid	Akreditiivid	Valmisolekulaenu	Kokku
Kohustis lepingulises summas 31.12.2022	30 174	52 577	6 605	601 093	690 449
Kohustis lepingulises summas 31.12.2021	19 919	49 409	1 438	679 579	750 345

Tulumaks võimalikelt tulevastelt dividendidelt on avalikustatud lisas 17.

Finantsgarantiidele ja kasutamata valmisolekulaenudele kohalduvad IFRS 9 ECL-i nõuded. Vt lisaks riskijuhtimise peatükk, punkt 2.

Maksuhalduril on õigus kontrollida ettevõtte maksuarvestust kuni 5 aasta jooksul pärast maksudeklaratsiooni esitamist ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intressid ja trahv. Maksuhaldur ei ole aastatel 2021–2022 Grupis maksurevisjone läbi viinud. Grupi juhtkonna hinnangul ei esine selliseid asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata Grupile 2023. aastal olulise täiendava maksusumma.

Täitmisgarantiid on lepingud, mis tagavad hüvitise juhul, kui teine pool ei suuda täita mõnd lepingust tulenevat kohustust. Sellised lepingud ei anna üle krediidiriski.

Täitmisgarantii lepingute riskiks on võimalus, et toimub kindlustusjuhtum (s.o teine pool ei täida oma lepingulist kohustust). Grupi peamised riskid seisnevad selles, et selliste lepingutega seotud maksete tihedus ja suurus võivad eeldatuga võrreldes oluliselt kõikuda. Grupp kasutab selliste maksete prognoosimiseks ajaloolist informatsiooni ja statistilisi meetodeid. Nõuded tuleb esitada enne lepingu tähtaega ning suurem osa nõudeid rahuldatakse kiiresti. See võimaldab Grupile suuremat kindlust prognoositud maksete ning seega tuleviku rahavoogude kohta. Selliste riskide juhtimiseks jälgib

Grupp pidevalt sarnaste toodetega seotud väljamakseid ning on võimeline oma tasusid tulevikus korrigeerima nii, et need vastaksid maksenõuetes toimunud muutustele. Grupil on nõuete menetlemise protsess, mis sisaldab õigust nõue üle vaadata ning pettuslik või tingimustele mittevastav nõue tagasi lükata. Täitmisgarantiide riskipositsioon ja kontsentratsioon on järgnevad:

Täitmisgarantiid majandussektorite lõikes

tuhandetes eurodes

	31.12.2022	31.12.2021
Ehitus	19 123	11 404
Veevarustus ja kommunaalteenused	4 180	3 186
Tootmine	3 021	2 758
Haldusteenused	715	691
Kutse-, teadus- ja tehnikaalne tegevus	553	651
Muu tegevus	2 582	1 229
Kokku	30 174	19 919

Täitmisgarantiid sisereitingute klasside lõikes

tuhandetes eurodes

5 madal krediidirisk	1 361	1 141
6 madal krediidirisk	1 973	898
7 keskmine krediidirisk	6 161	5 127
8 keskmine krediidirisk	5 574	7 648
9 kõrgendatud krediidirisk	9 852	1 309
10 kõrge krediidirisk	151	671
11 kõrge krediidirisk	730	0
12 mitterahuldav reiting	1 616	0
13 maksejõuetus	0	214
Ilma reitinguta	2 756	2 911
Kokku	30 174	19 919

Täitmisgarantiid on iga aruandeperioodi lõpu seisuga üle tagatud. Seetõttu ei tekkinud Grupil täitmisgarantii lepingutest kahjumit ei 2022. aastal ega ka varasematel perioodidel.

LISA 20 Tehingud seotud osapooltega

AS-i LHV Pank konsolideeritud aastaaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks:

- Grupi üle olulist mõju omavad omanikud ja nendega seotud ettevõtted;
- juhatuse liikmed ning nende poolt kontrollitavad ettevõtted (ühiselt nimetatud juhtkond);
- nõukogu liikmed;
- eespool loetletud isikute lähedased pereliikmed ja nendega seotud ettevõtted.

Tehingud	Lisa	2022	2021
Intressitulud	5	178	144
sh juhtkond		42	63
Intressikulud	5	9 270	6 969
sh juhtkond		5	7
sh emaettevõtte		9 234	6 942
sh olulist mõju omavad aktsionärid, nendega seotud ettevõtted ja nende lähedased pereliikmed		31	20
Komisjoni- ja teenustasutulud	6	88	12
sh juhtkond		5	8
sh olulist mõju omavad aktsionärid, nendega seotud ettevõtted ja nende lähedased pereliikmed		83	5
Saldod	Lisa	31.12.2022	31.12.2021
Laenud ja nõuded	11	7 570	6 047
sh juhtkond		3 928	2 887
sh olulist mõju omavad aktsionärid, nendega seotud ettevõtted ja nende lähedased pereliikmed		3 642	3 160
Hoiused		64 178	30 639
sh juhtkond	15	765	788
sh emaettevõtte	18	29 684	16 941
sh olulist mõju omavad aktsionärid, nendega seotud ettevõtted ja nende lähedased pereliikmed	15	33 729	12 910

Tabelis on ülevaade olulisematest saldodest ja tehingutest seotud osapooltega. Kõik tehingud juhatuse ja nõukogu liikmete lähedaste pereliikmetega ja nendega seotud ettevõtetega ning emaettevõtte AS LHV Group vähemusaktsionäridega on tehtud tavapärase äritegevuse käigus ja tavatingimustel.

Juhtkonnal ei olnud seisuga 31. detsember 2022 ja 31. detsember 2021 tähtajalisi hoiuseid ning nõudmiseni hoiuste intressimäär vastas klientide suhtes kohaldatavatele tingimustele.

Aastatel 2018-2019 saadud allutatud laenude intressimäär on 6,5%. 2020. aastal saadud allutatud laenu intressimäär on 7,0%. 2022. aastal saadud allutatud laenu intressimäär on 6,0%. 2019. ja 2020. aastal saadud esimese astme (Tier 1) allutatud laenu intressimäär on 9,5%. 2022. aastal saadud esimese astme (Tier 1) allutatud laenu intressimäär on 11,5%.

Kõikide allutatud laenude intressimäär on sama, mida panga emaettevõtte tasub kolmandatelt isikult saadud allutatud laenude eest, millest laekunud vahendid on hoiustatud pankas.

2022. aastal maksti LHV juhtkonnale palka ja muid hüvitisi kogusummas 1 368 tuhat eurot (2021: 984 tuhat eurot), mis sisaldab kõiki makse. Panga juhatusel on kuus liiget ja tütarettevõtte juhatusel on üks liige.

Seisuga 31. detsember 2022 oli kohustisena juhtkonna ees kajastatud detsembri töötasu- ja puhkusekohustis summas 85 tuhat eurot (31. detsember 2021: 51 tuhat eurot) (lisa 14). Grupil ei olnud seisuga 31. detsember 2022 ega 31. detsember 2021 juhatuse ega nõukogu liikmetega seotud pikaajalisi kohustisi (pensionikohustisi, lahkumishüvitisi jne). 2022. ja 2021. aastal nõukogu liikmetele töötasusid ei makstud.

Grupp on sõlminud juhatuse liikmetega lepingud, milles ei ole lepingute lõpetamisel ette nähtud lahkumishüvitist. Lepinguga reguleerimata küsimustes toimuvate vaidluste korral on osapooled kokku leppinud lähtuda Eesti Vabariigi seadustes kehtestatud korra. Informatsioon kontohaldurina hoitavate seotud osapoolte varade kohta on esitatud lisa 18.

LISA 21 Tütarettevõtted

Seisuga 31. detsember 2022 ja 31. detsember 2021 oli pangal üks tütarettevõtte, mis on käesolevas raamatupidamise aruandes konsolideeritud:

- AS LHV Finance (osalus 65%)

AS LHV Pank tasus 2013. aastal tütarettevõtte

AS LHV Finance 65% osaluse eest rahalise sissemaksiga summas 325 tuhat eurot ning mittekontrolliv osalus 35% osaluse eest rahalise sissemaksiga summas 175 tuhat eurot.

Mittekontrolliva osaluse sissemaks on kajastatud konsolideeritud finantsseisundi aruandes real „Mittekontrolliv osalus“.

Järgnevalt on esitatud kokkuvõtlik finantsinformatsioon panga tütarettevõtte kohta. Informatsioon on esitatud enne grupisiseste tehingute elimineerimist.

Kokkuvõtlik finantsseisundi aruanne

tuhandetes eurodes	AS LHV Finance	
	31.12.2022	31.12.2021
Laenud ja nõuded klientidele ning muud käibevarad	91 591	69 079
Põhivarad	120	10
Lühiajalised kohustised	2 297	1 968
Pikaajalised kohustised	70 495	48 449
Netovara kokku	18 919	18 672

Kokkuvõtlik kasumi- ja muu koondkasumi aruanne

Neto intressi-, komisjoni- ja teenustasutulud	10 439	9 887
Kasum enne tulumaksu	7 288	7 726
Tulumaksukulu	-1 107	-1 184
Puhaskasum	6 181	6 542
Koondkasum kokku	6 181	6 542
Mittekontrolliva osaluse osa kasumist koondkasumist	2 217	2 291

Kokkuvõtlik rahavoogude aruanne

Rahavood äritegevusest	-12 284	6 494
Makstud intressid	-2 407	-1 797
Makstud tulumaks	-1 107	-1 184
Neto rahavoog äritegevusest	-15 798	3 513
Neto rahavoog investeerimistegevusest	-134	0
Neto rahavoog finantseerimistegevusest	15 932	-3 515
Raha ja raha ekvivalentide muutus	0	-2
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	0	2
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	0	0

LISA 22 Tulumaksukulu

Pank arvestab 14% avansilist tulumaksu. Avansiline tulumaks 2022. aastal oli 12 305 tuhat eurot (2021: 9 338 tuhat eurot).

tuhandetes eurodes	2022	2021
Avansiline tulumaks	12 305	9 338
Ettevõtte tulumaks	955	1 219
Tulumaksukulu kokku	13 260	10 557

AS LHV Pank on tasunud avansilist tulumaksu summas 17 471 tuhat eurot (2021: 6 941 tuhat eurot), mis on kajastatud kuluna kasumiaruandes.

LISA 23 Tegevussegmentid

Pank jagab oma äritegevused neljaks peamiseks tegevus-segmenndiks: jaepangandus, ettevõtete pangandus, järelmaks ja tarbimisaenus ning finantsvahendajad. Tegevus-segmenndid moodustavad LHV Panga ning nende kohta võimalik saada eraldi finantsandmeid, mida Grupi kõrgeim tegevust puudutavate otsuste langetaja kasutab äritulemuste regulaarseks jälgimiseks. Kogu planeerimine ja peamiste eesmärkide (tulemusnäitajate) seadmine toimub segmentide tasandil. Iga segmenndi kohta koostatakse täielik finants-seisundi aruanne ja kasumiaruanne. Lisaks segmentide tasandile toimub Grupis planeerimine ja tulemuste mõõtmine ka osakondade tasandil. Sarnased osakonnad grupeeritakse nende kliendibaasi/tootevaliku alusel segmenndidesse.

Jaepanganduse segment pakub teenuseid eraisikutele ja väikestele juriidilistele isikutele, kelle krediitriiskipositsioon on alla 500 tuhande euro. Tegemist on tavapärase universaal-panganduse segmenndiga, mis pakub makseid, pangakaarte, krediiti jne.

Ettevõtete panganduse segment pakub teenuseid suurtele ettevõtetele ja teistele juriidilistele isikutele, kelle krediitriiskipositsioon on üle 500 tuhande euro. Peamised tooted on laenud ja maksed.

Järelmaksu ja tarbimisaenude segmenti kuulub LHV Finance, kes pakub järelmaksu ja tarbimisaene eraisikutele Eestis.

Finantsvahendajad on segment, mis osutab teenuseid suure maksete mahuga finantstehnoloogiaettevõtetele nii Eestis kui ka Ühendkuningriigis. Selles segmenndis kajastatakse ka LHV tavapäraseid makseteenuseid.

Muud tegevused sisaldavad treasury tegevusi, mis hõlmavad sisemisi finantseerimisteenuseid teistele segmentidele. Varad ja kohustised avalikustatakse samal viisil, nagu neid esitatakse ka panga juhtkonnale, st treasury investeeringud ja rahalised vahendid jaotatakse teistele segmentidele, kuid osa intressituludest ja -kuludest jaotatakse treasury üksusele. See elimineeritakse grupisiseste tehingute elimineerimistel.

AS-i LHV Pank juhatus on määratud kõrgeimaks tegevust puudutavate otsuste langetajaks, kes vastutab rahaliste vahendite jaotamise ja äritegevuse kasumlikkuse hindamise eest. Segmenndi tulemus sisaldab otseselt segmenndiga seotud tulusid ja kulusid.

Segmenndi müügitulu sisaldab raamatupidamise aruandel põhinevat müügitulu, sh tulu segmentidevahelistest tehingutest, nt tulu laenudelt, mida AS LHV Pank on andnud teistele konsolideerimisgrupi ettevõtetele. Intressitulu ning komisjoni- ja teenustasutulu jagunemine klientide asukoha lõikes on esitatud lisades 4 ja 5. Grupil ei ole ühtegi klienti, kellega seotud tulu moodustaks rohkem kui 10% Grupi vastavast tululiigist.

31.12.2022

tuhandetes eurode	Jaepangandus	Ettevõtete pangandus	Järelmaks ja tarbimise rahastamine	Finants-vahendajad	Muud tegevused	Kokku
Intressitulu	53 531	74 998	12 945	8 276	2 418	152 168
Intressikulu	0	-16 918	-2 521	0	-3 240	-22 679
Netointressitulu/-kulu	53 531	58 080	10 424	8 276	-822	129 489
Komisjoni- ja teenustasutulu	9 356	2 573	845	39 326	789	52 889
Komisjoni- ja teenustasukulu	-2 361	-59	-830	-14 935	-2 296	-20 481
Neto komisjoni- ja teenustasutulu/-kulu	6 995	2 514	15	24 391	-1 507	32 408
Netokahjum finantsvaradelt	-357	0	0	-24	-41	-422
Muu netotulu	8	105	0	-27	113	199
Netotulud/-kulud	60 177	60 699	10 439	32 616	-2 257	161 674
Administratiiv- ja muud tegevuskulud, tööjõukulud	-21 169	-12 574	-2 241	-20 834	-7 727	-64 545
Ärikasum/-kahjum	39 008	48 125	8 198	11 782	-9 984	97 129
Laenude ja nõuete allahindluse kulu	-1 467	-472	-910	-53	-94	-2 996
Tulumaksukulu	-4 365	-4 871	-1 107	-1 634	-1 283	-13 260
Perioodi puhakasum/-kahjum	33 176	42 782	6 181	10 095	-11 361	80 873
Varad kokku 31.12.2022	2 840 041	3 201 314	91 711	0	-76 116	6 056 950
Kohustised kokku 31.12.2022	3 702 964	482 009	72 792	1 485 722	-74 759	5 668 728

31.12.2021

<i>tuhandetes eurode</i>	Jaepangandus	Ettevõtete pangandus	Järelmaks ja tarbimise rahastamine	Finantsvahendajad	Muud tegevused	Kokku
Intressitulu	36 226	59 564	11 577	5 107	12 163	124 637
Intressikulu	-1 066	-10 172	-1 791	0	-13 944	-26 973
Netointressitulu/-kulu	35 160	49 392	9 786	5 107	-1 781	97 664
Komisjoni- ja teenustasutulu	10 003	2 515	768	34 647	778	48 711
Komisjoni- ja teenustasukulu	-1 831	-354	-667	-14 946	260	-17 538
Neto komisjoni- ja teenustasutulu	8 172	2 161	101	19 701	1 038	31 173
Netokahjum finantsvaradelt	-97	0	0	-436	-1 008	-1 541
Muu netotulu	15	397	0	96	91	599
Netotulud/-kulud	43 250	51 950	9 887	24 468	-1 660	127 895
Administratiiv- ja muud tegevuskulud, tööjõukulud	-15 788	-9 853	-1 868	-14 732	-7 099	-49 340
Ärikasum/-kahjum	27 462	42 097	8 019	9 736	-8 759	78 555
Laenude allahindluse kulu	-475	-3 110	-293	-43	-27	-3 948
Tulumaksukulu	-3 120	-4 544	-1 184	-1 670	-39	-10 557
Perioodi puhakasum/-kahjum	23 867	34 443	6 542	8 023	-8 825	64 050
Varad kokku 31.12.2021	2 885 760	3 905 861	69 089	0	-51 863	6 808 847
Kohustised kokku 31.12.2021	3 297 057	711 642	50 417	2 520 127	-50 355	6 528 888

LISA 24 Emaettevõtte eraldiseisvad põhjaruanded

Vastavalt Eesti raamatupidamise seadusele avalikustatakse konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisades konsolideerimisgrupi emaettevõtte eraldiseisvad põhjaruanded.

Emaettevõtte kasumi- ja muu koondkasumi aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	2022	2021
Intressitulu	141 744	114 851
Intressikulu	-22 679	-26 973
Neto intressitulu	119 065	87 878
Komisjoni- ja teenustasutulu	52 044	47 943
Komisjoni- ja teenustasukulu	-19 651	-16 871
Neto komisjoni- ja teenustasutulu	32 393	31 072
Netokasum õiglasel väärtusel kajastatavatel finantsvaradel	2 071	2 385
Kasum/kahjum valuutakursi muutustest	1 407	-26
Netokasum finantsvaradelt	3 478	2 359
Muud tulud	2 456	2 893
Administratiiv- ja muud tegevuskulud	-64 561	-49 766
Ärikasum	92 831	74 436
Laenude, nõuete ja likviidsusportfelli allahindluste kulu	-2 086	-3 655
Kasum enne tulumaksu	90 745	70 781
Tulumaksukulu	-12 305	-9 372
Perioodi puhaskasum	78 440	61 409
Koondkasum kokku	78 440	61 409

Emaettevõtte finantsseisundi aruanne

tuhandetes eurodes

	Lisa	31.12.2022	31.12.2021
Varad			
Nõuded keskpankadele		2 390 964	3 874 284
Nõuded krediidiasutustele		84 885	106 461
Nõuded investeerimisühingutele		3 391	6 188
Finantsvarad õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande		407	127 720
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses		364 230	0
Laenud ja nõuded klientidele		3 166 562	2 656 811
Muud nõuded klientidele ja muud finantsvarad		14 028	8 036
Muud varad		2 842	2 423
Investeeringud tütarettevõtetesse	21	325	325
Materiaalsed põhivarad		7 947	4 182
Kasutusõiguse varad		3 013	3 957
Immateriaalsed põhivarad		2 761	1 233
Varad kokku		6 041 355	6 791 620
Kohustised			
Võlad keskpankadele (TLTRO)		147 841	197 461
Klientide hoiused		4 956 931	5 846 602
Saadud laenud		384 149	349 063
Finantskohustised õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande		3 850	157
Võlad tarnijatele ja muud kohustised		62 026	43 287
Rendikohustised		1 842	3 266
Allutatud kohustised		114 056	88 989
Kohustised kokku		5 670 695	6 528 825
Omakapital			
Aksiakapital	17	141 500	111 500
Kohustuslik reservkapital		8 736	5 648
Jaotamata kasum		220 424	145 647
Omakapital kokku		370 660	262 795
Kohustised ja omakapital kokku		6 041 355	6 791 620

Emaettevõtte rahavoogude aruanne

tuhandetes eurodes

	Lisa	2022	2021
Rahavood äritegevusest			
Saadud intressid		138 723	114 871
Makstud intressid		-20 659	-29 533
Saadud komisjoni- ja teenustasud		52 044	47 943
Makstud komisjoni- ja teenustasud		-19 651	-16 871
Saadud muud tulud		2 456	2 893
Makstud tööjõukulud		-31 629	-24 599
Makstud administratiiv- ja muud tegevuskulud		-24 474	-19 300
Makstud tulumaks		-10 532	-8 372
Rahavood äritegevusest enne äritegevusega seotud varade ja kohustiste muutust		86 278	67 032
Äritegevusega seotud varade muutus:			
Kauplemisportfelli soetused ja müügid, neto		-35	-140
Laenud ja nõuded klientidele		-516 919	-473 990
Kohustuslik reservkapital keskpangas		8 609	-16 045
Tagatisdeposiidid		2 112	-164
Muud varad		-421	-515
Äritegevusega seotud kohustiste muutus:			
Klientide nõudmiseni hoiused		-989 318	2 031 748
Klientide tähtajalised hoiused		97 695	-324 019
Saadud laenud ja laenude tagasimaksed		-49 535	-21 691
Saadud allutatud laenud (eelisvõlakirjad)		65 000	99 633
Allutatud laenude tagasimaksed (eelisvõlakirjad)		-31 000	0
Kauplemiseks hoitavad finantskohustised õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande		3 693	-64
Muud kohustised		11 997	22 965
Neto rahavoog äritegevusest		-1 311 844	1 384 750
Rahavood investeerimistegevusest			
Soetatud materiaalne ja immateriaalne põhivara		-7 414	-4 673
Õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavate investeerimisväärtpaberite netomuutus		-234 810	193 835
Neto rahavoog investeerimistegevusest		-242 224	189 162
Rahavood finantseerimistegevusest			
Aktsiakapitali sissemakse	17	30 000	5 000
Saadud allutatud laenud	16	30 000	0
Allutatud laenude tagasimaksed	16	5 000	0
Makstud dividendid		-3 900	-3 900
Saadud dividendid		3 900	3 900
Rendikohustiste põhiosamaksed	15	-1 423	-1 254
Neto rahavoog finantseerimistegevusest		53 577	3 746
Valuutakursi muutuste mõju rahale ja raha ekvivalentidele		1 407	-26
Neto raha ja raha ekvivalentide muutus		-1 499 084	1 577 632
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses		3 929 635	2 352 003
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus		2 430 551	3 929 635

Emaettevõtte omakapitali muutuste aruanne*tuhandetes eurodes*

	Aktsiakapital	Kohustuslik reservkapital	Jaotamata kasum	Kokku
Saldo seisuga 01.01.2021	106 500	4 022	87 596	198 118
Kanne kohustuslikku reservkapitali	0	1 626	-1 626	0
Aktsiakapitali sissemakse	5 000	0	0	5 000
Makstud dividendid	0	0	-3 900	-3 900
Aktsiaoptsioonid	0	0	2 168	2 168
Puhaskasum	0	0	61 409	61 409
2021. aasta koondkasum kokku	0	0	61 409	61 409
Saldo seisuga 31.12.2021	111 500	5 648	145 647	262 795
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste raamatupidamisväärtus	0	0	-325	-325
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	0	0	11 368	11 368
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31.12.2021	111 500	5 648	156 690	273 838
Saldo seisuga 01.01.2022	111 500	5 648	145 647	262 795
Kanne kohustuslikku reservkapitali	0	3 088	-3 088	0
Aktsiakapitali sissemakse	30 000	0	0	30 000
Makstud dividendid	0	0	-3 900	-3 900
Aktsiaoptsioonid	0	0	3 325	3 325
Puhaskasum	0	0	78 440	78 440
2022. aasta koondkasum kokku	0	0	78 440	78 440
Saldo seisuga 31.12.2022	141 500	8 736	220 424	370 660
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste raamatupidamisväärtus	0	0	-325	-325
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	0	0	11 706	11 706
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31.12.2022	141 500	8 736	231 805	382 041

Korrigeeritud konsolideerimata omakapital on maksimaalne summa, mida võib Eesti seaduste järgi aktsionäridele välja maksta.

Juhatuse allkirjad konsolideeritud majandusaasta aruandele

Juhatus on koostanud AS-i LHV Pank tegevusaruande ning konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande 31. detsembril 2022 lõppenud majandusaasta kohta. Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kajastab õigesti ja õiglaselt panga konsolideeritud finantsseisundit, konsolideeritud majandustulemusi ja konsolideeritud rahavoogusid.

23. veebruaril 2023

Kadri Kiisel

Juhatuse esimees

/allkirjastatud digitaalselt/

Andres Kitter

Juhatuse liige

/allkirjastatud digitaalselt/

Indrek Nuume

Juhatuse liige

/allkirjastatud digitaalselt/

Jüri Heero

Juhatuse liige

/allkirjastatud digitaalselt/

Meelis Paakspuu

Juhatuse liige

/allkirjastatud digitaalselt/

Martti Singi

Juhatuse liige

/allkirjastatud digitaalselt/

Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

Käesolev lehekülg on 2022. aasta majandusaasta aruandesse jäetud aruande ülesehitusloogika hoidmiseks ning selleks, et esitada lugejale viide sõltumatu vandeaudiitori aruande asukoha kohta. Sõltumatu vandeaudiitori aruanne on esitatud digikonteineris „AS LHV Pank 2022 majandusaasta konsolideeritud ja auditeeritud aruanne.asice“ eraldi dokumendina. Audiitori aruanne on kohaldatav ja kehtib üksnes allkirjastatud originaalaruandele, mis on esitatud failina „AS LHV Pank 2022 majandusaasta konsolideeritud aruanne.asice“ samas digikonteineris sõltumatu vandeaudiitori aruandega ja sisaldab ESEF formaadis aruannet (529900GJOSVHI055QR67-2022-12-31-et.zip).

Kasumi jaotamise ettepanek

AS-i LHV Pank juhatus teeb aktsionäride üldkoosolekule ettepaneku 2022. aasta kasumi jaotamiseks järgnevalt:

- kanda kohustuslikku reservkapitali 3 933 tuhat eurot;
- maksta dividende 2 275 tuhat eurot;
- kanda aruandeperioodi emaettevõtte aktsionäridele kuuluv kasum summas 72 450 tuhat eurot eelmiste perioodide jaotamata kasumisse.

Tulude jaotus vastavalt EMTAK-ile

EMTAK	Tegevusala	2022	2021
66121	Väärtpaberite ja kaubalepingute maaklerlus	10 136	11 513
64191	Krediitiasutused (pangad) (laenuandmine)	188 514	155 835
64911	Liising	6 407	6 000
	Tulud kokku	205 057	173 348

Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

AS LHV Pank aktsionäreile

Aruanne konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi kohta

Arvamus

Oleme auditeerinud **AS-i LHV Pank** ja selle tütarettevõtte (koos nimetatud *kontsern*) konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab konsolideeritud finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2022, konsolideeritud koondkasumiaruannet, konsolideeritud rahavoogude aruannet ja konsolideeritud omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta ja konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ning muud selgitavat informatsiooni.

Meie arvates kajastab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt kontserni konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31. detsember 2022 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on Euroopa Liidus vastu võetud.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeaudiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga“. Me oleme kontsernist sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (Eesti) (sh sõltumatuse standardid), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt nendele nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane meie arvamusele aluse andmiseks.

Peamised auditi asjaolud

Peamised auditi asjaolud on asjaolud, mis olid meie kutsealase otsustuse kohaselt käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi seisukohast kõige märkimisväärsamad. Neid asjaolusid käsitlesime konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku auditi kontekstis ja selle kohta arvamuse kujundamisel ning me ei esita nende asjaolude kohta eraldi arvamust. Me oleme otsustanud järgmise asjaolu välja tuua meie arvamusel kui peamise auditi asjaolu.

Klientidele antud laenude ja nõuete väärtuse langus	
Vaata konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisa „Riskijuhtimine“, Kokkuvõtte olulistest arvestuspõhimõtetest, lisa 2 „Olulised raamatupidamislikud hinnangud ja eeldused“ ja lisa 9 „Laenud ja nõuded klientidele“.	
Peamine auditi asjaolu	Kuidas seda asjaolu auditis käsitleti
Seisuga 31. detsember 2022 moodustasid laenud ja nõuded klientidele kokku 3 208 miljonit eurot ning nendega seotud allahindlused kokku 20,6 miljonit eurot. Keskendusime sellele valdkonnale finantsmõju olulisuse tõttu ja ka seetõttu, et finantsinstrumentide eeldatavate krediitkahjumite (ECL) hindamine hõlmab olulisi otsustusi ja hinnanguid. ECL arvutused on tulevikku suunatud ja tõenäosusega kaalutud arvestushinnangud. Peamised valdkonnad, kus me tuvastasime juhtkonna hinnangute suurema mõju ja seetõttu auditi fookuse suurenemise kontserni ECL-i hinnangus, on järgmised: — ECL-i mõõtmiseks kasutatakse hinnangulist modelleerimist, mis hõlmab maksejõuetuse tõenäosuse (PD), maksejõuetuse kahjumäära (LGD) ja maksejõuetuse tekkimisel tasumata laenusaldo (EAD) määramist. PD mudelid on ECL-i keerukuse peamised tõukejõud ja mõjutavad ka varade jaotust ning seetõttu peetakse neid kontserni ECL-i modelleerimise lähenemisviisi kõige olulisemaks hinnanguliseks aspektiks. — IFRS 9 nõuab, et kontsern mõõdab ECL-i erapooletult tulevikku vaadates, kajastades tuleviku majandusstsenaariume. Kasutatavate majandusprognoside ja nende suhtes kohaldatavate tõenäosuskaalude määramisel rakendatakse olulist juhtkonna otsustust. — Maksekatkestusega ettevõtteleenude puhul arvutatakse individuaalne allahindlus lähtuvalt laenuõude suurusest ning tagatise realiseerimisväärtusest aruandekuupäeval, mis samuti nõuab olulisi juhtkonnapoolseid hinnanguid.	Meie auditiprotseduurid hõlmasid selle asjaolu puhul muuhulgas järgmist: Hindasime, kas kontserni arvestuspõhimõtted ja rakendatud meetodika klientidele antud laenude ja nõuete väärtuse languse osas on kooskõlas IFRS 9 nõuetega. Viisime läbi otsast lõpuni protsesside ülevaated, et tuvastada peamised süsteemid, rakendused ja kontrollitegevused, mida kasutatakse ECL-i arvutamise protsessis. Testisime ECL arvutamise protsessis kasutatavate võtmesüsteemide asjakohaseid manuaalseid, üldiseid IT- ja rakendusjuhtimise kontrolle. Lisaks testisime kontrollimehhanismide ülesehitust ja tõhusust ettevõtteleenude krediititoimiku ja tagatiste väärtuse perioodilise läbivaatamise ning krediitdireitingute määramise osas. Viisime läbi detailsed auditi protseduurid järgnevalt loetletud valdkondades: ▪ ECL arvutuses kasutatud alusandmete täielikkus ja täpsus, ▪ IFRS 9 meetodikast tulenevate oluliste sisendite asjakohane rakendamine ECL arvutuses, ▪ 12 kuu ja kogu eluea ECL arvutuse adekvaatsus ja vastavus IFRS 9 nõuetele, ▪ Diskonteerimise rakendamine ECL arvutuses, ▪ Laenuõuete faasidesse määramisel kasutatud alusandmete täpsus ja täielikkus, ▪ Krediitdireitingute määramine, mis on sisendiks ettevõtteleenude ECL arvutuses, ▪ ECL mudeli sisendiks oleva tagatise ja nende väärtust käsitleva informatsiooni adekvaatsus, ▪ Halvenenud krediitkvaliteediga varadesse liigitatud laenuõuete nimekirja täielikkus ja nende ECL arvutamine. Hindasime oluliste ECL mudeli sisenditeks olevate juhtkonnapoolsete hinnangute mõistlikkust, näiteks hinnangud erinevate stsenaariumite osakaalude ja kordajate, laenuportfelli hetke PD, krediidiriski olulise suurenemise kriteeriumite ning oluliste makromajanduslike prognooside osas. Samuti hindasime konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisas „Riskijuhtimine“ ning lisades 2 ja 9 avalikustatud informatsiooni piisavust ja asjakohasust.

Muu informatsioon

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, kuid ei hõlma konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeaudiitori aruannet.

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei esita selle kohta mitte mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga on meil kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seejuures, kas see lahkneb oluliselt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandest või teadmistest, mille auditi käigus omandasime, või kas see näib olevat muul viisil oluliselt väärkajastatud. Lisaks on meie kohustus avaldada, kas tegevusaruandes esitatud informatsioon on vastavuses kohalduvate seaduses sätestatud nõuetega.

Kui me teeme oma töö alusel järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, siis oleme kohustatud sellest asjaolust teavitama. Meil ei ole sellega seoses millestki teavitada ning avaldame, et tegevusaruandes esitatud informatsioon on olulises osas kooskõlas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega ning kohalduvate seaduses sätestatud nõuetega.

Juhatuse ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud, ja sellise sisekontrolli eest, mida juhatus peab vajalikuks, et oleks võimalik koostada pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamiseta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama, kas kontsern suudab oma tegevust jätkata, esitama infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta, kui see on asjakohane, ja kasutama arvestuses tegevuse jätkuvuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatseb kontserni likvideerida või selle tegevuse lõpetada või kui tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad kontserni finantsaruandlusprotsessi järelevalve eest.

Vandeaudiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamiseta ja anda välja vandeaudiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise esinemisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) teostatud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Rahvusvaheliste auditeerimise standardite (Eesti) kohase auditi käigus kasutame kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi vältel. Lisaks:

- teeme kindlaks konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid ja hindame neid, kavandame riskidele vastavad auditiprotseduurid ja teostame neid ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusel. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, informatsiooni tahtlikku esitamata jätmist või vääresitust või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi jaoks asjakohasest sisekontrollist, et kavandada antud tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust kontserni sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse raamatupidamishinnangute ja nende kohta

Meie sõltumatu vandeaudiitori aruande käesolev versioon on PDF-versioon originaalist, mis esitati Nasdaq Tallinnale koos konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande originaalversiooniga. Tehtud on kõik võimalik, et PDF-versioon oleks originaali täpne esitus, välja arvatud xbrl-sildid, kuid kõigis teabe, seisukohtade või arvamuste tõlgendamise küsimustes on meie aruande algversioon selle PDF-versiooni suhtes ülimalislik.

avalikustatud informatsiooni põhjendatust;

- teeme järelduse selle kohta, kas arvestuses tegevuse jätkuvuse alusprintsipi kasutamine juhatuse poolt on asjakohane ja kas hangitud auditi tõendusmaterjali põhjal esineb sündmustest või tingimustest tulenevat olulist ebakindlust, mis võib tekitada märkimisväärset kahtlust kontserni jätkuva tegutsemise suhtes. Kui järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, siis oleme kohustatud juhtima vandeaudiitori aruandes tähelepanu konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud informatsioonile või kui avalikustatud informatsioon on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad kuni vandeaudiitori aruande kuupäevani hangitud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad põhjustada seda, et kontsern ei jätku oma tegevust;
- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab selle aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi õiglasel viisil;
- hangime kontserni majandusüksuste või äritegevuse finantsinformatsiooni kohta piisavalt asjakohast tõendusmaterjali, et avaldada arvamust kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta. Vastutame kontserni auditi juhtimise, järelevalve ja teostamise eest. Oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

Vahetame informatsiooni nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, muuhulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute, kaasa arvatud auditi käigus tuvastatud märkimisväärsete sisekontrolli puuduste kohta.

Esitame neile, kelle ülesandeks on valitsemine, avalduse, milles kinnitame, et oleme järginud sõltumatust puudutavaid eetikanõudeid, ning edastame neile informatsiooni kõikide suhete ja muude asjaolude kohta, mille puhul võib põhjendatult arvata, et need kahjustavad meie sõltumatust ja, juhul kui see on asjakohane, informatsiooni vastavate kaitsemehhanismide kohta.

Neile, kelle ülesandeks on valitsemine, esitatud asjaolude seast määratleme need, mis olid käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi seisukohast kõige märkimisväärsamad ja on seega peamised auditi asjaolud. Kirjeldame neid asjaolusid vandeaudiitori aruandes, välja arvatud juhul, kui seaduse või regulatsiooni kohaselt on keelatud mõne asjaolu kohta informatsiooni avalikustada või kui me äärmiselt erandlikel juhtudel otsustame, et mõne asjaolu kohta ei tohiks meie aruandes informatsiooni avaldada, sest võib põhjendatult eeldada, et avaldamise kahjulikud tagajärjed kaaluvad üles avalikes huvides avaldamisest tõusva kasu.

Aruanne muude seadusest tulenevate ja regulatiivsete nõuete kohta

Aruanne konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande iXBRL-vormingus elektrooniliste märgendite vastavuse kohta Euroopa ühtse elektroonilise aruandevormingu regulatiivsete tehniliste standardite (ESEF RTS) nõuetele

Oleme teostanud põhjendatud kindlust andva töövõtu konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande iXBRL-vormingus elektrooniliste märgendite osas, mis sisalduvad **AS-i LHV Pank** koostatud digitaalsetes andmefailides nimega 529900GJOSVHI055QR67-2022-12-31-et.zip.

Juhatuse kohustused seoses digitaalsete andmefailide koostamisega vastavalt ESEF RTS-i nõuetele

Juhatus vastutab digitaalsete andmefailide koostamise eest vastavalt ESEF RTS-i nõuetele. See vastutus hõlmab:

- asjakohaste iXBRL-märgendite valimist ja rakendamist, kasutades vajadusel otsustust;
- digitaalse teabe ja inimloetavas vormingus esitatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande vastavuse tagamist;
- ESEF RTS-i kohaldamisega seotud sisekontrollide kavandamist, rakendamist ja alalhoidmist.

Vandeauditiitori kohustus

Meie kohustuseks on avaldada kogutud tõendusmaterjali põhjal arvamust selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande elektrooniline märgistamine vastab olulises osas ESEF-i regulatiivsetele tehnilistele standarditele (ESEF RTS).

Viisime läbi põhjendatud kindlust andva töövõtu vastavalt rahvusvahelisele kindlustandvate teenuste standardile (Eesti) 3000 (muudetud) „Kindlustandvad teenused, mis on muud kui möödunud perioodide finantsinformatsiooni auditid või ülevaatused“ (ISAE (EE) 3000 (muudetud)).

Standardi ISAE (EE) 3000 (muudetud) kohane põhjendatud kindlust andev töövõtt hõlmab protseduuride läbiviimist, et koguda tõendusmaterjali vastavuse kohta ESEF RTS-iga. Protseuuride olemuse, ajastuse ja ulatuse valik sõltub vandeauditiitori otsustest, sealhulgas hinnangust ESEF RTS-i nõuetest pettuse või vea tõttu olulise kõrvalekaldumise riski kohta. Põhjendatud kindlust andev töövõtt sisaldab:

- arusaamise omandamist märgistamisest ja ESEF RTS-ist, sealhulgas töövõtuga hõlmatud märgistamisprotsessi suhtes rakendatud sisekontrollidest;
- piisava asjakohase tõendusmaterjali kogumist märgistamisprotsessi suhtes rakendatud sisekontrollide tulemuslikkuse kohta, kui hinnangud olulise väärkajastamise riskide kohta sisaldavad ootust, et sellised sisekontrollid toimivad tulemuslikult, või kui muud protseduurid kui sisekontrollide testimised ei anna üksinda piisavalt asjakohast tõendusmaterjali;
- märgistatud andmete võrdlemist auditeeritud konsolideeritud raamatupidamise aruandega seisuga 31. detsember 2022;
- konsolideeritud raamatupidamise aruande märgistamise täielikkuse hindamist;
- aruandva üksuse poolt ESEF-i põhitaksonoomiast valitud iXBRL-elementide ja sobiva põhitaksonoomia elemendi puudumisel laiendtaksonoomia elemendi loomise asjakohasuse hindamist;
- aruandva üksuse poolt kasutatud laiendtaksonoomia elementide kinnistamist põhitaksonoomia elementide külge.

Usume, et meie hangitud tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane, et olla aluseks meie arvamusele.

Meie arvates on AS-i LHV Pank 31. detsembril 2022 lõppenud majandusaasta aastaaruandes sisalduv konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne andmekogumis nimega 529900GJOSVHI055QR67-2022-12-31-et.zip märgistatud kooskõlas ESEF-i regulatiivsete tehniliste standarditega (ESEF RTS).

Muud audiitori aruande nõuded tulenevalt Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrusest (EL) nr 537/2014

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, määrasid meid 13. märtsil 2019 auditeerima AS-i LHV Pank 31. detsembril 2022 lõppeva majandusaasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet. Audiitorteenust oleme osutanud katkematult kolm aastat ja see hõlmab perioode, mis lõppesid 31. detsember 2020, 31. detsember 2021, 31. detsember 2022.

Me kinnitame, et:

- meie auditiarvamus on kooskõlas kontserni auditikomiteele esitatud täiendava aruandega;
- me ei ole osutanud kontsernile keelatud auditiväliseid teenuseid, millele on viidatud määruse (EL) nr 537/2014 artikli 5 lõikes 1. Me olime auditi tegemisel auditeeritavast üksusest sõltumatud.

Tallinn, 27. veebruar 2023

/digitaalselt allkirjastatud/

Eero Kaup

Vandeauditiitori number 459

KPMG Baltics OÜ

Audiitorettevõtja tegevusluba nr 17

KPMG Baltics OÜ

Narva mnt 5

Tallinn 10117

Eesti

Tel +372 626 8700

www.kpmg.ee

Meie sõltumatu vandeauditiitori aruande käesolev versioon on PDF-versioon originaalist, mis esitati Nasdaq Tallinnale koos konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande originaalversiooniga. Tehtud on kõik võimalik, et PDF-versioon oleks originaali täpne esitus, välja arvatud xbrl-sildid, kuid kõigis teabe, seisukohtade või arvamuste tõlgendamise küsimustes on meie aruande algversioon selle PDF-versiooni suhtes ülimuslik.

Müügitulu jaotus tegevusalade lõikes

Tegevusala	EMTAK kood	Müügitulu (EUR)	Müügitulu %	Põhitegevusala
Krediitiasutused (pangad)	64191	177245000	91.46%	Jah
Väärtpaberite ja kaubalepingute maaklerlus	66121	10136000	5.23%	Ei
Kapitalirent	64911	6407000	3.31%	Ei

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 6800400
Faks	+372 6800410
E-posti aadress	lhv@lhv.ee